Agrárminisztérium, Vadgazdálkodási Tájegységi Főosztály

Belső-somogyi
vadgazdálkodási tájegység
(405)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.08.31.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**405**
	VGTE neve:	**Belső-somogyi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység csaknem teljes egésze Somogy megyében helyezkedik el. Területének mintegy 97%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területének közel felét (48.1%) borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya ezzel megközelítőleg megegyezik (47.2%). Az egyik legnagyobb erdősültségű nagyvadas vadgazdálkodási tájegység, amelynek területén a csülkösvad állományok létszáma valószínűleg jelentősen meghaladja az erdők által biztosított lehetőségeket és eltűrhető hatásokat.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Somogy: **205,646 ha** (98.9%)
- Zala: **2,185 ha** (1.1%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
98,055	90,902	9,088	934	602	2,374	5,854	207,808
47.2%	43.7%	4.4%	0.4%	0.3%	1.1%	2.8%	100.0%

Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység, országosan a felső csoportba tartozik a gímszarvas, dámszarvas és a vaddisznó létszámát és terítékét tekintve is. A gímszarvas minősége országosan kiemelkedő a tájegységben (somogyi szarvas).

A csülkösvad állományok létszáma a lelövési adatok és az állománytrendek alapján valószínűleg többszöröse, mint azt a statisztikák mutatják.

A mezőgazdasági területek jellemzője az intenzív, nagy táblákon folyó növénytermesztés. A nagytáblás mezőgazdasági területek kárérzékenysége, illetve a károk bekövetkezésének kockázata nagyobb. Az évtizedek óta nagy mértékben megnövekedett nagyvadlétszámmal összefüggésben óriásiak a térített mezőgazdasági károk.

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

Somogy megyében az élőhelyek elérhetőségét jelentősen befolyásolja az erdőtelepítések bekerítéssel való védelme, ennek költségei és ökológiai hatásai. Állandósultak a mezőgazdálkodók és a vadászatra jogosultak közötti ellentétek. A csülkösvad állományok csökkentése és a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodás kialakítása szükséges. Jelentős állománycsökkentésre volt korábban is és lesz szükség a tervezési ciklusban.

Az apróvad elvesztette gazdálkodási jelentőségét. Ez a nagyvad túlsúlyával, a közepes méretű ragadozók állományainak jelentős növekedésével, továbbá a megfelelő élőhelyek hiányával magyarázható.

A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagysága és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását a mellékelt táblázat és térkép mutatja.

A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014)

- A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben kiemelkedő jelentőségű. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással növekedtek, 83-121 millió Ft-ról 176-237 millió Ft-ra.
- A térített erdei károk nagysága a tájegységi rangsorban szintén kiemelkedő, de időközi ingadozással csökkenő trendet mutat (4.5-14.5 millió Ft → 1.5-5 millió Ft).

A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása:

- Balaton-felvidéki NPI: **2,187 ha** (1.1%)
- Duna-Dráva NPI: **205,591 ha** (98.9%)

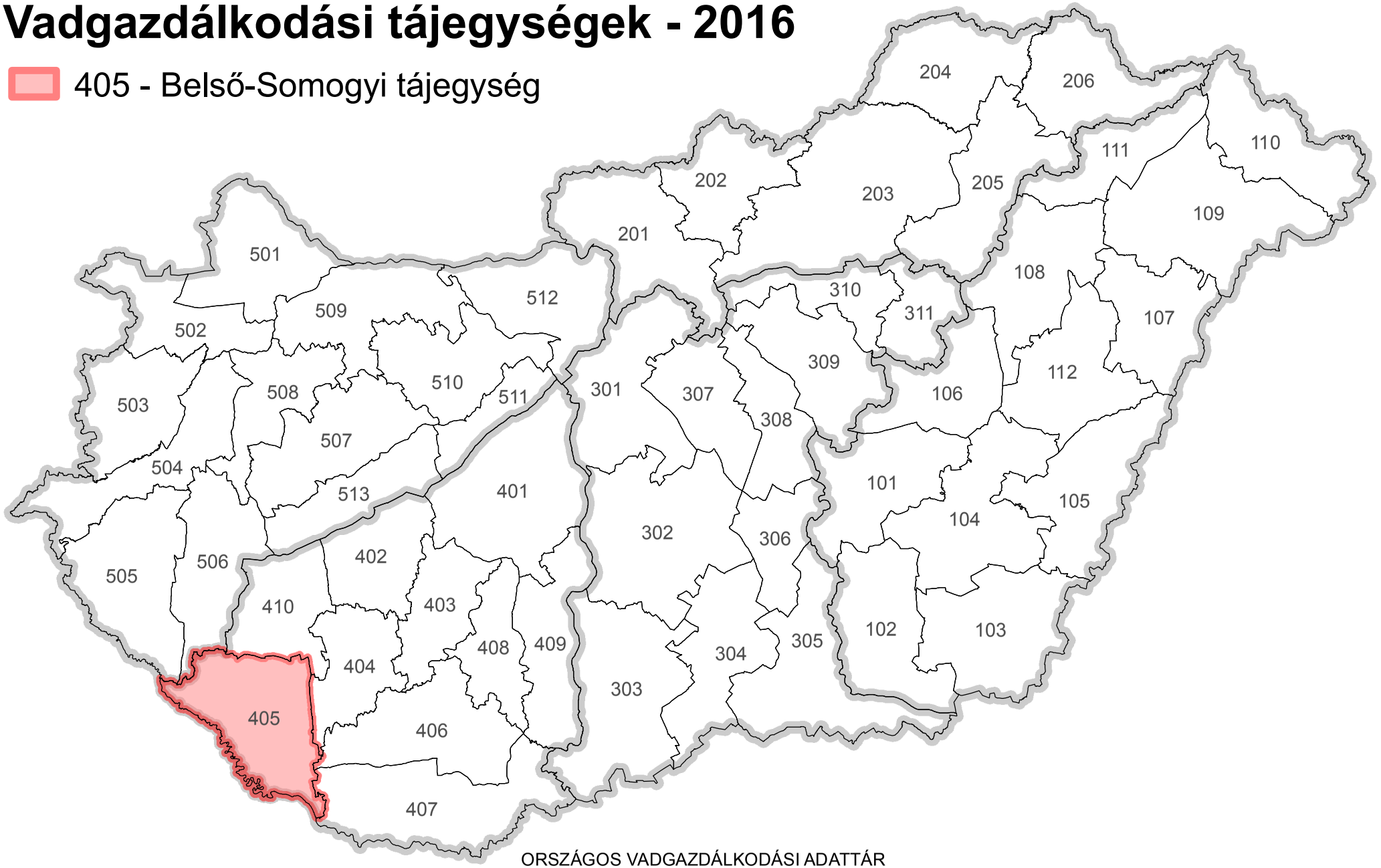
A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.

A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből:

- A tájegységben nem található Ramsari vizes élőhely

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

405 - Belső-Somogyi tájegység

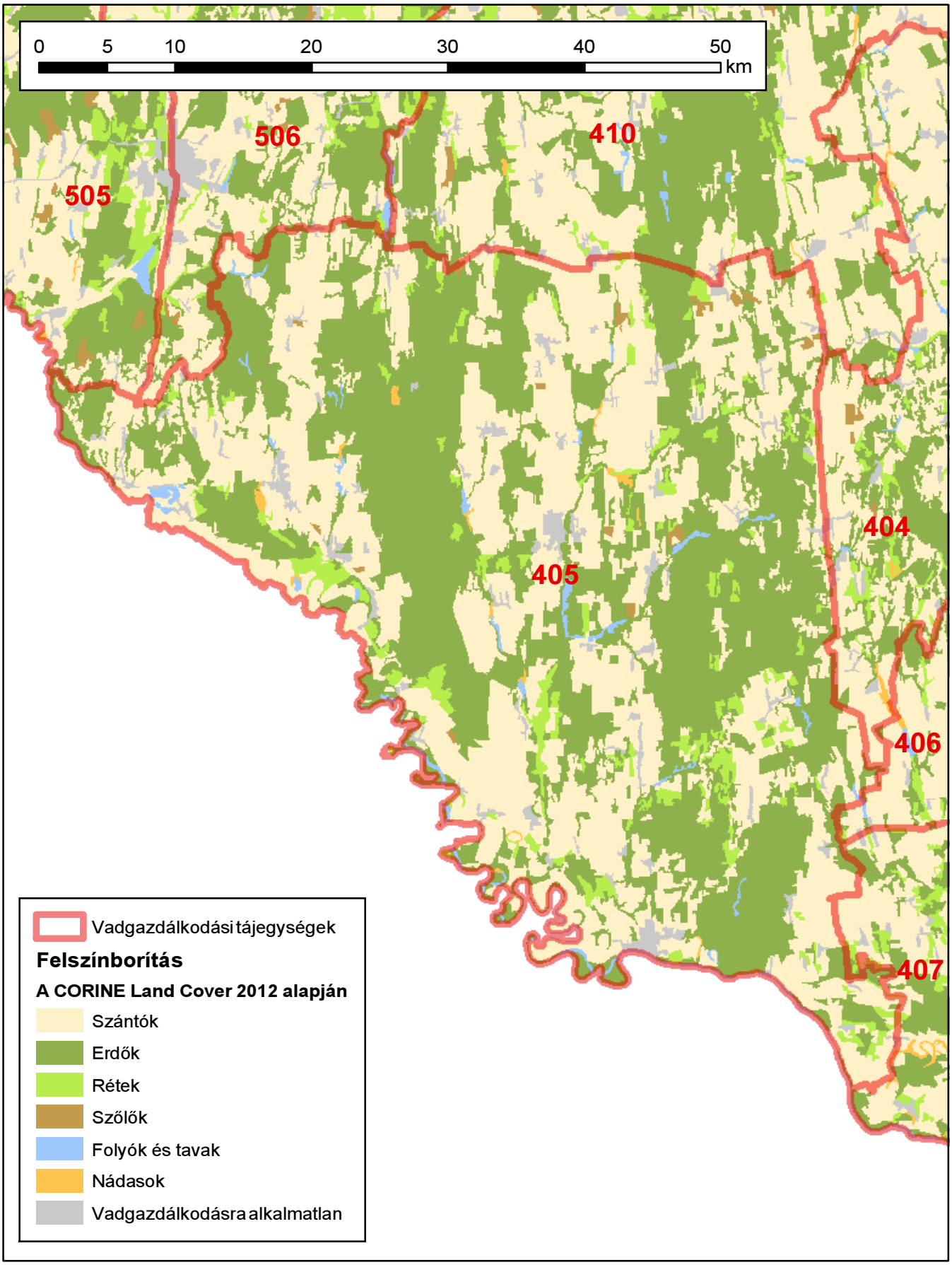

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

Készült: 2016.06.09.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

405 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

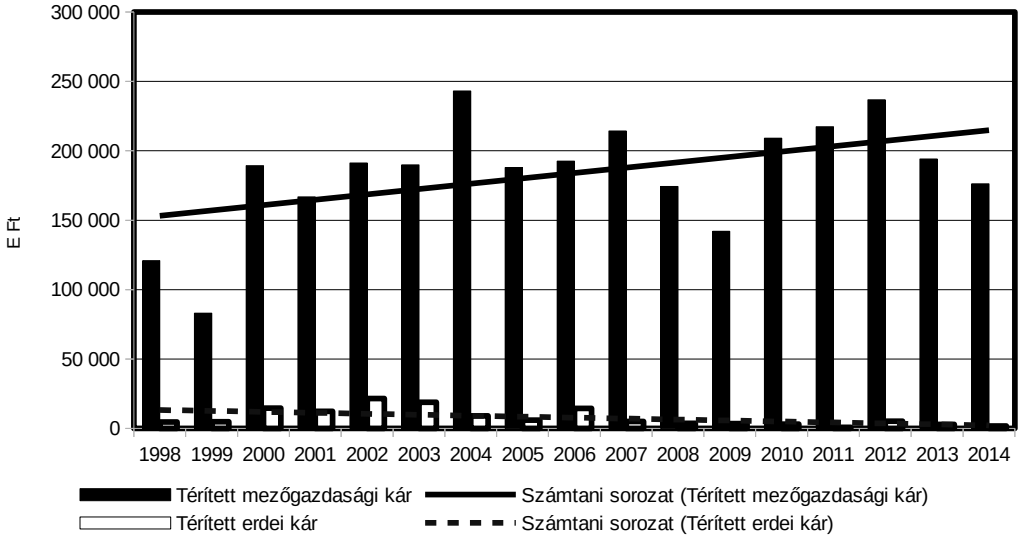
Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	3,848.4	6,393.4	2,439.8	1,869.1	1,603.3	1,331.4	2,630.7	1,235.5	1,096.7	818.1	784.5	373.2	51.6	3.3	21.9	**24,500.8**
Szlavon tölgy		2.7					1.8		4.3	46.7	80.1	40.5				**176.1**
Kocsánytalan tölgy	145.6	285.2	191.5	122.0	36.7	31.6	12.3	34.2	42.5	50.8	63.8	14.0	5.7			**1,035.9**
Molyhos tölgy			0.1			0.3										**0.3**
Magyar tölgy	0.2									0.4	1.7	0.6				**2.8**
Vörös tölgy	277.5	716.9	411.7	353.6	309.8	384.6	103.3	3.3	10.1		0.9					**2,571.6**
Amerikai mocsártölgy	1.3	19.5	8.1	49.9	38.5	68.3	22.7	1.8	0.2	0.7						**210.9**
Csertölgy	479.4	685.3	313.5	346.2	308.0	113.0	404.7	617.7	347.3	123.0	90.1	46.5	6.1	1.0	9.1	**3,890.7**
Bükk	30.5	135.5	55.9	38.9	39.5	77.9	38.1	73.4	106.6	43.3	28.8	3.8	2.2	0.7	4.7	**679.7**
Gyertyán	81.8	282.2	389.8	697.9	626.2	388.1	477.8	317.5	298.9	79.3	57.3	7.1	5.4	2.3	18.9	**3,730.4**
Keleti gyertyán		0.5														**0.5**
Akác	2,564.1	3,972.3	3,208.7	2,413.2	740.6	318.2	59.7	9.9	1.4							**13,288.0**
Császártöltési akác		0.6														**0.6**
Zalai akác	1.0															**1.0**
Szajki akác				5.6												**5.6**
Pusztavacsi akác				1.9												**1.9**
Hegyi juhar	41.9	70.7	20.9	10.4	16.0	21.1	15.7	8.0	0.3							**205.1**
Korai juhar	0.3	2.2	0.8	0.8		2.8	1.2									**8.1**
Mezei juhar	5.4	11.2	30.4	23.1	15.9	10.9	7.9	8.3	2.5	0.5	0.4	0.1				**116.6**
Zöld juhar	0.5	6.4	6.5	2.3	0.6	0.4	0.6									**17.2**
Ezüst juhar	0.4	3.3	8.7	22.8	4.8	9.4	8.8	0.5								**58.6**
Tatár (feketegyűrű) juhar		0.8														**0.8**
Hegyi szil	0.3	0.4				0.1										**0.8**
Mezei szil	9.3	2.3	4.1	14.5	10.0	6.6	2.1	1.0	1.6							**51.4**
Vénic szil	4.0	4.0	3.0	5.3	3.0	2.7	3.5	3.7				0.1				**29.1**
Turkesztáni szil		0.9	0.3													**1.2**
Magas kőris	31.5	68.1	45.7	43.5	56.0	51.0	80.0	57.5	14.6	1.7	7.4		7.4			**464.3**
Magyar kőris	55.3	149.9	106.3	124.9	128.7	106.5	116.9	101.8	52.8	27.5	16.8	4.2				**991.6**
Amerikai (vörös) kőris	1.2	6.8	12.6	13.7	12.0	5.1	3.1	3.4	0.8	1.8						**60.5**
Virágos kőris		0.0														**0.0**
Fekete dió	8.2	101.2	123.9	7.4	4.2	4.4	10.6	0.2	0.7							**260.8**
Közönséges dió	6.2	12.9	0.6	0.8	3.0	1.7	0.0									**25.2**
Madárcseresznye	24.3	18.7	0.1	1.2	0.9	0.5	5.3	1.2	1.3	0.5		0.4				**54.5**
Zselnicemeggy			0.4	0.8			0.0									**1.1**
Kései meggy	32.8	72.7	101.0	80.5	29.0	15.3	3.1	0.7								**335.1**
Vadalma	1.0	1.3	0.1	0.9	0.2											**3.5**
Vadkörte	12.5	13.4	5.2	10.4	7.8	2.3										**51.6**
Fehér eperfa	0.0	0.2		0.1	0.4	0.3	0.9									**1.8**
Szelídgesztenye	0.8	2.4	2.4	4.4	3.4	0.6	0.3		0.2							**14.3**
Juharlevelű platán		0.1		1.7	0.2	0.5										**2.5**
Nyugati ostorfa					0.0	0.0		0.2								**0.3**
Lepényfa		0.1	0.5	0.1	0.4											**1.1**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj				0.3												**0.3**
Korai nyár		2.8	7.4	6.0	5.6	12.1	4.4	0.2								**38.6**
Kései nyár						7.2										**7.2**
Óriás nyár		3.3	4.9	7.4	9.7	8.9	4.4									**38.5**
Olasz nyár	792.9	657.3	13.0	7.4	4.2	0.5										**1,475.3**
Pannónia (H-490/3) nyár		26.7	8.2	4.6												**39.6**
Kopecky (H-490/4) nyár	0.9	2.0														**2.9**
Fehér nyár	16.1	2.5	25.4	23.1	27.6	2.8	9.9	0.2	0.4							**107.9**
Szürke nyár	78.0	39.5	47.7	77.2	69.3	33.3	20.5	5.5	1.0	0.2						**372.2**
Rezgő nyár	1.3	8.5	62.4	64.4	15.6	3.4	0.8	2.9								**159.3**
Fekete nyár		3.0	12.5	7.5	25.0	23.5	12.4	1.9		0.2						**86.0**
Jegenyenyár							0.4									**0.4**
Ásványrárói feketenyár				0.3												**0.3**
Egyéb nemes nyár	8.3		3.3		3.0	0.2	0.4									**15.2**
Bédai egyenes fűz				4.1												**4.1**
Drávamenti fűz			4.0	2.2												**6.1**
Fehér fűz	3.1	11.6	87.3	103.2	150.2	131.2	86.4	17.8	1.2							**592.0**
Szomorú fűz					1.0											**1.0**
Törékeny fűz	0.6	1.6	0.7	0.8	0.3	0.1										**4.0**
Kecskefűz	2.0	4.1	11.7	1.5												**19.3**
Egyéb fűzek		0.3		0.9												**1.1**
Mézgás éger	810.7	1,761.8	1,736.5	3,224.9	3,218.6	3,874.7	1,724.3	469.3	88.1	42.2	0.7	0.2				**16,952.0**
Hamvas éger				0.1		0.1										**0.2**
Kislevelű hárs	5.6	6.7	13.5	42.4	37.9	25.0	32.2	19.5	9.2	1.6	0.7					**194.4**
Nagylevelű hárs	1.5	1.2	12.6	31.4	23.0	37.5	17.8	3.4	2.2	2.4	1.7	0.8				**135.4**
Ezüsthárs	0.1	1.4	0.1	2.4	3.9	13.6	7.8	0.2	0.3							**29.8**
Közönséges nyír	75.1	442.8	500.1	717.9	272.7	135.5	90.0	4.9	0.2							**2,239.1**
Vadgesztenye											0.6					**0.6**
Bálványfa	5.5	27.4	16.5	12.7	4.0	0.7	0.0	0.3								**67.0**
Fel nem sorolt egyéb lágy lombos fafaj		0.5														**0.5**
Erdeifenyő	168.8	402.6	1,247.4	1,236.4	1,400.1	1,288.1	1,094.6	406.0	89.9	14.1	3.1	1.8	0.3			**7,353.2**
Símafenyő		1.2		1.0	16.7	9.6	3.8		0.1							**32.4**
Pornói erdeifenyő	0.8															**0.8**
Feketefenyő	10.1	42.2	302.0	64.9	4.4	10.2	24.5	47.6	29.6	1.3	0.7	0.3				**537.7**
Banks fenyő		2.8					0.0									**2.8**
Lucfenyő		11.0	78.1	190.5	51.3	4.2	3.3	2.1	1.0			0.3				**341.7**
Vörösfenyő és egyéb Larix fajok		27.8	30.2	18.6	6.8	9.5	3.8	2.3	0.5	0.3		0.2				**99.9**
Zöld duglászfenyő		0.1	3.7	13.4	25.0	1.7	0.7		0.0							**44.5**
Kék duglászfenyő						0.2										**0.2**
Jegenyefenyő				0.1												**0.1**
Közönséges boróka					1.0	10.6	10.5									**22.2**
Oregonciprus					0.3											**0.3**
Mocsárciprus				0.0		0.1				0.0						**0.1**
Egyéb fenyő		1.6	0.6									0.4				**2.6**
Összesen	**9,647.2**	**16,538.0**	**11,721.8**	**12,135.2**	**9,376.1**	**8,599.8**	**7,164.3**	**3,463.3**	**2,206.1**	**1,256.5**	**1,139.5**	**494.2**	**78.6**	**7.2**	**54.5**	**83,882.3**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	2 005	97,2%	120 826	4 712
1999	2 005	97,2%	83 102	4 917
2000	2 108	97,1%	189 331	14 626
2001	1 984	97,2%	166 886	12 406
2002	1 984	97,2%	191 224	21 458
2003	2 063	97,2%	189 771	18 852
2004	1 984	97,2%	243 137	8 978
2005	1 984	97,2%	187 822	5 915
2006	1 984	97,2%	192 621	14 360
2007	2 112	97,1%	214 235	5 012
2008	2 016	97,2%	174 258	3 696
2009	2 016	97,2%	141 932	3 572
2010	2 013	97,2%	209 013	3 170
2011	2 013	97,2%	217 378	832
2012	2 012	97,2%	236 670	5 137
2013	2 012	97,2%	194 134	2 975
2014	2 012	97,2%	176 280	1 719
Változás	0,4%	-0,1%	45,9%	-63,5%
Minimum	1 984	97,1%	83 102	832
Maximum	2 112	97,2%	243 137	21 458

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterület belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. A 402 sz. Külső-somogyi, a 410. sz. Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó, vadmentő domb létesíthető. Erdőrezervátum magterületén – a Duna hullámterében elhelyezkedő erdőrezervátum területek kivételével – semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben, holtágban, vízállásban, kubikgödörben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

6. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. A 406. számú Mecseki, a 407. számú Dél-Baranyai ártéri, a 409. számú Gemenci tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz, barna medve) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

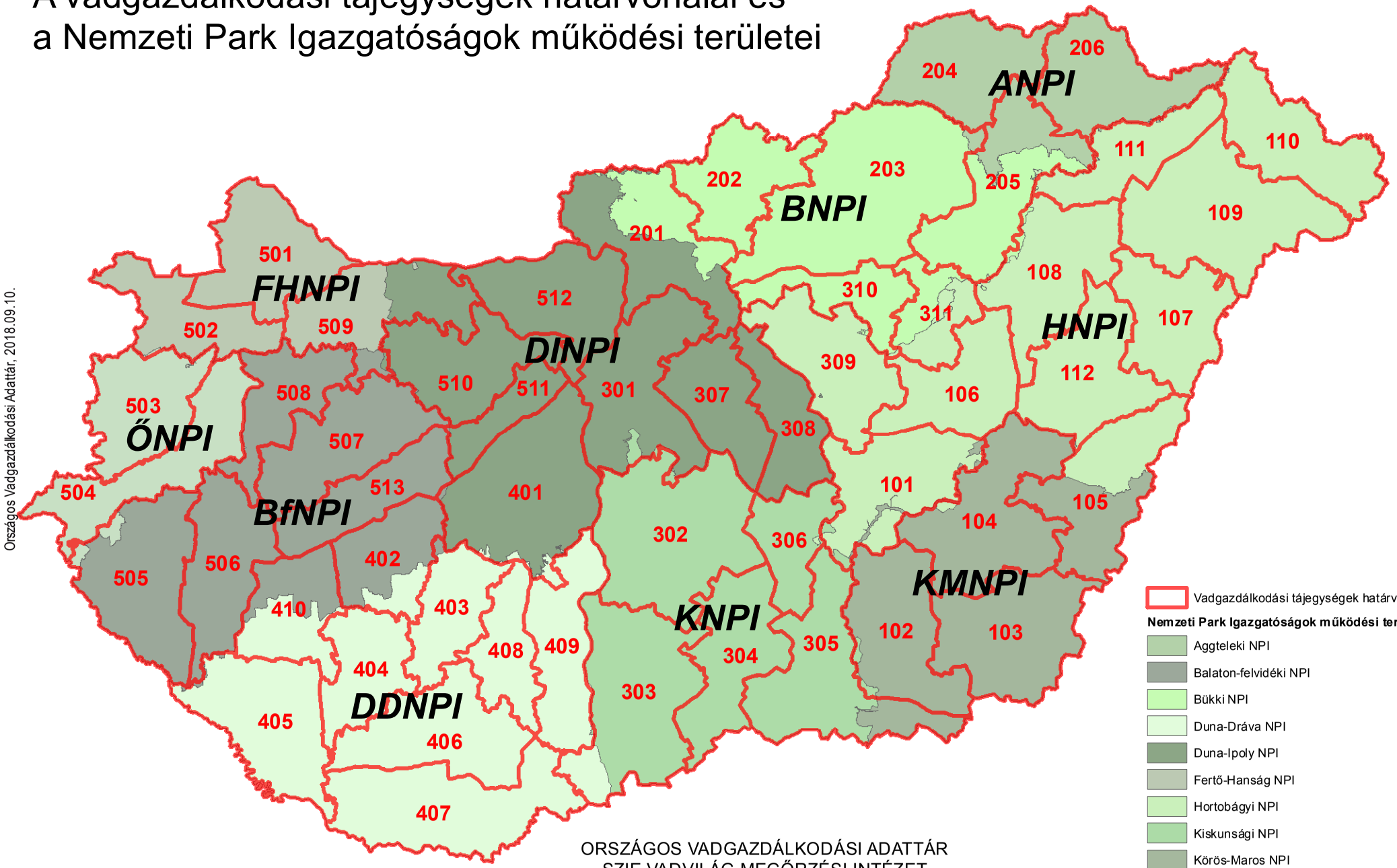
    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.

15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.

15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).

15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

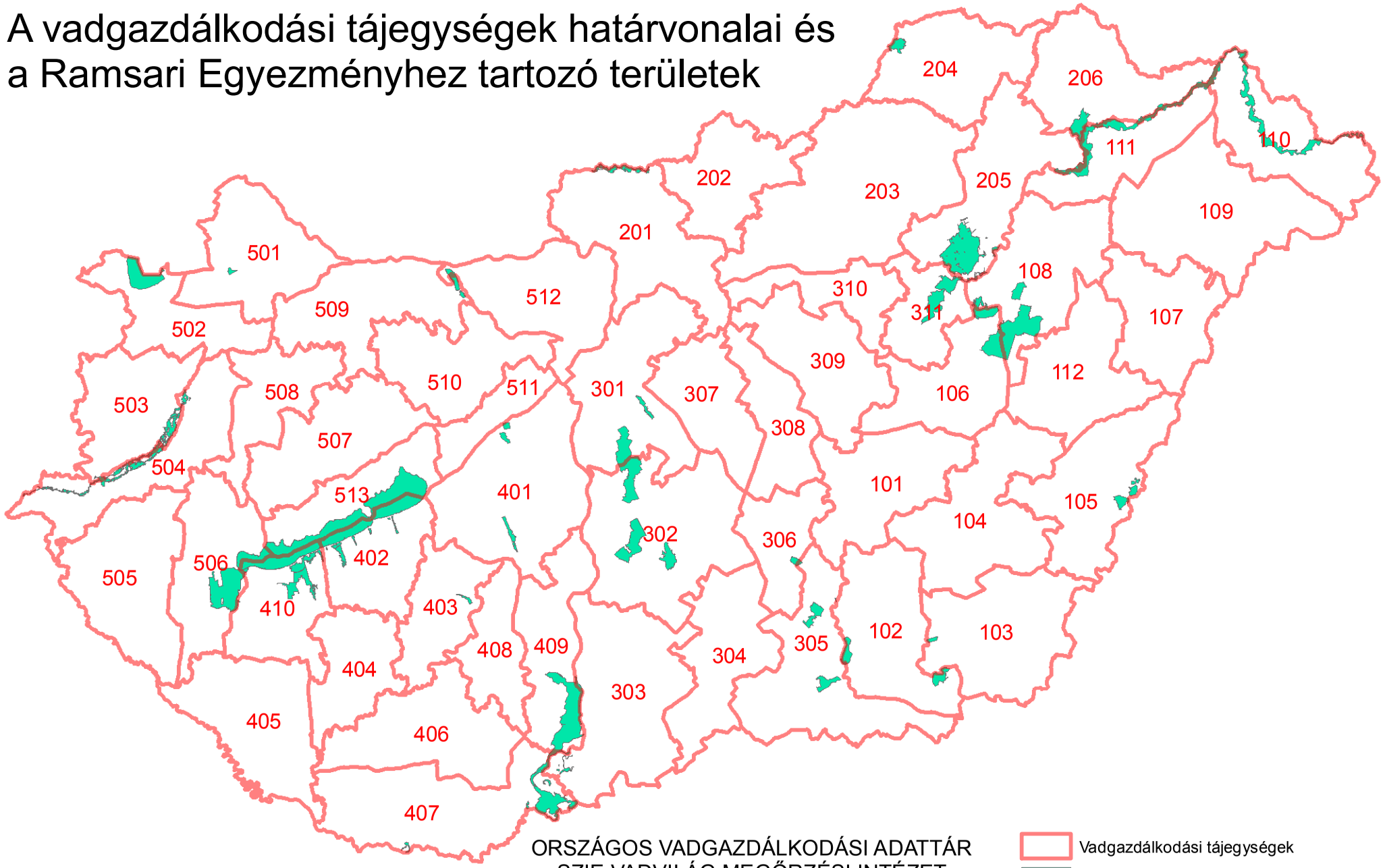
VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Vadgazdálkodási tájegységek

Ramsari Egyezményhez tartozó területek

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

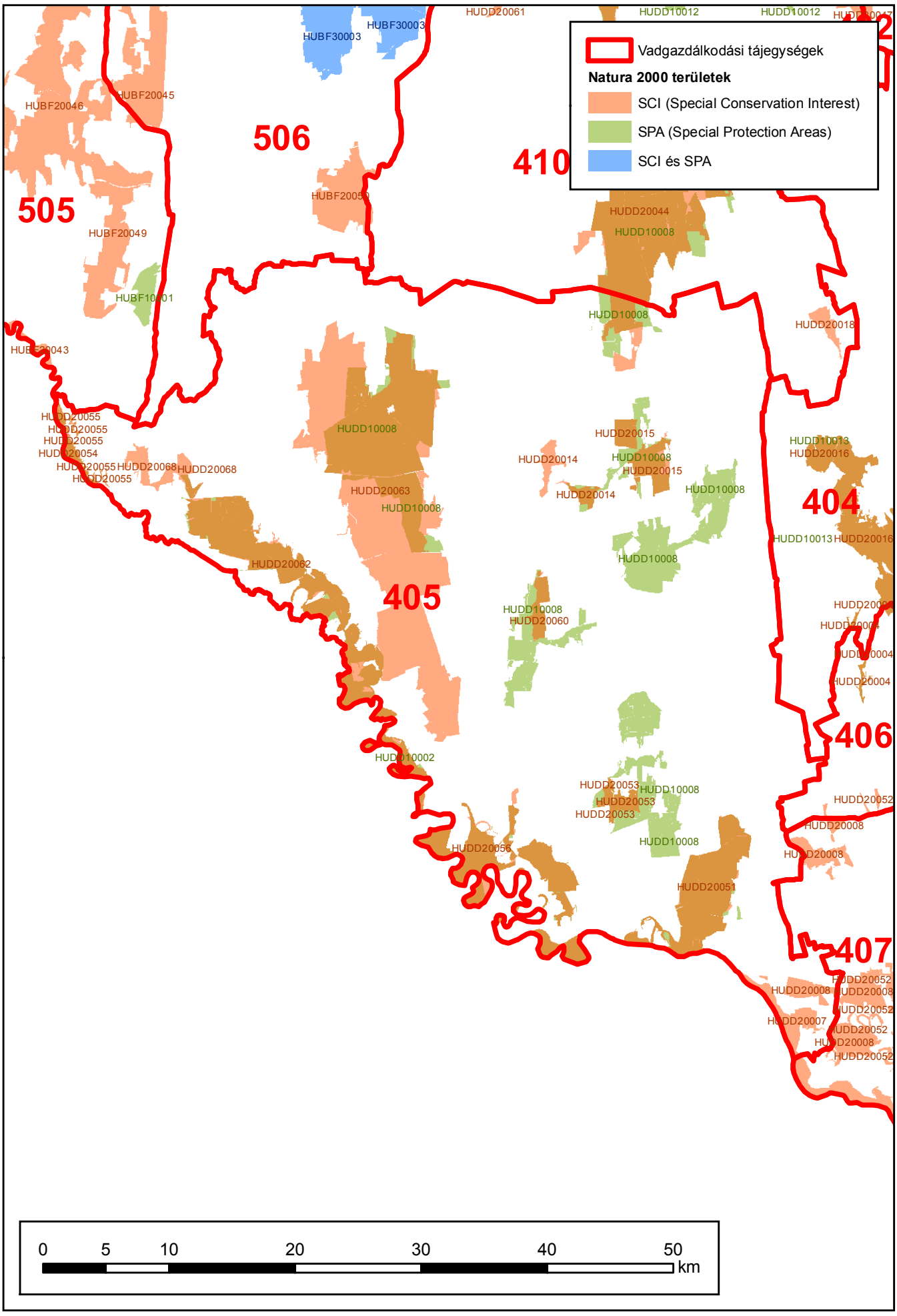
VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 405. számú tájegységben

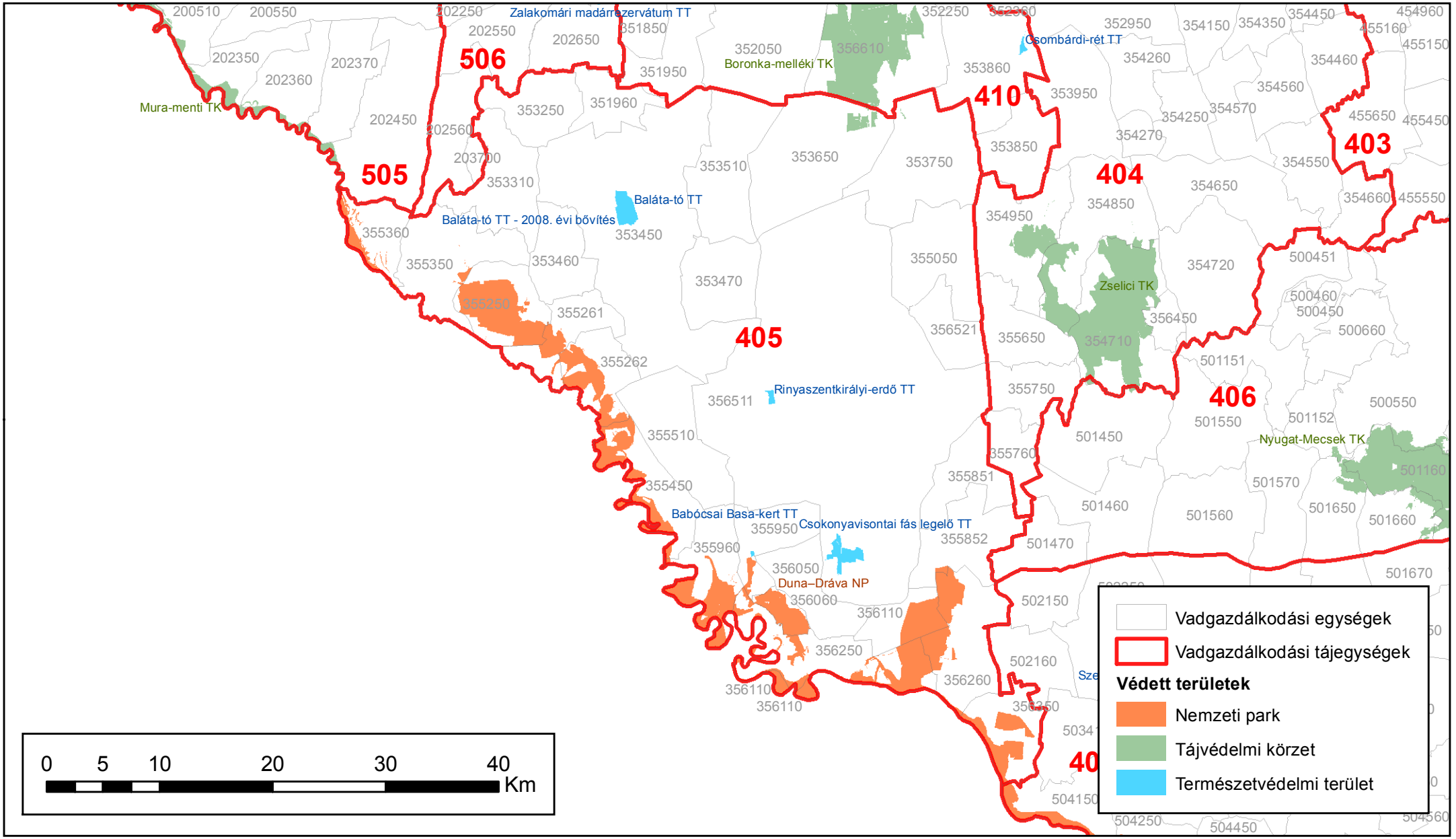

Készült: 2016.07.27.

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
405	SCI	HUBF20043	Mura mente	0.1	0.0%
405	SCI	HUDD20007	Kelet-Dráva	865.1	13.1%
405	SCI	HUDD20008	Ormánsági erdők	427.7	4.1%
405	SCI	HUDD20014	Jánosházi-erdő és Égett-berek	619.3	100.0%
405	SCI	HUDD20015	Kisbajomi erdők	1,299.5	100.0%
405	SCI	HUDD20044	Boronka-melléke	955.7	8.3%
405	SCI	HUDD20051	Darányi borókás	3,479.4	100.0%
405	SCI	HUDD20052	Ormánsági vizes élőhelyek és gyepek	95.7	6.8%
405	SCI	HUDD20053	Csokonyavisontai fás legelő	497.1	100.0%
405	SCI	HUDD20054	Nyugat-Dráva	288.0	77.0%
405	SCI	HUDD20055	Zákány-őrtilosi dombok	269.6	99.5%
405	SCI	HUDD20056	Közép-Dráva	5,855.1	93.3%
405	SCI	HUDD20060	Rinyaszentkirályi-erdő	507.4	100.0%
405	SCI	HUDD20062	Nyugat-Dráva-sík	5,158.3	99.6%
405	SCI	HUDD20063	Szentai-erdő	19,527.5	100.0%
405	SCI	HUDD20068	Gyékényesi erdők	776.3	100.0%
405	SPA	HUDD10002	Nyugat-Dráva	14,707.2	96.5%
405	SPA	HUDD10008	Belső-Somogy	20,654.2	62.0%

Védett területek a 405 számú vadgazdálkodási tájegységben

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 405 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
405	353450	TT	Baláta-tó természetvédelmi terület	447,5	342,0	130,85%
405	353650	TK	Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	304,4	8 495,6	3,58%
405	353750	TK	Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	9,4	8 495,6	0,11%
405	355250	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	2 624,1	49 633,7	5,29%
405	355261	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	502,5	49 633,7	1,01%
405	355262	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	1 400,8	49 633,7	2,82%
405	355350	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	80,8	49 633,7	0,16%
405	355360	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	554,3	49 633,7	1,12%
405	355360	TK	Mura-menti Tájvédelmi Körzet	0,0	1 902,4	0,00%
405	355450	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	1 802,9	49 633,7	3,63%
405	355852	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	51,6	49 633,7	0,10%
405	355950	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	156,8	49 633,7	0,32%
405	355950	TT	Babócsai Basa-kert természetvédelmi terület	12,6	12,6	100,00%
405	355960	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	1 708,0	49 633,7	3,44%
405	356060	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	974,7	49 633,7	1,96%
405	356110	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	1 492,2	49 633,7	3,01%
405	356250	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	2 362,9	49 633,7	4,76%
405	356260	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	1 502,2	49 633,7	3,03%
405	356350	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	1 263,4	49 633,7	2,55%
405	356511	TT	Csokonyavisontai fás legelő természetvédelmi terület	433,1	433,1	100,00%
405	356511	TT	Rinyaszentkirályi-erdő természetvédelmi terület	62,7	62,7	100,00%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	5 137	5 137	100,0%	2 637	2 697	97,8%	5 399	5 399	100,0%	0	47	0,0%	3 427	3 447	99,4%
1999	5 517	5 517	100,0%	2 656	2 726	97,4%	5 472	5 472	100,0%	0	47	0,0%	3 749	3 779	99,2%
2000	4 408	4 408	100,0%	1 176	1 251	94,0%	4 660	4 660	100,0%	0	8	0,0%	2 947	2 977	99,0%
2001	6 111	6 111	100,0%	3 538	3 658	96,7%	5 641	5 641	100,0%	0	45	0,0%	3 448	3 528	97,7%
2002	6 181	6 181	100,0%	3 645	3 775	96,6%	5 694	5 694	100,0%	0	88	0,0%	3 975	4 169	95,3%
2003	5 930	5 930	100,0%	3 455	3 605	95,8%	5 833	5 833	100,0%	45	115	39,1%	3 722	3 822	97,4%
2004	5 883	5 913	99,5%	3 699	3 869	95,6%	6 107	6 107	100,0%	40	85	47,1%	3 429	3 679	93,2%
2005	5 900	5 900	100,0%	4 501	4 666	96,5%	6 282	6 282	100,0%	0	105	0,0%	3 709	4 019	92,3%
2006	5 627	5 627	100,0%	4 390	4 510	97,3%	5 793	5 793	100,0%	0	70	0,0%	3 480	3 850	90,4%
2007	6 801	6 801	100,0%	5 913	6 023	98,2%	5 737	5 737	100,0%	0	65	0,0%	4 096	4 431	92,4%
2008	7 001	7 001	100,0%	5 661	5 731	98,8%	6 177	6 177	100,0%	0	85	0,0%	4 784	5 181	92,3%
2009	6 777	6 777	100,0%	5 374	5 434	98,9%	6 292	6 292	100,0%	0	75	0,0%	4 470	4 896	91,3%
2010	6 860	6 860	100,0%	5 489	5 563	98,7%	6 274	6 274	100,0%	0	0	-	4 299	4 791	89,7%
2011	6 063	6 063	100,0%	5 228	5 228	100,0%	5 257	5 257	100,0%	23	55	41,8%	3 674	4 089	89,9%
2012	6 532	6 532	100,0%	5 059	5 135	98,5%	5 258	5 258	100,0%	24	57	42,1%	3 951	4 498	87,8%
2013	6 920	6 920	100,0%	4 836	4 948	97,7%	5 326	5 328	100,0%	26	65	40,0%	4 397	4 817	91,3%
2014	6 527	6 527	100,0%	4 380	4 508	97,2%	4 905	4 905	100,0%	26	64	40,6%	4 115	4 516	91,1%
Változás	27,1%	27,1%	0,0%	66,1%	67,1%	-0,6%	-9,1%	-9,1%	0,0%	-42,2%	36,2%	3,8%	20,1%	31,0%	-8,3%
Minimum	4 408	4 408	99,5%	1 176	1 251	94,0%	4 660	4 660	100,0%	0	0	0,0%	2 947	2 977	87,8%
Maximum	7 001	7 001	100,0%	5 913	6 023	100,0%	6 292	6 292	100,0%	45	115	47,1%	4 784	5 181	99,2%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

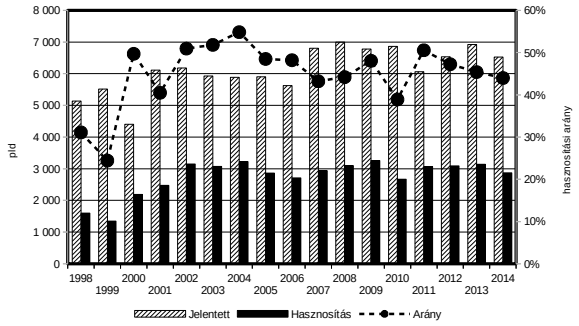
Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	5 137	1 598	31,1%	2 637	1 473	55,9%	5 399	981	18,2%	0	0	-	3 427	2 926	85,4%
1999	5 517	1 348	24,4%	2 656	453	17,1%	5 472	883	16,1%	0	0	-	3 749	2 406	64,2%
2000	4 408	2 191	49,7%	1 176	1 958	166,5%	4 660	1 305	28,0%	0	0	-	2 947	2 540	86,2%
2001	6 111	2 474	40,5%	3 538	2 023	57,2%	5 641	1 376	24,4%	0	0	-	3 448	3 276	95,0%
2002	6 181	3 149	50,9%	3 645	3 029	83,1%	5 694	1 456	25,6%	0	13	-	3 975	3 275	82,4%
2003	5 930	3 073	51,8%	3 455	2 708	78,4%	5 833	1 551	26,6%	45	0	0,0%	3 722	2 999	80,6%
2004	5 883	3 226	54,8%	3 699	3 424	92,6%	6 107	1 828	29,9%	40	6	15,0%	3 429	3 406	99,3%
2005	5 900	2 861	48,5%	4 501	3 178	70,6%	6 282	1 764	28,1%	0	0	-	3 709	3 544	95,6%
2006	5 627	2 712	48,2%	4 390	2 996	68,2%	5 793	1 648	28,4%	0	0	-	3 480	2 933	84,3%
2007	6 801	2 939	43,2%	5 913	3 428	58,0%	5 737	1 668	29,1%	0	0	-	4 096	5 340	130,4%
2008	7 001	3 094	44,2%	5 661	3 148	55,6%	6 177	1 635	26,5%	0	0	-	4 784	4 604	96,2%
2009	6 777	3 256	48,0%	5 374	3 426	63,8%	6 292	1 783	28,3%	0	0	-	4 470	4 635	103,7%
2010	6 860	2 669	38,9%	5 489	2 636	48,0%	6 274	1 420	22,6%	0	0	-	4 299	3 270	76,1%
2011	6 063	3 065	50,6%	5 228	2 700	51,6%	5 257	1 309	24,9%	23	2	8,7%	3 674	4 694	127,8%
2012	6 532	3 086	47,2%	5 059	2 055	40,6%	5 258	1 348	25,6%	24	4	16,7%	3 951	5 501	139,2%
2013	6 920	3 141	45,4%	4 836	1 826	37,8%	5 326	1 265	23,8%	26	0	0,0%	4 397	4 280	97,3%
2014	6 527	2 871	44,0%	4 380	1 494	34,1%	4 905	1 249	25,5%	26	3	11,5%	4 115	4 453	108,2%
Változás	27,1%	79,7%	41,4%	66,1%	1,4%	-38,9%	-9,1%	27,3%	40,1%	-42,2%	-76,9%	-23,1%	20,1%	52,2%	26,7%
Minimum	4 408	1 348	24,4%	1 176	453	17,1%	4 660	883	16,1%	0	0	0,0%	2 947	2 406	64,2%
Maximum	7 001	3 256	54,8%	5 913	3 428	166,5%	6 292	1 828	29,9%	45	13	16,7%	4 784	5 501	139,2%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

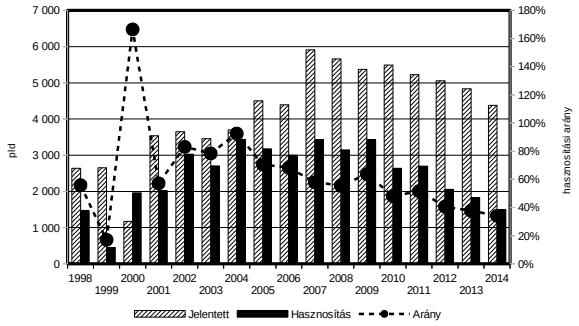
VGTE: **405**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	5 137	1 598	31,1%	2 637	1 473	55,9%	5 399	981	18,2%	0	0	-	3 427	2 926	85,4%
1999	5 517	1 348	24,4%	2 656	453	17,1%	5 472	883	16,1%	0	0	-	3 749	2 406	64,2%
2000	4 408	2 191	49,7%	1 176	1 958	166,5%	4 660	1 305	28,0%	0	0	-	2 947	2 540	86,2%
2001	6 111	2 474	40,5%	3 538	2 023	57,2%	5 641	1 376	24,4%	0	0	-	3 448	3 276	95,0%
2002	6 181	3 149	50,9%	3 645	3 029	83,1%	5 694	1 456	25,6%	0	13	-	3 975	3 275	82,4%
2003	5 930	3 073	51,8%	3 455	2 708	78,4%	5 833	1 551	26,6%	45	0	0,0%	3 722	2 999	80,6%
2004	5 883	3 226	54,8%	3 699	3 424	92,6%	6 107	1 828	29,9%	40	6	15,0%	3 429	3 406	99,3%
2005	5 900	2 861	48,5%	4 501	3 178	70,6%	6 282	1 764	28,1%	0	0	-	3 709	3 544	95,6%
2006	5 627	2 712	48,2%	4 390	2 996	68,2%	5 793	1 648	28,4%	0	0	-	3 480	2 933	84,3%
2007	6 801	2 939	43,2%	5 913	3 428	58,0%	5 737	1 668	29,1%	0	0	-	4 096	5 340	130,4%
2008	7 001	3 094	44,2%	5 661	3 148	55,6%	6 177	1 635	26,5%	0	0	-	4 784	4 604	96,2%
2009	6 777	3 256	48,0%	5 374	3 426	63,8%	6 292	1 783	28,3%	0	0	-	4 470	4 635	103,7%
2010	6 860	2 669	38,9%	5 489	2 636	48,0%	6 274	1 420	22,6%	0	0	-	4 299	3 270	76,1%
2011	6 063	3 065	50,6%	5 228	2 700	51,6%	5 257	1 309	24,9%	23	2	8,7%	3 674	4 694	127,8%
2012	6 532	3 086	47,2%	5 059	2 055	40,6%	5 258	1 348	25,6%	24	4	16,7%	3 951	5 501	139,2%
2013	6 920	3 141	45,4%	4 836	1 826	37,8%	5 326	1 265	23,8%	26	0	0,0%	4 397	4 280	97,3%
2014	6 527	2 871	44,0%	4 380	1 494	34,1%	4 905	1 249	25,5%	26	3	11,5%	4 115	4 453	108,2%
Változás	27,1%	79,7%	41,4%	66,1%	1,4%	-38,9%	-9,1%	27,3%	40,1%	-42,2%	-76,9%	-23,1%	20,1%	52,2%	26,7%
Minimum	4 408	1 348	24,4%	1 176	453	17,1%	4 660	883	16,1%	0	0	0,0%	2 947	2 406	64,2%
Maximum	7 001	3 256	54,8%	5 913	3 428	166,5%	6 292	1 828	29,9%	45	13	16,7%	4 784	5 501	139,2%

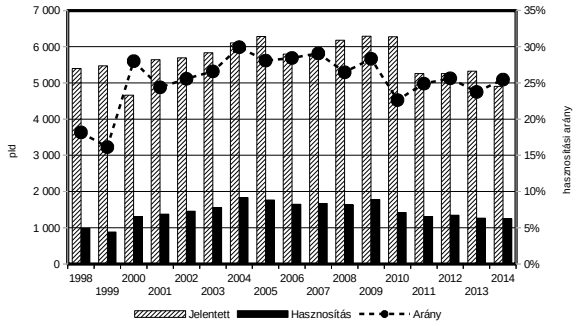
Gímszarvas

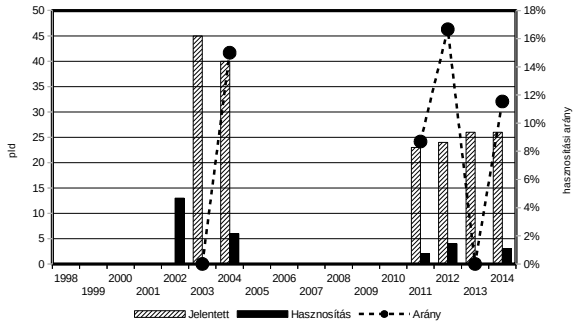
Dámszarvas

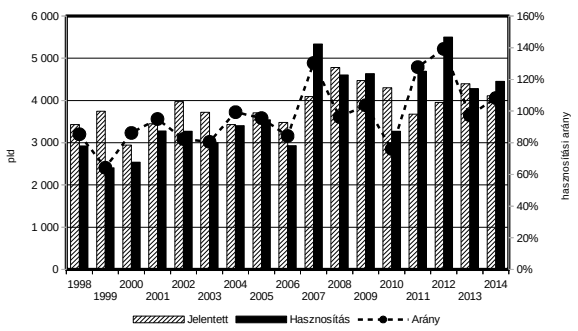
Őz

Muflon

Vaddisznó

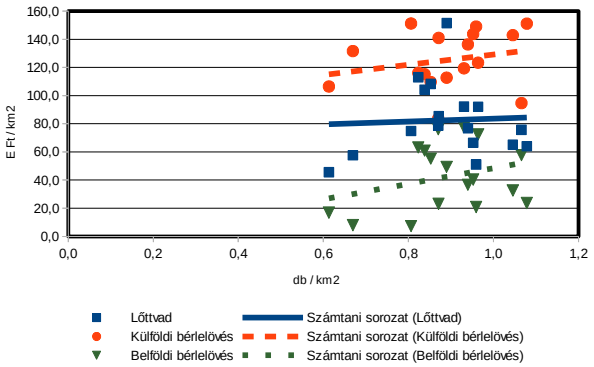

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

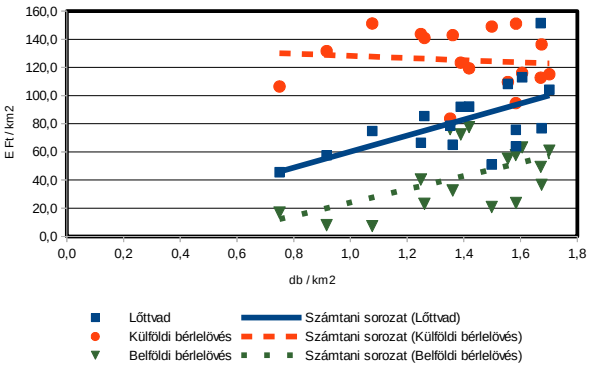
VGTE: **405**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	106,453	100,0%	16,837	100,0%	15,8%	0,000	-	45,565	100,0%	52,899	100,0%	2,866	100,0%
1999	131,618	123,6%	7,923	47,1%	6,0%	0,000	-	57,582	126,4%	63,022	119,1%	3,172	110,7%
2000	151,194	142,0%	7,279	43,2%	4,8%	0,806	-	74,865	164,3%	82,459	155,9%	6,156	214,8%
2001	140,953	132,4%	23,097	137,2%	16,4%	0,748	-	85,464	187,6%	74,888	141,6%	3,221	112,4%
2002	136,335	128,1%	36,685	217,9%	26,9%	0,377	-	76,837	168,6%	87,078	164,6%	7,445	259,8%
2003	149,042	140,0%	20,863	123,9%	14,0%	0,411	-	51,052	112,0%	95,880	181,3%	5,173	180,5%
2004	151,110	141,9%	23,711	140,8%	15,7%	0,806	-	64,105	140,7%	106,506	201,3%	5,115	178,5%
2005	142,902	134,2%	32,592	193,6%	22,8%	0,637	-	65,119	142,9%	88,727	167,7%	2,432	84,9%
2006	143,727	135,0%	40,394	239,9%	28,1%	0,485	-	66,527	146,0%	100,942	190,8%	2,579	90,0%
2007	123,377	115,9%	72,362	429,8%	58,7%	0,052	-	92,072	202,1%	113,575	214,7%	1,729	60,3%
2008	119,359	112,1%	77,631	461,1%	65,0%	10,814	-	92,192	202,3%	97,146	183,6%	1,269	44,3%
2009	94,669	88,9%	57,728	342,9%	61,0%	0,188	-	75,701	166,1%	79,486	150,3%	1,264	44,1%
2010	83,699	78,6%	76,109	452,0%	90,9%	0,000	-	78,638	172,6%	106,256	200,9%	0,922	32,2%
2011	116,152	109,1%	63,212	375,4%	54,4%	8,861	-	113,067	248,1%	125,471	237,2%	0,287	10,0%
2012	112,713	105,9%	49,354	293,1%	43,8%	0,000	-	151,466	332,4%	130,907	247,5%	1,893	66,1%
2013	115,155	108,2%	60,907	361,7%	52,9%	0,000	-	104,234	228,8%	100,852	190,7%	1,313	45,8%
2014	109,654	103,0%	55,222	328,0%	50,4%	1,852	-	108,253	237,6%	85,929	162,4%	0,498	17,4%

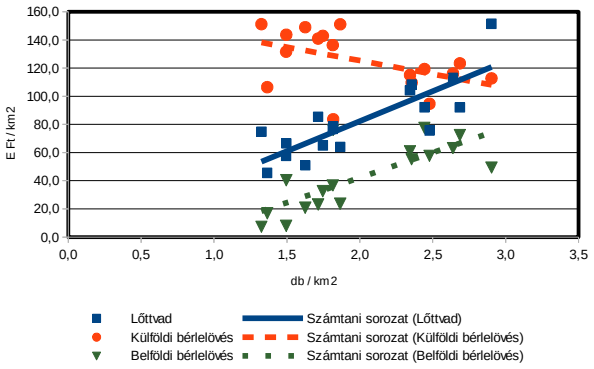
Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

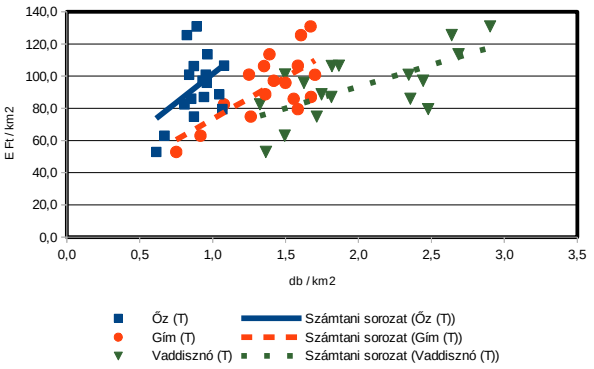
A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

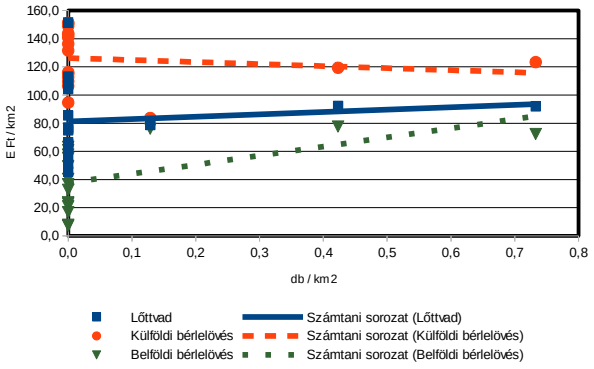
A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

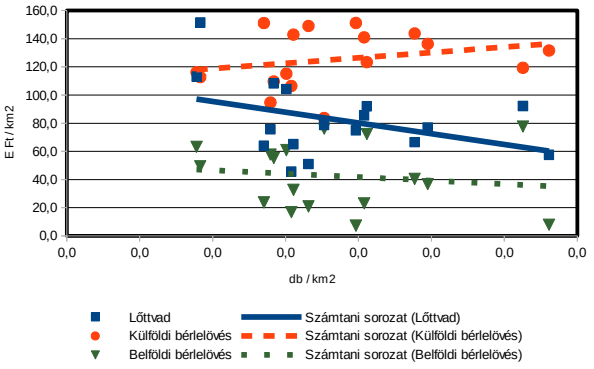
A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység (405) területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (5137 → 6527 pld.; +27,1%), ezzel párhuzamosan, és ezt kissé meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (1598 → 2871 pld.; +79,7%).
- A terítéktérképek alapján látható, hogy a tájegység teljes területén történt gímszarvas elejtés, döntően 1 egyed /km^2 feletti sűrűségben.
- A tájegység erdősültségének mértéke (98055ha; 47,7%) és térbeli elhelyezkedése ideális ahhoz, hogy az erdőfoltok közötti mezőgazdasági élőhelyeket az év során időlegesen élettérként használhassa a szarvas. Ez egyben megalapozza a jelentős mértékű mezőgazdasági vadkár kialakulását, és az egyéb ember-vadvilág közötti konfliktusok előfordulását.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 44,8% volt, az utolsó öt év átlagában 45,2%.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 28,4%, ami az utolsó öt év átlagában sem változott.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 43,4%, míg az utolsó öt év során átlagosan 45,2% volt.
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 66,3%, az utolsó öt év átlagában pedig 65,1% volt.
- A hasznosítási arányok a gímszarvas állománycsökkentő kezelési stratégiáját mutatják. Ez összességében nem volt eredményes, ráadásul a jelentett létszámok évről-évre bekövetkezett változásait látva, az már-már függetlenül alakult a hasznosítás mértékétől. Ez mind a jelentett létszám, mind pedig a teríték esetében felveti a kérdést, hogy azok mennyire jellemzik a valóságot.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas terítéksűrűsége és a lőtt vadból, valamint a belföldi bérlelövésből származó bevételek között pozitív irányú kapcsolat látható. Annak ellenére, hogy a külföldi bérlelövéssel nem mutatható ki pozitív kapcsolat (vélhetően az értékesített trófeás vad őszterítéktől való függetlensége miatt), jelentősége a gazdálkodás szempontjából fontos.
- A térített mezőgazdasági vadkár 2000 és 2014 között a folyó értéken számítva nem növekedett (189 millió Ft → 176 millió Ft), kisebb ingadozásokkal folyamatosan nagymértékű volt. A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között kifejezett, pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve.
- A tájegységben a gímállomány sűrűségének csökkentése elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok további fokozódása várható.

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma a teljes időszak alatt emelkedett, ezzel párhuzamosan az érmes trófeák száma is. Az 1998 és 2014 között elbírált 9721 trófea közül összesen 4293 lett érmes (44,6%). Arany 456, ezüst 1605, és bronz 2232. Az

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

érmesek átlagos megoszlása: arany (10,6%), ezüst (37,3%), bronz (52,1%).

- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában a felső harmadban (3/52) helyezkedik el, azaz országosan a kiemelkedő minőségű állományokhoz sorolható.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (5549 pld.), jelentős része (3659 pld.) középkorú volt, míg 513 trófeát az idős korosztályba soroltak. A bikahasznosítás korosztályi megoszlására 1999 óta a fiatalok dominanciája a jellemző, terítékben való részarányuk 49,5-69% közötti és az évek során emelkedő trenddel jellemezhető. A középkorosztály 1998-ban 46,2%-al a legnagyobb részarányt jelentette, ezt követően pedig 35-46% között volt 2007-ig, amikortól folyamatosan csökkenni kezdett a fiatalok javára. Az idősek 1998-as 16,2%-os részesedése óta folyamatos a csökkenés, 2005 óta pedig részarányuk 5% alatti. A bikák hasznosítási adatai a bika állomány elfiatalodását mutatják.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 105,15 cm (11 év), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 38,78 cm (11 év), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 39,7 cm (11 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 9,27 kg (11 év), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 14,08 db (11 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 28,05 cm (13 év), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 17,18 cm (13<), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 15,3 cm (13 év).
- A tájegységben élő gímbikák szinte minden legfontosabb paraméter tekintetében 11 éves korukban teljesítenek (átlagosan) a legjobban. Az egyes trófeajellemzők évenkénti átlagértékeit mutató diagramokból pedig az látszik, hogy a kiugró egyedi értékek, rendre a 13 évesre becsült trófeák esetében jelennek meg. A 10. év felett azonban igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	1 589	2 167	1381	**5 137**	380	500	718	**1 598**	23,9%	23,1%	52,0%	**31,1%**
1999	1 735	2 414	1368	**5 517**	346	420	582	**1 348**	19,9%	17,4%	42,5%	**24,4%**
2000	1 579	1 679	1150	**4 408**	524	761	906	**2 191**	33,2%	45,3%	78,8%	**49,7%**
2001	2 012	2 565	1534	**6 111**	541	900	1 033	**2 474**	26,9%	35,1%	67,3%	**40,5%**
2002	1 910	2 567	1704	**6 181**	561	1 174	1 414	**3 149**	29,4%	45,7%	83,0%	**50,9%**
2003	1 790	2 476	1664	**5 930**	632	1 146	1 295	**3 073**	35,3%	46,3%	77,8%	**51,8%**
2004	1 844	2 334	1705	**5 883**	553	1 282	1 391	**3 226**	30,0%	54,9%	81,6%	**54,8%**
2005	2 098	2 119	1683	**5 900**	546	1 125	1 190	**2 861**	26,0%	53,1%	70,7%	**48,5%**
2006	1 996	2 052	1579	**5 627**	567	1 060	1 085	**2 712**	28,4%	51,7%	68,7%	**48,2%**
2007	2 097	2 682	2022	**6 801**	632	1 135	1 172	**2 939**	30,1%	42,3%	58,0%	**43,2%**
2008	2 165	2 636	2200	**7 001**	627	1 207	1 260	**3 094**	29,0%	45,8%	57,3%	**44,2%**
2009	2 148	2 538	2091	**6 777**	622	1 296	1 338	**3 256**	29,0%	51,1%	64,0%	**48,0%**
2010	2 172	2 627	2061	**6 860**	578	1 048	1 043	**2 669**	26,6%	39,9%	50,6%	**38,9%**
2011	2 000	2 430	1633	**6 063**	595	1 267	1 203	**3 065**	29,8%	52,1%	73,7%	**50,6%**
2012	2 170	2 571	1791	**6 532**	633	1 212	1 241	**3 086**	29,2%	47,1%	69,3%	**47,2%**
2013	2 293	2 704	1923	**6 920**	676	1 142	1 323	**3 141**	29,5%	42,2%	68,8%	**45,4%**
2014	2 158	2 534	1835	**6 527**	579	1 131	1 161	**2 871**	26,8%	44,6%	63,3%	**44,0%**
Változás	35,8%	16,9%	32,9%	27,1%	52,4%	126,2%	61,7%	79,7%	12,2%	93,4%	21,7%	41,4%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,36	0,87	***0,64***	1	1,32	1,89	***1,44***
1999	1	1,39	0,79	***0,57***	1	1,21	1,68	***1,39***
2000	1	1,06	0,73	***0,68***	1	1,45	1,73	***1,19***
2001	1	1,27	0,76	***0,60***	1	1,66	1,91	***1,15***
2002	1	1,34	0,89	***0,66***	1	2,09	2,52	***1,20***
2003	1	1,38	0,93	***0,67***	1	1,81	2,05	***1,13***
2004	1	1,27	0,92	***0,73***	1	2,32	2,52	***1,09***
2005	1	1,01	0,80	***0,79***	1	2,06	2,18	***1,06***
2006	1	1,03	0,79	***0,77***	1	1,87	1,91	***1,02***
2007	1	1,28	0,96	***0,75***	1	1,80	1,85	***1,03***
2008	1	1,22	1,02	***0,83***	1	1,93	2,01	***1,04***
2009	1	1,18	0,97	***0,82***	1	2,08	2,15	***1,03***
2010	1	1,21	0,95	***0,78***	1	1,81	1,80	***1,00***
2011	1	1,22	0,82	***0,67***	1	2,13	2,02	***0,95***
2012	1	1,18	0,83	***0,70***	1	1,91	1,96	***1,02***
2013	1	1,18	0,84	***0,71***	1	1,69	1,96	***1,16***
2014	1	1,17	0,85	***0,72***	1	1,95	2,01	***1,03***

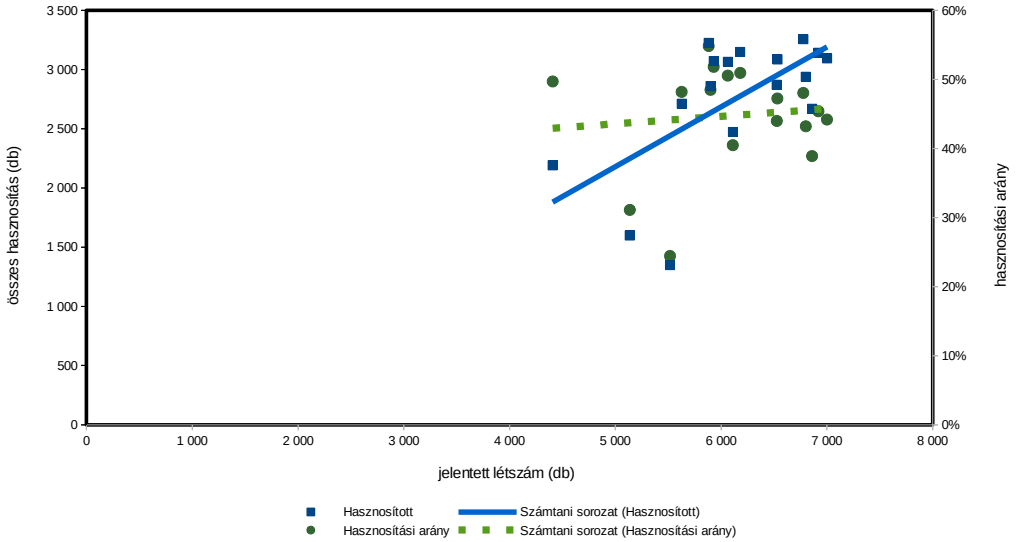
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	30,9%	42,2%	26,9%	100%	23,8%	31,3%	44,9%	100%
1999	31,4%	43,8%	24,8%	100%	25,7%	31,2%	43,2%	100%
2000	35,8%	38,1%	26,1%	100%	23,9%	34,7%	41,4%	100%
2001	32,9%	42,0%	25,1%	100%	21,9%	36,4%	41,8%	100%
2002	30,9%	41,5%	27,6%	100%	17,8%	37,3%	44,9%	100%
2003	30,2%	41,8%	28,1%	100%	20,6%	37,3%	42,1%	100%
2004	31,3%	39,7%	29,0%	100%	17,1%	39,7%	43,1%	100%
2005	35,6%	35,9%	28,5%	100%	19,1%	39,3%	41,6%	100%
2006	35,5%	36,5%	28,1%	100%	20,9%	39,1%	40,0%	100%
2007	30,8%	39,4%	29,7%	100%	21,5%	38,6%	39,9%	100%
2008	30,9%	37,7%	31,4%	100%	20,3%	39,0%	40,7%	100%
2009	31,7%	37,5%	30,9%	100%	19,1%	39,8%	41,1%	100%
2010	31,7%	38,3%	30,0%	100%	21,7%	39,3%	39,1%	100%
2011	33,0%	40,1%	26,9%	100%	19,4%	41,3%	39,2%	100%
2012	33,2%	39,4%	27,4%	100%	20,5%	39,3%	40,2%	100%
2013	33,1%	39,1%	27,8%	100%	21,5%	36,4%	42,1%	100%
2014	33,1%	38,8%	28,1%	100%	20,2%	39,4%	40,4%	100%

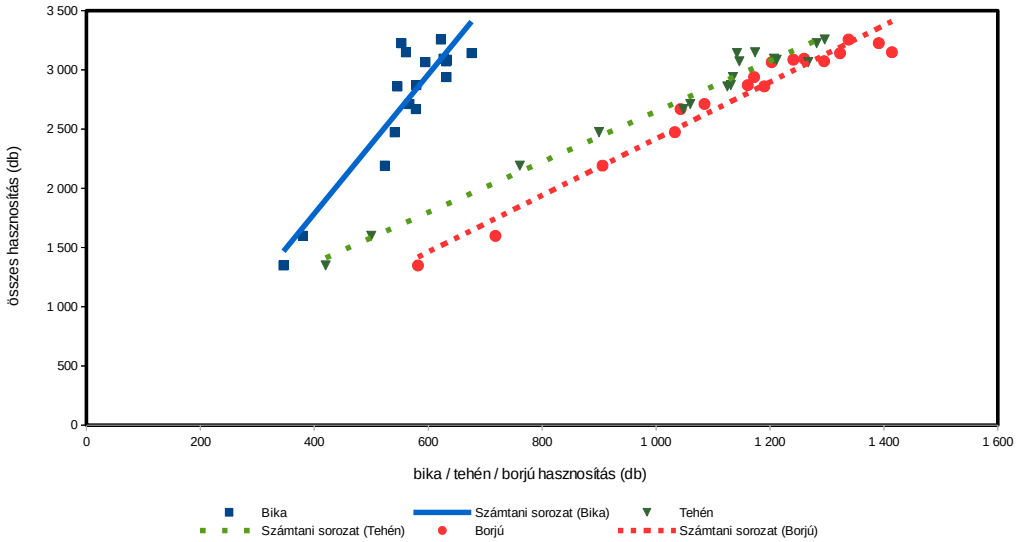
A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **405**

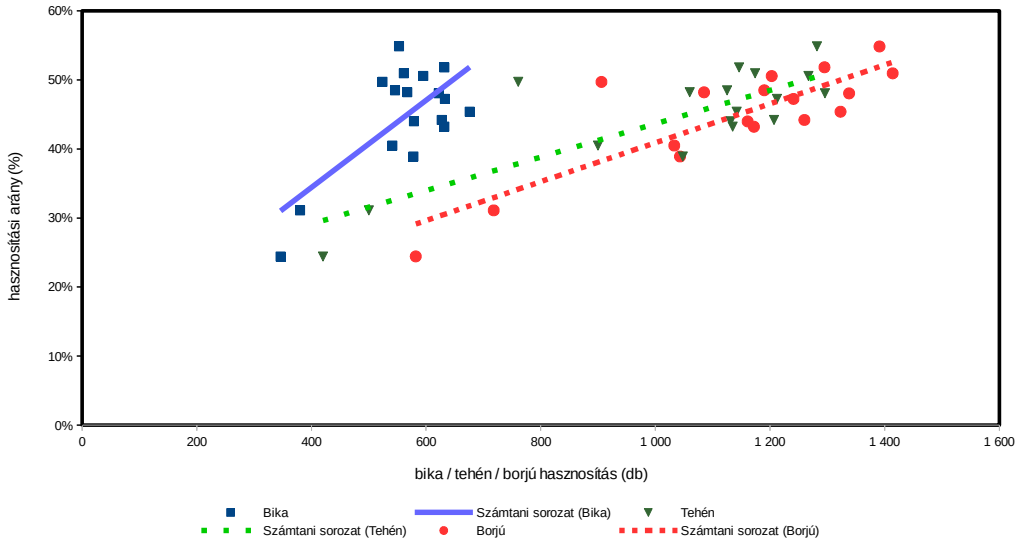
Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

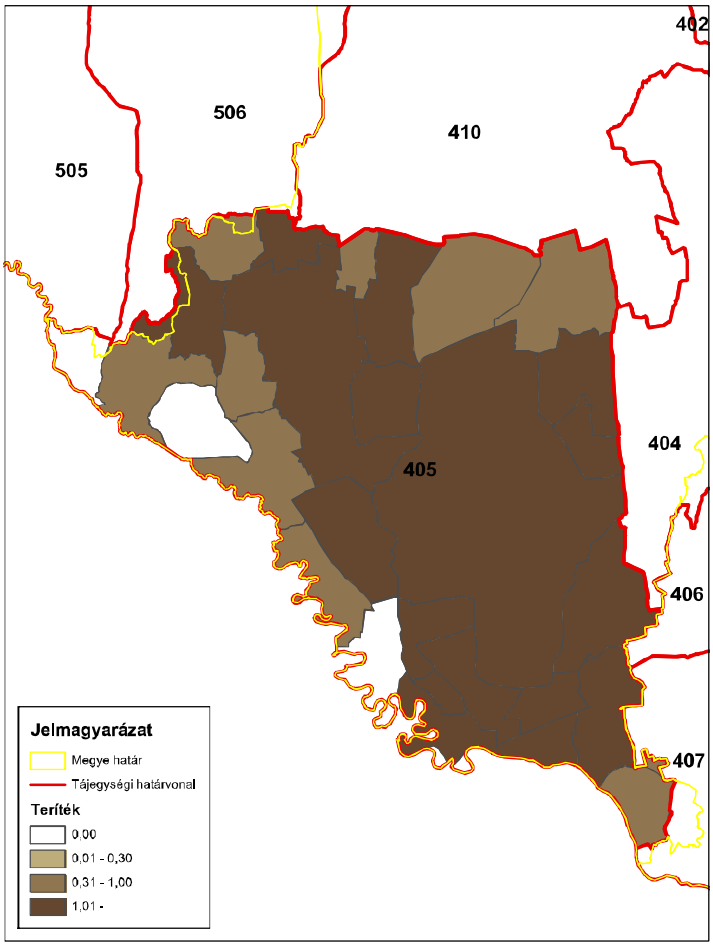
Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

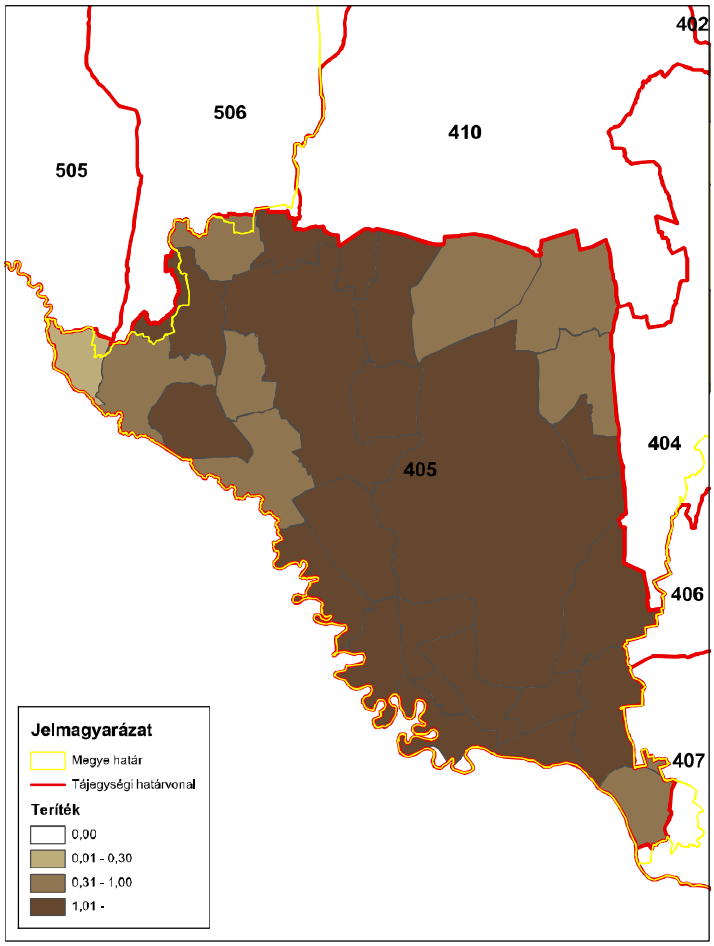

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

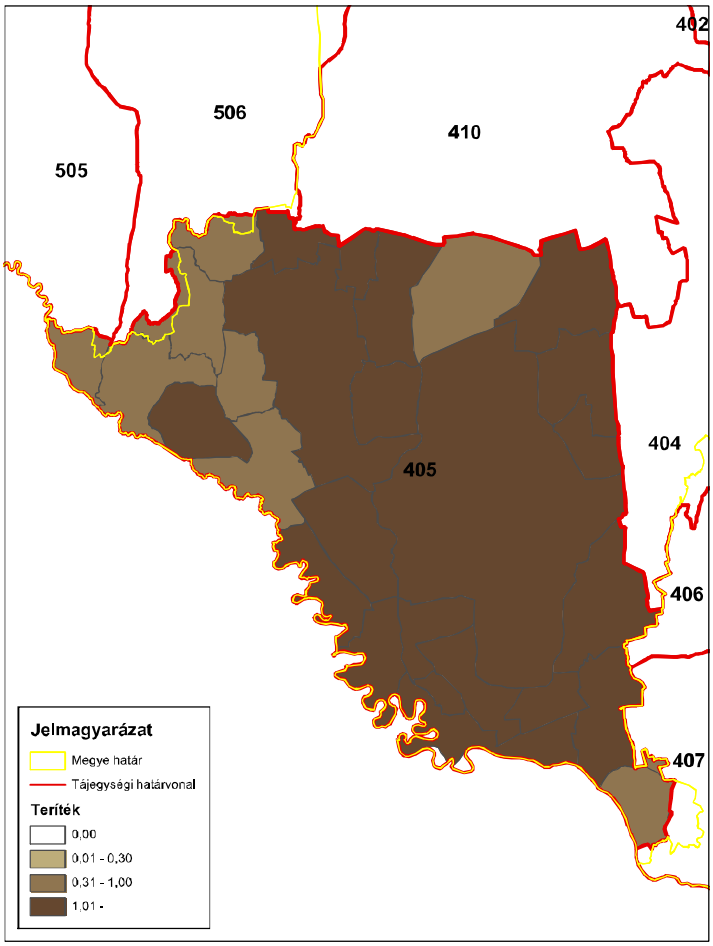
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

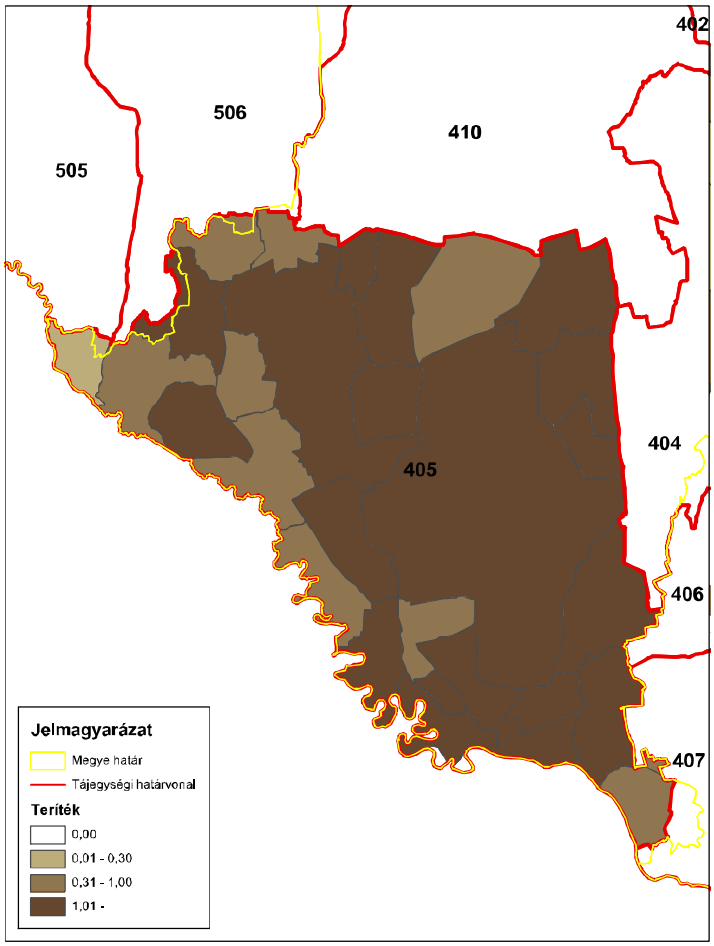
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

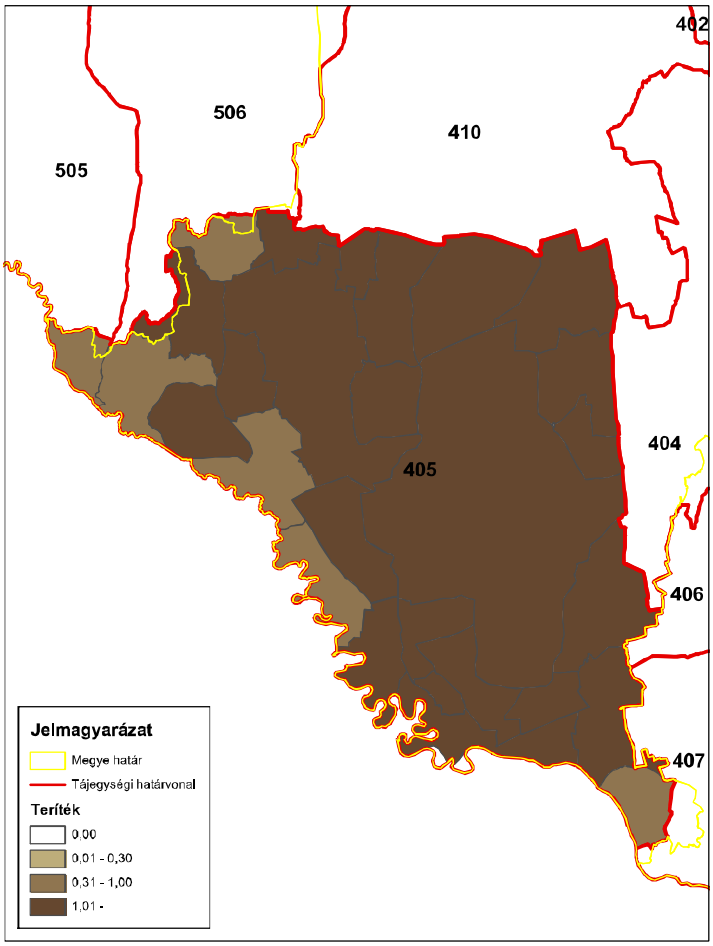
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

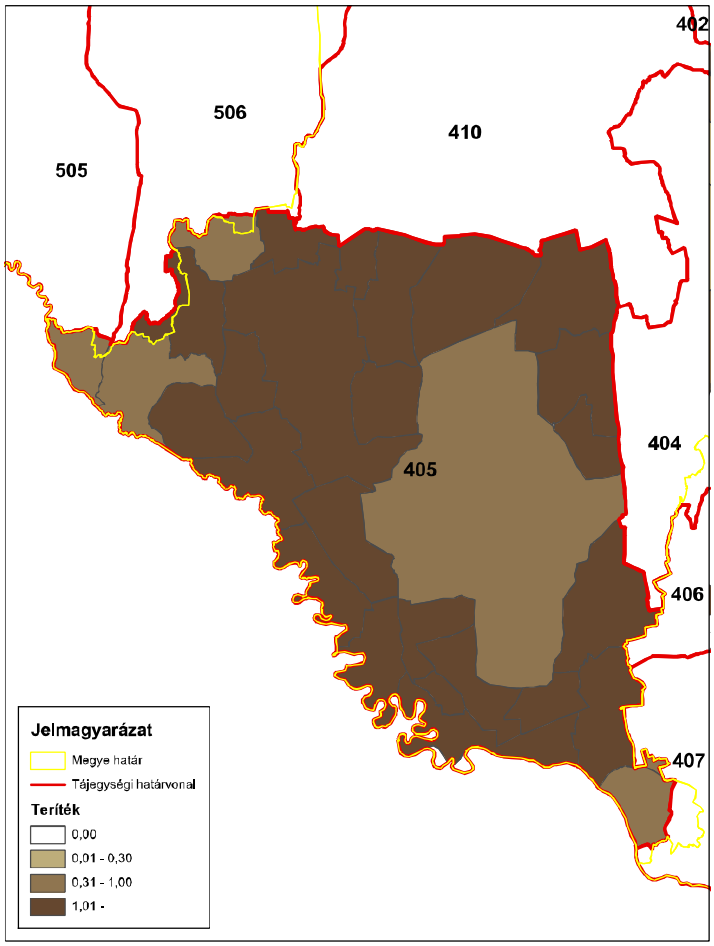
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

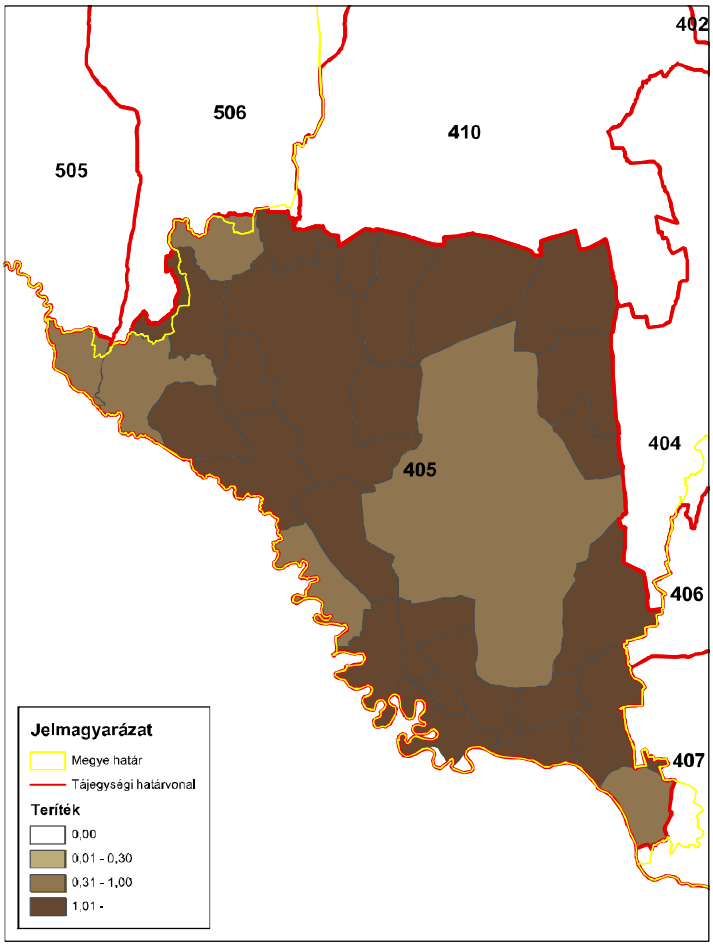
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

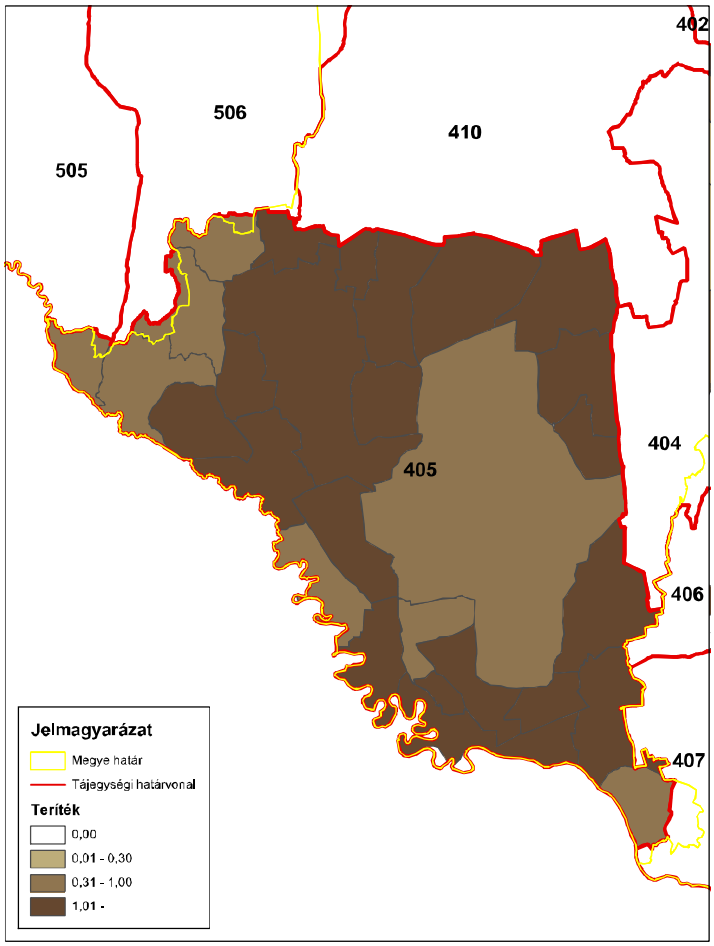
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

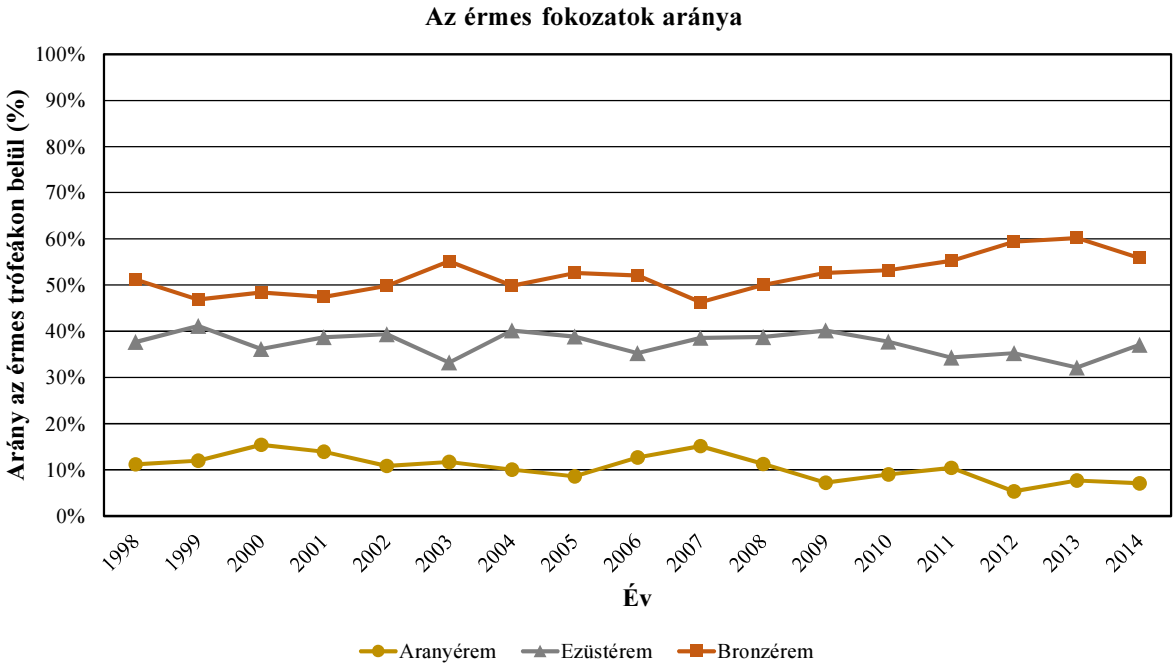
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

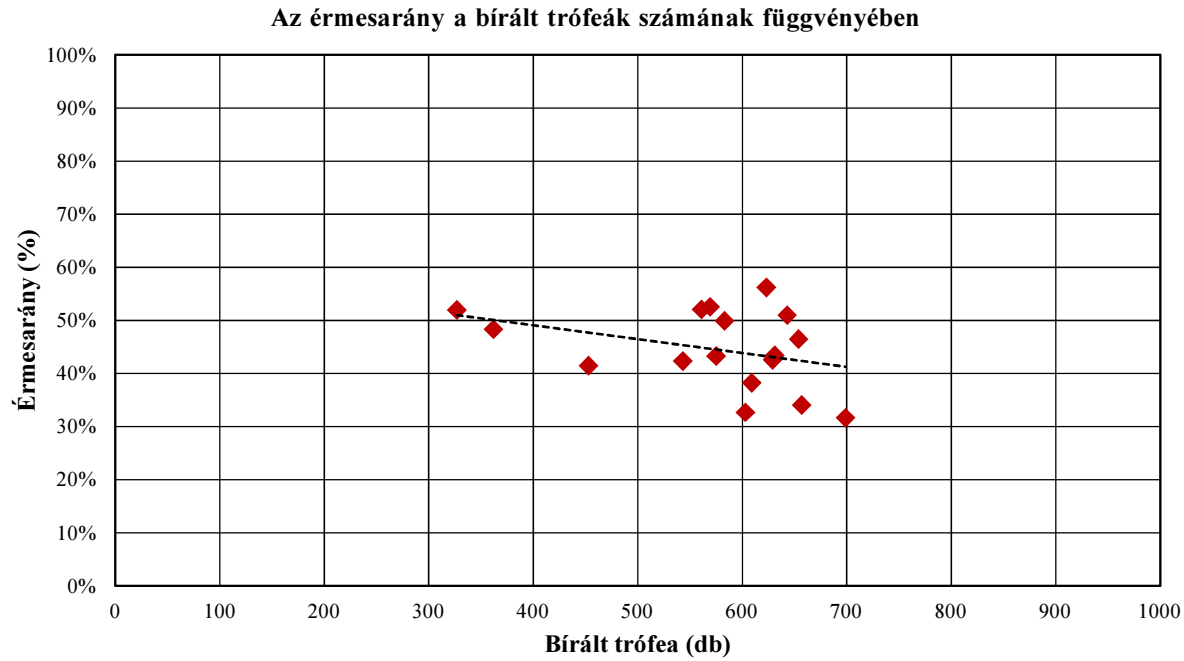
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	327	170	52,0%	19	64	87	11,2%	37,6%	51,2%
1999	362	175	48,3%	21	72	82	12,0%	41,1%	46,9%
2000	453	188	41,5%	29	68	91	15,4%	36,2%	48,4%
2001	543	230	42,4%	32	89	109	13,9%	38,7%	47,4%
2002	575	249	43,3%	27	98	124	10,8%	39,4%	49,8%
2003	631	274	43,4%	32	91	151	11,7%	33,2%	55,1%
2004	569	299	52,5%	30	120	149	10,0%	40,1%	49,8%
2005	583	291	49,9%	25	113	153	8,6%	38,8%	52,6%
2006	561	292	52,0%	37	103	152	12,7%	35,3%	52,1%
2007	623	350	56,2%	53	135	162	15,1%	38,6%	46,3%
2008	643	328	51,0%	37	127	164	11,3%	38,7%	50,0%
2009	654	304	46,5%	22	122	160	7,2%	40,1%	52,6%
2010	609	233	38,3%	21	88	124	9,0%	37,8%	53,2%
2011	629	268	42,6%	28	92	148	10,4%	34,3%	55,2%
2012	657	224	34,1%	12	79	133	5,4%	35,3%	59,4%
2013	699	221	31,6%	17	71	133	7,7%	32,1%	60,2%
2014	603	197	32,7%	14	73	110	7,1%	37,1%	55,8%

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

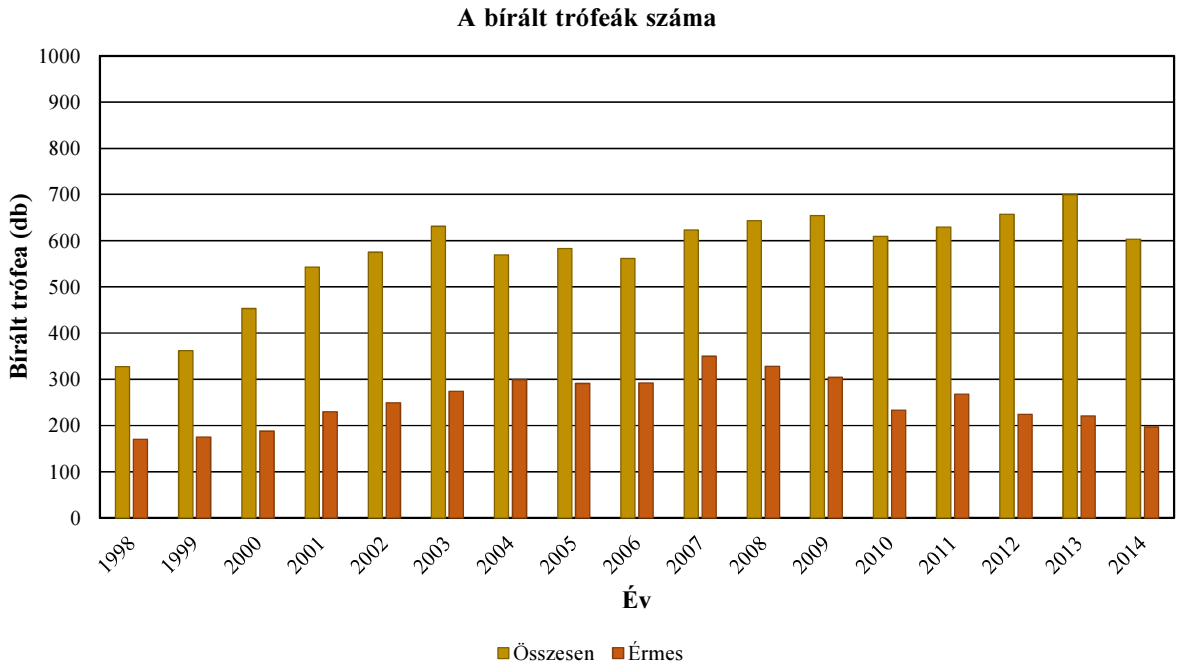
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	7	5	16	36	51	30	39	36	26	18	31	60	83	44	85	90	85
2	14	30	50	45	62	87	53	67	60	59	68	64	74	100	121	102	108
3	32	37	69	80	88	105	75	84	84	77	102	111	95	87	108	117	100
4	31	46	62	92	76	79	64	61	70	95	84	91	92	83	70	94	62
5	39	45	28	37	37	44	60	70	64	72	80	63	50	78	54	73	46
6	40	36	30	44	41	54	63	57	49	76	72	70	47	78	67	68	65
7	36	31	46	50	42	53	56	72	65	73	77	77	53	57	48	60	57
8	26	31	49	37	43	41	47	58	44	63	42	51	45	35	39	31	39
9	28	35	22	38	40	47	49	32	48	37	44	22	33	29	17	18	15
10	21	25	29	30	42	37	30	31	31	33	23	21	22	25	30	30	14
11	32	28	37	36	40	35	16	8	16	9	11	18	9	7	11	11	12
12	13	10	8	13	10	16	16	4	4	10	5	5	3	4	5	3	
13	4	2	7	4	1	2	1	2		1	3	1	3	2	2	2	
13<	4	1		1	2	1		1			1						
Összesen	**327**	**362**	**453**	**543**	**575**	**631**	**569**	**583**	**561**	**623**	**643**	**654**	**609**	**629**	**657**	**699**	**603**

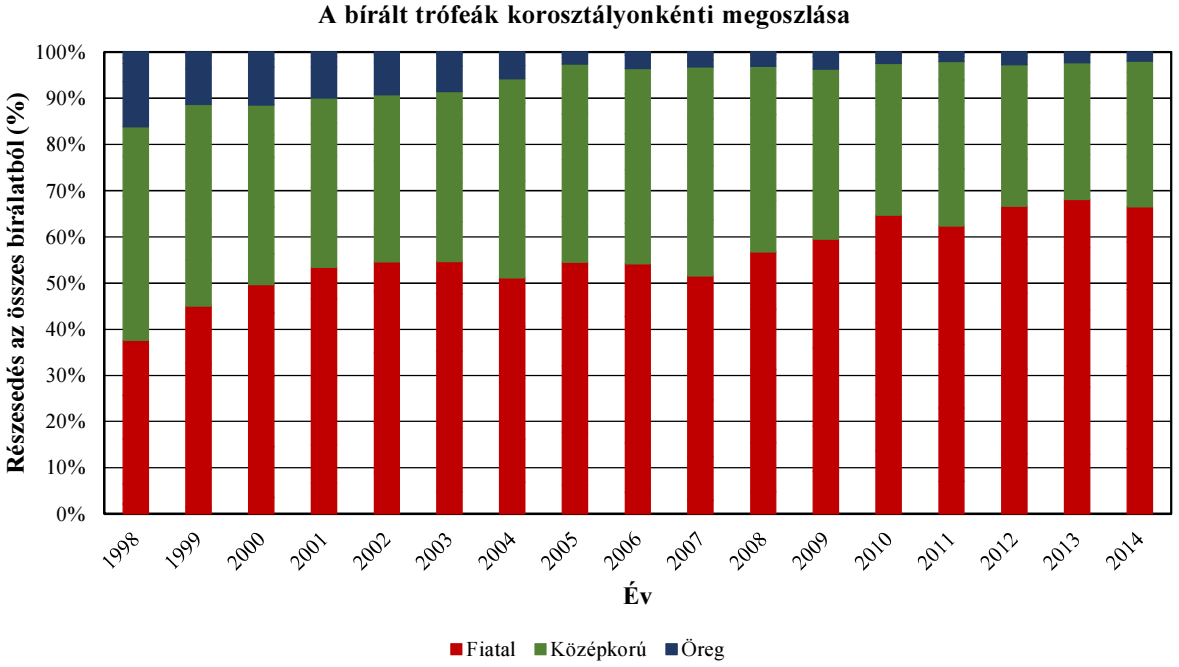
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2,1%	1,4%	3,5%	6,6%	8,9%	4,8%	6,9%	6,2%	4,6%	2,9%	4,8%	9,2%	13,6%	7,0%	12,9%	12,9%	14,1%
2	4,3%	8,3%	11,0%	8,3%	10,8%	13,8%	9,3%	11,5%	10,7%	9,5%	10,6%	9,8%	12,2%	15,9%	18,4%	14,6%	17,9%
3	9,8%	10,2%	15,2%	14,7%	15,3%	16,6%	13,2%	14,4%	15,0%	12,4%	15,9%	17,0%	15,6%	13,8%	16,4%	16,7%	16,6%
4	9,5%	12,7%	13,7%	16,9%	13,2%	12,5%	11,2%	10,5%	12,5%	15,2%	13,1%	13,9%	15,1%	13,2%	10,7%	13,4%	10,3%
5	11,9%	12,4%	6,2%	6,8%	6,4%	7,0%	10,5%	12,0%	11,4%	11,6%	12,4%	9,6%	8,2%	12,4%	8,2%	10,4%	7,6%
6	12,2%	9,9%	6,6%	8,1%	7,1%	8,6%	11,1%	9,8%	8,7%	12,2%	11,2%	10,7%	7,7%	12,4%	10,2%	9,7%	10,8%
7	11,0%	8,6%	10,2%	9,2%	7,3%	8,4%	9,8%	12,3%	11,6%	11,7%	12,0%	11,8%	8,7%	9,1%	7,3%	8,6%	9,5%
8	8,0%	8,6%	10,8%	6,8%	7,5%	6,5%	8,3%	9,9%	7,8%	10,1%	6,5%	7,8%	7,4%	5,6%	5,9%	4,4%	6,5%
9	8,6%	9,7%	4,9%	7,0%	7,0%	7,4%	8,6%	5,5%	8,6%	5,9%	6,8%	3,4%	5,4%	4,6%	2,6%	2,6%	2,5%
10	6,4%	6,9%	6,4%	5,5%	7,3%	5,9%	5,3%	5,3%	5,5%	5,3%	3,6%	3,2%	3,6%	4,0%	4,6%	4,3%	2,3%
11	9,8%	7,7%	8,2%	6,6%	7,0%	5,5%	2,8%	1,4%	2,9%	1,4%	1,7%	2,8%	1,5%	1,1%	1,7%	1,6%	2,0%
12	4,0%	2,8%	1,8%	2,4%	1,7%	2,5%	2,8%	0,7%	0,7%	1,6%	0,8%	0,8%	0,5%	0,6%	0,8%	0,4%	
13	1,2%	0,6%	1,5%	0,7%	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%		0,2%	0,5%	0,2%	0,5%	0,3%	0,3%	0,3%	
13<	1,2%	0,3%		0,2%	0,3%	0,2%		0,2%			0,2%						
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	22,31			0,93	3,22			
2	1164	60,82	22,26	26,18	2,56	7,60	17,10	10,55	8,40
3	1451	76,20	29,33	30,45	4,06	9,43	21,42	12,99	12,20
4	1252	86,71	33,20	33,15	5,28	10,44	22,85	13,91	12,70
5	940	91,97	34,66	33,28	6,16	11,31	23,51	14,17	12,89
6	957	96,20	35,59	34,36	6,91	11,90	24,20	14,57	13,32
7	953	99,02	35,94	35,34	7,49	12,34	24,89	15,04	13,79
8	721	100,19	37,00	36,18	7,87	12,68	25,57	15,33	14,01
9	554	102,45	37,24	37,11	8,31	13,04	26,04	15,56	14,32
10	474	104,49	38,25	38,31	8,84	13,61	26,67	15,84	14,63
11	336	105,15	38,78	39,70	9,27	14,08	27,25	16,27	15,12
12	129	102,65	38,06	38,67	9,09	13,18	27,50	16,20	14,94
13	37	100,22	35,20	37,14	8,63	13,35	28,05	16,20	15,30
13<	11	90,18	35,91	34,12	7,68	10,93	27,74	17,18	15,03

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	17,11			0,73	2,00			
2	1164	56,76	16,75	23,28	2,33	7,07	17,10	10,55	8,40
3	1451	71,41	25,92	22,30	3,44	8,28	19,25	9,90	9,20
4	1252	81,35	29,23	29,06	4,50	9,63	20,74	13,47	12,23
5	940	85,63	33,28	29,85	5,40	10,31	22,37	13,57	12,31
6	957	88,43	34,40	31,81	5,97	10,45	23,50	14,08	12,85
7	953	95,17	33,78	33,38	6,73	11,57	24,27	14,23	13,33
8	721	94,92	33,14	31,59	7,09	12,00	24,68	14,78	13,45
9	554	96,71	34,59	33,87	7,34	12,06	25,22	14,99	13,75
10	474	98,19	36,61	33,76	8,08	12,37	25,72	15,22	13,79
11	336	99,57	34,43	33,60	7,87	12,50	24,68	15,28	13,91
12	129	86,76	28,81	28,15	7,28	10,33	24,38	14,85	13,01
13	37	47,35	25,00	22,00	2,93	3,00	25,08	14,23	13,08
13<	11	61,00	31,75	24,18	3,80	7,00	24,85	14,38	13,40

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	28,80			1,10	5,33			
2	1164	66,54	29,90	32,30	2,91	8,19	17,10	10,55	8,40
3	1451	81,03	34,95	37,25	4,53	10,30	24,75	14,80	15,25
4	1252	91,39	37,35	36,38	5,70	11,23	24,81	14,40	13,25
5	940	96,22	36,73	35,89	6,63	12,19	24,05	14,78	13,33
6	957	98,98	36,95	37,49	7,60	12,82	24,75	14,86	13,63
7	953	102,20	36,93	37,28	8,10	13,18	25,61	15,54	14,21
8	721	103,54	39,65	38,98	8,44	13,20	26,38	15,86	14,52
9	554	104,77	38,77	39,69	8,97	14,07	27,11	16,57	14,86
10	474	108,64	40,07	41,01	9,63	14,93	28,09	16,63	15,34
11	336	112,87	42,26	46,96	10,87	16,56	28,96	17,56	15,78
12	129	109,86	44,46	48,60	11,14	16,23	29,81	17,27	16,25
13	37	115,50	48,35	45,90	15,44	18,00	33,80	19,60	19,35
13<	11	110,85	41,65	59,60	11,74	15,00	31,00	23,90	18,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	11,69			0,37	3,33			
2	1164	9,78	13,15	9,03	0,58	1,12	0,00	0,00	0,00
3	1451	9,62	9,03	14,95	1,09	2,02	5,50	4,90	6,05
4	1252	10,04	8,12	7,32	1,20	1,60	4,07	0,92	1,02
5	940	10,60	3,44	6,04	1,23	1,88	1,68	1,22	1,03
6	957	10,55	2,55	5,68	1,63	2,37	1,24	0,78	0,78
7	953	7,04	3,15	3,90	1,37	1,61	1,34	1,31	0,87
8	721	8,62	6,51	7,39	1,35	1,20	1,70	1,08	1,07
9	554	8,06	4,18	5,82	1,63	2,01	1,89	1,58	1,11
10	474	10,44	3,46	7,25	1,55	2,56	2,37	1,40	1,54
11	336	13,30	7,84	13,36	3,00	4,06	4,27	2,27	1,87
12	129	23,10	15,65	20,45	3,85	5,90	5,43	2,42	3,23
13	37	68,15	23,35	23,90	12,51	15,00	8,73	5,38	6,27
13<	11	49,85	9,90	35,43	7,94	8,00	6,15	9,53	4,60

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	52,4%			39,5%	103,4%			
2	1164	16,1%	59,1%	34,5%	22,7%	14,7%	0,0%	0,0%	0,0%
3	1451	12,6%	30,8%	49,1%	26,8%	21,4%	25,7%	37,7%	49,6%
4	1252	11,6%	24,5%	22,1%	22,6%	15,3%	17,8%	6,7%	8,1%
5	940	11,5%	9,9%	18,1%	20,0%	16,6%	7,2%	8,6%	8,0%
6	957	11,0%	7,2%	16,5%	23,5%	19,9%	5,1%	5,3%	5,8%
7	953	7,1%	8,8%	11,0%	18,3%	13,1%	5,4%	8,7%	6,3%
8	721	8,6%	17,6%	20,4%	17,2%	9,5%	6,6%	7,0%	7,6%
9	554	7,9%	11,2%	15,7%	19,7%	15,4%	7,2%	10,2%	7,8%
10	474	10,0%	9,0%	18,9%	17,6%	18,8%	8,9%	8,9%	10,6%
11	336	12,6%	20,2%	33,6%	32,4%	28,8%	15,7%	14,0%	12,4%
12	129	22,5%	41,1%	52,9%	42,4%	44,8%	19,7%	14,9%	21,6%
13	37	68,0%	66,3%	64,4%	145,0%	112,4%	31,1%	33,2%	40,9%
13<	11	55,3%	27,6%	103,8%	103,3%	73,2%	22,2%	55,5%	30,6%

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	17,11			0,73	2,00			
2	1164	56,76	16,75	23,28	2,33	7,07	17,10	10,55	8,40
3	1451	71,41	25,92	22,30	3,44	8,28	19,25	9,90	9,20
4	1252	81,35	29,23	29,06	4,50	9,63	20,74	13,47	12,23
5	940	85,63	33,28	29,85	5,40	10,31	22,37	13,57	12,31
6	957	88,43	34,40	31,81	5,97	10,45	23,50	14,08	12,85
7	953	95,17	33,78	33,38	6,73	11,57	24,27	14,23	13,33
8	721	94,92	33,14	31,59	7,09	12,00	24,68	14,78	13,45
9	554	96,71	34,59	33,87	7,34	12,06	25,22	14,99	13,75
10	474	98,19	36,61	33,76	8,08	12,37	25,72	15,22	13,79
11	336	99,57	34,43	33,60	7,87	12,50	24,68	15,28	13,91
12	129	86,76	28,81	28,15	7,28	10,33	24,38	14,85	13,01
13	37	47,35	25,00	22,00	2,93	3,00	25,08	14,23	13,08
13<	11	61,00	31,75	24,18	3,80	7,00	24,85	14,38	13,40

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	2006			1999	1999			
2	1164	2014	2001	2001	2010	1998	2002	2002	2002
3	1451	1998	2000	2001	1998	1998	2002	2002	2002
4	1252	1998	1998	2002	1998	2000	2013	2014	2003
5	940	1998	2001	2000	1998	1998	2000	2000	2000
6	957	1999	1998	1998	1999	1998	1998	2000	2000
7	953	2010	1999	2014	1999	2000	2001	1999	1999
8	721	2001	2002	1998	1998	1999	1998	2014	1998
9	554	2012	2013	1998	1998	2012	1998	1998	1998
10	474	2000	2011	2009	2000	2013	2012	2012	2012
11	336	2005	2013	2013	2009	2009	2012	2012	2012
12	129	2009	2012	2010	2010	2013	2013	2012	2012
13	37	2007	2003	2002	2007	2007	2003	1999	2010
13<	11	2003	2001	2002	2003	2003	2001	2002	2002

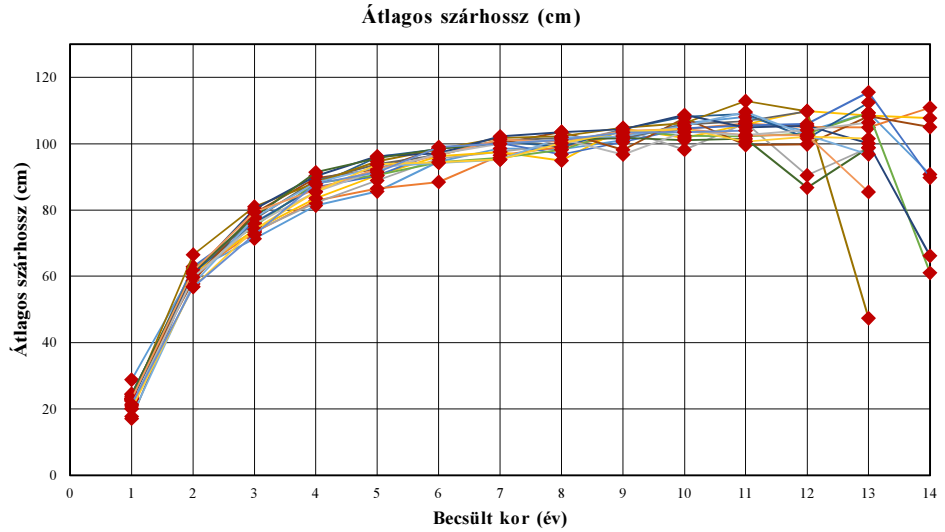
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

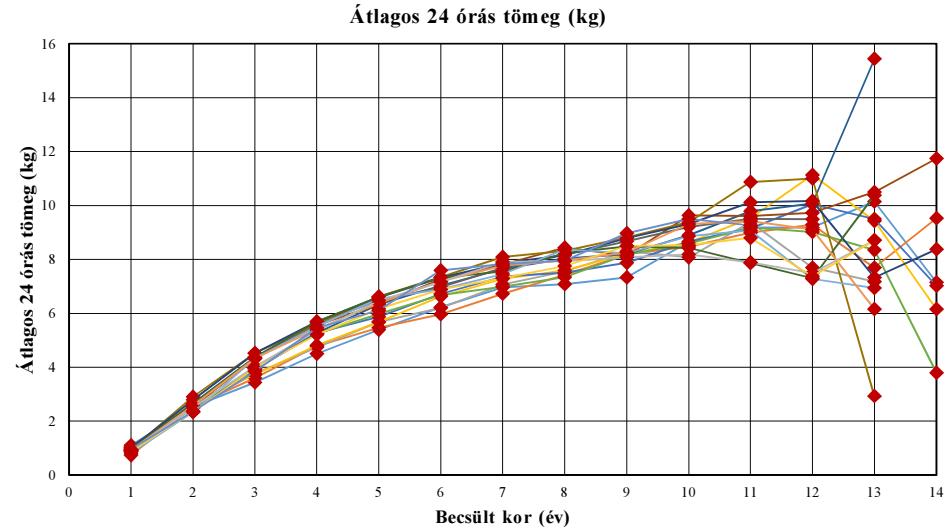
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	28,80			1,10	5,33			
2	1164	66,54	29,90	32,30	2,91	8,19	17,10	10,55	8,40
3	1451	81,03	34,95	37,25	4,53	10,30	24,75	14,80	15,25
4	1252	91,39	37,35	36,38	5,70	11,23	24,81	14,40	13,25
5	940	96,22	36,73	35,89	6,63	12,19	24,05	14,78	13,33
6	957	98,98	36,95	37,49	7,60	12,82	24,75	14,86	13,63
7	953	102,20	36,93	37,28	8,10	13,18	25,61	15,54	14,21
8	721	103,54	39,65	38,98	8,44	13,20	26,38	15,86	14,52
9	554	104,77	38,77	39,69	8,97	14,07	27,11	16,57	14,86
10	474	108,64	40,07	41,01	9,63	14,93	28,09	16,63	15,34
11	336	112,87	42,26	46,96	10,87	16,56	28,96	17,56	15,78
12	129	109,86	44,46	48,60	11,14	16,23	29,81	17,27	16,25
13	37	115,50	48,35	45,90	15,44	18,00	33,80	19,60	19,35
13<	11	110,85	41,65	59,60	11,74	15,00	31,00	23,90	18,00

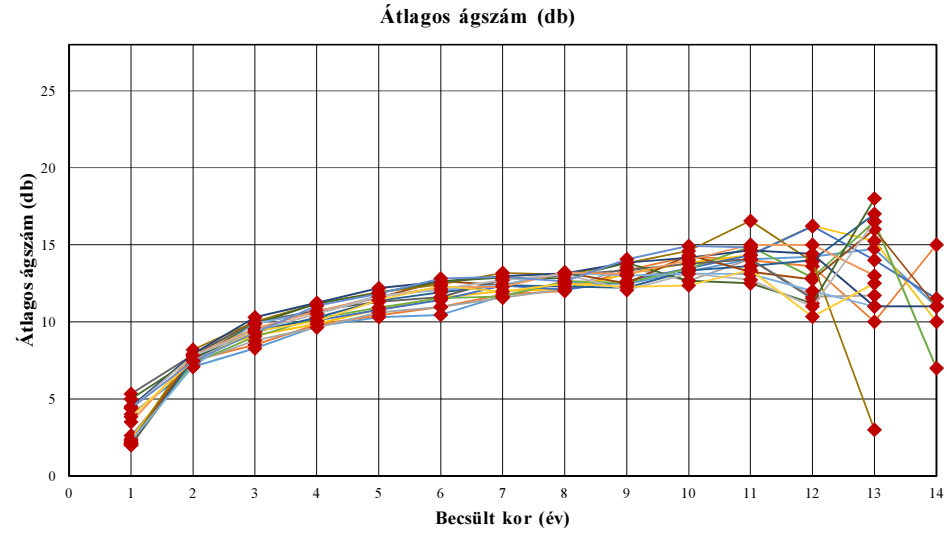
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	742	1998			1998	2006			
2	1164	2007	2005	2005	2007	2007	2002	2002	2002
3	1451	2007	2008	2002	2007	2008	2000	1999	2000
4	1252	2009	2012	2007	2008	2008	2003	2004	2002
5	940	2008	1998	2007	2007	2008	2009	2009	2011
6	957	2014	2009	2009	2014	2014	2011	2005	2011
7	953	2008	2009	2009	2007	2007	2011	2011	2011
8	721	2005	2010	2009	2005	2011	2009	2005	2005
9	554	2007	2014	2006	2014	2014	2009	2006	2006
10	474	2008	2010	2005	2005	2014	2011	2011	2005
11	336	2007	2005	2007	2007	2007	2007	2007	2008
12	129	2001	2011	2011	2001	2001	2008	2004	2004
13	37	2002	2009	2005	2004	2009	2004	2004	2004
13<	11	1999	2002	2005	2005	1999	2005	2005	2005

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

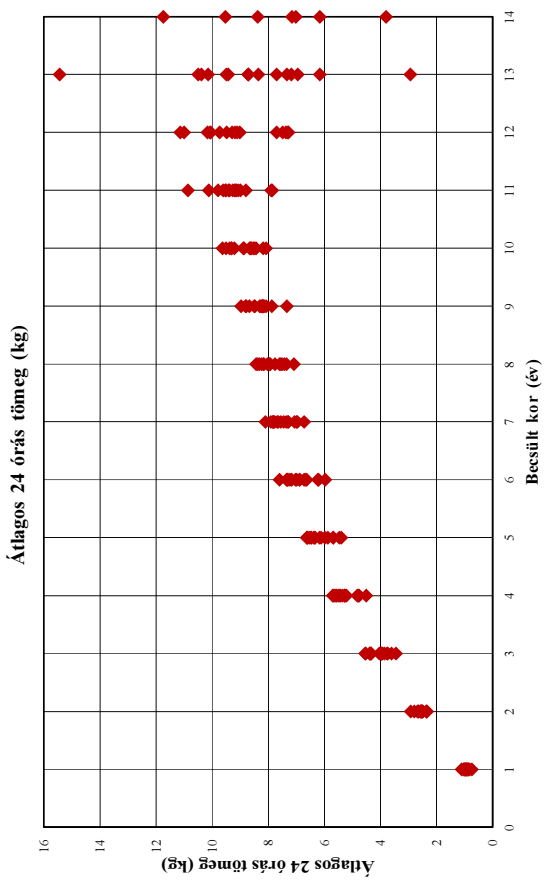

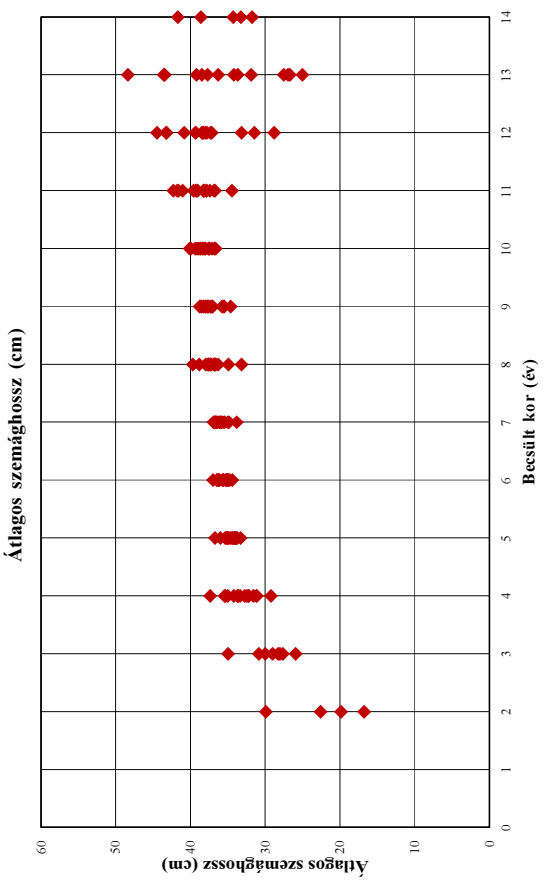

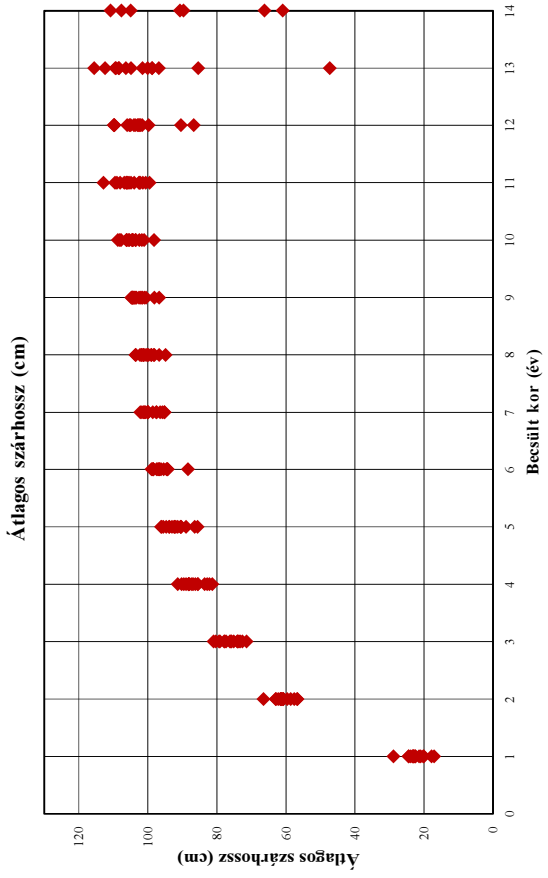

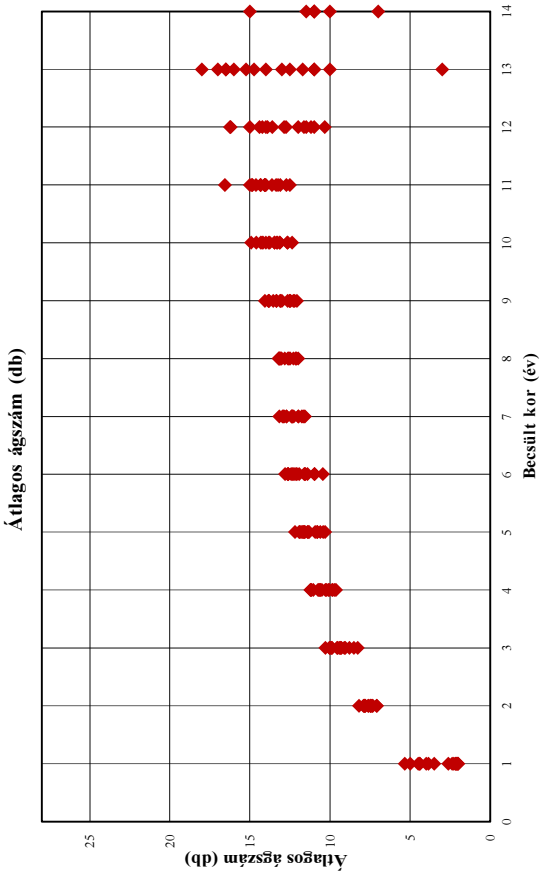
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

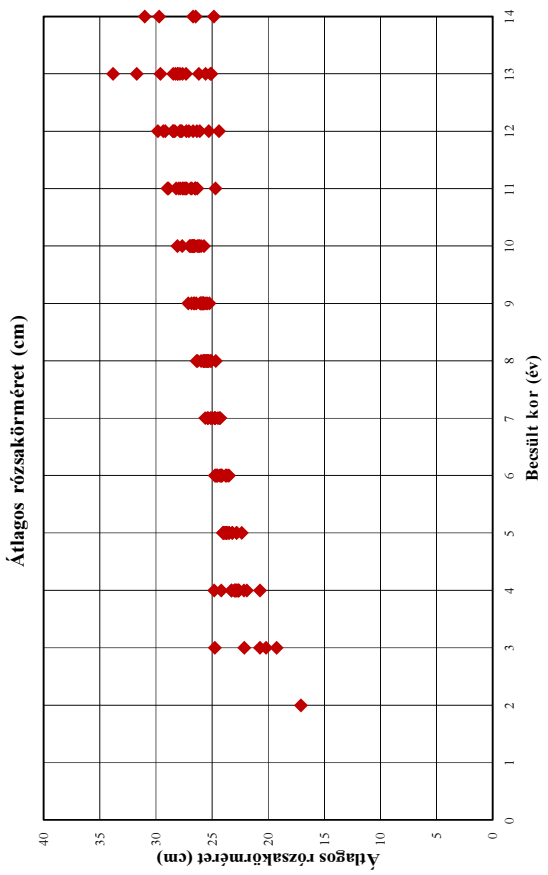

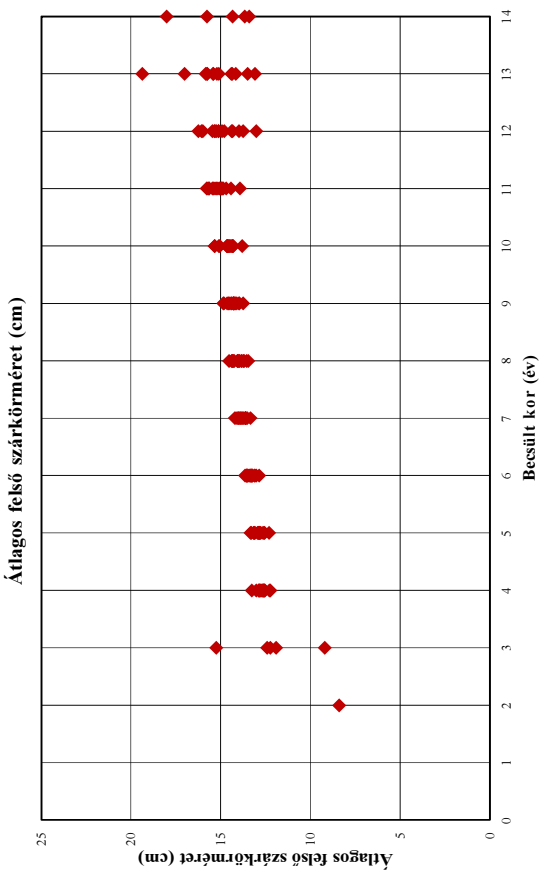

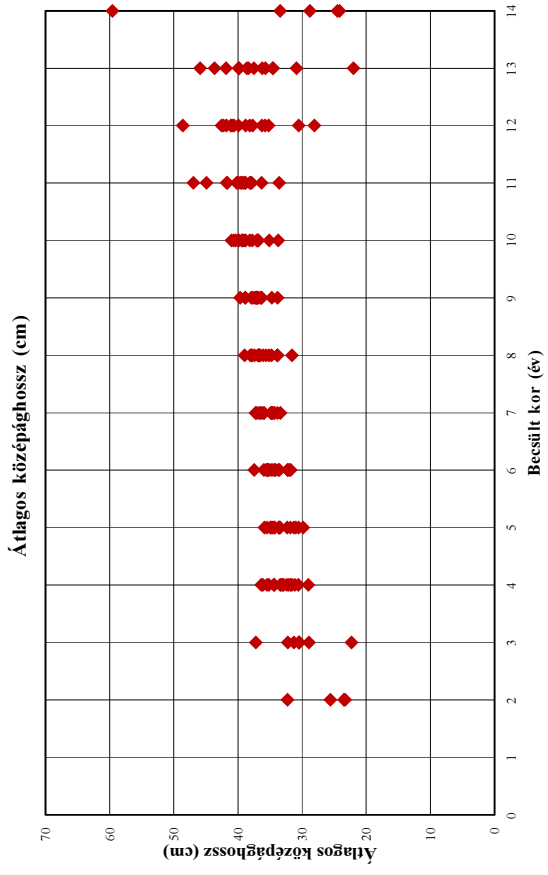

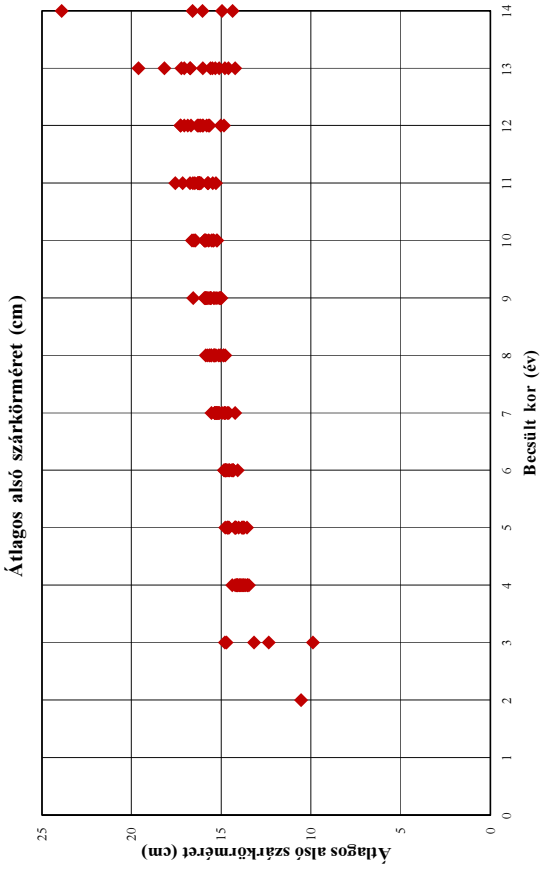
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	7	28,80			1,10	4,00			
1998	2	14	61,66			2,53	7,07			
1998	3	32	71,41			3,44	8,28			
1998	4	31	81,35	29,23	33,45	4,50	9,71	22,85	13,81	12,53
1998	5	39	85,63	36,73	31,30	5,40	10,31	23,47	13,85	12,55
1998	6	40	94,59	34,40	31,81	6,23	10,45	23,50	14,54	13,29
1998	7	36	98,57	34,82	34,68	6,97	11,69	24,38	14,76	13,58
1998	8	26	98,31	34,88	31,59	7,09	12,54	24,68	14,86	13,45
1998	9	28	101,01	35,75	33,87	7,34	12,46	25,22	14,99	13,75
1998	10	21	106,15	37,41	36,91	8,65	13,29	25,98	15,44	14,34
1998	11	32	108,03	38,22	40,24	9,18	14,06	26,32	15,76	14,84
1998	12	13	103,71	38,26	41,85	9,19	14,23	26,34	16,33	15,34
1998	13	4	109,38	43,58	37,53	10,15	14,75	27,88	16,03	15,20
1998	13<	4	90,75	34,28	33,48	7,16	11,00	26,70	16,60	14,33
1999	1	5	23,21			0,73	2,00			
1999	2	30	60,76			2,55	7,50			
1999	3	37	73,31	30,83	28,95	3,60	8,51	20,20	14,80	12,40
1999	4	46	82,83	31,18	32,10	4,79	9,83	22,78	13,76	12,61
1999	5	45	86,49	34,56	30,55	5,47	10,43	22,80	13,84	12,83
1999	6	36	88,43	35,08	32,27	5,97	10,97	24,14	14,35	13,33
1999	7	31	96,48	33,78	34,78	6,73	11,77	24,33	14,23	13,33
1999	8	31	98,99	36,86	35,18	7,43	12,00	25,43	15,40	13,69
1999	9	35	102,56	37,57	38,87	8,19	13,34	25,92	15,36	14,25
1999	10	25	104,44	37,48	35,14	8,47	14,24	26,18	15,53	14,66
1999	11	28	106,12	39,23	39,15	8,99	14,00	26,88	16,13	15,40
1999	12	10	104,96	37,79	35,77	9,29	13,60	28,48	16,18	15,12
1999	13	2	104,88	26,95	30,93	7,70	10,00	27,63	14,23	14,40
1999	13<	1	110,85	33,25	24,55	9,53	15,00	29,70	16,05	15,75
2000	1	16	23,03			1,01	2,63			
2000	2	50	62,91			2,52	7,36			
2000	3	69	73,68	25,92	31,30	3,77	8,80	24,75	14,70	15,25
2000	4	62	82,18	31,10	32,41	4,75	9,63	22,15	13,73	12,65
2000	5	28	88,92	34,36	29,85	5,69	10,61	22,37	13,57	12,31
2000	6	30	95,49	35,02	32,29	6,21	10,97	23,59	14,08	12,85
2000	7	46	97,60	35,52	34,92	7,07	11,57	24,51	14,95	13,63
2000	8	49	99,78	37,95	36,67	7,56	12,12	25,29	15,15	13,84
2000	9	22	104,38	38,57	37,75	8,30	13,55	25,96	15,24	14,17
2000	10	29	98,19	38,90	37,80	8,08	12,66	26,81	15,95	14,57
2000	11	37	106,27	39,04	41,79	9,38	14,08	27,58	16,75	15,32
2000	12	8	90,46	38,00	36,31	7,70	11,63	27,08	16,00	15,30
2000	13	7	98,79	33,68	34,60	7,18	11,71	28,28	17,06	15,41
2000	13<									
2001	1	36	23,26			0,88	2,38			
2001	2	45	60,92	16,75	23,28	2,68	7,87			
2001	3	80	74,05	28,00	22,30	3,73	9,11			
2001	4	92	83,59	34,20	30,59	4,82	9,86	22,63	13,98	12,84
2001	5	37	90,53	33,28	32,37	5,69	10,81	23,51	14,63	13,07
2001	6	44	96,21	34,80	35,49	6,63	11,57	23,74	14,31	13,22
2001	7	50	97,46	36,67	34,28	7,28	12,00	24,27	14,58	13,50
2001	8	37	94,92	36,77	36,55	7,60	12,14	25,33	14,88	13,97
2001	9	38	104,55	35,45	36,82	8,21	13,11	25,76	15,56	14,30
2001	10	30	101,71	39,12	36,98	8,63	13,83	26,13	15,72	14,49
2001	11	36	105,82	38,26	39,96	9,53	14,33	27,35	16,22	15,23
2001	12	13	109,86	38,42	42,28	11,14	16,23	27,68	17,26	16,07
2001	13	4	108,53	36,27	38,65	9,43	15,25	29,58	16,72	15,73
2001	13<	1	107,70	31,75	28,80	6,16	10,00	24,85	14,95	13,65
2002	1	51	22,53			0,90	2,18			
2002	2	62	62,99	22,58	23,50	2,52	7,44	17,10	10,55	8,40
2002	3	88	76,29	27,65	37,25	3,96	9,55	19,25	9,90	9,20
2002	4	76	86,91	31,57	29,06	5,28	10,11	22,92	14,13	13,25
2002	5	37	90,37	34,16	31,85	5,88	10,78	23,79	13,78	12,82
2002	6	41	97,51	35,57	34,22	6,72	11,41	23,77	14,36	13,00
2002	7	42	100,17	35,82	34,75	7,37	12,36	24,76	14,81	13,73
2002	8	43	96,75	33,14	33,90	7,51	12,09	25,47	15,07	14,03
2002	9	40	100,52	37,67	36,37	7,88	12,65	25,45	15,05	13,97
2002	10	42	104,59	37,08	36,83	8,66	13,48	26,60	15,41	14,33
2002	11	40	105,46	37,86	38,05	9,15	14,33	26,52	16,19	14,94
2002	12	10	105,96	39,32	42,58	10,05	16,20	27,87	17,05	15,24
2002	13	1	115,50	27,50	22,00	9,50	14,00	28,05	14,80	15,10
2002	13<	2	89,73	41,65	24,18	7,03	11,50	26,45	14,38	13,40

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	30	20,17			0,87	2,07			
2003	2	87	62,31	19,83	25,65	2,57	7,33			
2003	3	105	75,14	28,28	30,51	3,97	9,05			
2003	4	79	88,16	32,21	31,80	5,25	10,23	24,81	14,13	12,23
2003	5	44	90,55	35,96	33,55	5,98	10,93	23,73	14,17	12,89
2003	6	54	94,43	35,24	33,74	6,68	11,54	24,64	14,78	13,09
2003	7	53	95,76	36,70	33,86	6,99	11,64	24,77	15,36	13,97
2003	8	41	98,11	36,26	36,88	7,35	12,63	25,15	15,30	13,97
2003	9	47	104,08	37,28	37,04	8,18	12,53	25,82	15,59	14,22
2003	10	37	102,43	37,98	40,37	8,59	13,46	26,33	15,93	14,62
2003	11	35	102,18	39,56	41,67	9,19	14,89	26,81	16,26	15,15
2003	12	16	103,04	38,41	38,22	9,02	12,88	28,46	16,28	15,12
2003	13	2	109,25	25,00	35,75	8,35	16,50	25,08	15,13	15,83
2003	13<	1	61,00			3,80	7,00			
2004	1	39	22,38			0,93	2,03			
2004	2	53	61,13			2,49	7,62			
2004	3	75	75,97			3,92	9,33			
2004	4	64	87,31	35,34	31,17	5,27	10,28	23,02	14,40	12,83
2004	5	60	96,00	33,79	33,55	6,33	11,37	23,71	14,23	12,75
2004	6	63	98,42	36,42	35,65	7,03	11,92	24,09	14,67	13,34
2004	7	56	100,72	36,05	35,96	7,65	12,38	24,71	15,28	14,01
2004	8	47	99,01	37,23	36,87	8,03	12,30	25,74	15,78	14,32
2004	9	49	104,38	37,72	36,34	8,19	12,20	25,88	15,68	14,28
2004	10	30	108,13	38,38	38,22	8,90	13,33	26,69	15,87	14,62
2004	11	16	108,95	41,04	39,48	9,79	13,63	27,26	16,23	14,97
2004	12	16	101,62	39,28	41,14	10,08	14,00	28,33	17,27	16,25
2004	13	1	112,40	34,20	39,85	15,44	17,00	33,80	19,60	19,35
2004	13<									
2005	1	36	23,86			1,01	2,12			
2005	2	67	58,66	29,90	32,30	2,53	7,82			
2005	3	84	79,11	30,00	30,50	4,33	10,04			
2005	4	61	89,60	33,35	32,90	5,57	10,62	22,69	13,65	12,63
2005	5	70	92,32	34,69	34,30	6,34	11,57	23,66	14,22	12,90
2005	6	57	98,66	36,29	35,43	7,26	12,65	24,25	14,86	13,55
2005	7	72	99,99	36,48	36,05	7,80	12,38	25,13	15,28	13,92
2005	8	58	103,54	37,60	37,86	8,44	13,19	25,96	15,86	14,52
2005	9	32	98,12	38,02	37,94	8,15	12,50	26,08	15,86	14,39
2005	10	31	107,76	39,91	41,01	9,63	14,32	26,66	16,56	15,34
2005	11	8	99,57	42,26	44,93	9,61	13,25	28,19	17,14	15,62
2005	12	4	99,78	43,15	40,90	9,73	12,75	29,33	16,68	15,45
2005	13	2	108,28	31,85	45,90	10,50	16,00	26,18	17,23	17,00
2005	13<	1	104,95	38,60	59,60	11,74	11,00	31,00	23,90	18,00
2006	1	26	17,11			1,04	5,33			
2006	2	60	61,37			2,64	7,87			
2006	3	84	77,35			4,38	9,95			
2006	4	70	88,92	32,75	34,43	5,65	10,74	23,29	14,16	13,01
2006	5	64	93,84	33,98	34,85	6,47	11,30	23,93	14,62	13,14
2006	6	49	96,64	35,16	34,56	6,98	11,61	24,69	14,72	13,41
2006	7	65	101,00	36,42	36,36	7,69	12,74	25,11	15,14	13,88
2006	8	44	101,73	36,62	36,10	8,17	13,02	25,54	15,54	14,39
2006	9	48	101,56	37,29	39,69	8,68	13,35	26,54	16,57	14,86
2006	10	31	105,73	38,04	40,67	9,21	13,77	27,01	16,44	15,04
2006	11	16	106,80	37,81	38,83	9,50	14,06	27,65	16,48	15,07
2006	12	4	109,70	43,27	39,95	9,49	11,50	27,28	15,82	14,92
2006	13									
2006	13<									
2007	1	18	22,81			0,95	2,14			
2007	2	59	66,54			2,91	8,19			
2007	3	77	81,03			4,53	10,03			
2007	4	95	88,21	32,22	36,38	5,60	11,17	22,63	14,01	12,63
2007	5	72	94,70	34,94	35,89	6,63	11,92	23,73	14,20	12,93
2007	6	76	98,37	35,16	35,30	7,35	12,43	24,53	14,74	13,49
2007	7	73	101,71	36,13	37,07	8,10	13,18	25,37	15,23	14,14
2007	8	63	102,25	36,76	36,73	8,32	13,06	25,78	15,34	14,34
2007	9	37	104,77	38,56	37,43	8,81	13,81	26,84	15,95	14,54
2007	10	33	106,21	39,38	39,98	9,38	14,61	27,66	16,46	15,10
2007	11	9	112,87	41,57	46,96	10,87	16,56	28,96	17,56	15,69
2007	12	10	109,74	37,30	40,63	11,00	13,90	29,18	16,86	15,99
2007	13	1	47,35			2,93	3,00			
2007	13<									

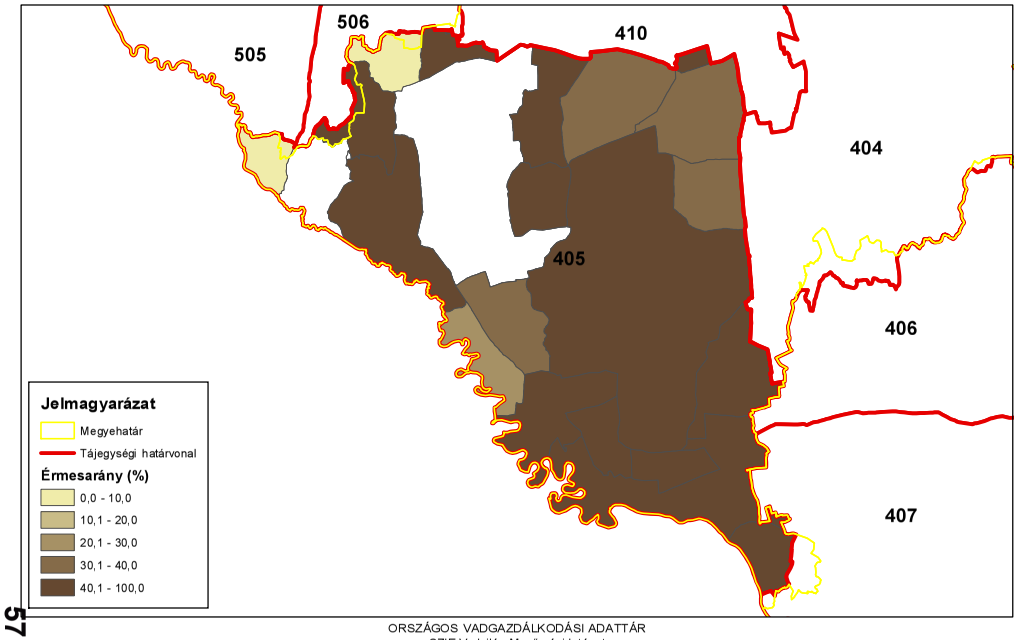
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	31	24,52			0,99	4,50			
2008	2	68	60,79			2,79	7,91			
2008	3	102	80,33	34,95	32,25	4,53	10,30	20,75	12,35	11,90
2008	4	84	90,23	33,69	35,52	5,70	11,23	23,28	13,93	12,88
2008	5	80	96,22	35,09	35,02	6,60	12,19	23,74	14,25	13,16
2008	6	72	97,09	36,22	35,96	7,32	12,61	24,53	14,77	13,52
2008	7	77	102,20	36,67	34,79	7,86	12,96	25,35	15,11	13,84
2008	8	42	103,48	37,33	37,46	8,16	13,14	26,29	15,57	13,82
2008	9	44	104,39	38,26	37,05	8,79	13,84	26,64	15,83	14,63
2008	10	23	108,64	38,19	39,44	9,32	14,17	26,93	15,85	14,58
2008	11	11	104,87	41,76	38,90	10,12	14,64	28,89	16,58	15,78
2008	12	5	105,40	40,83	37,72	10,17	14,40	29,81	16,16	14,80
2008	13	3	100,08	37,68	34,55	7,33	11,00	28,08	16,75	15,40
2008	13<	1	66,25			8,38	11,00			
2009	1	60	24,39			0,96	5,00			
2009	2	64	61,46			2,64	7,63			
2009	3	111	77,97			4,38	9,86			
2009	4	91	91,39	33,68	35,17	5,69	11,19	22,90	13,88	12,57
2009	5	63	95,58	35,33	35,52	6,61	11,89	24,05	14,78	13,29
2009	6	70	98,48	36,95	37,49	7,33	12,61	24,19	14,74	13,56
2009	7	77	99,99	36,93	37,28	7,55	12,87	25,40	15,37	14,05
2009	8	51	101,17	37,58	38,98	8,24	12,82	26,38	15,67	14,28
2009	9	22	101,77	37,09	36,47	8,48	13,82	27,11	15,62	14,42
2009	10	21	101,06	38,58	33,76	8,43	12,67	26,55	15,51	14,48
2009	11	18	101,47	36,82	38,20	7,87	12,50	27,43	15,73	14,42
2009	12	5	86,76	31,45	30,57	7,30	11,20	27,77	16,05	13,97
2009	13	1	98,75	48,35	38,40	10,38	18,00	28,45	15,50	15,75
2009	13<									
2010	1	83	17,77			0,81	2,29			
2010	2	74	57,63			2,33	7,09			
2010	3	95	77,76	29,00	30,53	4,33	9,91	22,13	13,18	12,23
2010	4	92	88,23	35,44	36,14	5,52	10,60	24,18	14,22	12,77
2010	5	50	93,01	34,06	34,65	6,55	11,70	24,00	14,56	13,12
2010	6	47	94,23	35,69	33,57	6,89	12,06	24,61	14,60	13,47
2010	7	53	95,17	35,82	36,75	7,46	12,42	24,95	15,32	13,78
2010	8	45	101,87	39,65	37,90	8,37	13,18	25,70	15,37	14,07
2010	9	33	102,17	37,94	37,14	8,23	13,00	25,77	15,78	14,29
2010	10	22	105,37	40,07	39,05	8,86	13,14	26,58	15,68	14,29
2010	11	9	109,51	39,22	39,71	9,07	13,11	27,99	16,21	14,69
2010	12	3	102,57	33,13	28,15	7,28	12,00	26,10	15,03	14,33
2010	13	3	96,77	38,47	41,90	6,95	11,00	25,15	15,33	13,08
2010	13<									
2011	1	44	23,01			0,92	3,50			
2011	2	100	61,59			2,57	7,84			
2011	3	87	79,44			4,34	9,56			
2011	4	83	86,21	35,00	34,35	5,42	10,69	23,00	14,08	12,57
2011	5	78	92,35	33,77	33,42	6,38	11,62	23,95	14,67	13,33
2011	6	78	96,53	34,85	35,18	7,19	12,26	24,75	14,83	13,63
2011	7	57	101,22	36,77	36,53	7,77	12,26	25,61	15,54	14,21
2011	8	35	100,54	36,67	38,09	7,96	13,20	25,62	15,42	14,24
2011	9	29	103,84	37,00	37,06	8,26	13,10	26,42	15,89	14,52
2011	10	25	104,40	36,61	39,30	9,31	14,00	28,09	16,63	15,33
2011	11	7	102,49	37,39	36,35	9,42	15,00	27,83	16,31	15,65
2011	12	4	102,60	44,46	48,60	9,11	15,00	26,68	15,71	14,39
2011	13	2	85,45	26,70	43,70	6,16	13,00	31,70	15,60	14,15
2011	13<									
2012	1	85	20,96			0,90	4,40			
2012	2	121	59,67			2,50	7,79			
2012	3	108	75,75			4,03	9,44			
2012	4	70	85,48	37,35	33,08	5,35	10,51	21,89	13,55	12,71
2012	5	54	91,91	35,21	33,70	6,47	11,65	22,82	13,72	12,59
2012	6	67	96,92	36,10	32,06	7,17	12,12	24,22	14,34	13,24
2012	7	48	100,00	36,05	34,80	7,91	12,71	24,70	14,83	13,62
2012	8	39	101,37	37,65	34,80	7,93	13,08	25,06	15,05	13,73
2012	9	17	96,71	35,57	34,77	8,08	12,06	25,57	15,06	13,96
2012	10	30	103,62	37,60	37,09	8,19	13,13	25,72	15,22	13,79
2012	11	11	102,55	36,72	39,22	7,90	12,73	24,68	15,28	13,91
2012	12	5	104,09	28,81	38,84	7,49	11,00	25,30	14,85	13,01
2012	13	2	106,38	43,43	36,23	8,72	16,50	27,33	14,60	13,50
2012	13<									

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

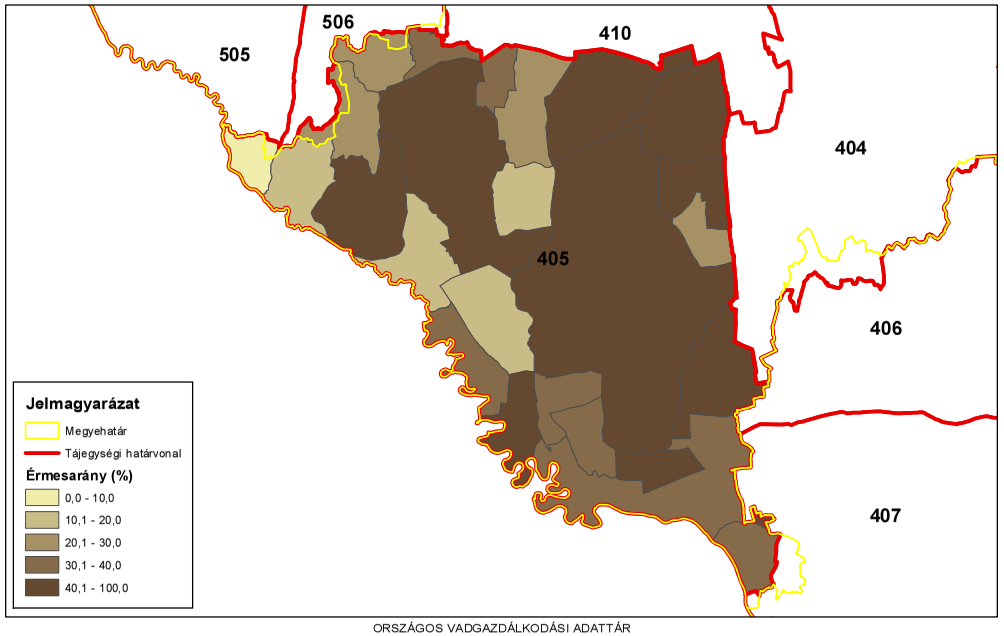
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	90	20,06			0,87	3,86			
2013	2	102	56,82			2,35	7,49			
2013	3	117	74,17			3,97	9,38			
2013	4	94	85,51	33,58	31,63	5,21	10,04	20,74	13,54	12,28
2013	5	73	93,79	34,99	34,37	6,17	11,41	23,20	14,03	12,65
2013	6	68	94,36	36,43	34,26	6,89	12,33	23,74	14,54	13,12
2013	7	60	95,23	35,43	34,56	7,31	11,97	25,01	15,19	13,59
2013	8	31	100,19	38,81	35,63	7,75	12,48	25,42	15,64	14,04
2013	9	18	103,55	34,59	38,86	8,50	12,28	26,04	15,12	14,10
2013	10	30	104,39	38,68	38,85	8,54	12,37	26,76	15,88	14,41
2013	11	11	100,62	34,43	33,60	8,80	13,36	26,50	16,29	15,46
2013	12	3	102,12	37,15	35,27	7,38	10,33	24,38	15,65	13,75
2013	13	2	101,53	39,18	39,93	8,71	12,50	25,58	18,18	14,35
2013	13<									
2014	1	85	21,44			0,95	4,40			
2014	2	108	56,76			2,36	7,46			
2014	3	100	72,63			3,85	9,29			
2014	4	62	87,91	32,43	33,31	5,46	11,05	22,65	13,47	12,87
2014	5	46	91,36	34,32	31,01	6,11	11,80	23,21	13,79	12,83
2014	6	65	98,98	35,62	34,83	7,60	12,82	24,33	14,43	13,28
2014	7	57	100,02	35,01	33,38	7,83	12,91	24,79	14,65	13,61
2014	8	39	101,17	37,31	33,85	7,96	12,62	25,77	14,78	13,54
2014	9	15	103,35	38,77	37,37	8,97	14,07	25,72	15,42	14,82
2014	10	14	103,46	36,78	39,87	9,51	14,93	26,75	15,26	14,64
2014	11	12	103,94	38,15	37,87	9,26	14,83	26,48	15,47	14,90
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

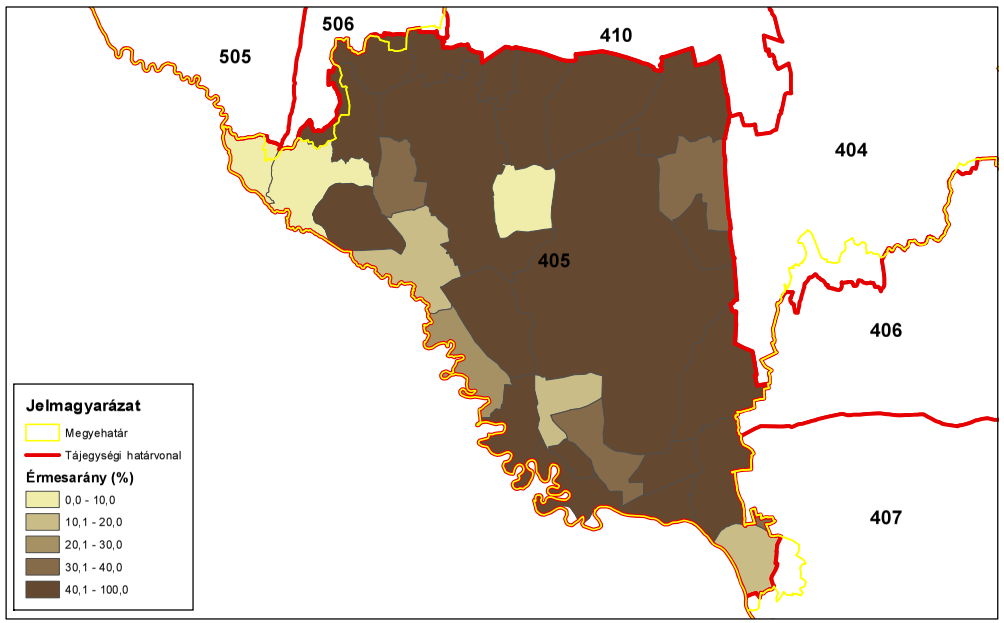
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

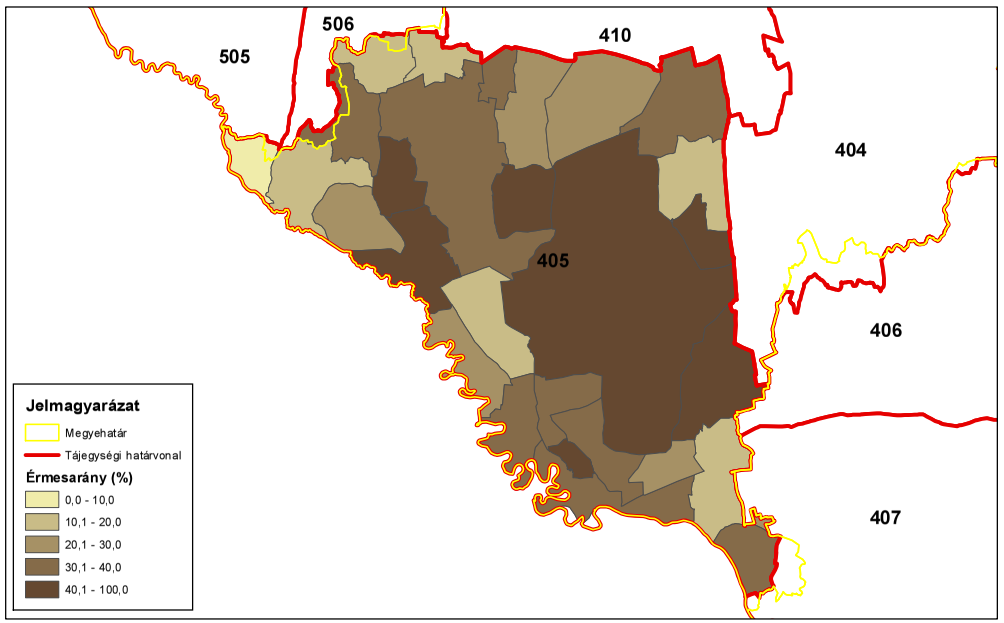
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** (405) területén kezdetben nőtt, majd lassan fogyott (2637→5913→4508 pld; **+66%**). A lelövések hasonló pályán mozogtak (1473→3426→1494; **+1%**).
- A jelentett létszám csaknem teljes egészében szabad területi (95% -100%).
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység 85-90%-ában fordul elő és részben a szomszédos tájegységekben folytatódik. Magját a Lábod térségében élő állomány alkotja. A magas lelövések eredményeként a tájegység jelentős részén a teríték sűrűsége >0.5 db/km^2.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási aránya 2009-ig 55-90% volt, a hasznosítási arány csökkent (50%→ 35%). Az adatok alapján az állományt sikerült csökkenő pályára szorítani.
- A hasznosítás összetétele általában kisebb bikalelövésekkel, nagyobb tehén-, de annál kisebb borjúlelövésekkel írható le (1:2:1,5). A hasznosítás alapvetően az állomány csökkenését segítette, mert a nőivart és borjakat nem védték.
- A magas hasznosítási arányok mellett is lassabban apadó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány valamelyest nagyobb is lehet. Ebből következően a nagyon magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak voltak.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvasnak a **Belső-somogyi** vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvashoz és a vaddisznóhoz hasonló nagyságú az állománya és a vadgazdálkodási jelentősége.
- A vadgazdálkodási tájegység területén növekedett a vaddisznó, és a gímszarvas létszáma. Ezek mellett a dámszarvas további, helyi növekedése nem kezelhető.
- A dámszarvas tájegységi kezelését a többi csülkös vadfajhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 175-240 millió Ft/év között alakult.

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák csaknem egésze szabad területről származik, ezért az agancsok megítéléséhez a trófeabírálati adatbázis a szabad területen élő állományra nézve is megbízható forrás.
- A bírált agancsok száma növekedett (193→627 db), ezek közül átlagosan 25% ± 5% volt az érmes (51-169 db). A érmeseken belül arany érmes 10-20%, ezüst érmes 25-40%, és bronz érmes 40-60% volt.
- Az átlagos szárhossz 6-11 éves kor körül éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 8-11 év kor között éri el a maximumát. Ezeknek az értékeknek azonban nagy a szóródása, főleg a 10 év feletti tartományban.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	673	1 276	688	**2 637**	218	505	750	**1 473**	32,4%	39,6%	109,0%	**55,9%**
1999	715	1 224	717	**2 656**	120	158	175	**453**	16,8%	12,9%	24,4%	**17,1%**
2000	420	449	307	**1 176**	320	721	917	**1 958**	76,2%	160,6%	298,7%	**166,5%**
2001	1 043	1 546	949	**3 538**	382	764	877	**2 023**	36,6%	49,4%	92,4%	**57,2%**
2002	1 090	1 479	1076	**3 645**	500	1 033	1 496	**3 029**	45,9%	69,8%	139,0%	**83,1%**
2003	1 064	1 375	1016	**3 455**	484	1 000	1 224	**2 708**	45,5%	72,7%	120,5%	**78,4%**
2004	1 175	1 495	1029	**3 699**	499	1 366	1 559	**3 424**	42,5%	91,4%	151,5%	**92,6%**
2005	1 055	2 033	1413	**4 501**	475	1 354	1 349	**3 178**	45,0%	66,6%	95,5%	**70,6%**
2006	1 199	1 903	1288	**4 390**	468	1 267	1 261	**2 996**	39,0%	66,6%	97,9%	**68,2%**
2007	1 597	2 700	1616	**5 913**	601	1 441	1 386	**3 428**	37,6%	53,4%	85,8%	**58,0%**
2008	1 638	2 486	1537	**5 661**	509	1 419	1 220	**3 148**	31,1%	57,1%	79,4%	**55,6%**
2009	1 571	2 373	1430	**5 374**	569	1 622	1 235	**3 426**	36,2%	68,4%	86,4%	**63,8%**
2010	1 659	2 414	1416	**5 489**	538	1 241	857	**2 636**	32,4%	51,4%	60,5%	**48,0%**
2011	1 622	2 397	1209	**5 228**	507	1 292	901	**2 700**	31,3%	53,9%	74,5%	**51,6%**
2012	1 624	2 300	1135	**5 059**	452	898	705	**2 055**	27,8%	39,0%	62,1%	**40,6%**
2013	1 625	2 105	1106	**4 836**	451	771	604	**1 826**	27,8%	36,6%	54,6%	**37,8%**
2014	1 549	1 852	979	**4 380**	391	643	460	**1 494**	25,2%	34,7%	47,0%	**34,1%**
Változás	130,2%	45,1%	42,3%	66,1%	79,4%	27,3%	-38,7%	1,4%	-22,1%	-12,3%	-56,9%	-38,9%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,90	1,02	***0,54***	1	2,32	3,44	***1,49***
1999	1	1,71	1,00	***0,59***	1	1,32	1,46	***1,11***
2000	1	1,07	0,73	***0,68***	1	2,25	2,87	***1,27***
2001	1	1,48	0,91	***0,61***	1	2,00	2,30	***1,15***
2002	1	1,36	0,99	***0,73***	1	2,07	2,99	***1,45***
2003	1	1,29	0,95	***0,74***	1	2,07	2,53	***1,22***
2004	1	1,27	0,88	***0,69***	1	2,74	3,12	***1,14***
2005	1	1,93	1,34	***0,70***	1	2,85	2,84	***1,00***
2006	1	1,59	1,07	***0,68***	1	2,71	2,69	***1,00***
2007	1	1,69	1,01	***0,60***	1	2,40	2,31	***0,96***
2008	1	1,52	0,94	***0,62***	1	2,79	2,40	***0,86***
2009	1	1,51	0,91	***0,60***	1	2,85	2,17	***0,76***
2010	1	1,46	0,85	***0,59***	1	2,31	1,59	***0,69***
2011	1	1,48	0,75	***0,50***	1	2,55	1,78	***0,70***
2012	1	1,42	0,70	***0,49***	1	1,99	1,56	***0,79***
2013	1	1,30	0,68	***0,53***	1	1,71	1,34	***0,78***
2014	1	1,20	0,63	***0,53***	1	1,64	1,18	***0,72***

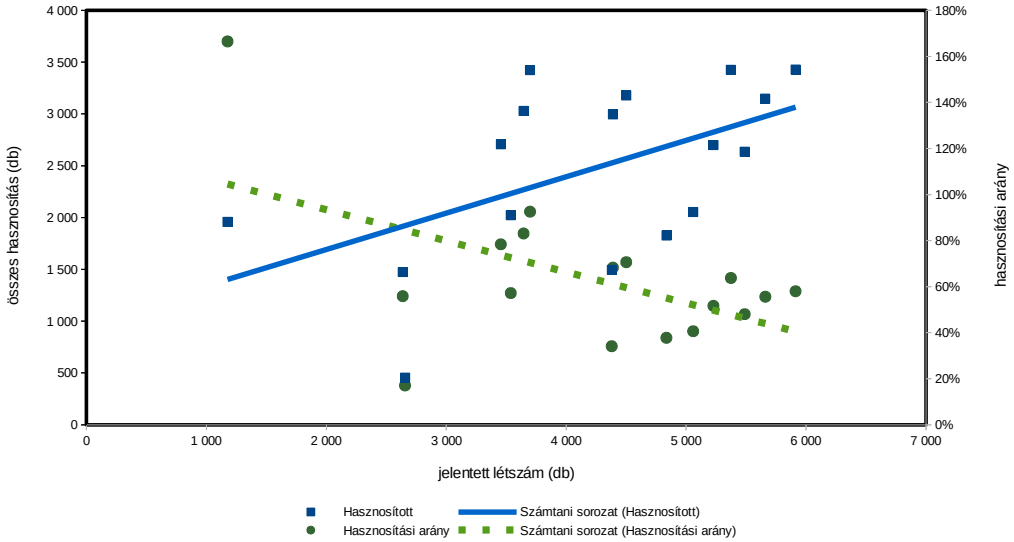
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	25,5%	48,4%	26,1%	100%	14,8%	34,3%	50,9%	100%
1999	26,9%	46,1%	27,0%	100%	26,5%	34,9%	38,6%	100%
2000	35,7%	38,2%	26,1%	100%	16,3%	36,8%	46,8%	100%
2001	29,5%	43,7%	26,8%	100%	18,9%	37,8%	43,4%	100%
2002	29,9%	40,6%	29,5%	100%	16,5%	34,1%	49,4%	100%
2003	30,8%	39,8%	29,4%	100%	17,9%	36,9%	45,2%	100%
2004	31,8%	40,4%	27,8%	100%	14,6%	39,9%	45,5%	100%
2005	23,4%	45,2%	31,4%	100%	14,9%	42,6%	42,4%	100%
2006	27,3%	43,3%	29,3%	100%	15,6%	42,3%	42,1%	100%
2007	27,0%	45,7%	27,3%	100%	17,5%	42,0%	40,4%	100%
2008	28,9%	43,9%	27,2%	100%	16,2%	45,1%	38,8%	100%
2009	29,2%	44,2%	26,6%	100%	16,6%	47,3%	36,0%	100%
2010	30,2%	44,0%	25,8%	100%	20,4%	47,1%	32,5%	100%
2011	31,0%	45,8%	23,1%	100%	18,8%	47,9%	33,4%	100%
2012	32,1%	45,5%	22,4%	100%	22,0%	43,7%	34,3%	100%
2013	33,6%	43,5%	22,9%	100%	24,7%	42,2%	33,1%	100%
2014	35,4%	42,3%	22,4%	100%	26,2%	43,0%	30,8%	100%

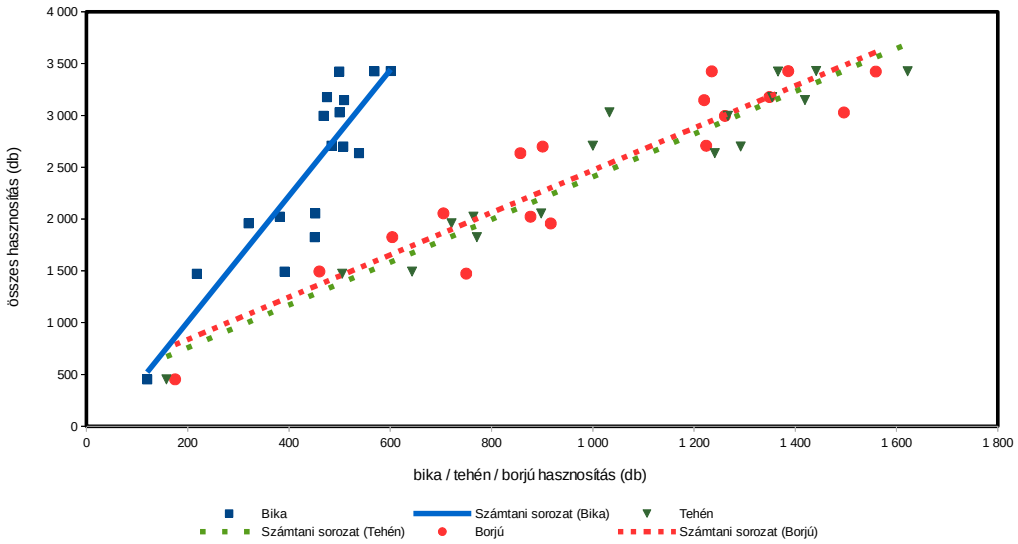
A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **405**

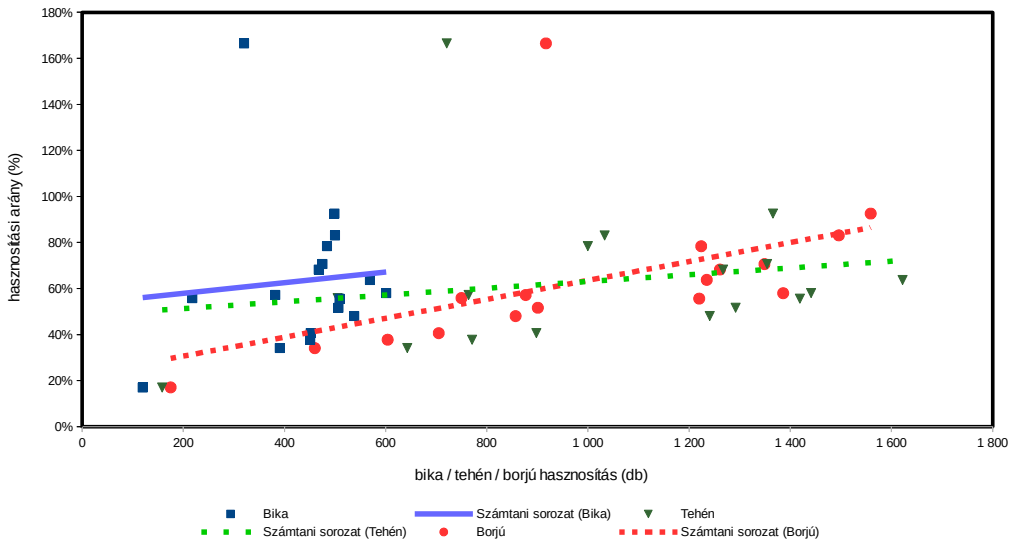
Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

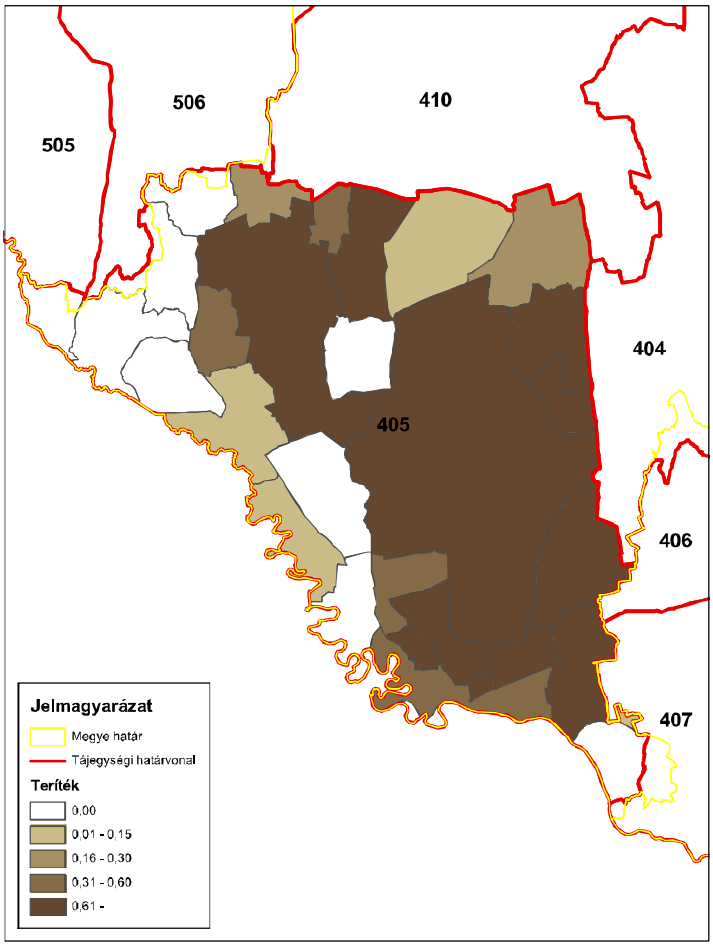
Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

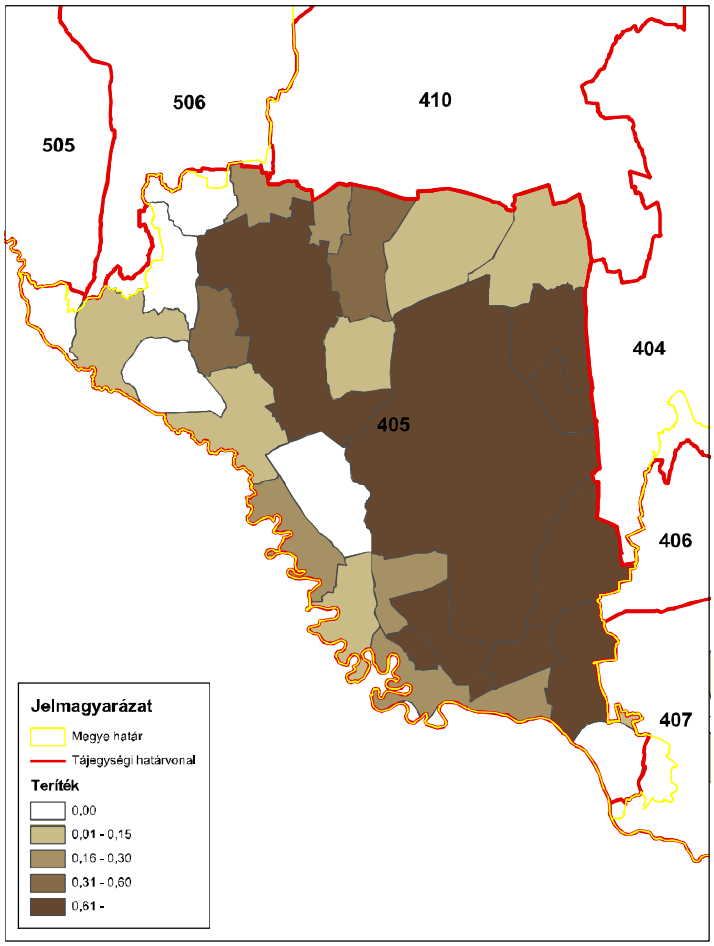

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

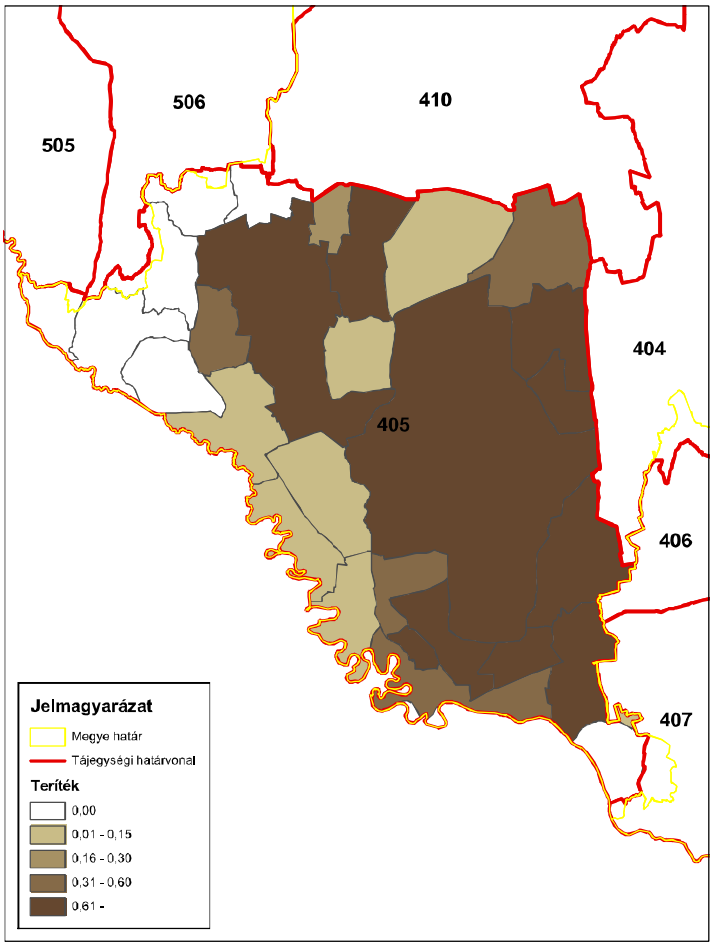
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

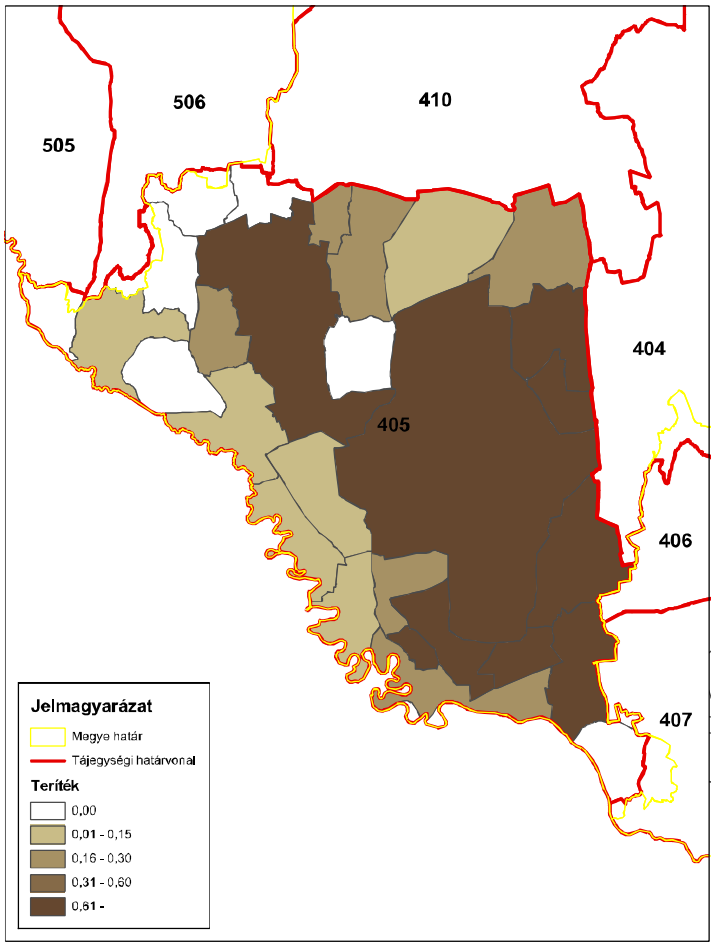
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

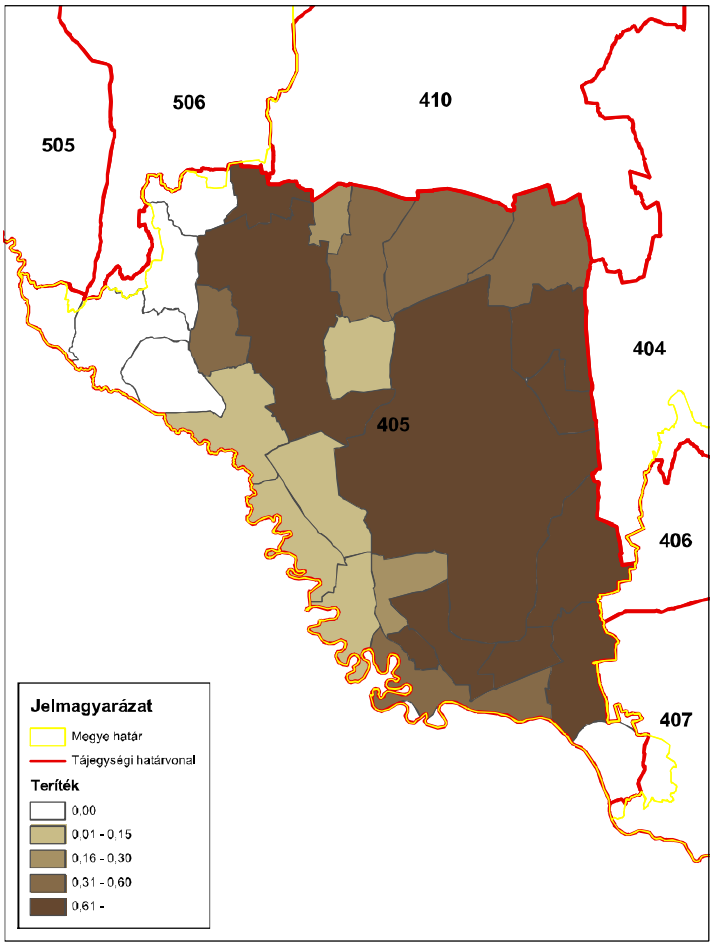
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

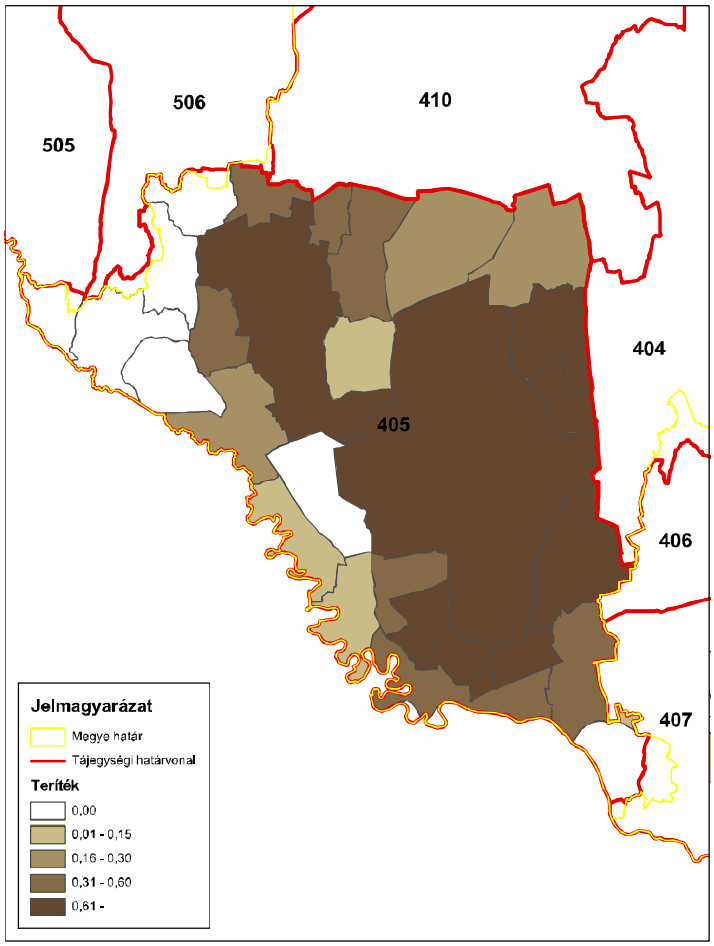
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

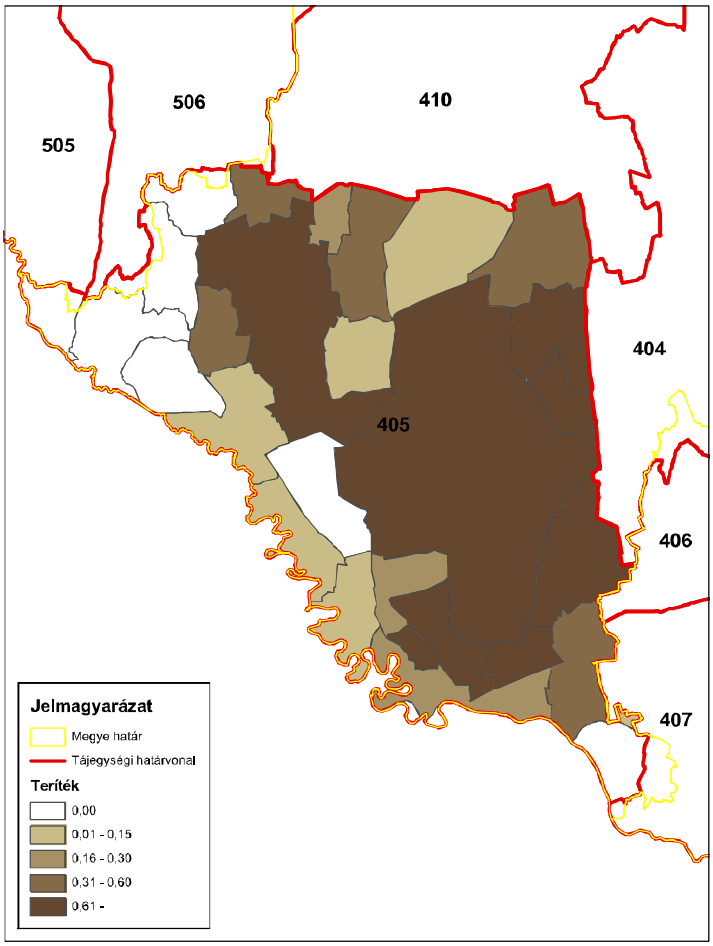
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

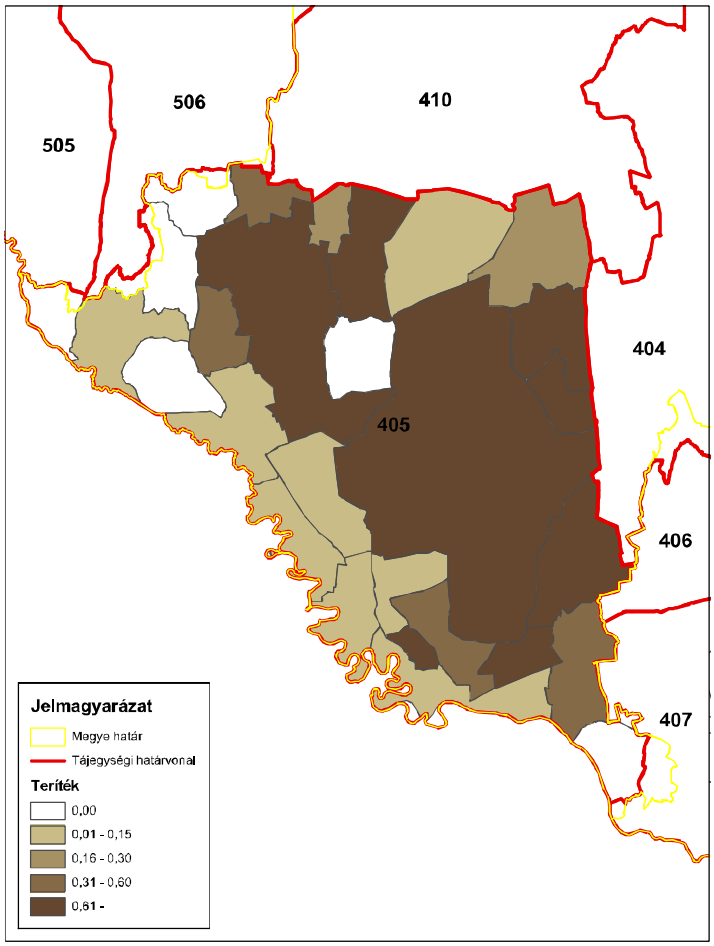
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

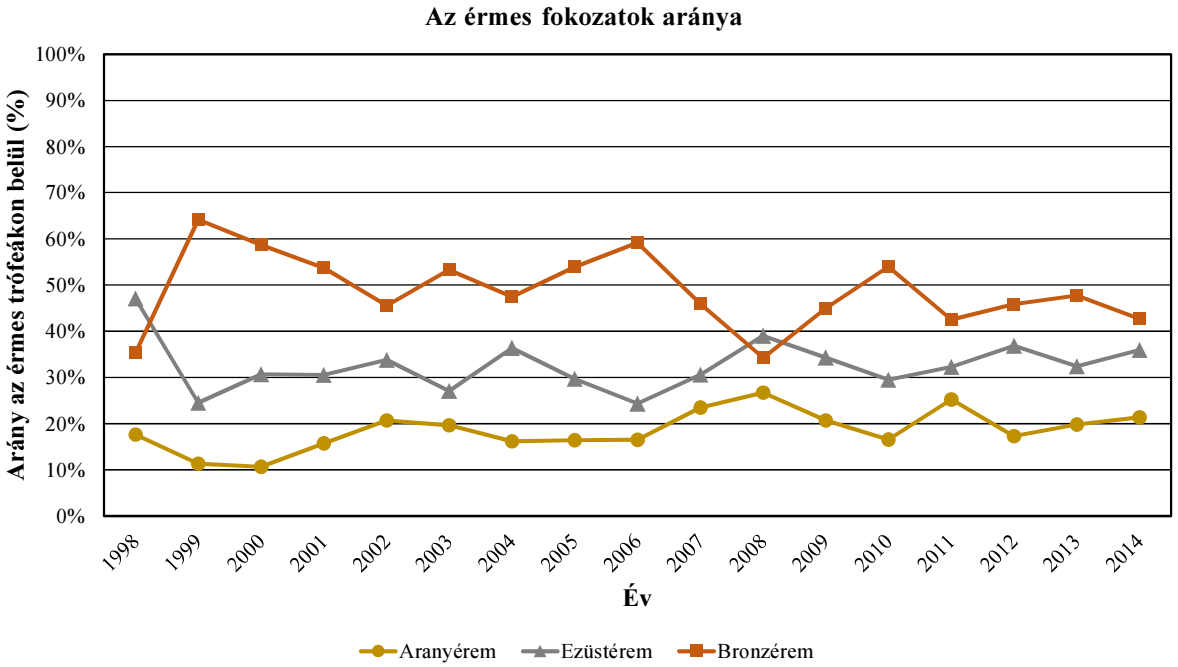
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

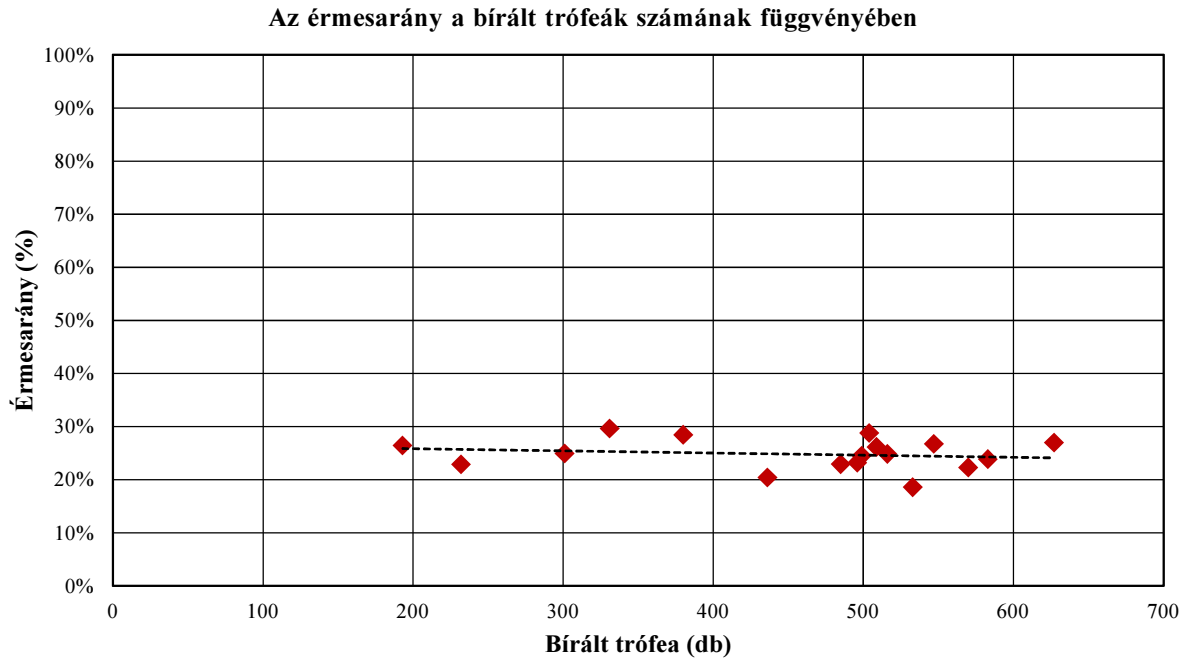
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	193	51	26,4%	9	24	18	17,6%	47,1%	35,3%
1999	232	53	22,8%	6	13	34	11,3%	24,5%	64,2%
2000	301	75	24,9%	8	23	44	10,7%	30,7%	58,7%
2001	380	108	28,4%	17	33	58	15,7%	30,6%	53,7%
2002	504	145	28,8%	30	49	66	20,7%	33,8%	45,5%
2003	499	122	24,4%	24	33	65	19,7%	27,0%	53,3%
2004	533	99	18,6%	16	36	47	16,2%	36,4%	47,5%
2005	516	128	24,8%	21	38	69	16,4%	29,7%	53,9%
2006	496	115	23,2%	19	28	68	16,5%	24,3%	59,1%
2007	331	98	29,6%	23	30	45	23,5%	30,6%	45,9%
2008	547	146	26,7%	39	57	50	26,7%	39,0%	34,2%
2009	627	169	27,0%	35	58	76	20,7%	34,3%	45,0%
2010	583	139	23,8%	23	41	75	16,5%	29,5%	54,0%
2011	570	127	22,3%	32	41	54	25,2%	32,3%	42,5%
2012	509	133	26,1%	23	49	61	17,3%	36,8%	45,9%
2013	485	111	22,9%	22	36	53	19,8%	32,4%	47,7%
2014	436	89	20,4%	19	32	38	21,3%	36,0%	42,7%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

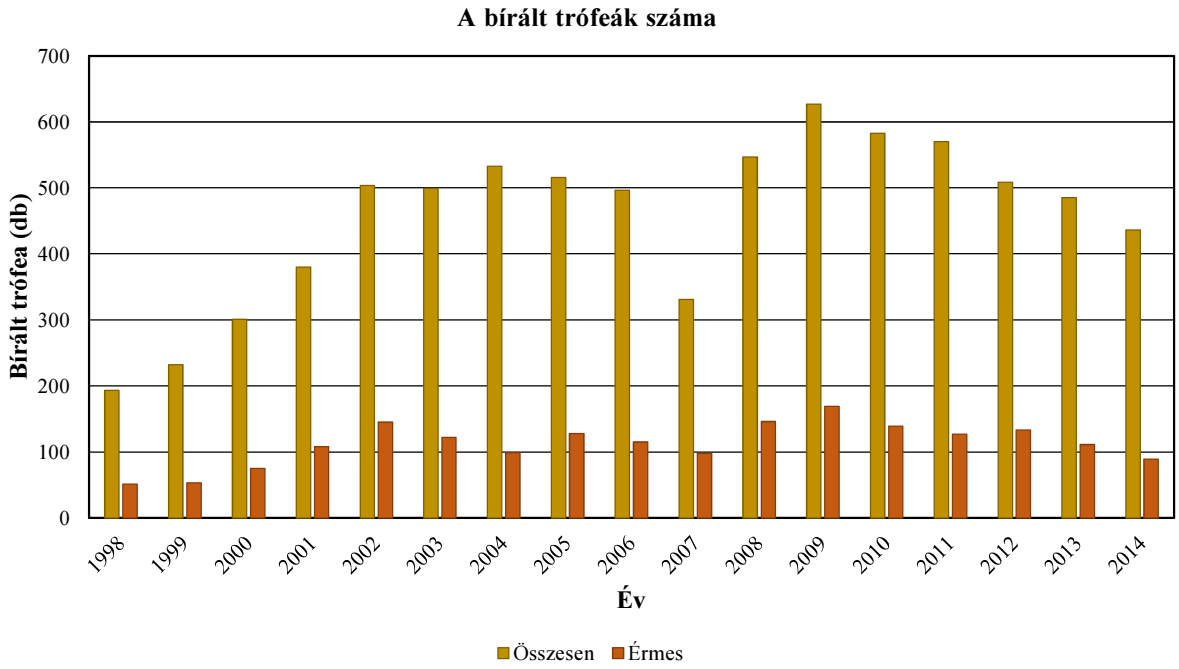
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1		1	2	10	5	18	24	23	17	13	25	28	68	46	46	55	32
2	3	6	22	26	36	33	53	49	44	31	34	62	44	61	51	71	37
3	15	22	41	53	72	61	91	68	83	45	72	81	90	102	58	44	40
4	27	30	25	34	52	66	82	71	68	51	71	80	77	76	64	67	55
5	31	39	38	38	39	43	63	59	49	47	63	77	63	72	66	60	45
6	41	32	41	39	55	75	65	67	63	44	59	83	67	45	49	48	55
7	28	36	46	52	65	68	57	64	66	42	89	93	65	55	58	51	48
8	17	30	33	48	52	57	42	44	46	28	57	54	45	39	36	30	48
9	19	18	28	40	68	37	26	39	36	14	36	27	27	32	41	31	39
10	9	11	13	22	27	27	17	21	15	12	20	22	18	15	22	17	20
11	1	3	11	9	26	11	7	10	3	3	16	13	14	14	14	7	9
12	1	3	1	5	6	1	4	1	4	1	5	5	4	8	2	4	3
13	1	1		3	1	2	2		2			2	1	4	2		2
13<				1										1			3
Összesen	**193**	**232**	**301**	**380**	**504**	**499**	**533**	**516**	**496**	**331**	**547**	**627**	**583**	**570**	**509**	**485**	**436**

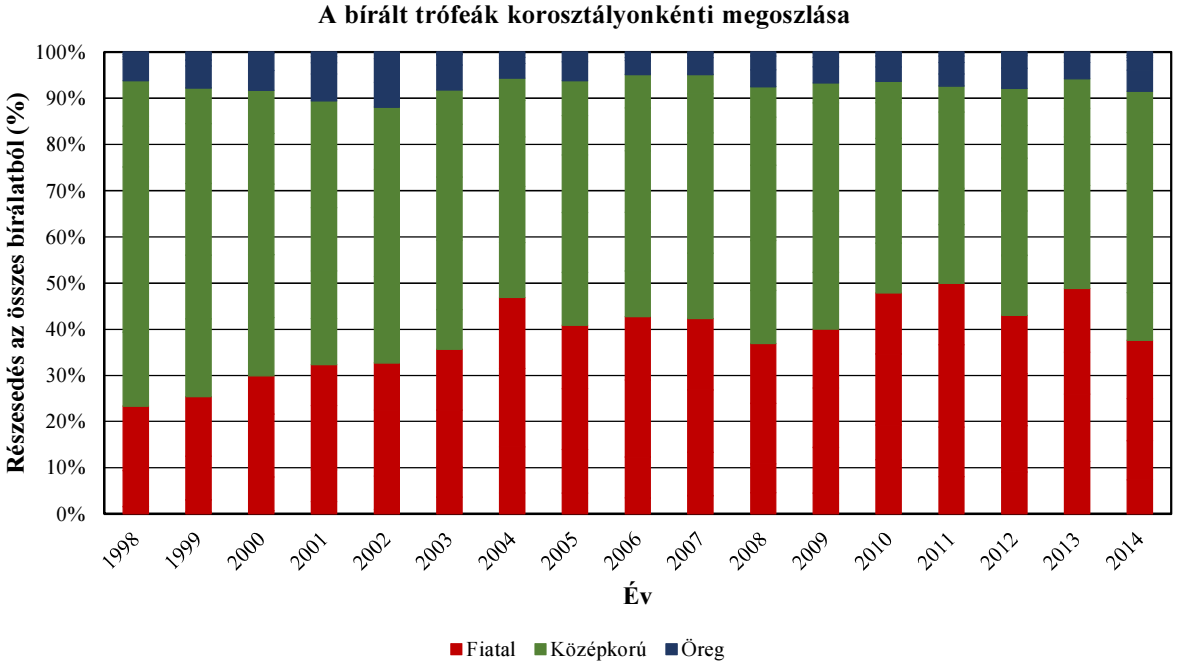
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1		0,4%	0,7%	2,6%	1,0%	3,6%	4,5%	4,5%	3,4%	3,9%	4,6%	4,5%	11,7%	8,1%	9,0%	11,3%	7,3%
2	1,6%	2,6%	7,3%	6,8%	7,1%	6,6%	9,9%	9,5%	8,9%	9,4%	6,2%	9,9%	7,5%	10,7%	10,0%	14,6%	8,5%
3	7,8%	9,5%	13,6%	13,9%	14,3%	12,2%	17,1%	13,2%	16,7%	13,6%	13,2%	12,9%	15,4%	17,9%	11,4%	9,1%	9,2%
4	14,0%	12,9%	8,3%	8,9%	10,3%	13,2%	15,4%	13,8%	13,7%	15,4%	13,0%	12,8%	13,2%	13,3%	12,6%	13,8%	12,6%
5	16,1%	16,8%	12,6%	10,0%	7,7%	8,6%	11,8%	11,4%	9,9%	14,2%	11,5%	12,3%	10,8%	12,6%	13,0%	12,4%	10,3%
6	21,2%	13,8%	13,6%	10,3%	10,9%	15,0%	12,2%	13,0%	12,7%	13,3%	10,8%	13,2%	11,5%	7,9%	9,6%	9,9%	12,6%
7	14,5%	15,5%	15,3%	13,7%	12,9%	13,6%	10,7%	12,4%	13,3%	12,7%	16,3%	14,8%	11,1%	9,6%	11,4%	10,5%	11,0%
8	8,8%	12,9%	11,0%	12,6%	10,3%	11,4%	7,9%	8,5%	9,3%	8,5%	10,4%	8,6%	7,7%	6,8%	7,1%	6,2%	11,0%
9	9,8%	7,8%	9,3%	10,5%	13,5%	7,4%	4,9%	7,6%	7,3%	4,2%	6,6%	4,3%	4,6%	5,6%	8,1%	6,4%	8,9%
10	4,7%	4,7%	4,3%	5,8%	5,4%	5,4%	3,2%	4,1%	3,0%	3,6%	3,7%	3,5%	3,1%	2,6%	4,3%	3,5%	4,6%
11	0,5%	1,3%	3,7%	2,4%	5,2%	2,2%	1,3%	1,9%	0,6%	0,9%	2,9%	2,1%	2,4%	2,5%	2,8%	1,4%	2,1%
12	0,5%	1,3%	0,3%	1,3%	1,2%	0,2%	0,8%	0,2%	0,8%	0,3%	0,9%	0,8%	0,7%	1,4%	0,4%	0,8%	0,7%
13	0,5%	0,4%		0,8%	0,2%	0,4%	0,4%		0,4%			0,3%	0,2%	0,7%	0,4%		0,5%
13<				0,3%										0,2%			0,7%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	13,93	0,70			0,51			
2	663	35,47	3,75			1,26			
3	1038	47,80			7,75	1,95			
4	996	52,91	19,94	31,70	13,14	2,37	17,67	9,79	10,35
5	892	55,84	18,58	32,78	13,56	2,69	18,23	10,09	10,66
6	928	58,20	19,95	33,75	14,21	2,95	18,50	10,31	11,00
7	983	59,77	20,03	34,70	14,49	3,15	18,84	10,47	11,29
8	706	61,04	20,27	35,67	14,80	3,32	19,08	10,66	11,61
9	558	60,80	20,28	36,16	15,10	3,36	19,38	10,81	11,91
10	308	61,54	20,30	36,80	15,41	3,49	19,50	10,84	12,03
11	171	60,11	19,09	36,50	15,64	3,40	19,58	10,92	12,51
12	58	58,12	19,11	35,53	15,45	3,28	19,88	10,85	12,47
13	23	55,97	18,44	35,11	14,45	2,91	19,92	10,94	12,76
13<	5	51,76				2,78			

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	10,57	0,70			0,39			
2	663	29,25	3,50			1,06			
3	1038	40,22			7,75	1,70			
4	996	47,85	14,85	27,05	8,45	1,95	16,25	8,85	9,15
5	892	52,90	13,79	31,40	11,63	2,39	17,68	9,75	10,33
6	928	55,54	18,84	32,68	13,12	2,64	17,98	10,10	10,57
7	983	56,54	18,18	32,38	13,12	2,72	18,20	10,09	10,89
8	706	57,93	18,83	33,25	13,37	3,11	18,62	10,37	11,07
9	558	57,31	19,26	34,41	14,52	3,07	18,66	10,43	11,25
10	308	57,67	18,21	33,43	14,02	3,11	18,88	10,29	11,30
11	171	54,35	16,15	32,34	14,63	2,90	18,45	10,25	11,50
12	58	48,21	14,50	30,28	12,58	2,55	17,85	9,77	11,20
13	23	49,05	14,65	29,80	12,85	2,09	17,90	10,40	10,80
13<	5	47,73				2,54			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	25,60	0,70			0,74			
2	663	40,33	4,00			1,40			
3	1038	50,42			7,75	2,10			
4	996	56,17	23,85	35,65	16,20	2,59	19,05	10,30	11,75
5	892	60,03	21,18	34,62	14,87	3,08	19,08	10,44	10,92
6	928	60,97	21,24	34,91	15,07	3,35	19,11	10,58	11,46
7	983	63,47	20,81	36,48	15,26	3,34	19,53	10,77	11,58
8	706	64,45	22,31	37,38	16,06	3,64	19,59	10,92	12,25
9	558	65,06	21,53	38,31	15,66	3,60	20,16	11,15	12,49
10	308	67,18	22,79	39,68	16,36	3,98	20,19	11,32	12,63
11	171	64,73	25,00	40,04	16,73	3,78	20,61	11,45	13,81
12	58	66,75	24,85	40,60	18,05	4,17	22,43	11,95	15,30
13	23	68,40	23,05	44,50	16,00	3,89	22,55	11,50	15,35
13<	5	56,80				3,10			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	15,03	0,00			0,35			
2	663	11,08	0,50			0,35			
3	1038	10,19			0,00	0,39			
4	996	8,32	9,00	8,60	7,75	0,63	2,80	1,45	2,60
5	892	7,13	7,39	3,22	3,24	0,69	1,40	0,69	0,60
6	928	5,43	2,39	2,23	1,96	0,71	1,13	0,49	0,89
7	983	6,93	2,63	4,09	2,14	0,61	1,33	0,67	0,69
8	706	6,52	3,48	4,14	2,69	0,53	0,97	0,56	1,19
9	558	7,75	2,27	3,90	1,13	0,53	1,50	0,72	1,23
10	308	9,51	4,58	6,25	2,34	0,87	1,30	1,03	1,33
11	171	10,38	8,85	7,70	2,11	0,87	2,16	1,20	2,31
12	58	18,54	10,35	10,33	5,48	1,62	4,58	2,18	4,10
13	23	19,35	8,40	14,70	3,15	1,80	4,65	1,10	4,55
13<	5	9,07				0,56			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	107,9%	0,0%			68,0%			
2	663	31,2%	13,3%			27,6%			
3	1038	21,3%			0,0%	20,1%			
4	996	15,7%	45,1%	27,1%	59,0%	26,7%	15,8%	14,8%	25,1%
5	892	12,8%	39,7%	9,8%	23,9%	25,7%	7,7%	6,9%	5,6%
6	928	9,3%	12,0%	6,6%	13,8%	24,1%	6,1%	4,7%	8,1%
7	983	11,6%	13,1%	11,8%	14,8%	19,5%	7,0%	6,4%	6,1%
8	706	10,7%	17,2%	11,6%	18,2%	16,1%	5,1%	5,2%	10,2%
9	558	12,7%	11,2%	10,8%	7,5%	15,6%	7,7%	6,7%	10,4%
10	308	15,5%	22,6%	17,0%	15,2%	24,9%	6,7%	9,5%	11,1%
11	171	17,3%	46,4%	21,1%	13,5%	25,7%	11,0%	11,0%	18,5%
12	58	31,9%	54,2%	29,1%	35,4%	49,5%	23,0%	20,1%	32,9%
13	23	34,6%	45,6%	41,9%	21,8%	61,6%	23,3%	10,1%	35,6%
13<	5	17,5%				20,2%			

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	10,57	0,70			0,39			
2	663	29,25	3,50			1,06			
3	1038	40,22			7,75	1,70			
4	996	47,85	14,85	27,05	8,45	1,95	16,25	8,85	9,15
5	892	52,90	13,79	31,40	11,63	2,39	17,68	9,75	10,33
6	928	55,54	18,84	32,68	13,12	2,64	17,98	10,10	10,57
7	983	56,54	18,18	32,38	13,12	2,72	18,20	10,09	10,89
8	706	57,93	18,83	33,25	13,37	3,11	18,62	10,37	11,07
9	558	57,31	19,26	34,41	14,52	3,07	18,66	10,43	11,25
10	308	57,67	18,21	33,43	14,02	3,11	18,88	10,29	11,30
11	171	54,35	16,15	32,34	14,63	2,90	18,45	10,25	11,50
12	58	48,21	14,50	30,28	12,58	2,55	17,85	9,77	11,20
13	23	49,05	14,65	29,80	12,85	2,09	17,90	10,40	10,80
13<	5	47,73				2,54			

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	2005	2003			2001			
2	663	1998	2001			1999			
3	1038	1998			1998	1998			
4	996	2000	2011	2006	2004	2000	2000	2000	2000
5	892	1999	1999	2010	1999	1999	2012	2001	1999
6	928	2008	2003	2008	1999	1999	1999	2012	1999
7	983	2000	1998	1998	1999	1999	1999	1999	1999
8	706	2013	2014	2006	1999	1999	2012	1998	2012
9	558	2000	2012	2006	1999	2000	2012	2000	2000
10	308	2011	2007	1999	2004	2004	1999	1998	1998
11	171	2006	2004	2014	2006	2005	2005	1998	1999
12	58	2004	2008	2010	1999	2004	2010	2013	2010
13	23	2006	2012	2011	2004	2010	2012	2003	2012
13<	5	2014				2014			

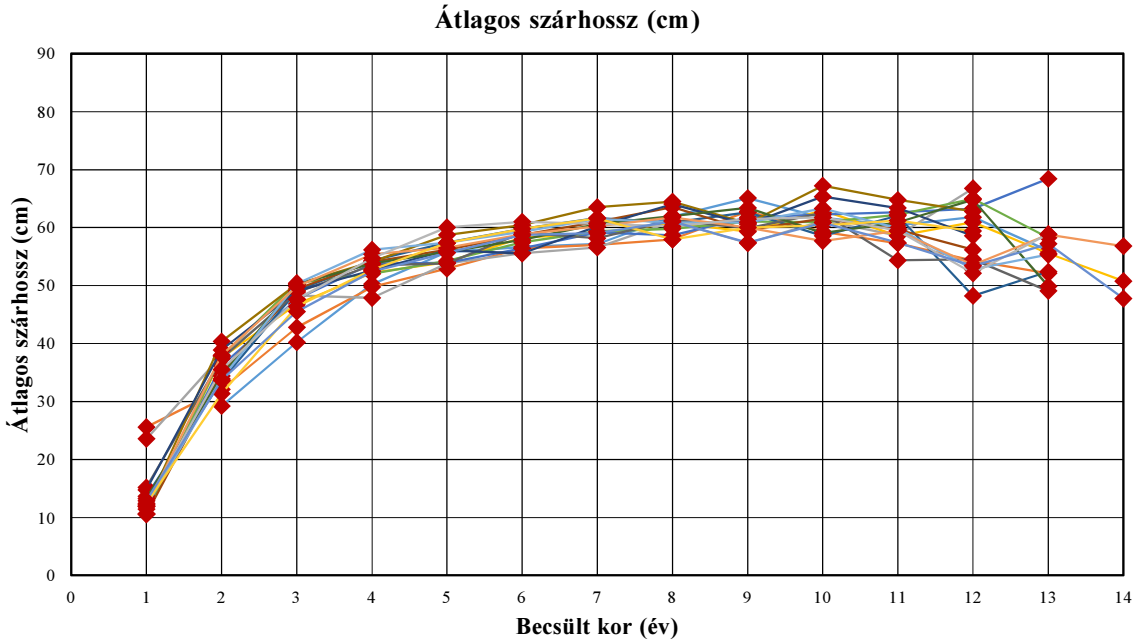
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

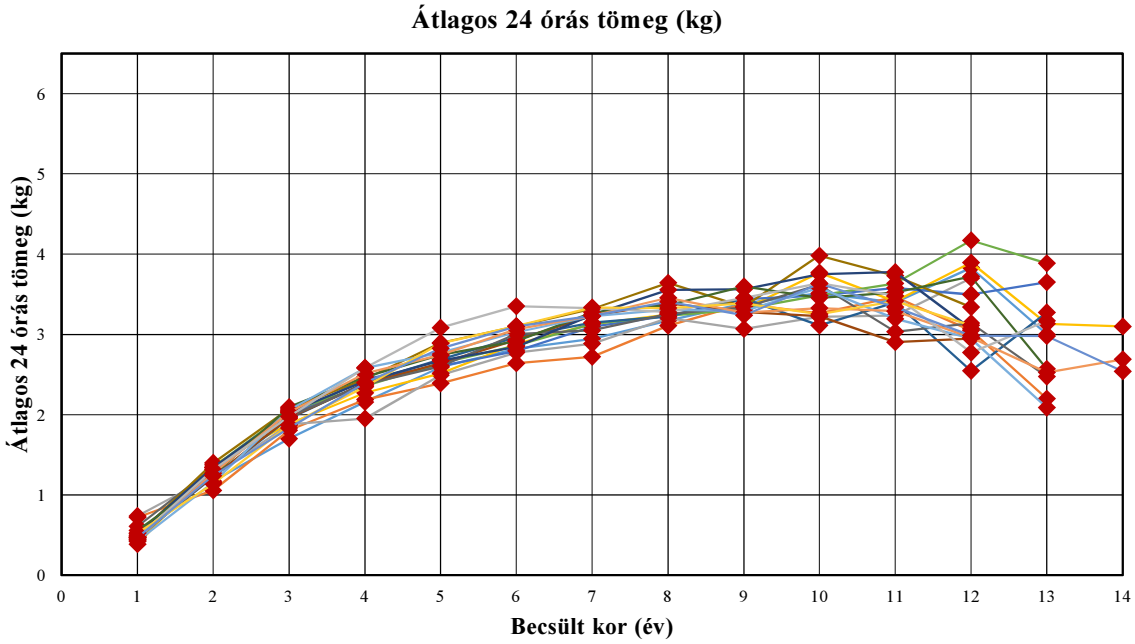
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	25,60	0,70			0,74			
2	663	40,33	4,00			1,40			
3	1038	50,42			7,75	2,10			
4	996	56,17	23,85	35,65	16,20	2,59	19,05	10,30	11,75
5	892	60,03	21,18	34,62	14,87	3,08	19,08	10,44	10,92
6	928	60,97	21,24	34,91	15,07	3,35	19,11	10,58	11,46
7	983	63,47	20,81	36,48	15,26	3,34	19,53	10,77	11,58
8	706	64,45	22,31	37,38	16,06	3,64	19,59	10,92	12,25
9	558	65,06	21,53	38,31	15,66	3,60	20,16	11,15	12,49
10	308	67,18	22,79	39,68	16,36	3,98	20,19	11,32	12,63
11	171	64,73	25,00	40,04	16,73	3,78	20,61	11,45	13,81
12	58	66,75	24,85	40,60	18,05	4,17	22,43	11,95	15,30
13	23	68,40	23,05	44,50	16,00	3,89	22,55	11,50	15,35
13<	5	56,80				3,10			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	413	1999	2003			2000			
2	663	2007	2002			2007			
3	1038	2003			1998	2009			
4	996	2010	2004	2003	2011	2012	2003	2007	2011
5	892	2012	2013	2004	2002	2012	2011	2007	2010
6	928	2012	2006	2012	2012	2012	2011	2001	2011
7	983	2007	2007	2013	2013	2013	2011	2011	2011
8	706	2007	2007	2004	2007	2007	2011	2011	2011
9	558	1998	2001	2011	2004	2009	2011	2003	2004
10	308	2007	2011	2011	2014	2007	2014	2001	2014
11	171	2007	1998	2013	2003	2008	2014	1999	2011
12	58	2000	2003	2008	2003	2003	2011	1998	2011
13	23	2002	2003	2002	2001	2003	2003	2004	2002
13<	5	2011				2001			

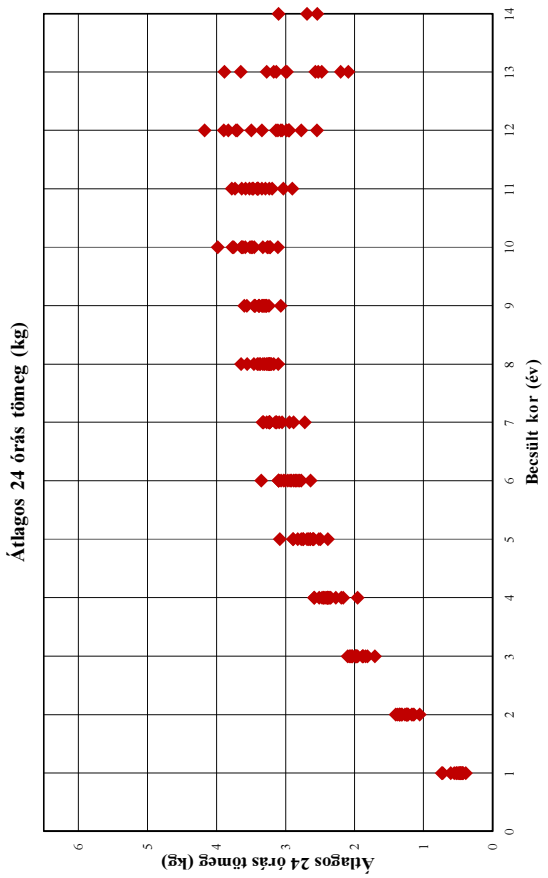
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

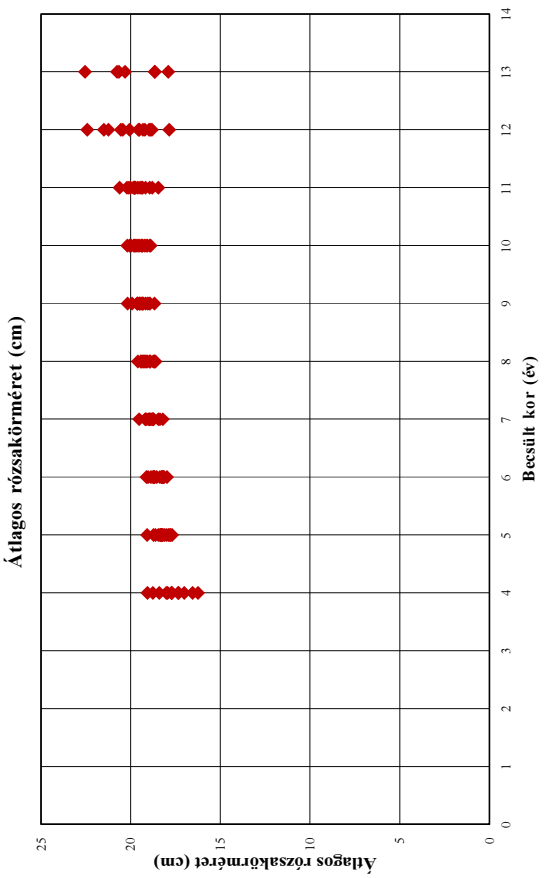

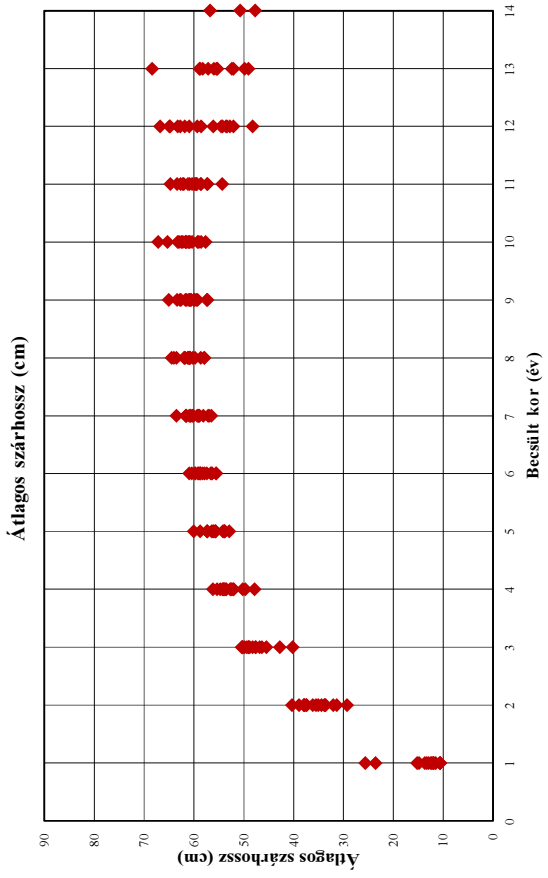

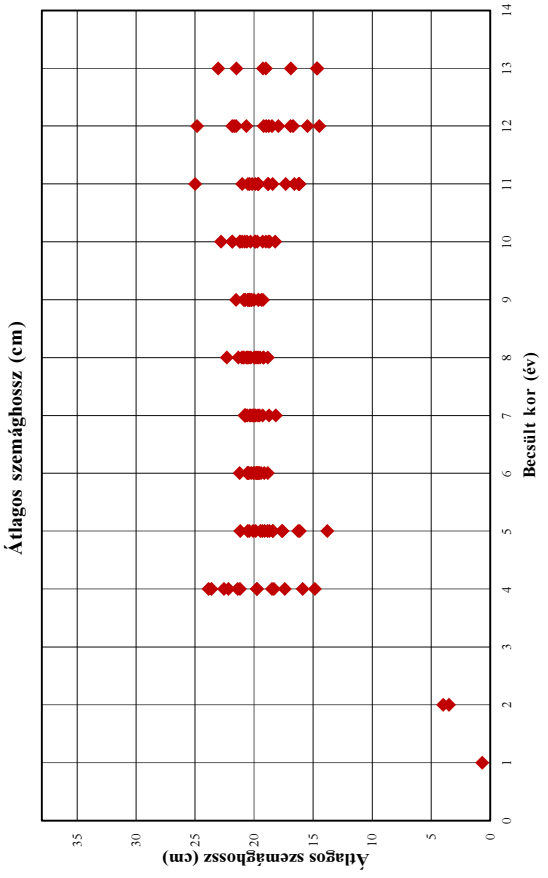
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

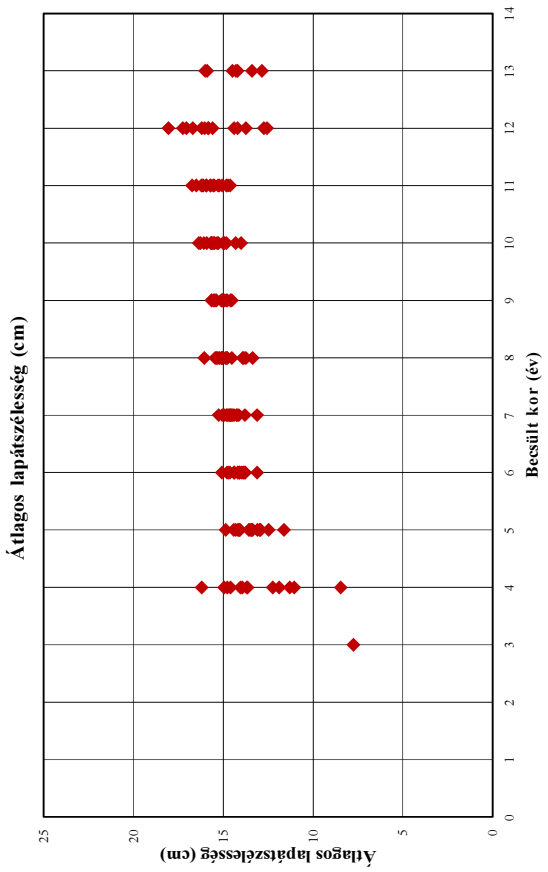

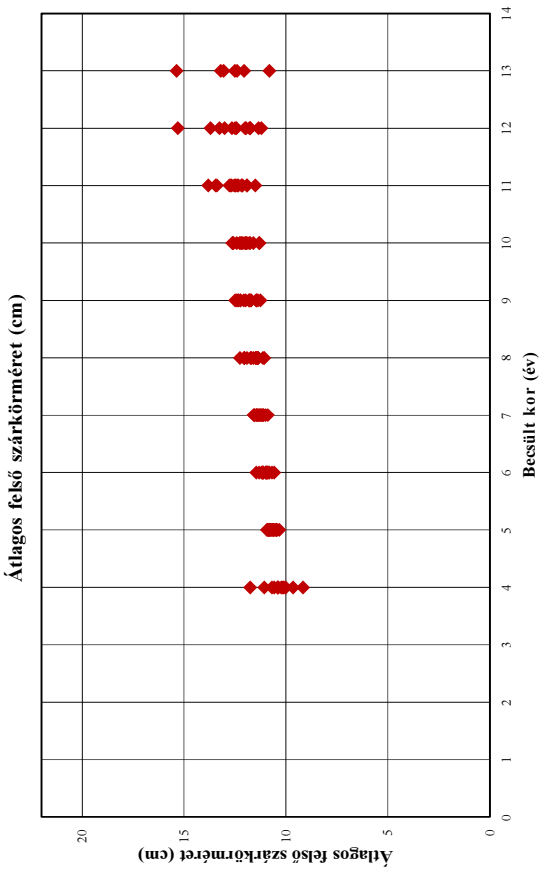

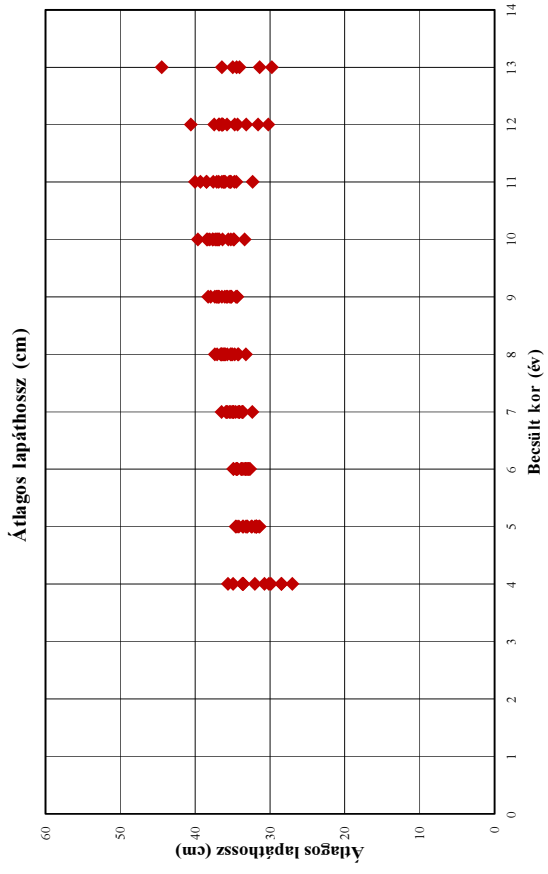

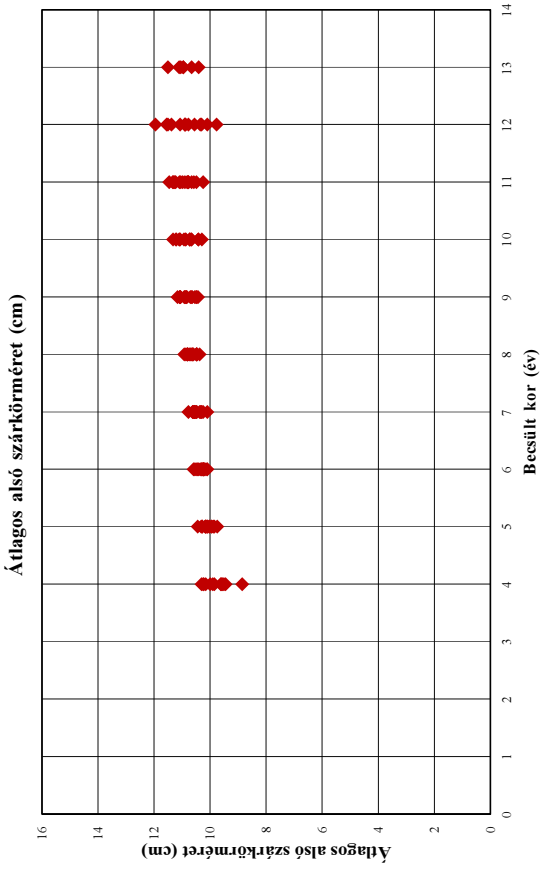
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2	3	29,25				1,17			
1998	3	15	40,22			7,75	1,70			
1998	4	27	50,22				2,16			
1998	5	31	55,75	16,27	34,18	12,48	2,59	18,25	10,10	10,52
1998	6	41	56,62	19,14	34,36	13,77	2,82	18,16	10,35	11,14
1998	7	28	57,12	18,18	32,38	14,65	2,94	19,17	10,49	11,55
1998	8	17	61,85	21,03	36,32	15,38	3,17	19,07	10,37	11,13
1998	9	19	65,06	20,56	37,37	14,59	3,39	18,92	10,54	11,45
1998	10	9	61,68	21,86	38,46	16,26	3,51	19,36	10,29	11,30
1998	11	1	60,35	25,00	36,15	14,75	3,40	19,60	10,25	11,90
1998	12	1	61,80	19,20	34,35	16,70	3,83	18,90	11,95	13,70
1998	13	1	56,00				3,00			
1998	13<									
1999	1	1	25,60				0,72			
1999	2	6	32,10				1,06			
1999	3	22	42,76				1,81			
1999	4	30	49,73	18,34	32,03	11,06	2,19	18,00	10,00	10,22
1999	5	39	52,90	13,79	31,84	11,63	2,39	17,81	10,28	10,33
1999	6	32	56,40	20,50	33,21	13,12	2,64	17,98	10,11	10,57
1999	7	36	57,00	18,73	34,11	13,12	2,72	18,20	10,09	10,89
1999	8	30	57,94	20,89	34,30	13,37	3,11	18,75	10,48	11,36
1999	9	18	62,78	20,40	37,17	14,52	3,38	19,16	10,71	11,38
1999	10	11	59,26	19,73	33,43	14,31	3,26	18,88	10,72	11,59
1999	11	3	57,27	16,25	38,50	16,50	3,47	20,00	11,45	11,50
1999	12	3	54,28	20,65	35,78	12,58	3,05	19,50	10,88	11,78
1999	13	1	52,10				2,20			
1999	13<									
2000	1	2	23,58				0,74			
2000	2	22	37,89				1,24			
2000	3	41	48,28				1,88			
2000	4	25	47,85	23,60	28,50	11,90	1,95	16,25	8,85	9,15
2000	5	38	53,81	16,13	32,04	14,14	2,49	18,19	10,01	10,59
2000	6	41	55,56	19,80	32,89	13,88	2,77	18,68	10,31	10,89
2000	7	46	56,54	20,35	33,73	14,26	2,89	18,99	10,55	11,00
2000	8	33	61,01	19,76	35,28	13,85	3,20	18,94	10,79	11,37
2000	9	28	57,31	20,00	36,85	14,78	3,07	18,97	10,43	11,25
2000	10	13	61,16	18,79	34,83	15,69	3,22	19,73	10,73	11,31
2000	11	11	58,62	21,01	39,29	15,51	3,24	19,33	10,78	12,33
2000	12	1	66,75	18,50	36,50	17,25	3,70	20,05	10,30	11,35
2000	13									
2000	13<									
2001	1	10	10,65				0,39			
2001	2	26	37,52	3,50			1,38			
2001	3	53	46,84				1,89			
2001	4	34	52,17				2,27			
2001	5	38	54,01	19,13	32,46	12,98	2,52	17,75	9,75	10,48
2001	6	39	58,26	19,41	33,89	14,11	2,88	19,02	10,58	11,30
2001	7	52	58,92	20,78	33,77	13,80	3,13	18,96	10,52	11,22
2001	8	48	60,75	19,92	34,21	13,75	3,25	18,66	10,62	11,49
2001	9	40	59,30	21,53	35,69	15,07	3,31	19,36	10,84	11,70
2001	10	22	62,96	20,61	36,83	14,84	3,77	19,65	11,32	12,41
2001	11	9	58,55	20,40	36,88	15,30	3,41	20,09	11,31	12,45
2001	12	5	60,91	21,53	36,38	16,20	3,89	21,24	11,50	12,64
2001	13	3	55,52	21,50	35,00	16,00	3,13	20,75	10,65	13,05
2001	13<	1	50,75				3,10			
2002	1	5	11,48				0,44			
2002	2	36	36,18	4,00			1,31			
2002	3	72	47,68				1,98			
2002	4	52	53,76	19,75	28,50	14,78	2,45	17,93	10,23	11,05
2002	5	39	53,88	19,48	31,84	14,87	2,61	17,88	9,88	10,67
2002	6	55	56,36	19,62	32,80	14,19	2,79	18,72	10,54	11,11
2002	7	65	59,16	20,11	34,25	14,14	3,09	18,74	10,34	11,19
2002	8	52	58,64	19,99	35,05	13,92	3,23	19,14	10,59	11,46
2002	9	68	61,73	20,88	37,94	14,93	3,44	19,48	10,88	12,33
2002	10	27	62,24	21,19	37,69	15,28	3,49	19,38	10,73	11,96
2002	11	26	62,64	19,62	35,29	15,71	3,58	19,76	10,82	12,17
2002	12	6	63,24	21,68	37,49	15,83	3,50	18,97	10,77	12,42
2002	13	1	68,40	19,00	44,50	14,50	3,65	20,65	10,95	15,35
2002	13<									

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	18	10,62	0,70			0,44			
2003	2	33	37,81				1,35			
2003	3	61	50,42				2,05			
2003	4	66	52,03	21,40	35,65	12,25	2,36	19,05	9,60	10,40
2003	5	43	54,21	18,87	31,51	12,93	2,64	18,36	10,28	10,84
2003	6	75	57,42	18,84	34,90	13,90	2,86	18,70	10,46	10,97
2003	7	68	59,33	19,88	34,89	14,57	3,13	18,91	10,56	11,45
2003	8	57	59,78	19,65	35,96	14,53	3,23	19,26	10,68	11,47
2003	9	37	61,03	20,23	36,06	15,49	3,32	19,60	11,15	11,76
2003	10	27	60,91	19,92	37,20	15,61	3,49	19,31	10,86	12,26
2003	11	11	62,21	20,53	38,49	16,73	3,63	19,76	11,09	12,66
2003	12	1	64,95	24,85	36,45	18,05	4,17	19,55	11,55	13,00
2003	13	2	58,25	23,05	36,45	15,90	3,89	22,55	10,40	12,05
2003	13<									
2004	1	24	13,66				0,47			
2004	2	53	33,58				1,22			
2004	3	91	49,09				1,95			
2004	4	82	54,27	23,85	29,90	8,45	2,40	17,70	9,85	10,00
2004	5	63	57,36	20,54	34,62	13,43	2,69	18,30	10,31	10,79
2004	6	65	59,74	20,59	34,44	14,18	2,97	18,23	10,25	11,19
2004	7	57	61,63	20,70	35,42	14,70	3,15	18,75	10,47	11,53
2004	8	42	60,83	20,67	37,38	15,22	3,22	19,41	10,81	12,05
2004	9	26	62,61	20,73	35,36	15,66	3,45	19,46	11,08	12,49
2004	10	17	58,56	20,31	34,91	14,02	3,11	19,58	10,66	11,98
2004	11	7	62,05	16,15	35,24	15,72	3,40	18,93	11,23	12,70
2004	12	4	48,21				2,55			
2004	13	2	52,38	14,70	31,40	12,85	3,28	18,65	11,50	13,20
2004	13<									
2005	1	23	10,57				0,48			
2005	2	49	35,07				1,23			
2005	3	68	49,39				1,96			
2005	4	71	54,09	17,40	33,65	13,65	2,39	17,00	9,55	10,15
2005	5	59	56,16	19,31	31,90	13,59	2,64	18,19	9,94	10,44
2005	6	67	58,69	20,06	33,29	14,10	2,93	18,36	10,40	11,13
2005	7	64	60,95	20,28	35,05	14,77	3,23	18,75	10,60	11,41
2005	8	44	63,48	20,94	36,62	14,89	3,39	18,66	10,48	11,37
2005	9	39	59,54	20,37	34,55	14,82	3,28	19,62	10,91	11,98
2005	10	21	61,54	21,00	37,06	14,95	3,23	18,92	10,65	11,80
2005	11	10	59,66	16,60	35,48	16,11	2,90	18,45	10,58	12,54
2005	12	1	56,15				2,95			
2005	13									
2005	13<									
2006	1	17	15,20				0,61			
2006	2	44	37,39				1,34			
2006	3	83	48,84				1,98			
2006	4	68	53,49	21,20	27,05	13,70	2,38	17,70	10,15	10,10
2006	5	49	53,79	18,71	33,10	13,38	2,60	17,98	9,94	10,60
2006	6	63	59,08	21,24	33,34	14,72	3,01	18,15	10,17	10,93
2006	7	66	58,15	20,81	33,64	14,83	3,05	18,45	10,31	11,10
2006	8	46	61,25	20,29	33,25	14,81	3,26	18,89	10,46	11,40
2006	9	36	59,83	20,50	34,41	14,58	3,33	19,32	10,63	11,79
2006	10	15	62,51	21,84	36,37	15,91	3,62	19,23	10,88	12,12
2006	11	3	54,35	19,90	36,05	14,63	3,03	18,80	10,65	12,13
2006	12	4	54,53	18,98	34,75	16,05	3,14	20,43	11,38	12,00
2006	13	2	49,05				2,48			
2006	13<									
2007	1	13	11,89				0,50			
2007	2	31	40,33				1,40			
2007	3	45	50,22				2,07			
2007	4	51	54,09	15,90	30,15	11,30	2,44	17,35	10,30	10,40
2007	5	47	58,72	20,43	32,52	14,19	2,89	18,62	10,44	10,84
2007	6	44	60,41	20,57	33,49	14,63	3,10	18,23	10,23	10,92
2007	7	42	63,47	20,81	35,67	14,22	3,32	18,90	10,62	11,40
2007	8	28	64,45	22,31	37,10	16,06	3,64	19,43	10,86	12,03
2007	9	14	60,71	19,40	35,26	15,03	3,35	19,36	11,06	12,41
2007	10	12	67,18	18,21	38,31	15,67	3,98	19,96	11,20	12,56
2007	11	3	64,73	18,43	37,60	14,83	3,73	20,20	11,33	13,38
2007	12	1	62,75	17,95	33,20	12,75	3,34	21,50	10,90	11,75
2007	13									
2007	13<									

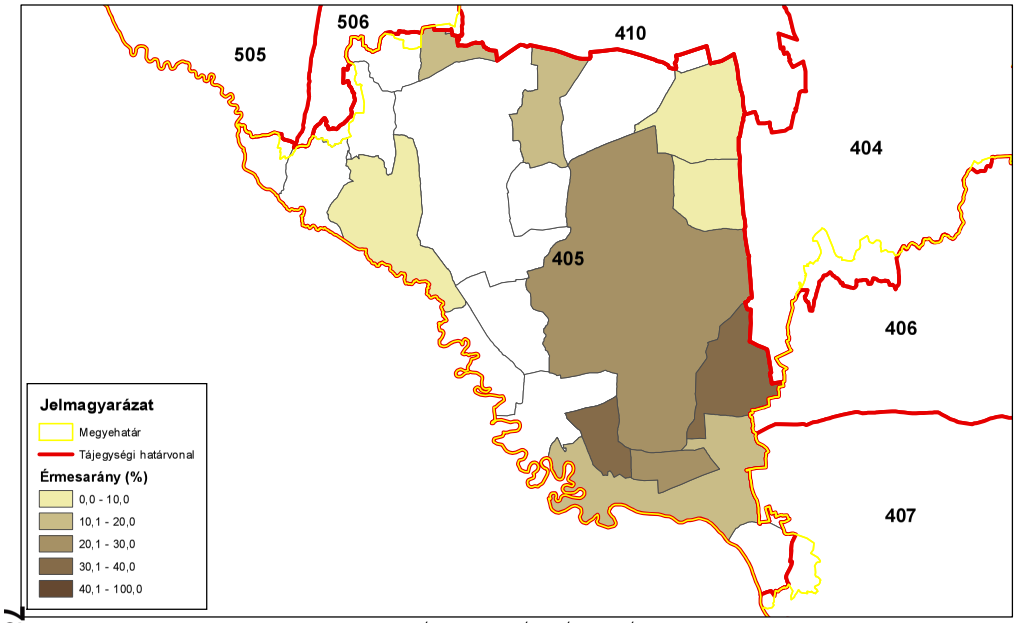
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	25	14,79				0,52			
2008	2	34	38,91				1,34			
2008	3	72	49,05				2,03			
2008	4	71	52,60				2,42			
2008	5	63	56,07	18,42	33,26	14,09	2,67	18,09	10,17	10,91
2008	6	59	55,54	19,81	32,68	13,99	2,85	18,25	10,22	10,98
2008	7	89	60,18	20,05	34,09	14,40	3,24	19,09	10,61	11,16
2008	8	57	64,01	20,54	36,12	14,77	3,56	19,15	10,79	11,73
2008	9	36	60,54	20,22	35,83	15,38	3,56	19,90	11,08	12,35
2008	10	20	65,32	21,20	38,10	15,48	3,75	19,77	11,08	12,20
2008	11	16	63,38	18,84	36,44	15,56	3,78	19,72	11,27	12,36
2008	12	5	58,56	14,50	40,60	17,05	3,07	19,30	10,55	11,95
2008	13									
2008	13<									
2009	1	28	13,28				0,56			
2009	2	62	34,44				1,24			
2009	3	81	50,21				2,10			
2009	4	80	53,81	22,18	33,73	14,95	2,47	17,33	9,63	10,68
2009	5	77	55,78	19,88	33,04	13,11	2,74	18,71	10,17	10,72
2009	6	83	57,86	19,92	34,51	14,41	2,92	18,53	10,23	10,87
2009	7	93	60,61	19,99	35,23	14,52	3,27	19,18	10,55	11,31
2009	8	54	61,98	21,35	36,50	15,12	3,36	19,36	10,68	11,68
2009	9	27	63,38	20,41	37,00	15,03	3,60	19,63	10,90	12,06
2009	10	22	59,01	19,29	37,36	15,66	3,46	19,82	11,22	12,59
2009	11	13	60,89	19,69	34,55	15,94	3,52	19,48	10,80	12,77
2009	12	5	64,79	21,85	36,32	13,75	3,72	20,53	11,07	13,25
2009	13	2	49,88	19,25	34,10	14,30	2,57	20,30	10,95	12,50
2009	13<									
2010	1	68	12,03				0,42			
2010	2	44	33,91				1,15			
2010	3	90	50,29				2,06			
2010	4	77	56,17	22,55	33,63	13,95	2,58	17,73	9,90	10,38
2010	5	63	57,34	18,43	31,40	13,52	2,77	18,32	10,13	10,92
2010	6	67	59,23	20,45	33,70	14,40	3,03	18,86	10,21	11,13
2010	7	65	61,49	20,58	34,61	14,48	3,23	18,72	10,54	11,44
2010	8	45	60,87	20,46	34,74	15,03	3,31	19,23	10,63	11,59
2010	9	27	60,89	20,21	34,44	15,08	3,29	19,06	10,67	11,46
2010	10	18	63,27	20,80	35,60	15,34	3,58	19,48	11,06	12,17
2010	11	14	59,84	19,66	34,79	15,23	3,20	19,17	10,77	11,91
2010	12	4	52,80	16,93	30,28	14,40	2,95	17,85	10,35	11,20
2010	13	1	55,30				2,09			
2010	13<									
2011	1	46	11,95				0,46			
2011	2	61	38,00				1,27			
2011	3	102	49,80				2,03			
2011	4	76	55,38	14,85	33,60	16,20	2,51	18,75	10,25	11,75
2011	5	72	56,49	17,60	33,60	14,43	2,75	19,08	10,16	10,62
2011	6	45	58,83	20,24	34,52	14,81	3,07	19,11	10,50	11,46
2011	7	55	60,23	20,75	35,89	14,62	3,23	19,53	10,77	11,58
2011	8	39	61,74	19,20	36,17	15,45	3,46	19,59	10,92	12,25
2011	9	32	59,97	20,81	38,31	15,54	3,27	20,16	11,05	12,24
2011	10	15	57,67	22,79	39,68	16,07	3,33	20,06	10,93	12,00
2011	11	14	59,39	20,18	37,13	15,96	3,29	19,84	10,89	13,81
2011	12	8	53,56	16,70	36,85	15,60	2,96	22,43	10,90	15,30
2011	13	4	58,76	16,90	29,80	14,20	2,53	18,65	11,10	12,40
2011	13<	1	56,80				2,69			
2012	1	46	12,24				0,47			
2012	2	51	35,54				1,32			
2012	3	58	47,60				1,98			
2012	4	64	54,69	18,50	30,75	14,60	2,59	16,55	9,50	9,65
2012	5	66	60,03	20,10	34,42	14,09	3,08	17,68	10,09	10,81
2012	6	49	60,97	19,64	34,91	15,07	3,35	18,14	10,10	10,68
2012	7	58	60,67	19,56	35,88	15,07	3,33	18,36	10,30	11,09
2012	8	36	60,19	19,50	36,48	15,05	3,28	18,62	10,49	11,07
2012	9	41	61,46	19,26	36,90	15,65	3,46	18,66	10,50	11,82
2012	10	22	61,72	19,01	36,84	15,53	3,64	19,05	10,41	11,74
2012	11	14	59,46	18,80	36,26	15,06	3,48	19,78	10,98	12,46
2012	12	2	52,10				2,78			
2012	13	2	58,88	14,65	34,50	13,40	3,17	17,90	11,05	10,80
2012	13<									

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

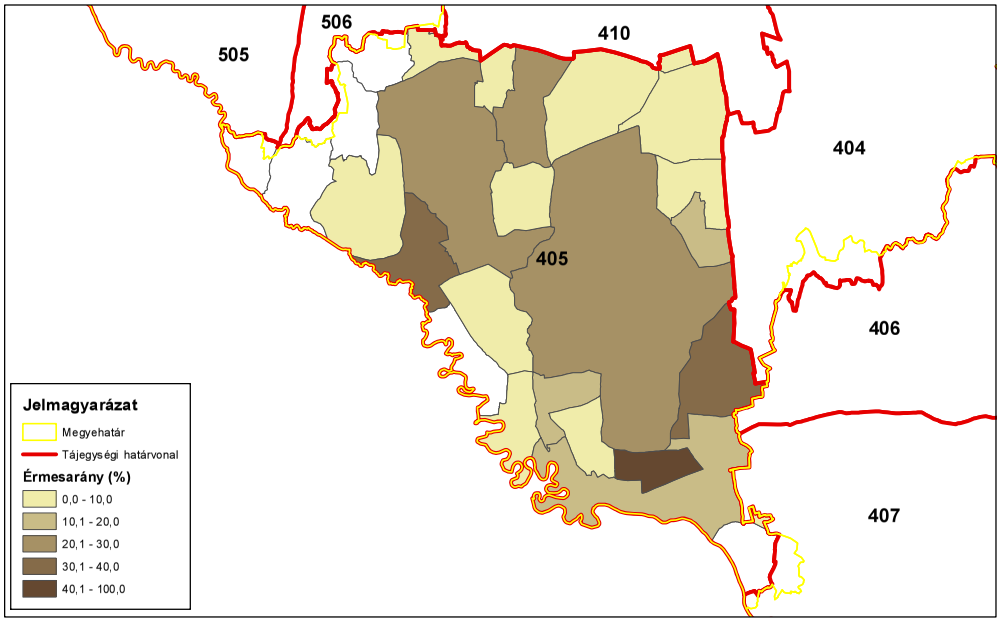
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	55	12,47				0,53			
2013	2	71	31,37				1,14			
2013	3	44	46,39				1,87			
2013	4	67	52,73	19,75	34,95	14,05	2,35	18,40	9,45	10,58
2013	5	60	57,33	21,18	33,69	14,31	2,89	18,29	9,85	10,76
2013	6	48	59,78	19,72	33,86	14,39	3,10	18,73	10,29	10,98
2013	7	51	61,56	19,69	36,48	15,26	3,34	18,80	10,37	11,34
2013	8	30	57,93	19,22	35,21	15,07	3,33	18,91	10,81	12,03
2013	9	31	60,01	19,63	36,45	15,44	3,39	19,53	10,47	11,72
2013	10	17	60,39	19,91	37,63	15,01	3,25	19,14	10,42	11,90
2013	11	7	61,18	16,20	40,04	16,16	3,41	19,38	10,49	12,16
2013	12	4	59,36	15,48	31,65	14,20	3,11	18,82	9,77	12,48
2013	13									
2013	13<									
2014	1	32	12,91				0,47			
2014	2	37	33,72				1,24			
2014	3	40	45,51				1,84			
2014	4	55	52,41				2,40			
2014	5	45	55,62	17,65	31,77	13,44	2,83	18,46	10,03	10,46
2014	6	55	58,69	19,54	33,06	13,82	3,10	18,68	10,26	10,81
2014	7	48	59,05	19,28	34,87	14,95	3,23	18,78	10,25	11,26
2014	8	48	61,02	18,83	35,74	15,32	3,41	19,31	10,73	11,91
2014	9	39	57,40	19,64	35,17	15,13	3,24	19,28	10,83	12,23
2014	10	20	60,80	18,69	35,23	16,36	3,63	20,19	11,10	12,63
2014	11	9	57,34	17,33	32,34	16,21	3,34	20,61	11,04	13,44
2014	12	3	53,35	18,75	36,85	15,85	2,99	19,20	10,10	11,75
2014	13	2	57,18				2,98			
2014	13<	3	47,73				2,54			

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

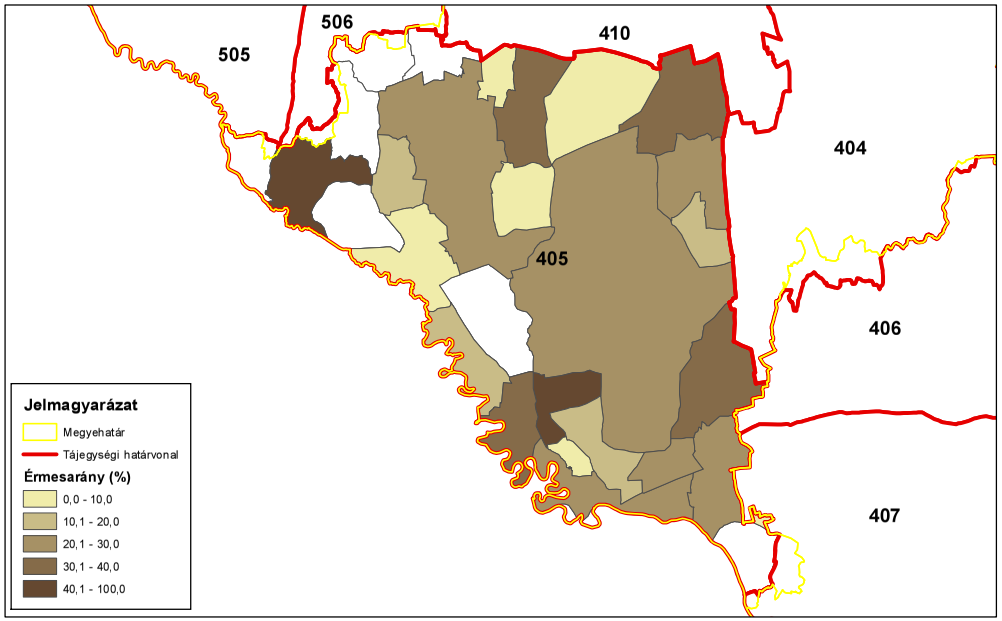
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

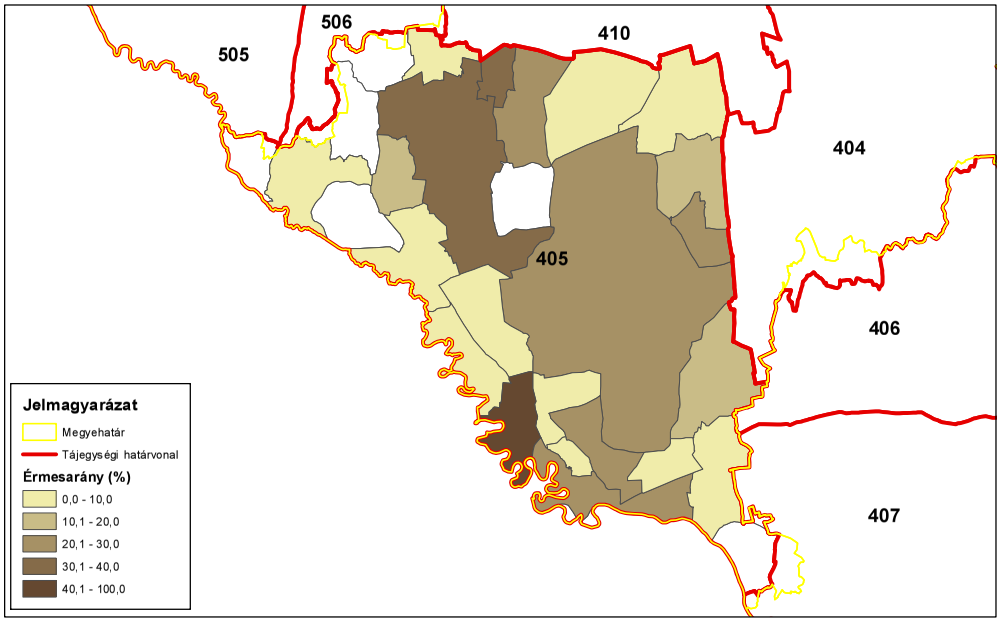
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység (405)** területén az őz jelentett létszáma 1998-2010 közt lassan nőtt, majd stagnált, végül pedig csökkent (5400 → 6300 → 4900; a jelentett létszám **-9%csökkenése** mutatható ki). Az őz hasznosítása hasonló pályát követett (981 → 1783 → 1249 pld, **+27% emelkedés**).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken nyomon követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegység egészén belül ingadoztak.
- A vadgazdálkodási tájegységben a jelentett őzállomány csökkent. A hasznosítás növekedése idején egyensúlyi helyzet látszott kialakulni. A jelentett állomány adatai alapján a szaporulat csökkenő trendet mutat (0.85 → 0.65 gida/suta). Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1000-1400 őz hasznosítása lehet fenntartható.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya nem túl alacsony szintről indult (18%) és az egész értékelt időszakban zömében 23-28% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad. Ebben az esetben azonban jelzésértékű a szaporulat csökkenése a jelentett állományban. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (20-25%) alacsonyabb a bakoknál (25-33%).
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1 : 1 : 1 aránytól (1 : 0.8-0.9 : 0.6-0.7). Ennek megfelelően a bakok (38-43%), a suták (30-35%) és a gidák (25-35%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. A különbség esetleg kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- vagy gidalelövés növelhető.
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. A bakok, a suták és a gidák pontjai és trendvonalai párhuzamosak, de eltérő sávokban mozognak.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték szinten-tartása, esetleg növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki. Kérdéses, hogy a nagy számban jelen lévő gímszarvas, dámszarvas és vaddisznó milyen mértékű hatást gyakorol az őzre, illetve az aranysakálnak van-e hatása a szaporulat csökkenésére. A nagyobb hasznosítás lehetősége ezért bizonytalan.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű (4.) nagyvadja a tájegységnek. Valószínűleg ezért sem a bevételek, sem a vadkárok esetében az

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

őzterítékkel semmilyen kapcsolat sem mutatható ki.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az alsó negyed alján található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (50/52). Az érmesek aránya 1-5% között hullámzott (4-32 db). Az bakok lelövésének növekedése (360→700) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 0-6 db aranyérmes bak esett évente, 1-10 db ezüstérmes és 3-22 db bronzérmes agancsú bak esett. Az állományban az agancsok minősége többségében gyenge, érmes bakok szórványosan, akkor is inkább bronzérmesek kerülnek terítékre.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem változott, a 0-5% közötti érmes arány a jellemző.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→50%, a „középkorú" bakok aránya 25-35%, és az „öreg" bakok aránya 48→22% között mozgott. A korcsoportok arányai a Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 20.52 cm (5 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 292.26 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (19.21 cm (5 év) / 266.58 gramm (6 év)) és a legjobb év (22.87 cm (8 év) / 315.22 gramm (8 év)). Az átlagok minden korosztályban erős szóródást mutatnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban, míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban. Ez a változékonyságot tükrözik az átlagos szárhosszok és az agancssúlyok kor szerinti való alakulását szemléltető diagramok is.
- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben igen gyenge őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-7 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az állományban különösebb a minőség javulása nem várható. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 603	2 038	1 758	**5 399**	403	319	259	**981**	25,1%	15,7%	14,7%	**18,2%**
1999	1 676	2 055	1 741	**5 472**	342	290	251	**883**	20,4%	14,1%	14,4%	**16,1%**
2000	1 472	1 764	1 424	**4 660**	531	393	381	**1 305**	36,1%	22,3%	26,8%	**28,0%**
2001	1 809	2 110	1 722	**5 641**	547	432	397	**1 376**	30,2%	20,5%	23,1%	**24,4%**
2002	1 781	2 100	1 813	**5 694**	532	485	439	**1 456**	29,9%	23,1%	24,2%	**25,6%**
2003	1 796	2 173	1 864	**5 833**	626	505	420	**1 551**	34,9%	23,2%	22,5%	**26,6%**
2004	1 925	2 313	1 869	**6 107**	657	662	509	**1 828**	34,1%	28,6%	27,2%	**29,9%**
2005	1 965	2 287	2 030	**6 282**	667	602	495	**1 764**	33,9%	26,3%	24,4%	**28,1%**
2006	1 845	2 081	1 867	**5 793**	690	537	421	**1 648**	37,4%	25,8%	22,5%	**28,4%**
2007	1 859	2 031	1 847	**5 737**	589	598	481	**1 668**	31,7%	29,4%	26,0%	**29,1%**
2008	2 026	2 193	1 958	**6 177**	639	550	446	**1 635**	31,5%	25,1%	22,8%	**26,5%**
2009	2 031	2 240	2 021	**6 292**	652	569	562	**1 783**	32,1%	25,4%	27,8%	**28,3%**
2010	2 029	2 365	1 880	**6 274**	655	487	278	**1 420**	32,3%	20,6%	14,8%	**22,6%**
2011	1 818	1 980	1 459	**5 257**	574	400	335	**1 309**	31,6%	20,2%	23,0%	**24,9%**
2012	1 863	2 025	1 370	**5 258**	551	426	371	**1 348**	29,6%	21,0%	27,1%	**25,6%**
2013	1 915	2 070	1 341	**5 326**	534	399	332	**1 265**	27,9%	19,3%	24,8%	**23,8%**
2014	1 735	1 950	1 220	**4 905**	538	417	294	**1 249**	31,0%	21,4%	24,1%	**25,5%**
Változás	8,2%	-4,3%	-30,6%	-9,1%	33,5%	30,7%	13,5%	27,3%	23,3%	36,6%	63,6%	40,1%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,27	1,10	***0,86***	1	0,79	0,64	***0,81***
1999	1	1,23	1,04	***0,85***	1	0,85	0,73	***0,87***
2000	1	1,20	0,97	***0,81***	1	0,74	0,72	***0,97***
2001	1	1,17	0,95	***0,82***	1	0,79	0,73	***0,92***
2002	1	1,18	1,02	***0,86***	1	0,91	0,83	***0,91***
2003	1	1,21	1,04	***0,86***	1	0,81	0,67	***0,83***
2004	1	1,20	0,97	***0,81***	1	1,01	0,77	***0,77***
2005	1	1,16	1,03	***0,89***	1	0,90	0,74	***0,82***
2006	1	1,13	1,01	***0,90***	1	0,78	0,61	***0,78***
2007	1	1,09	0,99	***0,91***	1	1,02	0,82	***0,80***
2008	1	1,08	0,97	***0,89***	1	0,86	0,70	***0,81***
2009	1	1,10	1,00	***0,90***	1	0,87	0,86	***0,99***
2010	1	1,17	0,93	***0,79***	1	0,74	0,42	***0,57***
2011	1	1,09	0,80	***0,74***	1	0,70	0,58	***0,84***
2012	1	1,09	0,74	***0,68***	1	0,77	0,67	***0,87***
2013	1	1,08	0,70	***0,65***	1	0,75	0,62	***0,83***
2014	1	1,12	0,70	***0,63***	1	0,78	0,55	***0,71***

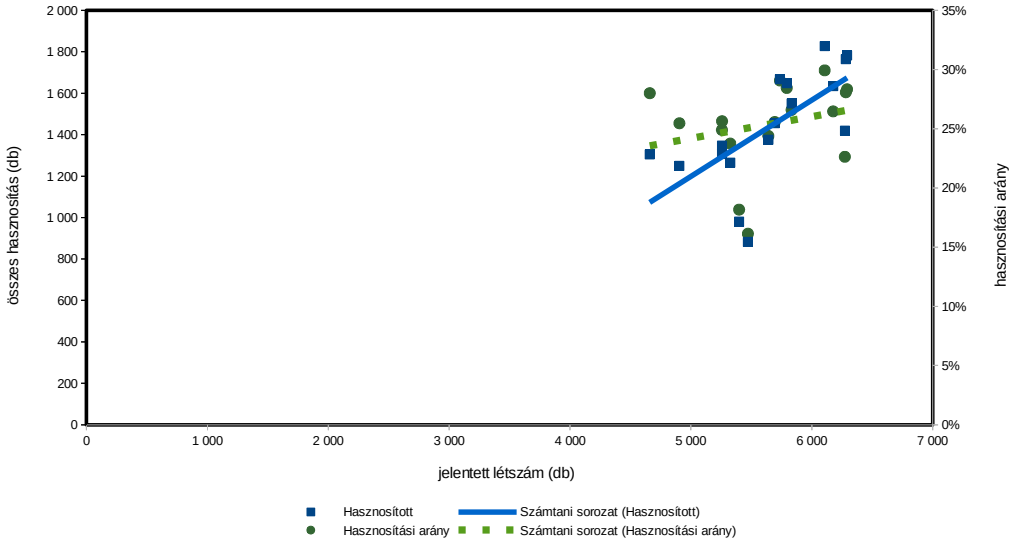
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	29,7%	37,7%	32,6%	100%	41,1%	32,5%	26,4%	100%
1999	30,6%	37,6%	31,8%	100%	38,7%	32,8%	28,4%	100%
2000	31,6%	37,9%	30,6%	100%	40,7%	30,1%	29,2%	100%
2001	32,1%	37,4%	30,5%	100%	39,8%	31,4%	28,9%	100%
2002	31,3%	36,9%	31,8%	100%	36,5%	33,3%	30,2%	100%
2003	30,8%	37,3%	32,0%	100%	40,4%	32,6%	27,1%	100%
2004	31,5%	37,9%	30,6%	100%	35,9%	36,2%	27,8%	100%
2005	31,3%	36,4%	32,3%	100%	37,8%	34,1%	28,1%	100%
2006	31,8%	35,9%	32,2%	100%	41,9%	32,6%	25,5%	100%
2007	32,4%	35,4%	32,2%	100%	35,3%	35,9%	28,8%	100%
2008	32,8%	35,5%	31,7%	100%	39,1%	33,6%	27,3%	100%
2009	32,3%	35,6%	32,1%	100%	36,6%	31,9%	31,5%	100%
2010	32,3%	37,7%	30,0%	100%	46,1%	34,3%	19,6%	100%
2011	34,6%	37,7%	27,8%	100%	43,9%	30,6%	25,6%	100%
2012	35,4%	38,5%	26,1%	100%	40,9%	31,6%	27,5%	100%
2013	36,0%	38,9%	25,2%	100%	42,2%	31,5%	26,2%	100%
2014	35,4%	39,8%	24,9%	100%	43,1%	33,4%	23,5%	100%

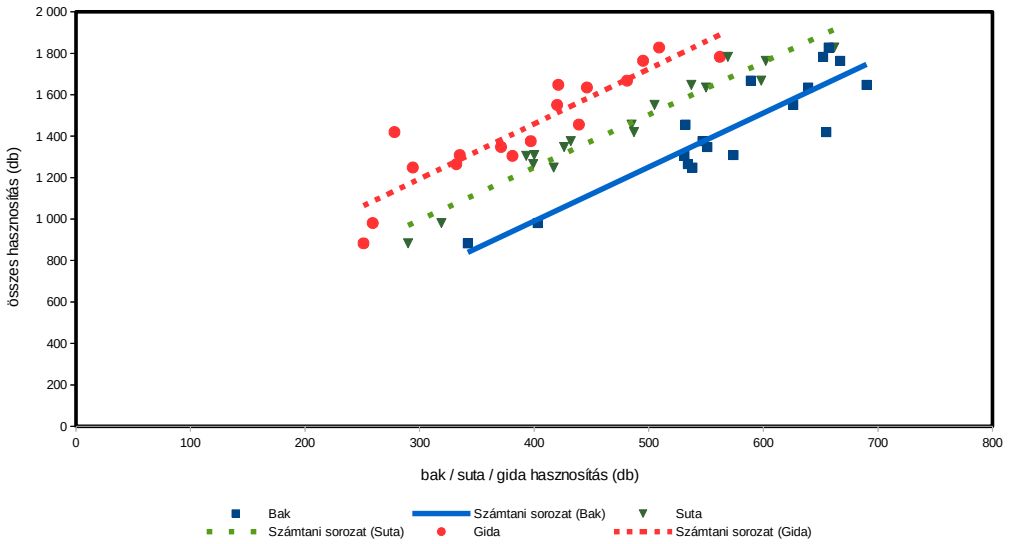
Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **405**

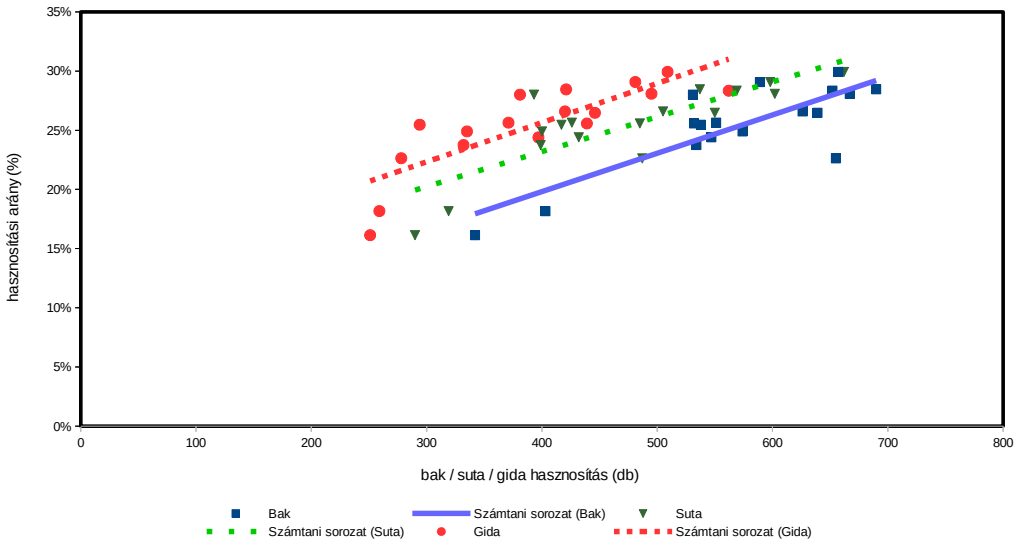
Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

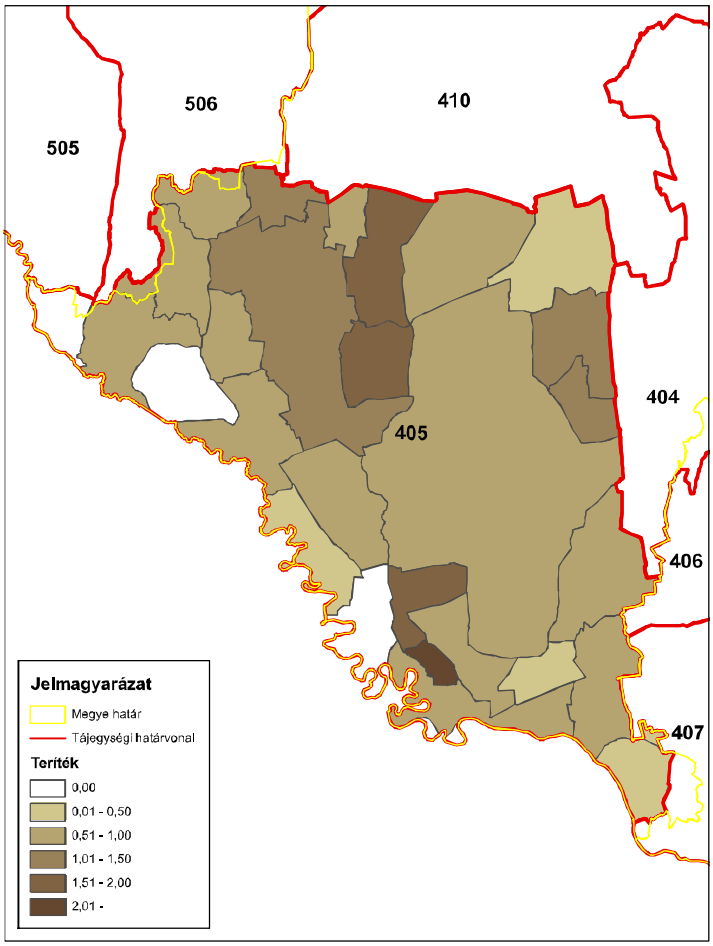
Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

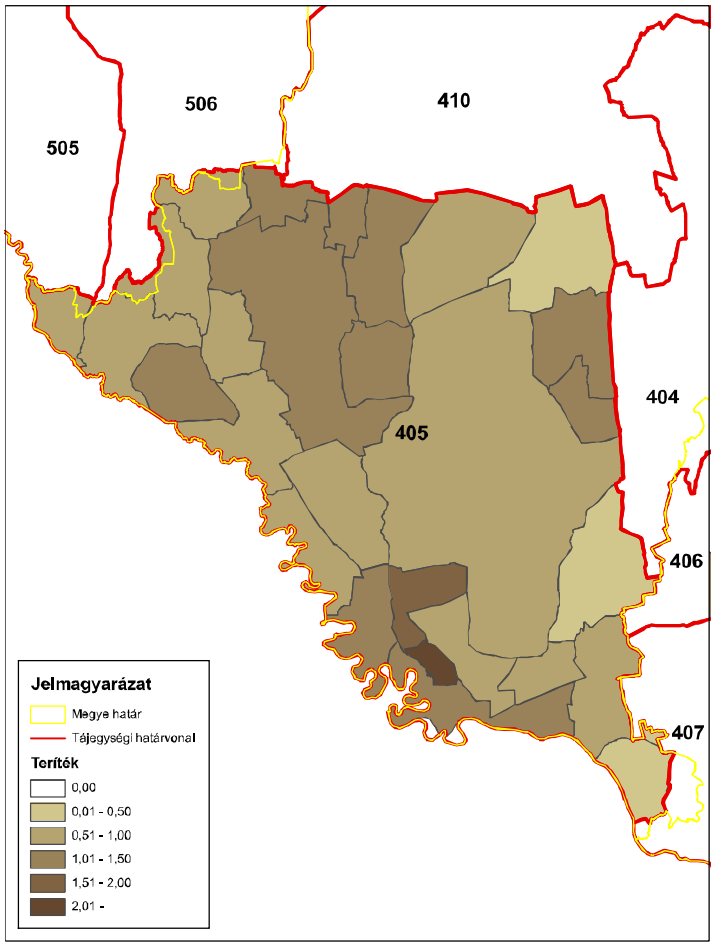

Őz (teríték - db/km^2) 2007

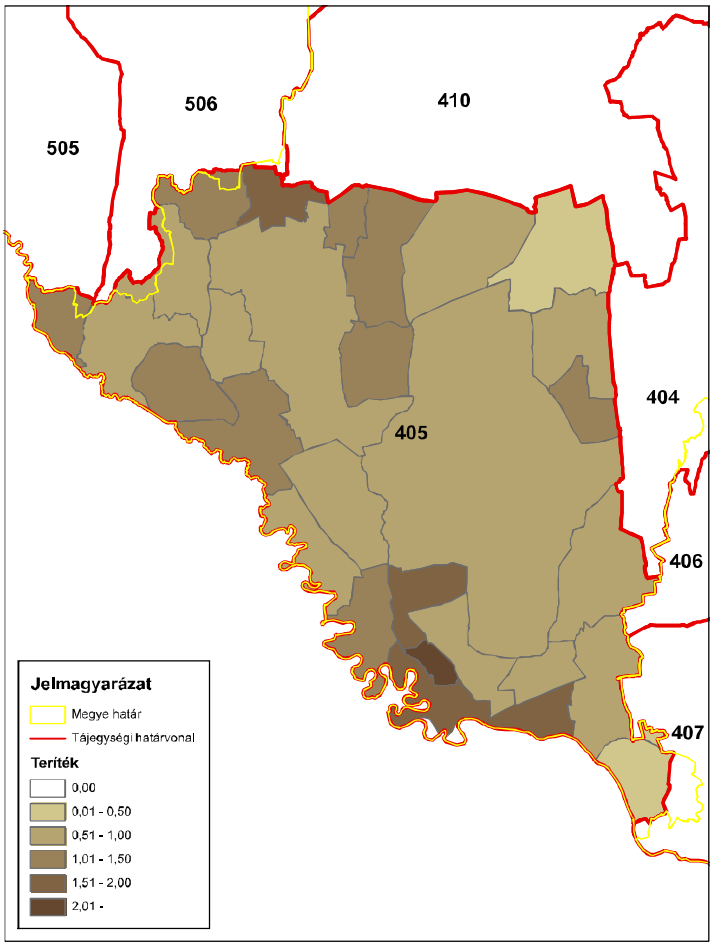
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

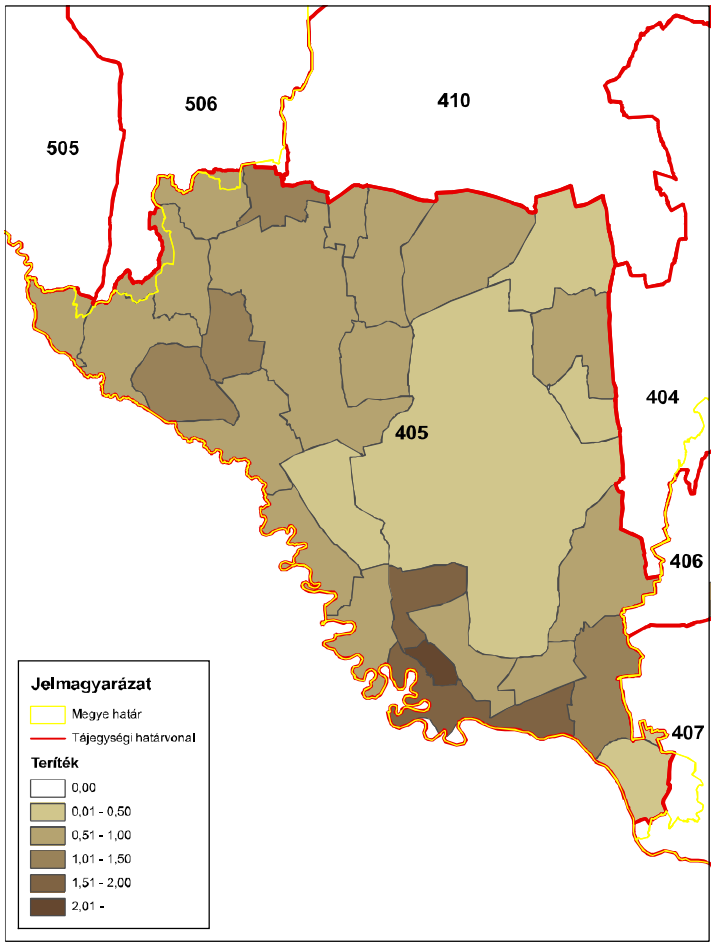
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

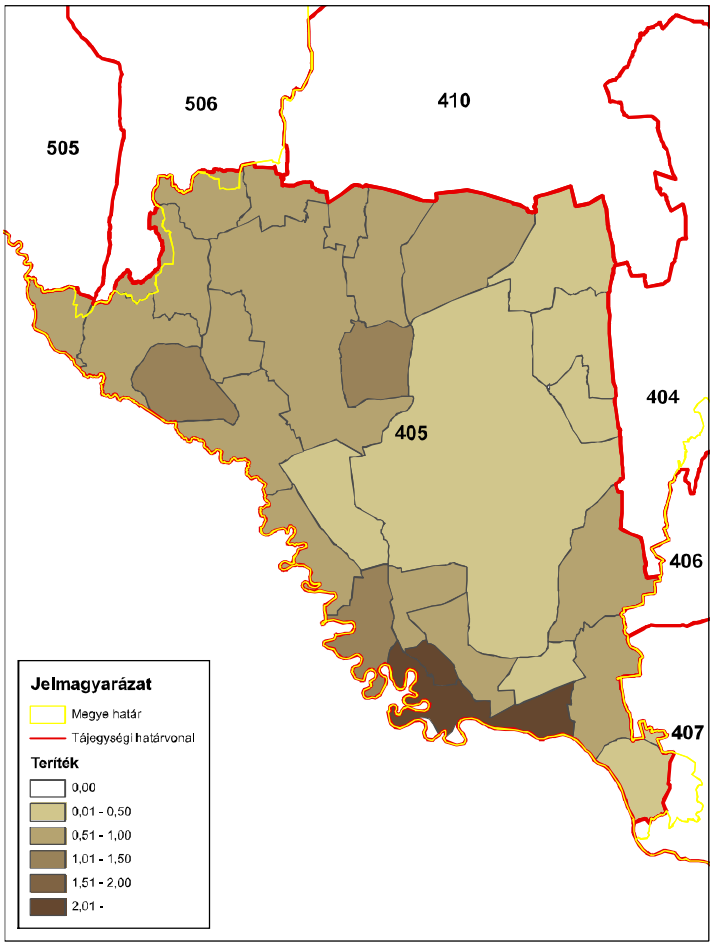
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

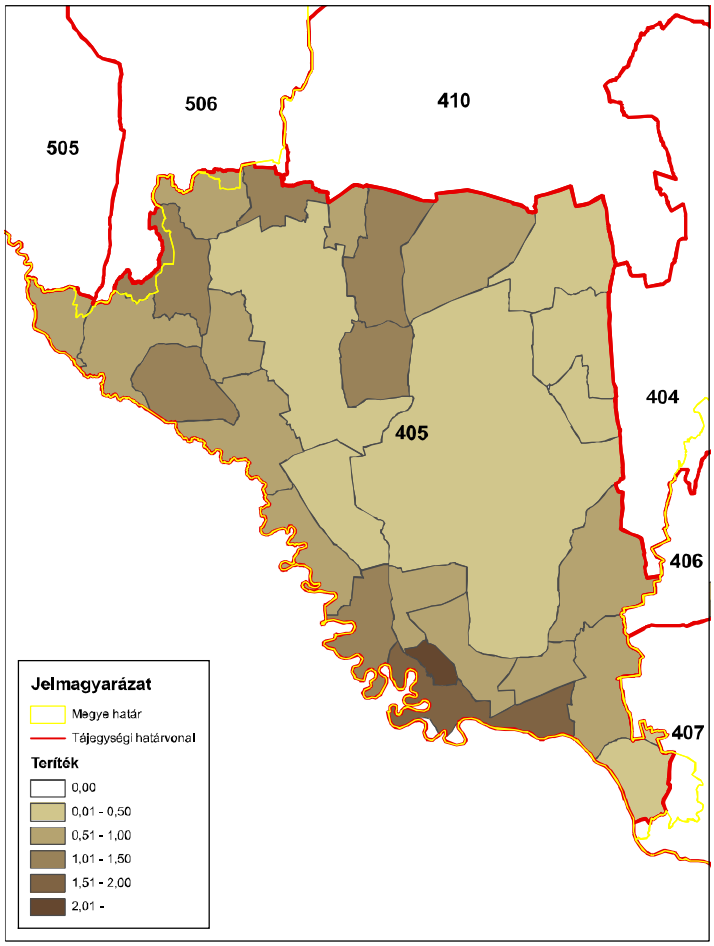
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

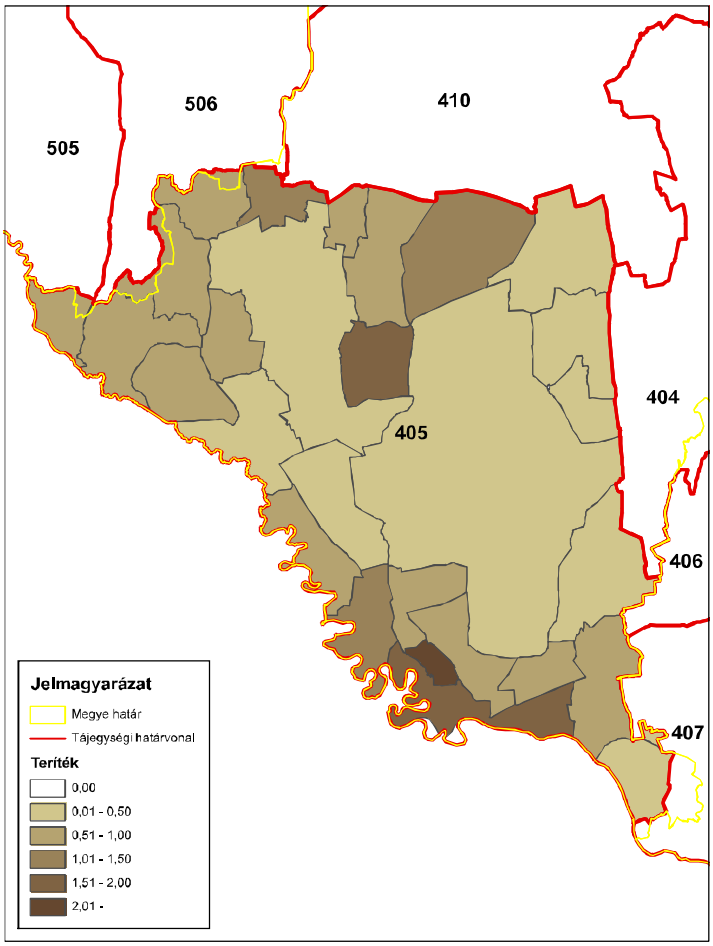
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

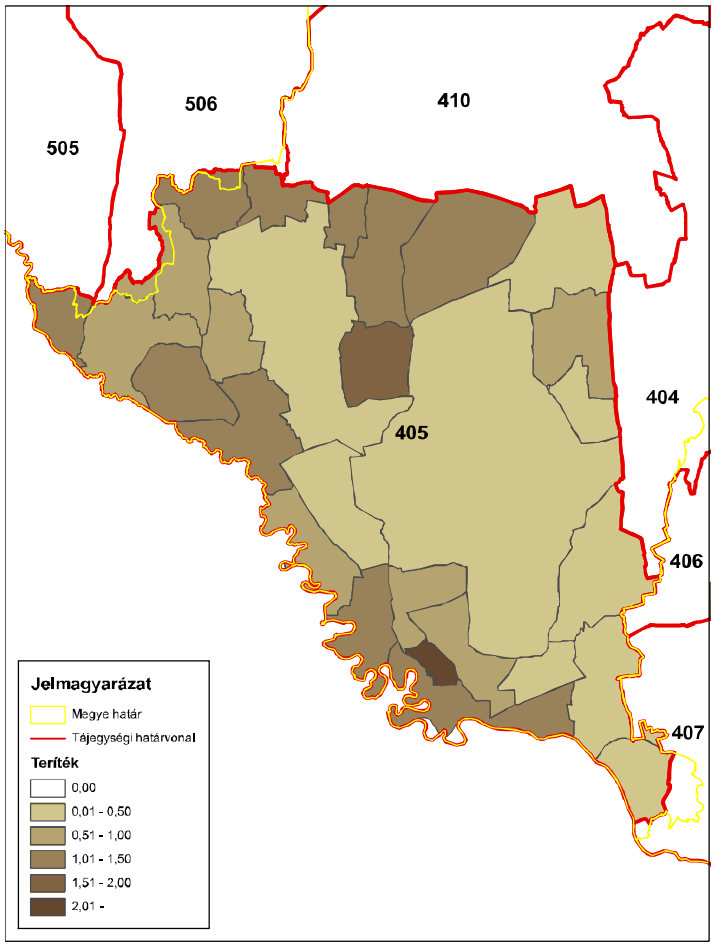
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

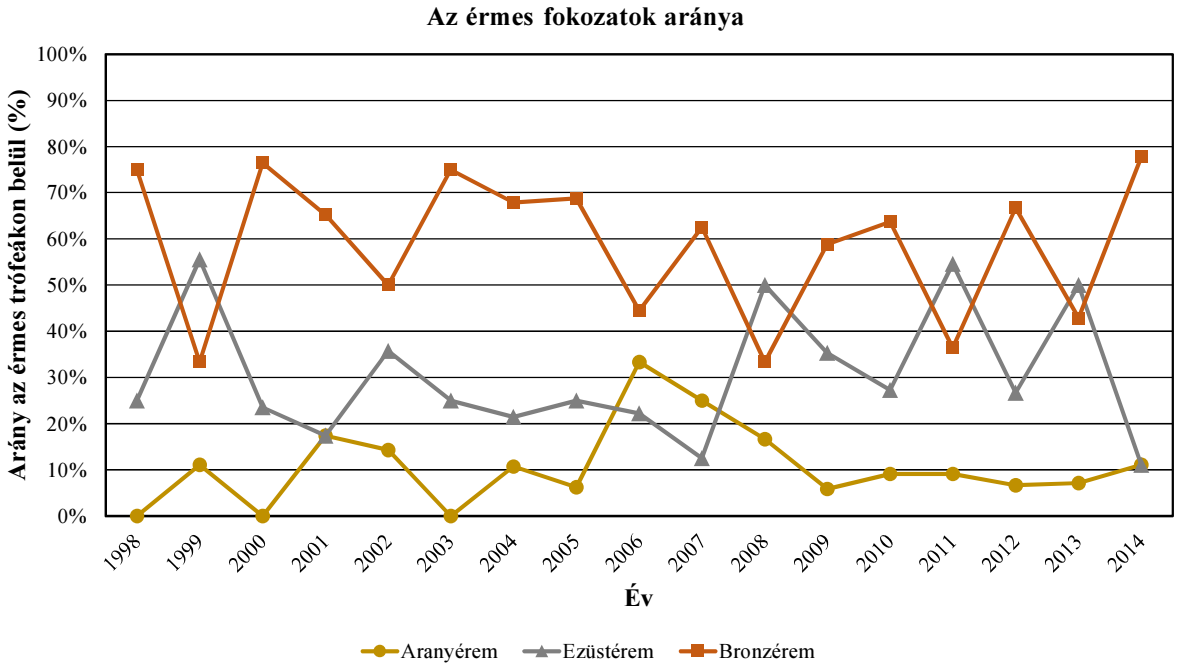
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

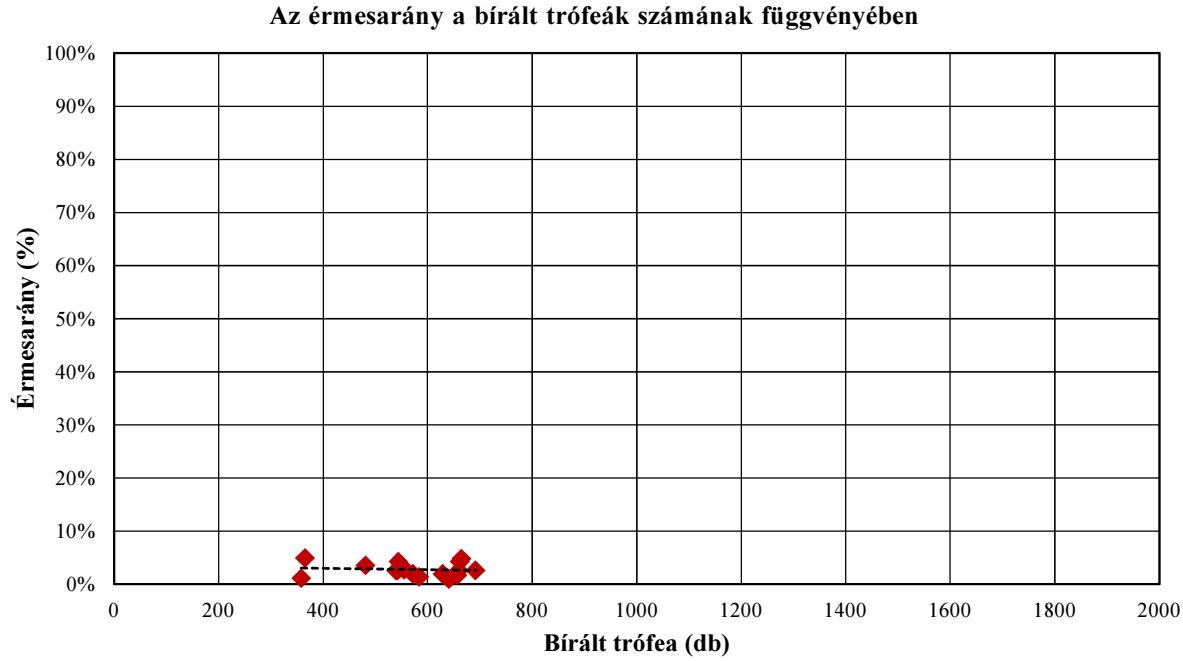
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	358	4	1,1%		1	3	0,0%	25,0%	75,0%
1999	365	18	4,9%	2	10	6	11,1%	55,6%	33,3%
2000	481	17	3,5%		4	13	0,0%	23,5%	76,5%
2001	544	23	4,2%	4	4	15	17,4%	17,4%	65,2%
2002	539	14	2,6%	2	5	7	14,3%	35,7%	50,0%
2003	629	12	1,9%		3	9	0,0%	25,0%	75,0%
2004	662	28	4,2%	3	6	19	10,7%	21,4%	67,9%
2005	665	32	4,8%	2	8	22	6,3%	25,0%	68,8%
2006	692	18	2,6%	6	4	8	33,3%	22,2%	44,4%
2007	584	8	1,4%	2	1	5	25,0%	12,5%	62,5%
2008	641	6	0,9%	1	3	2	16,7%	50,0%	33,3%
2009	660	17	2,6%	1	6	10	5,9%	35,3%	58,8%
2010	657	11	1,7%	1	3	7	9,1%	27,3%	63,6%
2011	572	11	1,9%	1	6	4	9,1%	54,5%	36,4%
2012	555	15	2,7%	1	4	10	6,7%	26,7%	66,7%
2013	543	14	2,6%	1	7	6	7,1%	50,0%	42,9%
2014	552	18	3,3%	2	2	14	11,1%	11,1%	77,8%

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

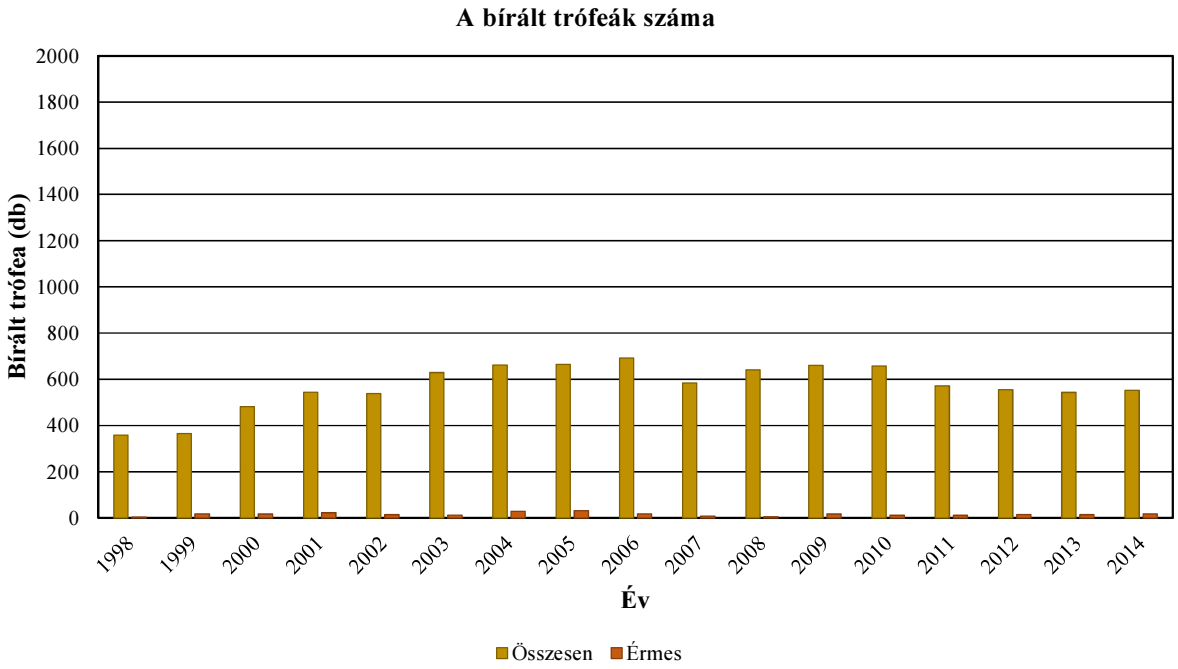
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	8	13	25	9	16	10	16	17	17	14	19	17	29	36	47	38	64
2	13	28	33	35	53	80	81	78	83	72	93	82	148	91	61	66	51
3	44	49	70	89	86	127	156	153	139	132	145	125	146	113	110	98	96
4	63	58	51	68	68	103	120	101	128	119	132	135	101	111	118	120	115
5	62	67	87	101	88	81	98	129	106	90	77	97	79	93	90	77	79
6	58	59	75	111	98	100	111	98	108	89	98	113	81	70	69	70	77
7	63	51	81	92	86	80	46	66	75	35	56	53	37	31	33	42	30
8	35	30	45	36	32	40	31	19	31	25	17	26	31	16	21	21	28
9	6	7	10	2	8	4	2	3	2	3	1	10	2	9	4	4	8
9<	6	3	4	1	4	4	1	1	3	5	3	2	3	2	2	7	4
Összesen	**358**	**365**	**481**	**544**	**539**	**629**	**662**	**665**	**692**	**584**	**641**	**660**	**657**	**572**	**555**	**543**	**552**

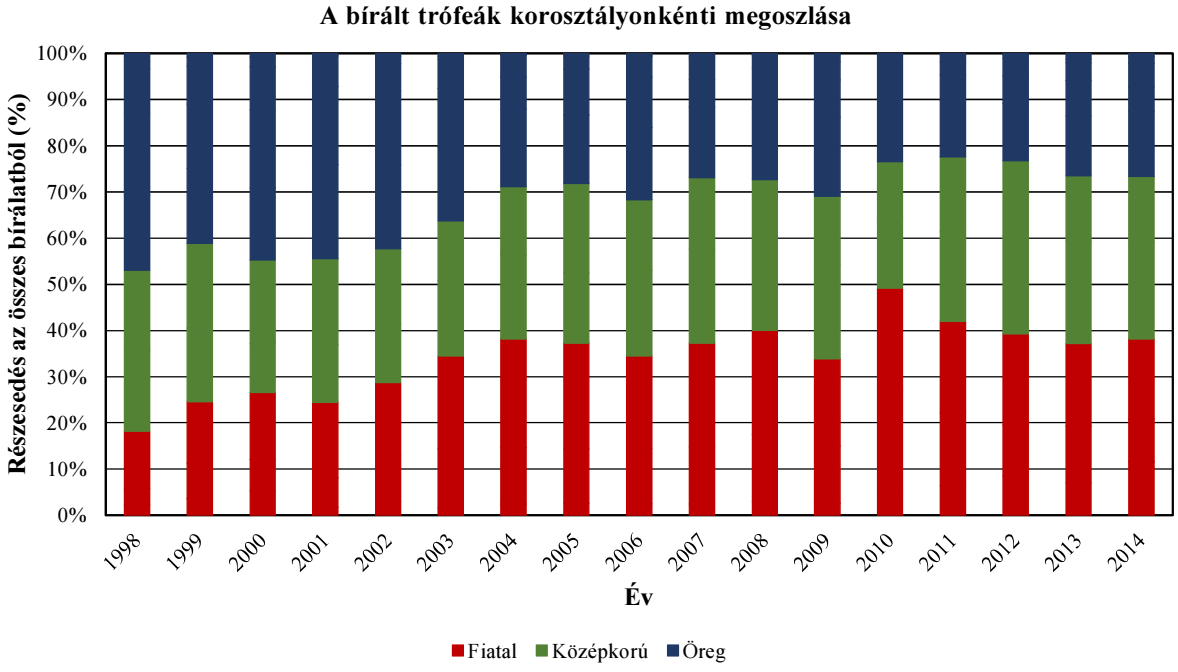
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2,2%	3,6%	5,2%	1,7%	3,0%	1,6%	2,4%	2,6%	2,5%	2,4%	3,0%	2,6%	4,4%	6,3%	8,5%	7,0%	11,6%
2	3,6%	7,7%	6,9%	6,4%	9,8%	12,7%	12,2%	11,7%	12,0%	12,3%	14,5%	12,4%	22,5%	15,9%	11,0%	12,2%	9,2%
3	12,3%	13,4%	14,6%	16,4%	16,0%	20,2%	23,6%	23,0%	20,1%	22,6%	22,6%	18,9%	22,2%	19,8%	19,8%	18,0%	17,4%
4	17,6%	15,9%	10,6%	12,5%	12,6%	16,4%	18,1%	15,2%	18,5%	20,4%	20,6%	20,5%	15,4%	19,4%	21,3%	22,1%	20,8%
5	17,3%	18,4%	18,1%	18,6%	16,3%	12,9%	14,8%	19,4%	15,3%	15,4%	12,0%	14,7%	12,0%	16,3%	16,2%	14,2%	14,3%
6	16,2%	16,2%	15,6%	20,4%	18,2%	15,9%	16,8%	14,7%	15,6%	15,2%	15,3%	17,1%	12,3%	12,2%	12,4%	12,9%	13,9%
7	17,6%	14,0%	16,8%	16,9%	16,0%	12,7%	6,9%	9,9%	10,8%	6,0%	8,7%	8,0%	5,6%	5,4%	5,9%	7,7%	5,4%
8	9,8%	8,2%	9,4%	6,6%	5,9%	6,4%	4,7%	2,9%	4,5%	4,3%	2,7%	3,9%	4,7%	2,8%	3,8%	3,9%	5,1%
9	1,7%	1,9%	2,1%	0,4%	1,5%	0,6%	0,3%	0,5%	0,3%	0,5%	0,2%	1,5%	0,3%	1,6%	0,7%	0,7%	1,4%
9<	1,7%	0,8%	0,8%	0,2%	0,7%	0,6%	0,2%	0,2%	0,4%	0,9%	0,5%	0,3%	0,5%	0,3%	0,4%	1,3%	0,7%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	9,62	88,89
2	1148	16,52	165,35
3	1878	18,90	226,33
4	1711	20,01	261,98
5	1501	20,52	283,67
6	1485	20,43	285,27
7	957	20,71	292,26
8	484	19,93	284,52
9	85	18,53	272,75
9<	55	15,32	217,42

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	4,31	59,88
2	1148	13,26	131,00
3	1878	16,91	185,73
4	1711	19,00	219,29
5	1501	19,21	255,82
6	1485	18,96	266,58
7	957	19,26	265,78
8	484	17,89	255,29
9	85	12,30	191,00
9<	55	6,37	138,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	12,70	105,63
2	1148	18,28	180,41
3	1878	19,93	240,83
4	1711	20,85	282,63
5	1501	21,30	309,23
6	1485	21,73	308,41
7	957	21,73	312,34
8	484	21,87	315,22
9	85	22,20	360,33
9<	55	21,60	254,14

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	4,31	59,88
2	1148	13,26	131,00
3	1878	16,91	185,73
4	1711	19,00	219,29
5	1501	19,21	255,82
6	1485	18,96	266,58
7	957	19,26	265,78
8	484	17,89	255,29
9	85	12,30	191,00
9<	55	6,37	138,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	1998	1998
2	1148	1998	1998
3	1878	1998	1998
4	1711	2014	1998
5	1501	2014	1998
6	1485	2014	1999
7	957	2014	2010
8	484	2007	2006
9	85	2007	2010
9<	55	2008	2008

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	12,70	105,63
2	1148	18,28	180,41
3	1878	19,93	240,83
4	1711	20,85	282,63
5	1501	21,30	309,23
6	1485	21,73	308,41
7	957	21,73	312,34
8	484	21,87	315,22
9	85	22,20	360,33
9<	55	21,60	254,14

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	2001	2008
2	1148	2006	2012
3	1878	2005	2004
4	1711	2003	2012
5	1501	2004	2012
6	1485	2004	2005
7	957	1999	2002
8	484	1999	2001
9	85	2004	2005
9<	55	2004	2013

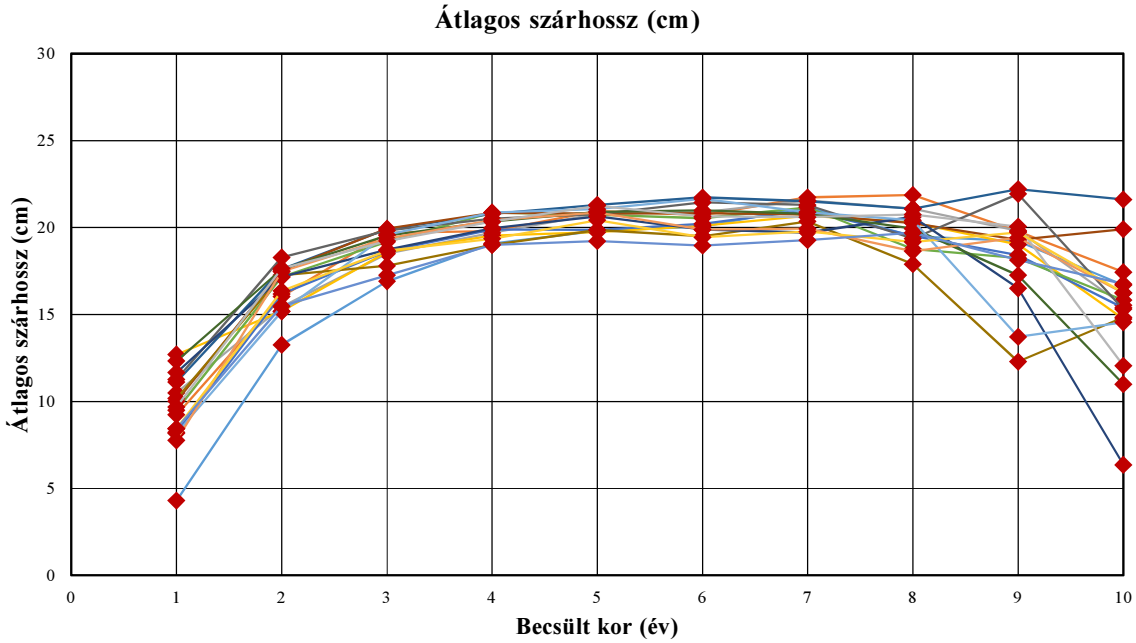
A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

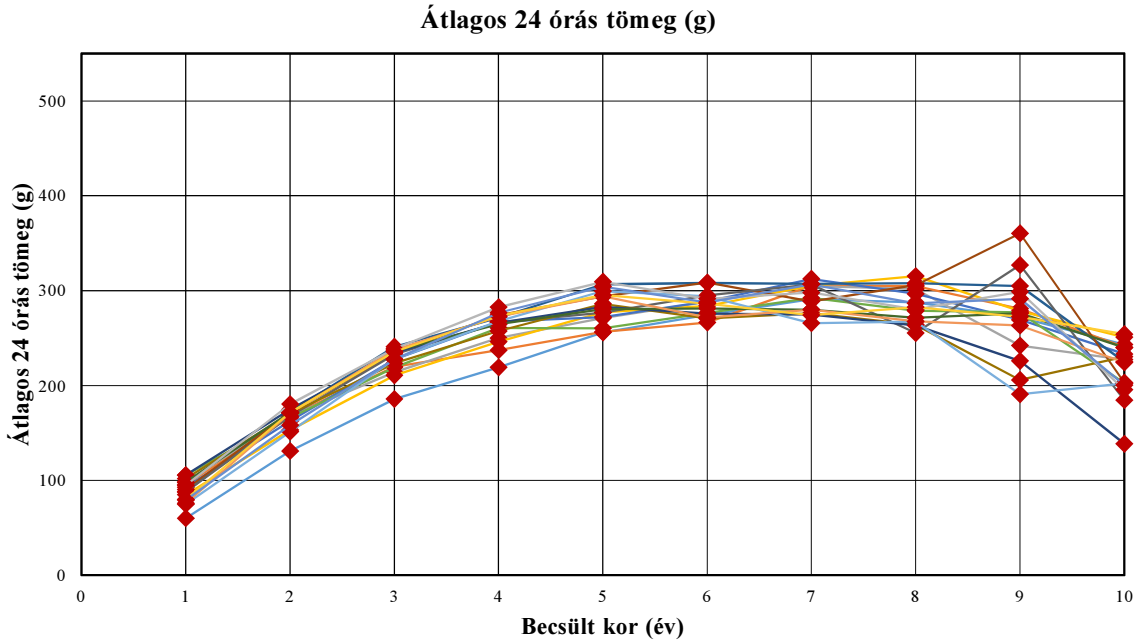
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	8,39	45,76
2	1148	5,02	49,41
3	1878	3,02	55,11
4	1711	1,85	63,34
5	1501	2,09	53,41
6	1485	2,77	41,83
7	957	2,47	46,55
8	484	3,98	59,93
9	85	9,90	169,33
9<	55	15,23	115,48

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	395	87,2%	51,5%
2	1148	30,4%	29,9%
3	1878	16,0%	24,3%
4	1711	9,2%	24,2%
5	1501	10,2%	18,8%
6	1485	13,6%	14,7%
7	957	11,9%	15,9%
8	484	20,0%	21,1%
9	85	53,4%	62,1%
9<	55	99,4%	53,1%

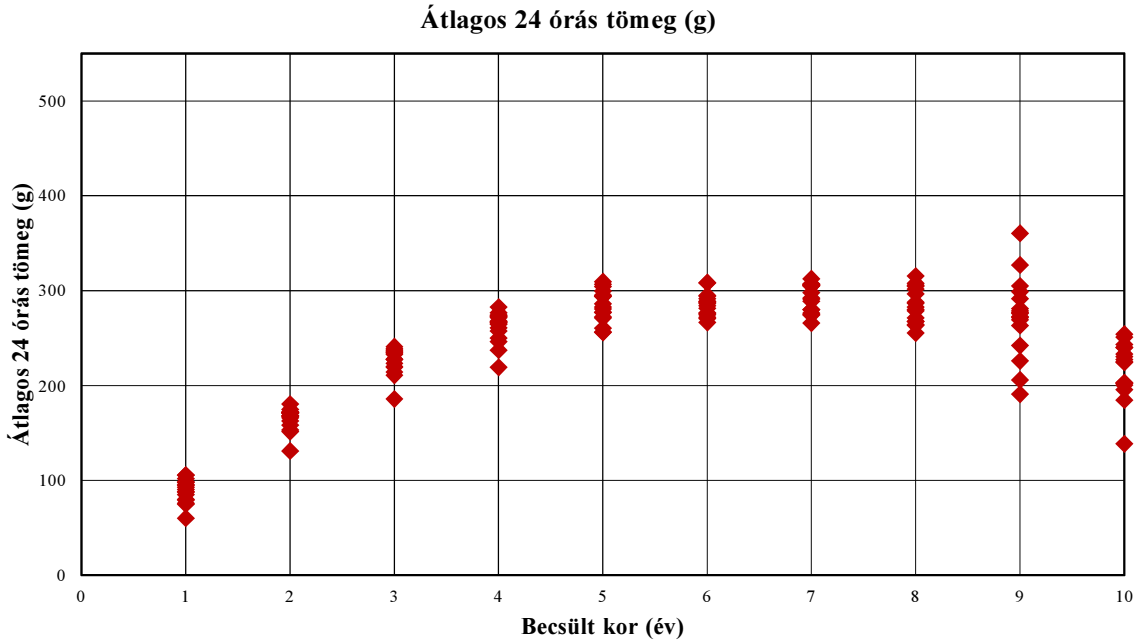
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	8	4,31	59,88
1998	2	13	13,26	131,00
1998	3	44	16,91	185,73
1998	4	63	19,07	219,29
1998	5	62	19,81	255,82
1998	6	58	20,04	274,52
1998	7	63	21,17	290,98
1998	8	35	19,50	287,66
1998	9	6	19,22	271,67
1998	9<	6	16,69	243,17
1999	1	13	9,23	95,08
1999	2	28	16,04	168,18
1999	3	49	19,70	219,90
1999	4	58	19,79	237,19
1999	5	67	20,94	256,52
1999	6	59	20,71	266,58
1999	7	51	21,73	305,08
1999	8	30	21,87	304,80
1999	9	7	19,77	280,86
1999	9<	3	17,43	240,33
2000	1	25	10,51	98,44
2000	2	33	15,44	168,15
2000	3	70	18,50	214,13
2000	4	51	19,69	250,08
2000	5	87	20,78	271,03
2000	6	75	20,88	288,25
2000	7	81	21,55	304,94
2000	8	45	21,08	301,69
2000	9	10	19,81	242,10
2000	9<	4	15,53	227,25
2001	1	9	12,70	84,67
2001	2	35	15,18	153,06
2001	3	89	18,60	210,82
2001	4	68	19,53	246,16
2001	5	101	19,73	277,21
2001	6	111	20,10	284,01
2001	7	92	20,67	305,18
2001	8	36	20,29	315,22
2001	9	2	19,03	278,50
2001	9<	1	14,75	251,00
2002	1	16	8,23	92,63
2002	2	53	16,19	162,74
2002	3	86	18,65	227,50
2002	4	68	19,87	267,32
2002	5	88	19,87	272,32
2002	6	98	20,20	288,76
2002	7	86	20,98	312,34
2002	8	32	19,52	296,63
2002	9	8	18,42	269,38
2002	9<	4	15,38	233,25

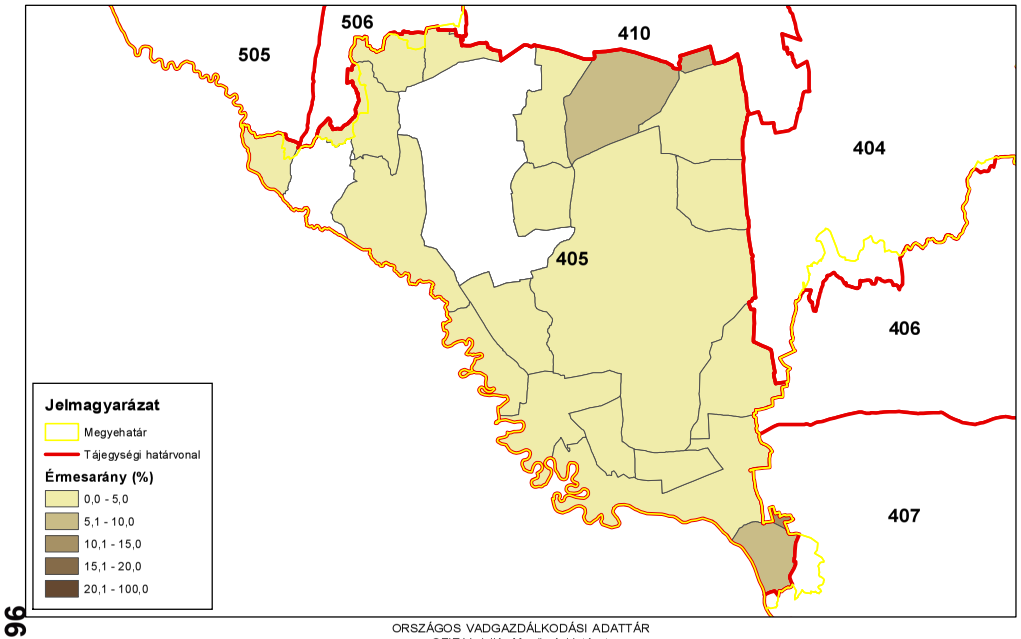
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	10	9,50	105,60
2003	2	80	17,17	166,08
2003	3	127	19,19	219,28
2003	4	103	20,85	260,72
2003	5	81	20,72	260,38
2003	6	100	20,53	276,53
2003	7	80	21,16	292,20
2003	8	40	18,77	278,85
2003	9	4	18,24	277,00
2003	9<	4	15,83	202,50
2004	1	16	11,12	87,63
2004	2	81	17,60	172,23
2004	3	156	19,91	240,83
2004	4	120	20,77	271,44
2004	5	98	21,30	306,57
2004	6	111	21,73	308,01
2004	7	46	21,51	306,96
2004	8	31	21,07	307,74
2004	9	2	22,20	305,00
2004	9<	1	21,60	225,00
2005	1	17	10,02	90,18
2005	2	78	17,50	171,45
2005	3	153	19,93	234,13
2005	4	101	20,83	274,10
2005	5	129	20,80	294,09
2005	6	98	20,82	308,41
2005	7	66	20,74	288,76
2005	8	19	20,25	305,74
2005	9	3	19,30	360,33
2005	9<	1	19,90	203,00
2006	1	17	11,27	87,88
2006	2	83	18,28	167,71
2006	3	139	19,83	232,93
2006	4	128	20,52	266,39
2006	5	106	20,76	276,86
2006	6	108	21,43	294,94
2006	7	75	21,29	306,43
2006	8	31	19,36	255,29
2006	9	2	21,93	327,00
2006	9<	3	15,30	184,67
2007	1	14	10,18	101,57
2007	2	72	17,26	170,58
2007	3	132	17,79	223,54
2007	4	119	19,00	257,51
2007	5	90	19,85	286,00
2007	6	89	19,49	270,75
2007	7	35	20,34	276,37
2007	8	25	17,89	263,92
2007	9	3	12,30	206,00
2007	9<	5	14,83	230,40

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	19	11,67	105,63
2008	2	93	17,16	174,89
2008	3	145	18,72	234,81
2008	4	132	19,96	265,85
2008	5	77	20,63	282,87
2008	6	98	19,88	275,95
2008	7	56	19,71	275,02
2008	8	17	20,61	263,41
2008	9	1	16,50	226,00
2008	9<	3	6,37	138,67
2009	1	17	12,33	97,88
2009	2	82	17,60	171,87
2009	3	125	19,54	236,54
2009	4	135	20,34	264,55
2009	5	97	20,89	280,54
2009	6	113	20,98	281,31
2009	7	53	20,78	279,85
2009	8	26	19,94	271,19
2009	9	10	17,25	276,00
2009	9<	2	11,00	240,00
2010	1	29	8,18	74,72
2010	2	148	15,17	151,45
2010	3	146	19,58	227,84
2010	4	101	20,85	267,86
2010	5	79	21,06	299,56
2010	6	81	21,65	294,17
2010	7	37	20,88	265,78
2010	8	31	20,41	267,52
2010	9	2	13,73	191,00
2010	9<	3	14,55	202,33
2011	1	36	7,77	75,67
2011	2	91	17,47	171,22
2011	3	113	19,36	237,47
2011	4	111	20,42	272,73
2011	5	93	20,85	293,85
2011	6	70	19,88	271,94
2011	7	31	19,94	279,97
2011	8	16	18,63	267,56
2011	9	9	19,42	263,22
2011	9<	2	16,23	224,50
2012	1	47	9,69	94,70
2012	2	61	17,64	180,41
2012	3	110	19,22	238,95
2012	4	118	20,33	282,63
2012	5	90	21,25	309,23
2012	6	69	20,63	291,52
2012	7	33	20,60	297,91
2012	8	21	20,74	280,19
2012	9	4	20,05	298,75
2012	9<	2	12,05	195,50

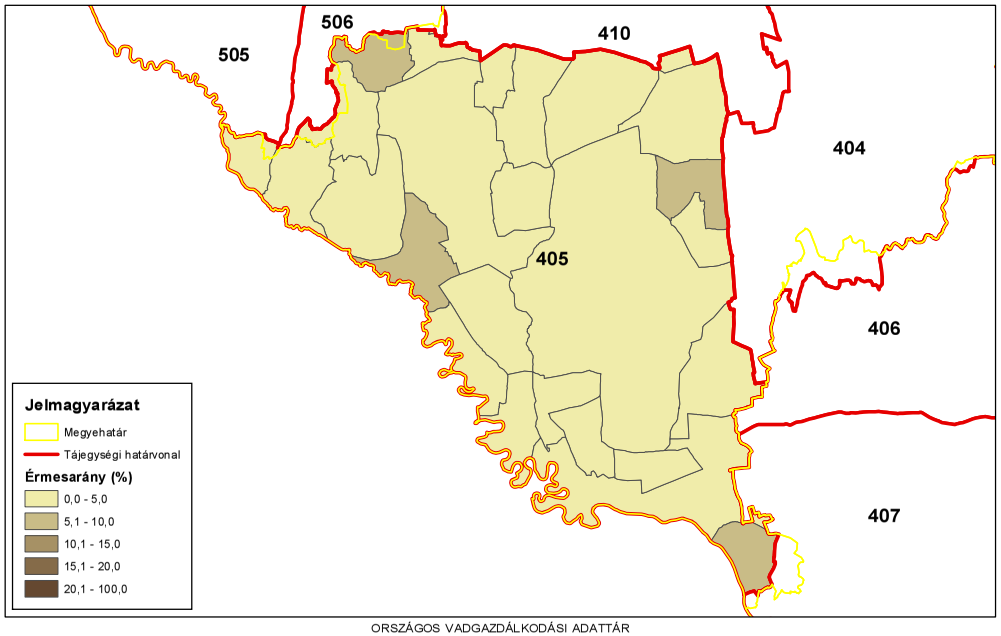
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	38	8,43	79,84
2013	2	66	16,35	171,65
2013	3	98	18,67	235,63
2013	4	120	19,34	273,34
2013	5	77	20,42	295,32
2013	6	70	19,43	286,34
2013	7	42	19,76	274,12
2013	8	21	19,17	282,67
2013	9	4	19,71	272,50
2013	9<	7	16,25	254,14
2014	1	64	8,45	79,14
2014	2	51	15,49	158,37
2014	3	96	17,25	227,66
2014	4	115	19,00	276,58
2014	5	79	19,21	304,13
2014	6	77	18,96	287,69
2014	7	30	19,26	306,53
2014	8	28	19,69	286,75
2014	9	8	18,14	291,38
2014	9<	4	16,75	200,50

Őz érmesarány (%) 1998

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

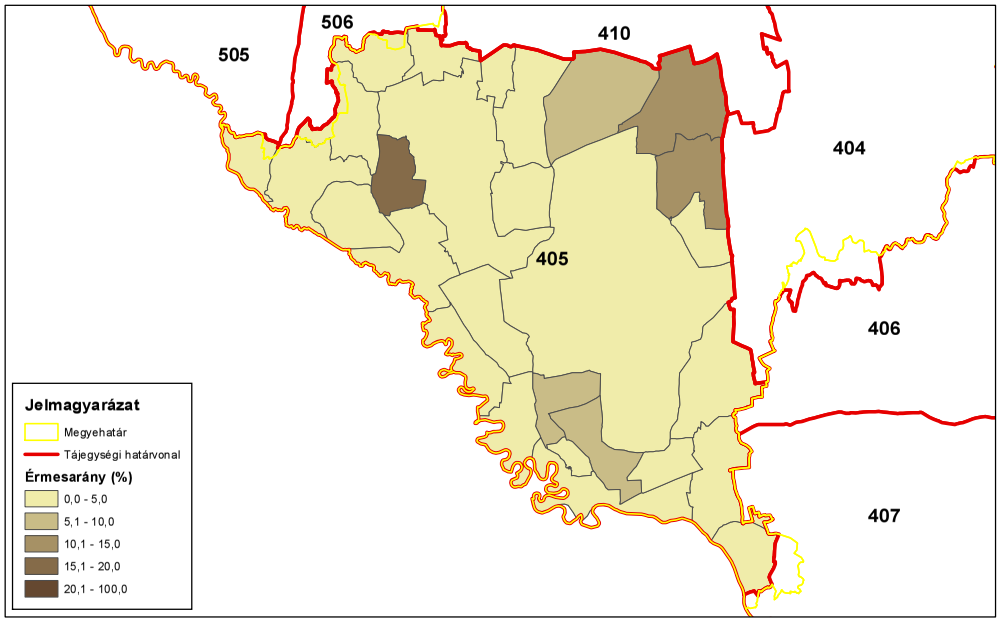
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (405)** a muflon 2011-ig szabad területen nem fordult elő. Egy vadgazdálkodási egység jelentett szabad területen muflon létszám (23-26 pld).
- A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 1 vadgazdálkodási egységben fordul elő.
- A hasznosítás 0-4 pld volt.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány értelmezhetetlen.
- A hasznosítás összetétele nem értékelhetően változékony volt.

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a jelentett létszám (**19/22**) és a teríték (**20/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek **alsó** felébe tartozik. A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A vadgazdálkodási tájegységben az érmes csigák valószínűleg kerti kosok trófeái.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	9	2	2	**13**	-	-	-	**-**
2003	20	15	10	**45**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2004	20	10	10	**40**	0	3	3	**6**	0,0%	30,0%	30,0%	**15,0%**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	10	10	3	**23**	0	1	1	**2**	0,0%	10,0%	33,3%	**8,7%**
2012	10	12	2	**24**	0	4	0	**4**	0,0%	33,3%	0,0%	**16,7%**
2013	12	10	4	**26**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2014	12	10	4	**26**	0	1	2	**3**	0,0%	10,0%	50,0%	**11,5%**
Változás	-40,0%	-33,3%	-60,0%	-42,2%	-100,0%	-50,0%	0,0%	-76,9%	-	-66,7%	66,7%	-23,1%

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	1	0,22	0,22	***1,00***
2003	1	0,75	0,50	***0,67***	-	-	-	**-**
2004	1	0,50	0,50	***1,00***	-	-	-	***1,00***
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	1	1,00	0,30	***0,30***	-	-	-	***1,00***
2012	1	1,20	0,20	***0,17***	-	-	-	***0,00***
2013	1	0,83	0,33	***0,40***	-	-	-	**-**
2014	1	0,83	0,33	***0,40***	-	-	-	***2,00***

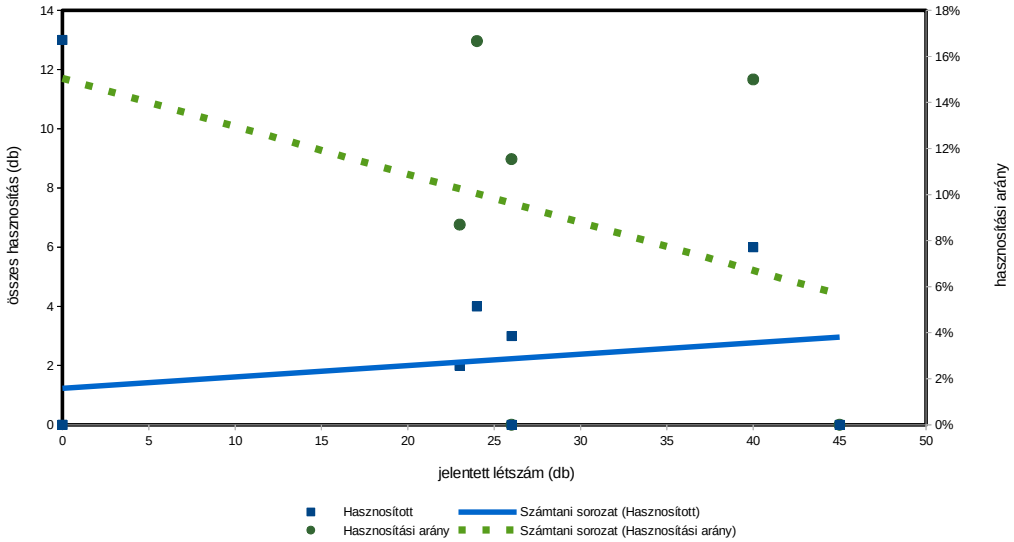
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	69,2%	15,4%	15,4%	100%
2003	44,4%	33,3%	22,2%	100%	-	-	-	-
2004	50,0%	25,0%	25,0%	100%	0,0%	50,0%	50,0%	100%
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	43,5%	43,5%	13,0%	100%	0,0%	50,0%	50,0%	100%
2012	41,7%	50,0%	8,3%	100%	0,0%	100,0%	0,0%	100%
2013	46,2%	38,5%	15,4%	100%	-	-	-	-
2014	46,2%	38,5%	15,4%	100%	0,0%	33,3%	66,7%	100%

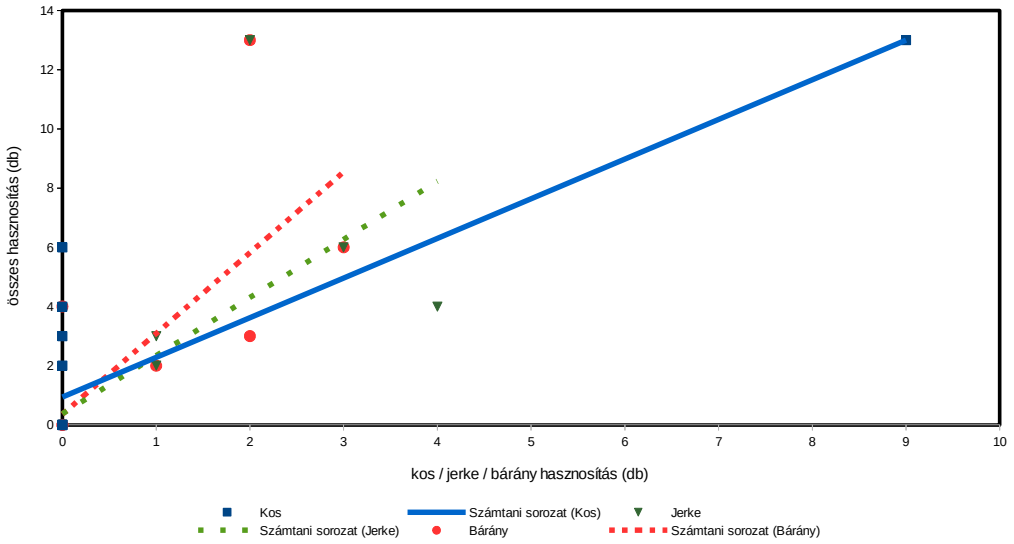
A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **405**

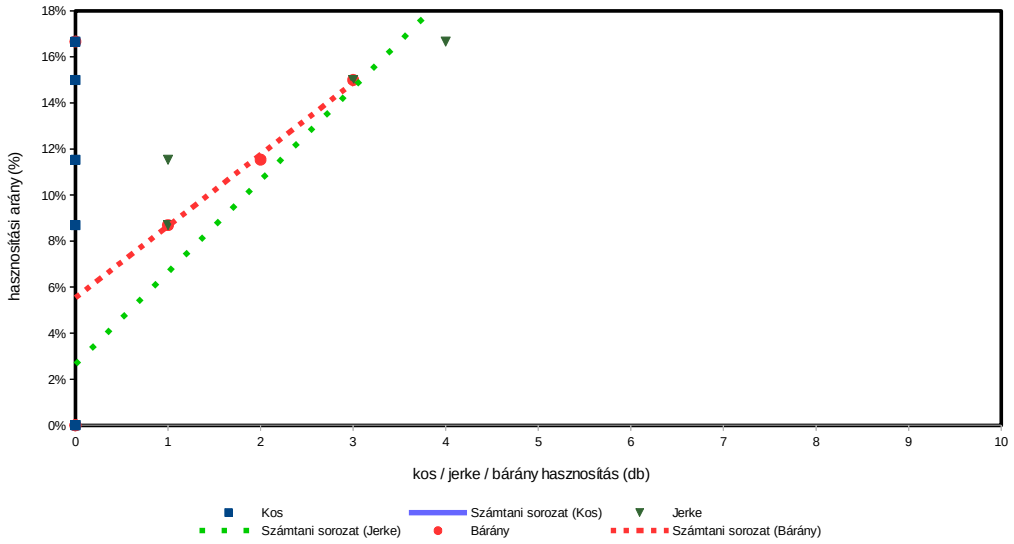
Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

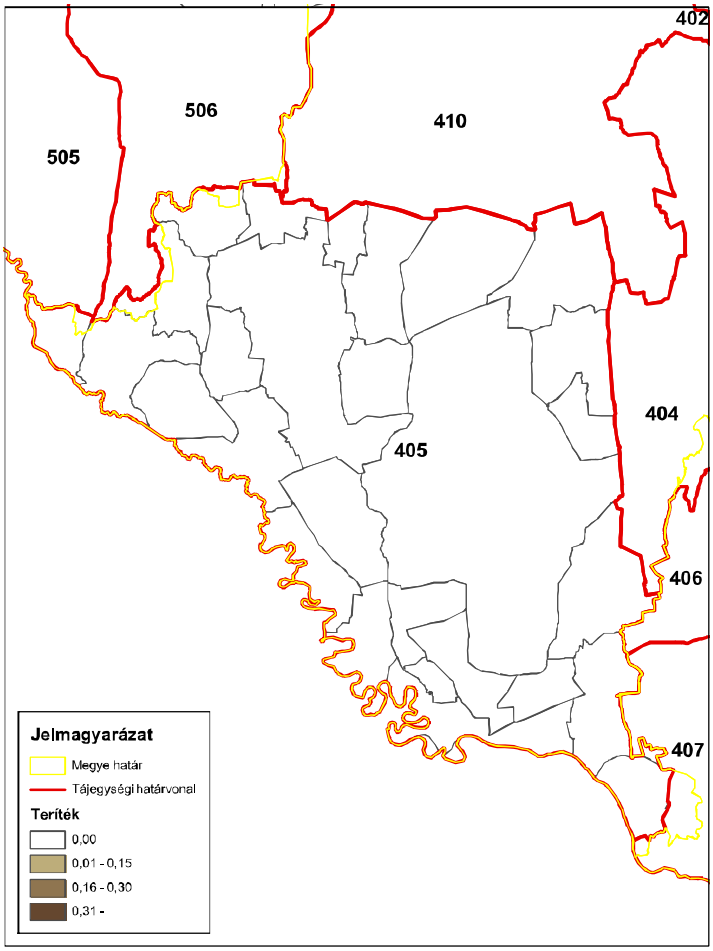
Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

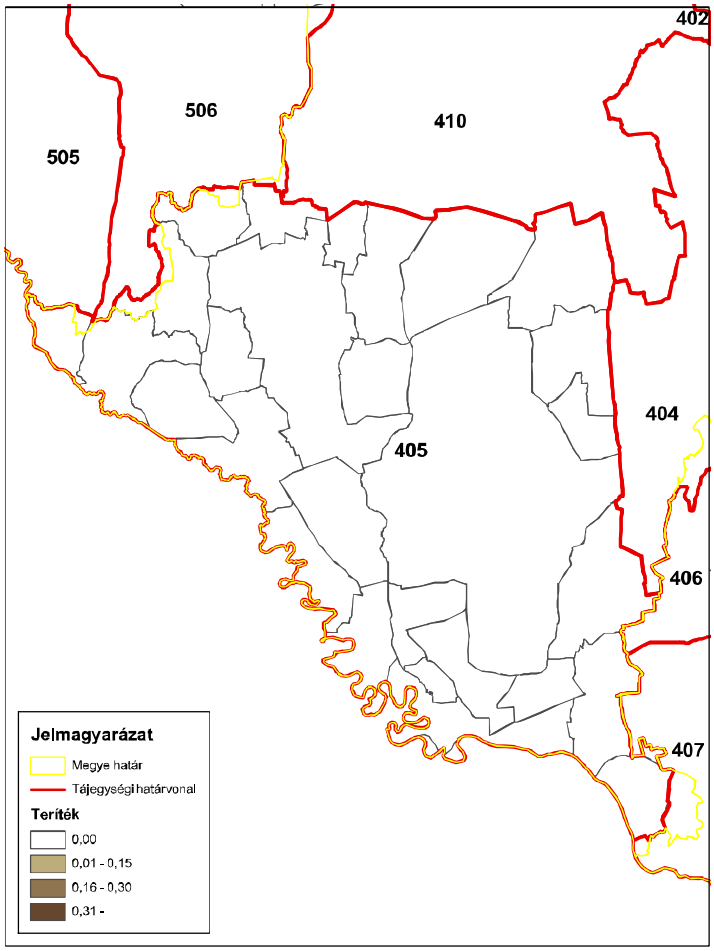

Muflon (teríték - db/km^2) 2007

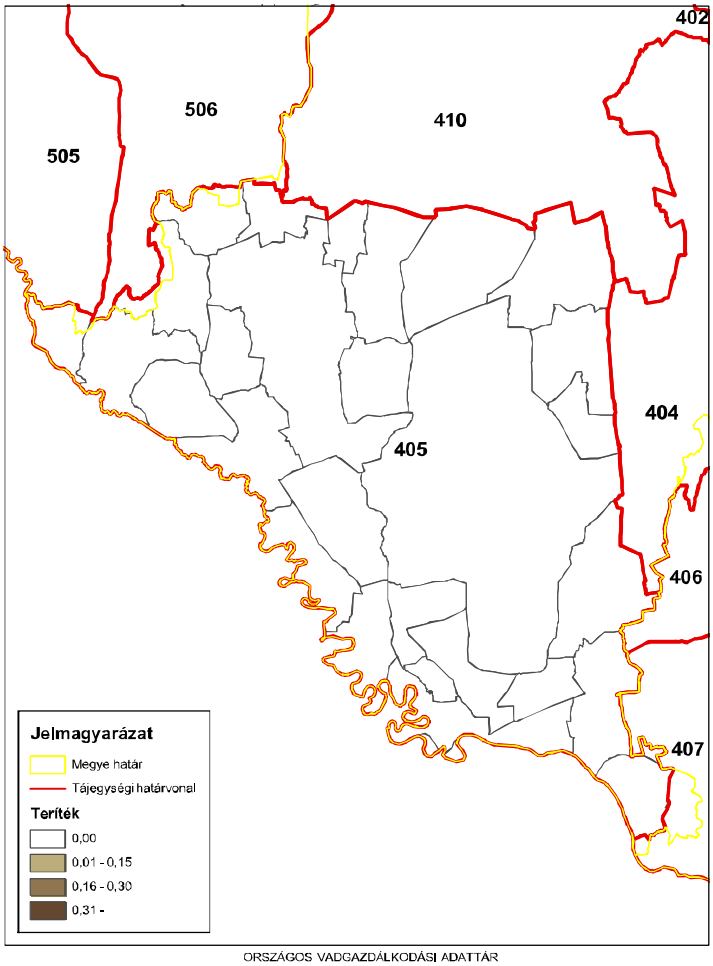
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2008

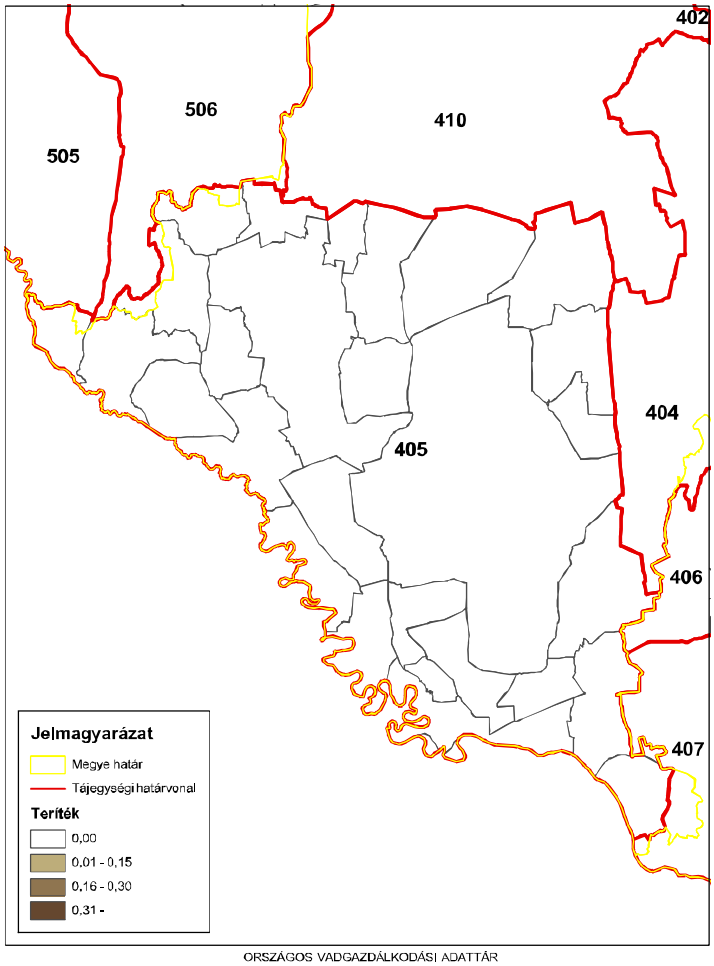
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2009

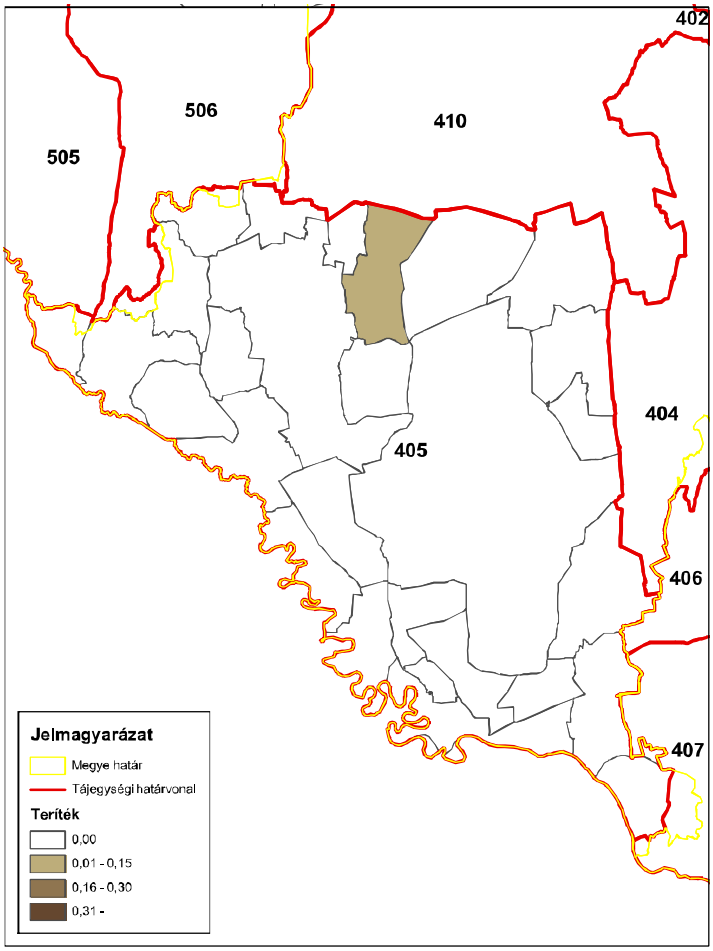
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2010

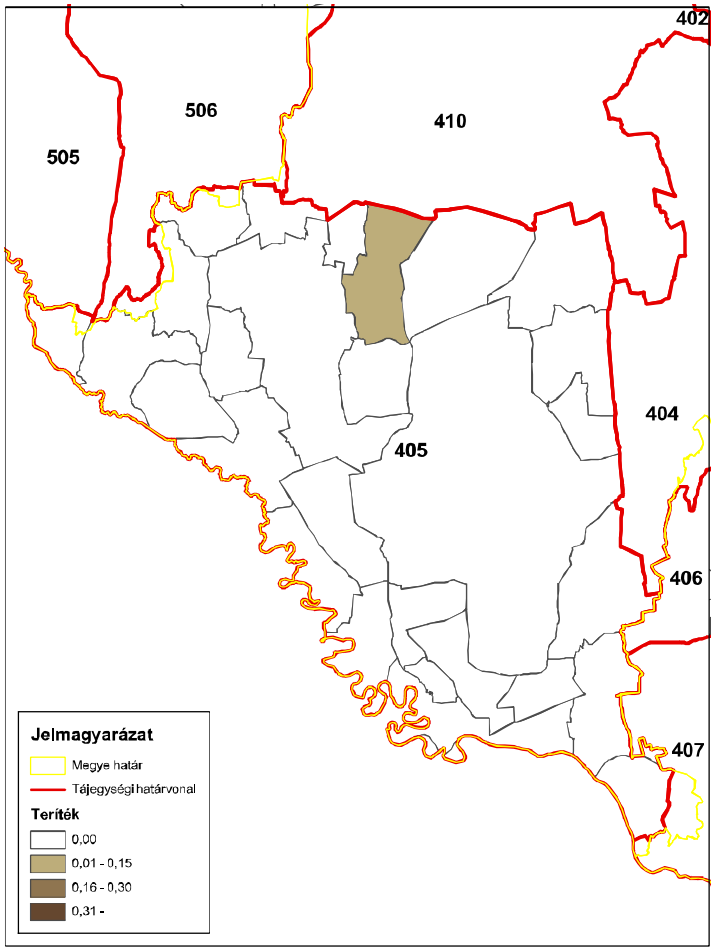
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2011

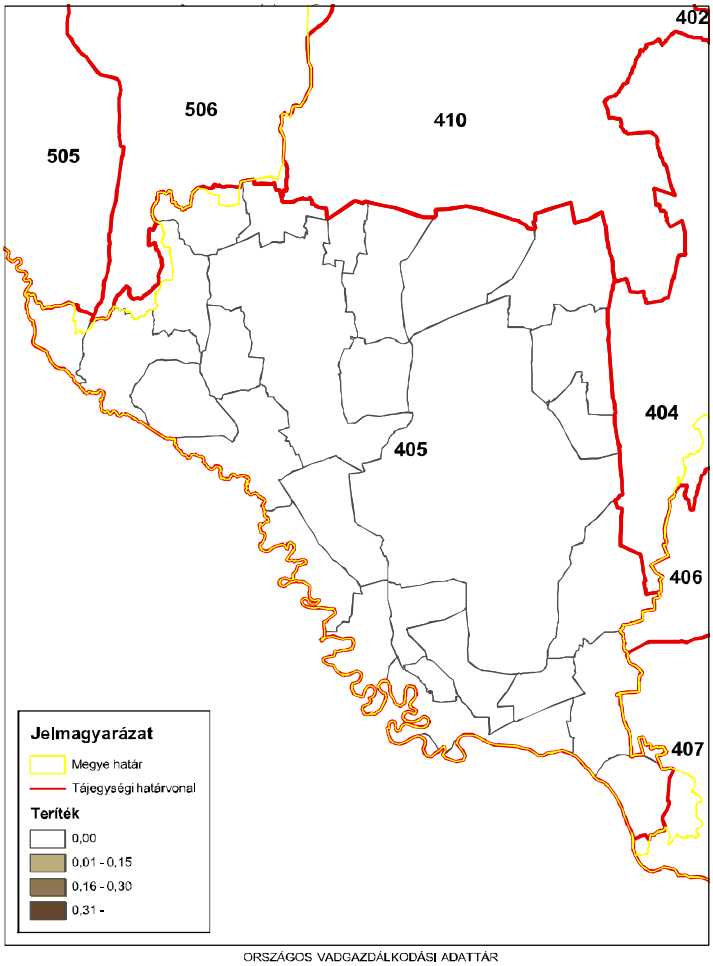
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2012

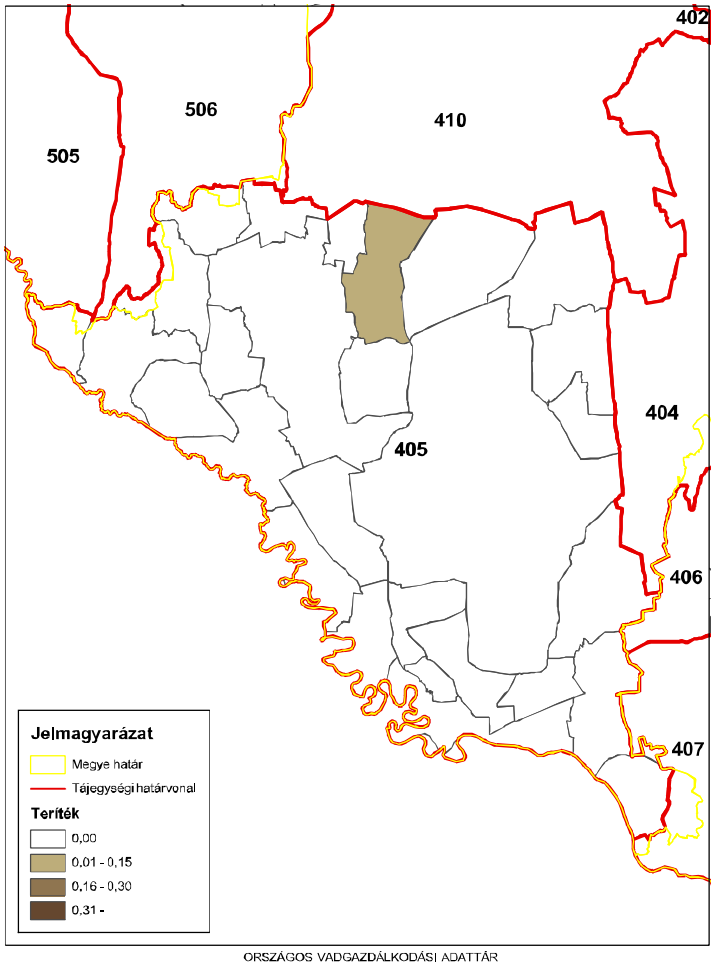
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2014

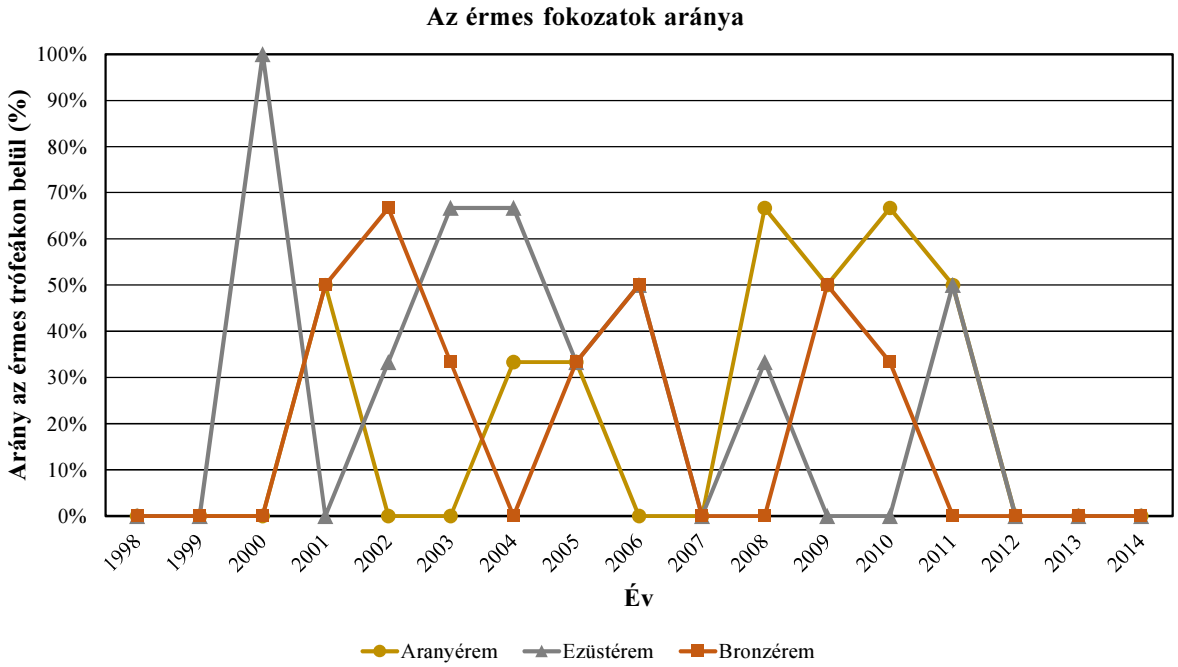
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

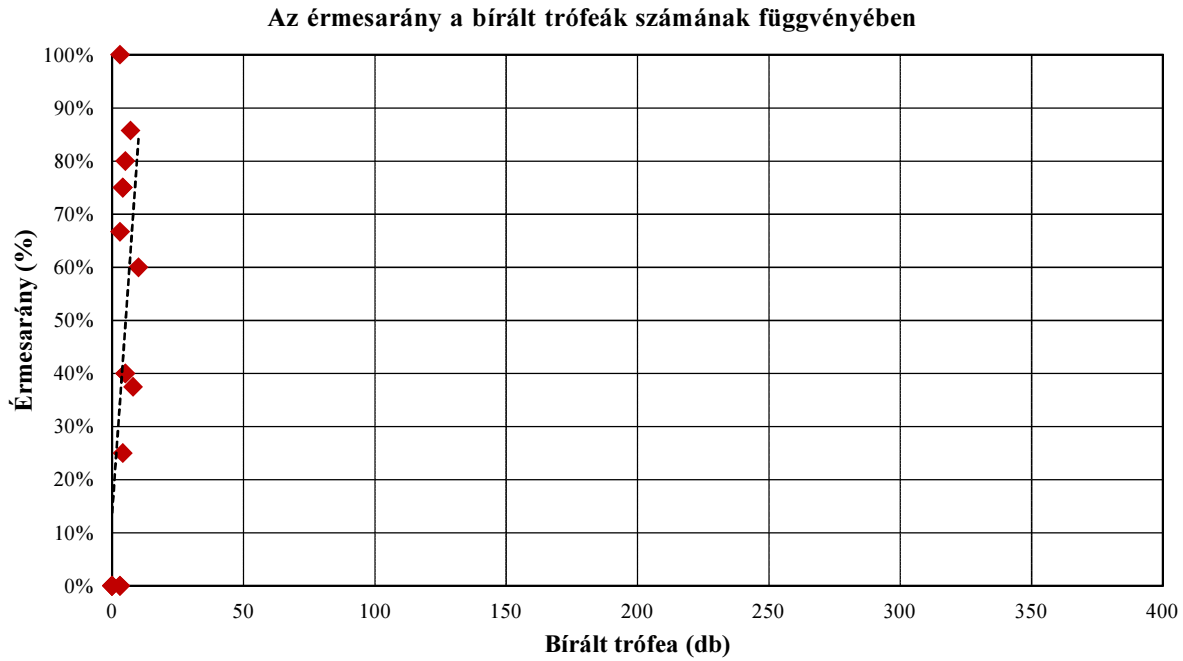
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	4	1	25,0%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2001	5	2	40,0%	1		1	50,0%	0,0%	50,0%
2002	8	3	37,5%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2003	4	3	75,0%		2	1	0,0%	66,7%	33,3%
2004	4	3	75,0%	1	2		33,3%	66,7%	0,0%
2005	10	6	60,0%	2	2	2	33,3%	33,3%	33,3%
2006	5	2	40,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2007	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	7	6	85,7%	4	2		66,7%	33,3%	0,0%
2009	3	2	66,7%	1		1	50,0%	0,0%	50,0%
2010	3	3	100,0%	2		1	66,7%	0,0%	33,3%
2011	5	4	80,0%	2	2		50,0%	50,0%	0,0%
2012	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

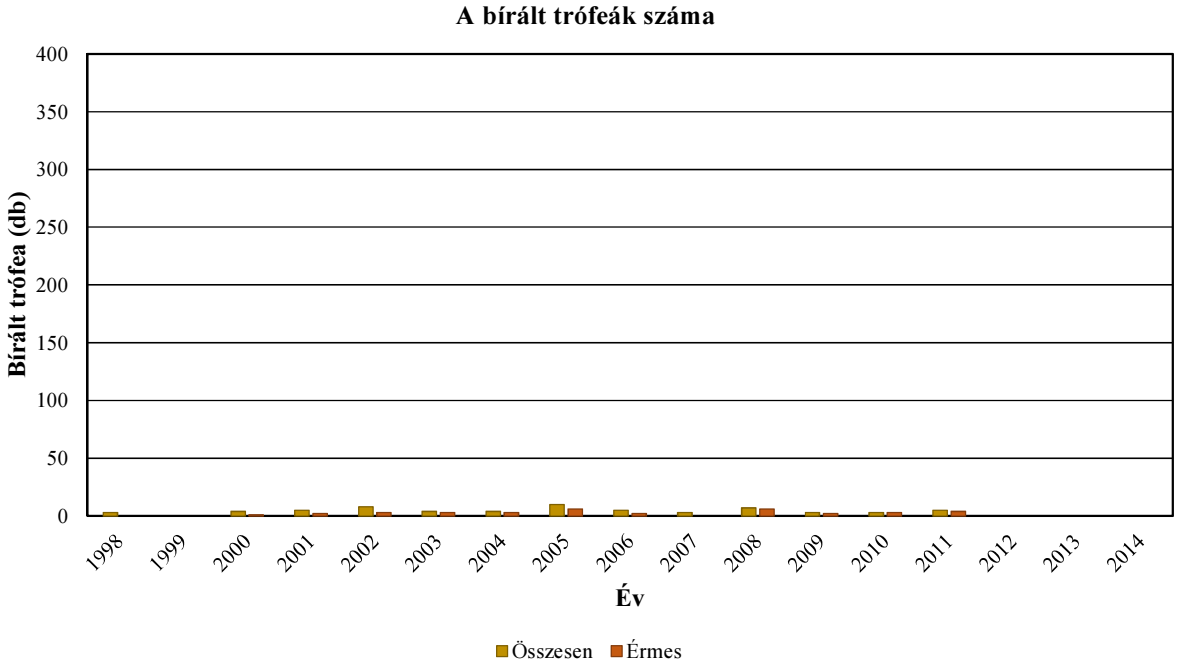
A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

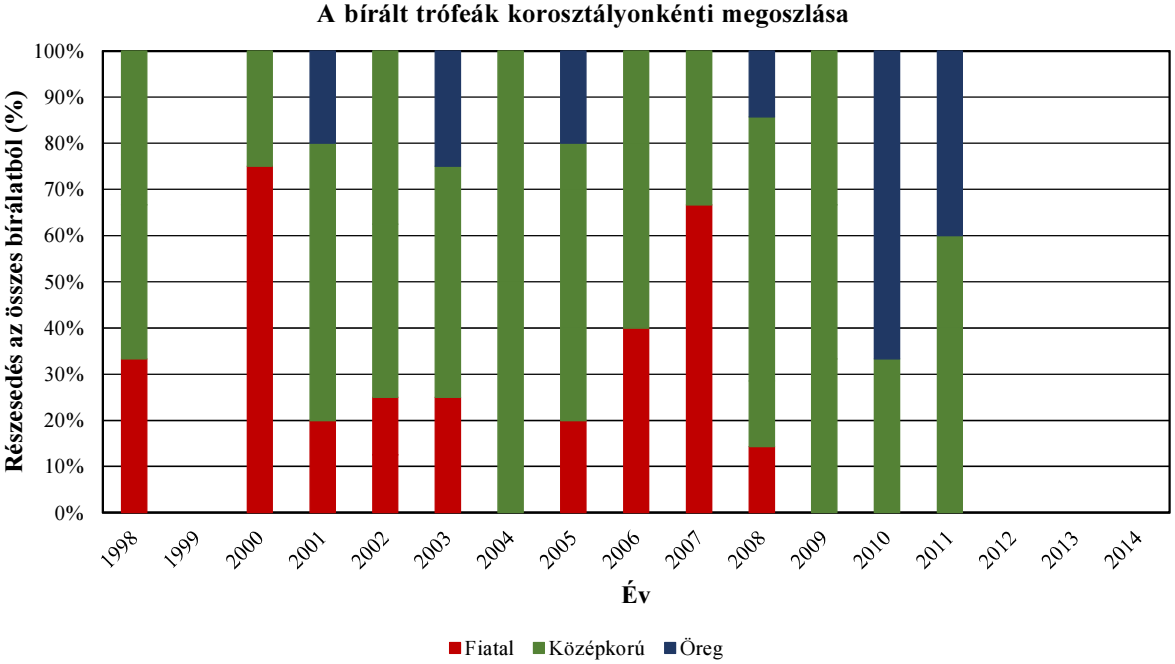
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2			2		1	1		1									
3	1		1	1	1			1	2	2	1						
4				3	3			2	2	1		1		1			
5	1		1		3		2	3	1		1	1		1			
6	1					2	2	1			4	1	1	1			
7				1		1		2			1		2				
8														2			
8<																	
Összesen	**3**	**0**	**4**	**5**	**8**	**4**	**4**	**10**	**5**	**3**	**7**	**3**	**3**	**5**	**0**	**0**	**0**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2			50,0%		12,5%	25,0%		10,0%									
3	33,3%		25,0%	20,0%	12,5%			10,0%	40,0%	66,7%	14,3%						
4				60,0%	37,5%			20,0%	40,0%	33,3%		33,3%		20,0%			
5	33,3%		25,0%		37,5%		50,0%	30,0%	20,0%		14,3%	33,3%		20,0%			
6	33,3%					50,0%	50,0%	10,0%			57,1%	33,3%	33,3%	20,0%			
7				20,0%		25,0%		20,0%			14,3%		66,7%				
8														40,0%			
8<																	
Összesen	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	40,98				39,00
3	10	52,10				40,40
4	13	60,45	23,22	21,43	16,44	41,51
5	14	70,56	23,39	21,70	16,77	50,63
6	13	74,51	23,71	22,64	17,65	49,63
7	7	81,52	22,66	22,39	18,39	50,50
8	2	89,25	23,05	23,50	19,13	51,55
8<						

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	26,75				39,00
3	10	38,50				30,00
4	13	35,00	22,37	19,97	15,18	29,00
5	14	47,55	20,45	20,50	15,25	41,00
6	13	50,05	19,90	21,30	16,80	42,00
7	7	72,50	21,50	20,50	17,80	44,50
8	2	89,25	23,05	23,50	19,13	51,55
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	52,00				39,00
3	10	60,00				50,00
4	13	67,65	24,20	22,18	17,48	50,75
5	14	80,00	25,37	22,80	17,85	57,50
6	13	86,50	26,25	24,29	19,03	57,30
7	7	87,50	23,63	23,20	18,98	55,50
8	2	89,25	23,05	23,50	19,13	51,55
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	25,25				0,00
3	10	21,50				20,00
4	13	32,65	1,83	2,21	2,29	21,75
5	14	32,45	4,92	2,30	2,60	16,50
6	13	36,45	6,35	2,99	2,23	15,30
7	7	15,00	2,13	2,70	1,18	11,00
8	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	61,6%				0,0%
3	10	41,3%				49,5%
4	13	54,0%	7,9%	10,3%	13,9%	52,4%
5	14	46,0%	21,0%	10,6%	15,5%	32,6%
6	13	48,9%	26,8%	13,2%	12,6%	30,8%
7	7	18,4%	9,4%	12,1%	6,4%	21,8%
8	2	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
8<						

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	26,75				39,00
3	10	38,50				30,00
4	13	35,00	22,37	19,97	15,18	29,00
5	14	47,55	20,45	20,50	15,25	41,00
6	13	50,05	19,90	21,30	16,80	42,00
7	7	72,50	21,50	20,50	17,80	44,50
8	2	89,25	23,05	23,50	19,13	51,55
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	2003				2000
3	10	2000				2007
4	13	2009	2001	2001	2001	2009
5	14	1998	2009	2009	2005	1998
6	13	1998	2010	2011	2011	1998
7	7	2003	2003	2003	2008	2003
8	2	2011	2011	2011	2011	2011
8<						

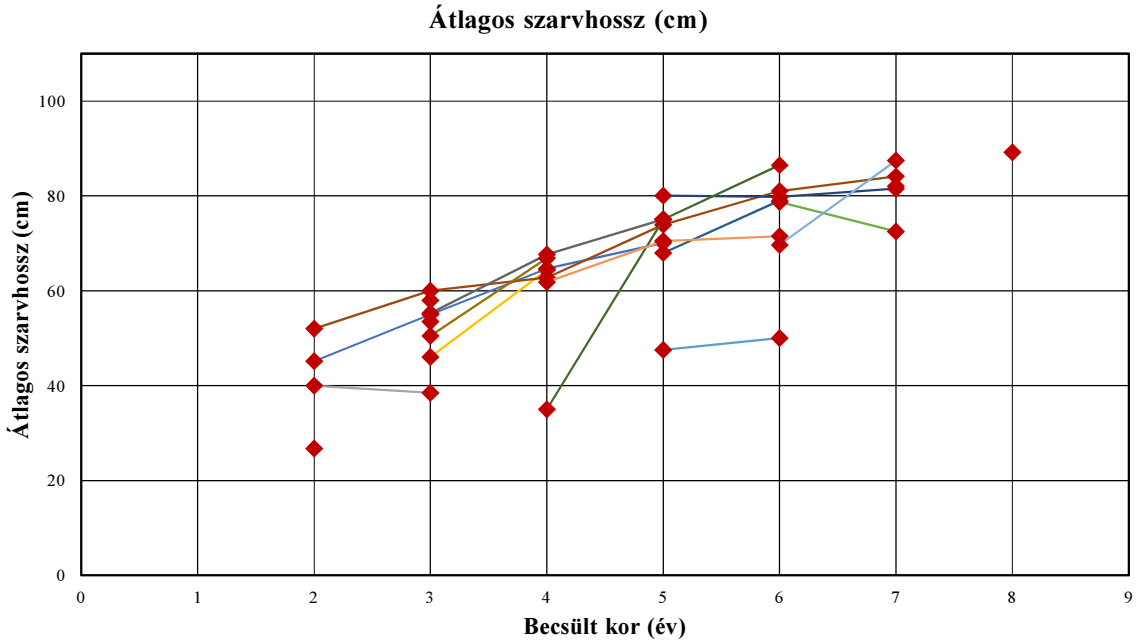
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

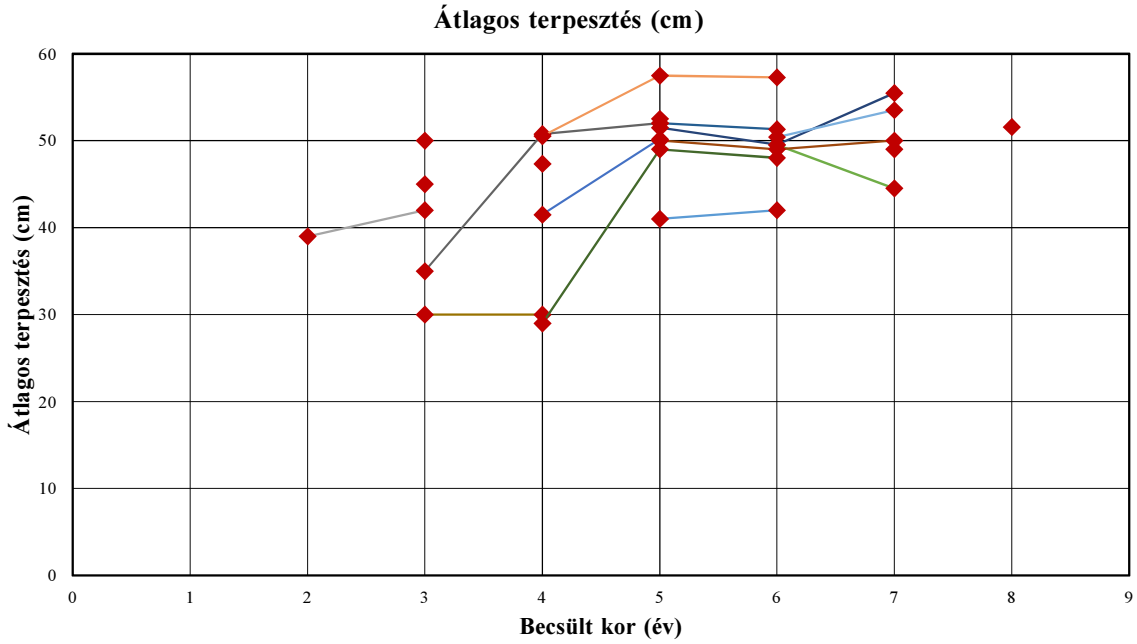
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	52,00				39,00
3	10	60,00				50,00
4	13	67,65	24,20	22,18	17,48	50,75
5	14	80,00	25,37	22,80	17,85	57,50
6	13	86,50	26,25	24,29	19,03	57,30
7	7	87,50	23,63	23,20	18,98	55,50
8	2	89,25	23,05	23,50	19,13	51,55
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

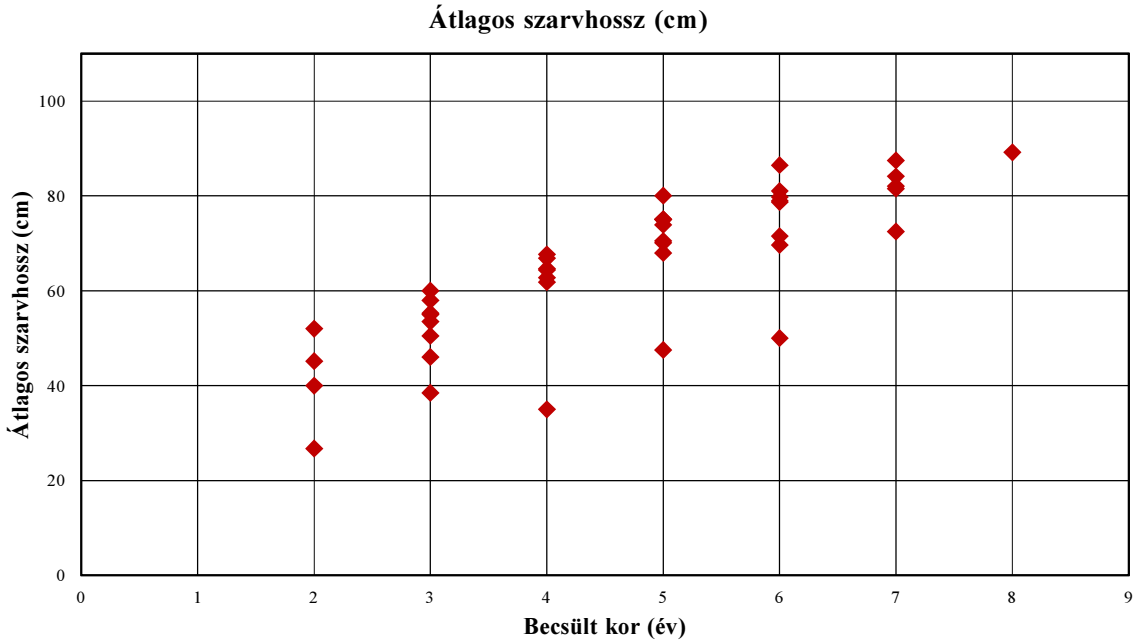
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	5	2005				2000
3	10	2005				2008
4	13	2006	2006	2002	2002	2006
5	14	2008	2002	2006	2000	2011
6	13	2009	2008	2008	2008	2011
7	7	2010	2005	2001	2005	2008
8	2	2011	2011	2011	2011	2011
8<						

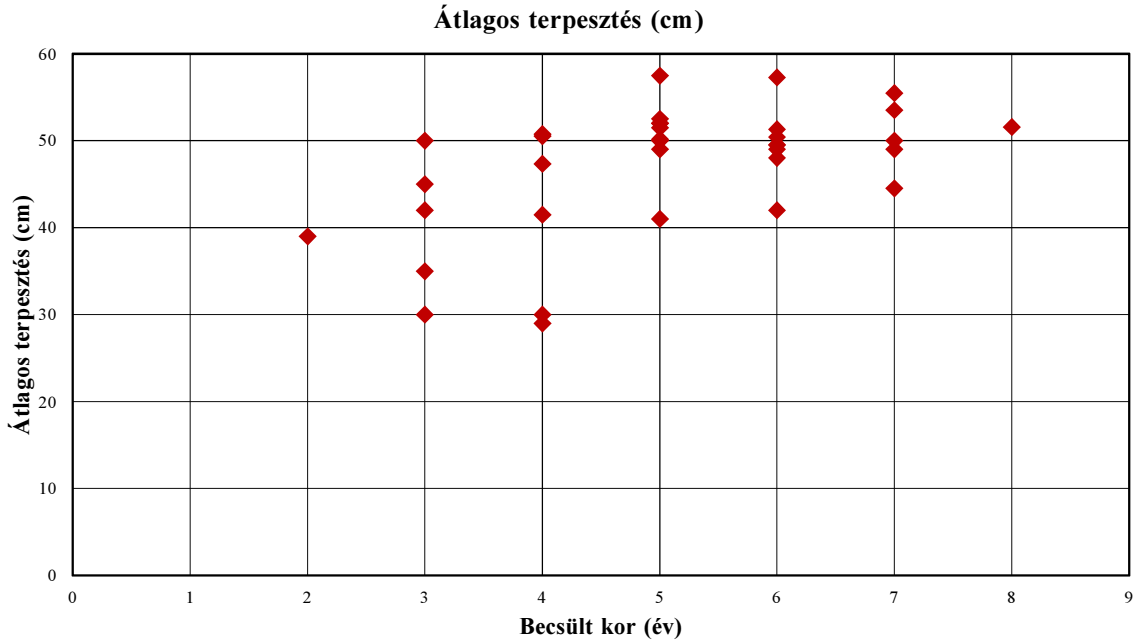
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

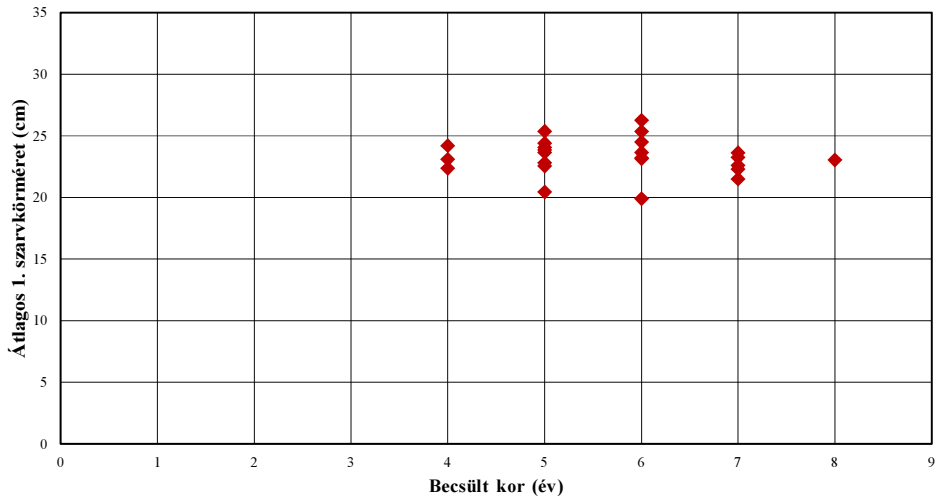
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

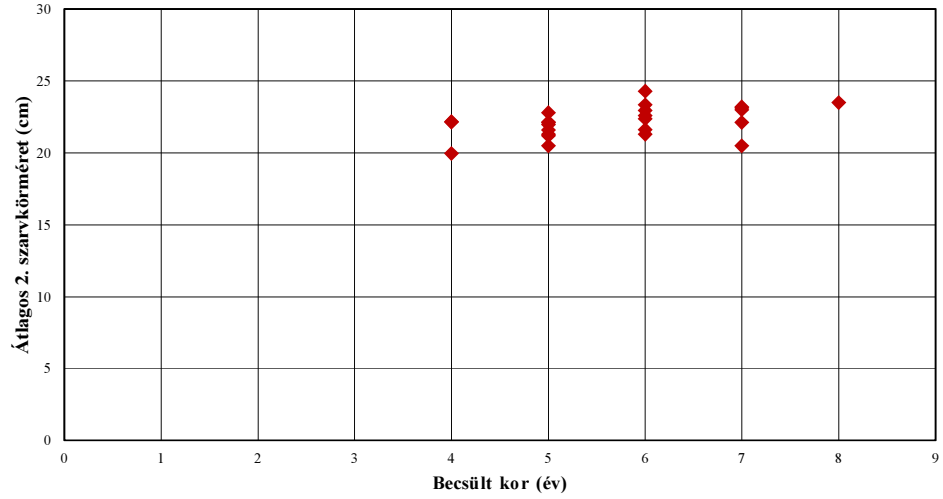

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

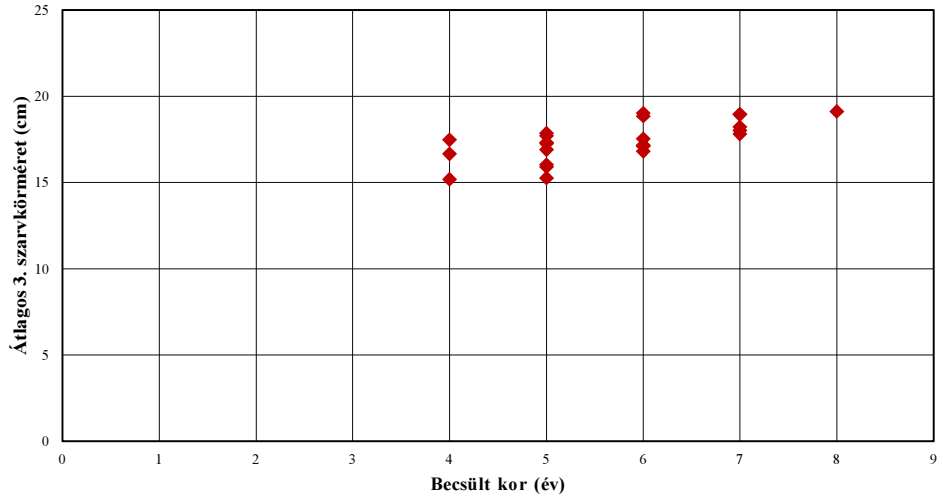
Átlagos 1. szarvkörméret (cm)

Átlagos 2. szarvkörméret (cm)

Átlagos 3. szarvkörméret (cm)

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3	1	53,50				45,00
1998	4						
1998	5	1	47,55				41,00
1998	6	1	50,05				42,00
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4						
1999	5						
1999	6						
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2	2	40,00				39,00
2000	3	1	38,50				42,00
2000	4						
2000	5	1	75,00	22,80	21,20	17,85	52,50
2000	6						
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3	1	46,05				
2001	4	3	64,38	22,37	19,97	15,18	47,33
2001	5						
2001	6						
2001	7	1	82,00	22,30	23,20	18,95	49,00
2001	8						
2001	8<						
2002	1						
2002	2	1	45,15				
2002	3	1	55,00				
2002	4	3	64,65	23,10	22,18	17,48	41,50
2002	5	3	70,08	25,37	22,15	15,90	50,17
2002	6						
2002	7						
2002	8						
2002	8<						
2003	1						
2003	2	1	26,75				
2003	3						
2003	4						
2003	5						
2003	6	2	78,68	23,15	21,63	17,13	49,50
2003	7	1	72,50	21,50	20,50	18,00	44,50
2003	8						
2003	8<						

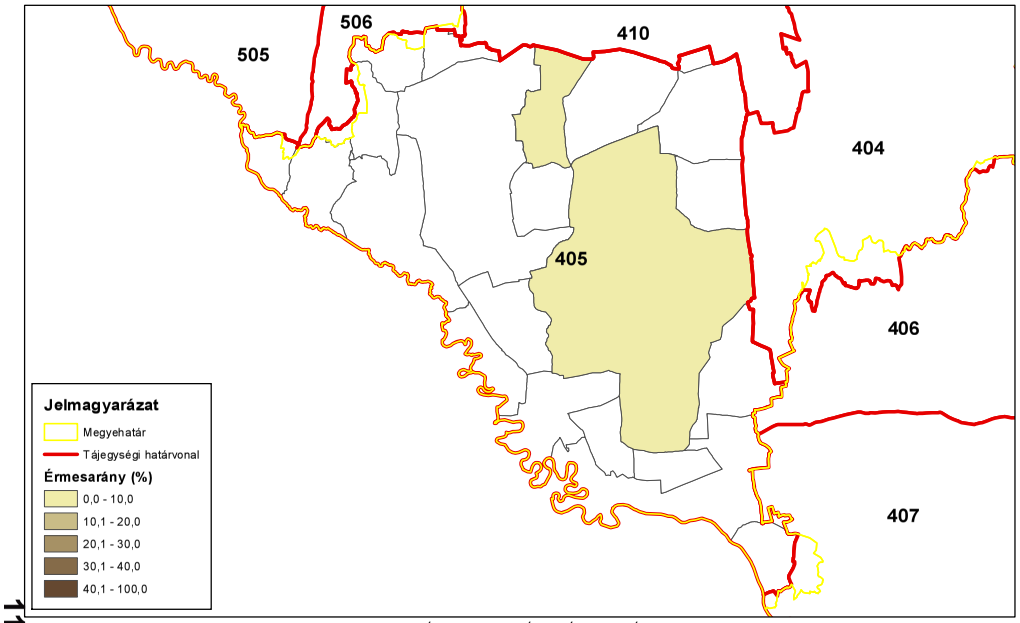
A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3						
2004	4						
2004	5	2	67,95	23,65	21,60	16,03	52,00
2004	6	2	78,95	24,50	22,38	17,53	51,30
2004	7						
2004	8						
2004	8<						
2005	1						
2005	2	1	52,00				
2005	3	1	60,00				
2005	4	2	62,75				
2005	5	3	73,90	23,87	21,98	15,25	50,00
2005	6	1	81,00	25,35	23,35	17,15	49,00
2005	7	2	84,10	23,63	23,13	18,98	50,00
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3	2	55,25				35,00
2006	4	2	67,65	24,20	22,15	16,65	50,75
2006	5	1	75,05	24,40	22,80	17,70	52,00
2006	6						
2006	7						
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3	2	50,50				30,00
2007	4	1	66,85				30,00
2007	5						
2007	6						
2007	7						
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3	1	58,00				50,00
2008	4						
2008	5	1	80,00	24,05	22,10	16,90	51,50
2008	6	4	79,76	26,25	24,29	19,03	49,53
2008	7	1	81,50	22,60	23,00	17,80	55,50
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3						
2009	4	1	35,00				29,00
2009	5	1	75,00	20,45	20,50	17,25	49,00
2009	6	1	86,50	23,65	22,95	18,85	48,00
2009	7						
2009	8						
2009	8<						

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

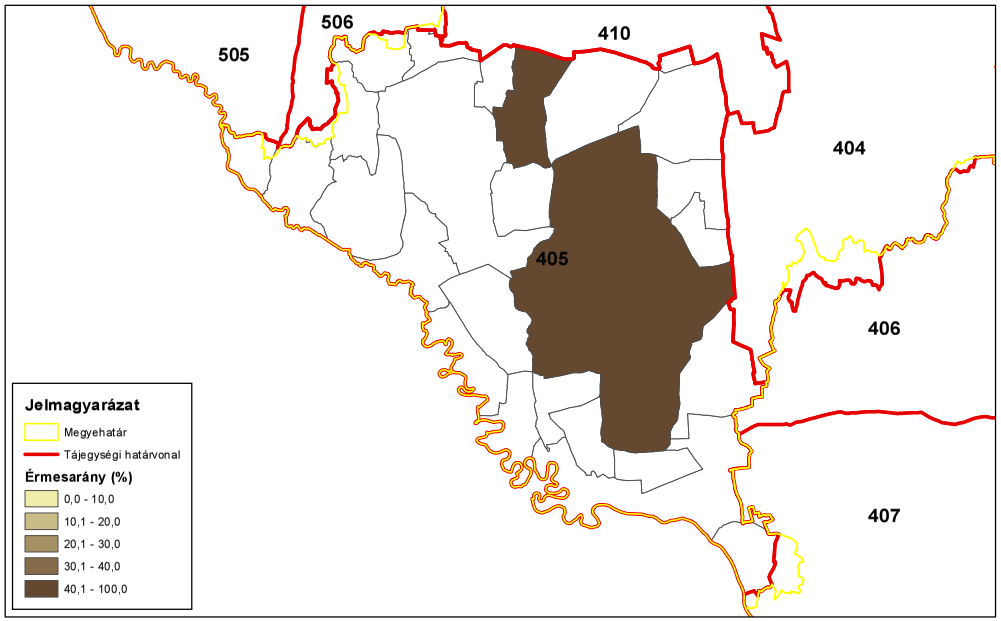
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3						
2010	4						
2010	5						
2010	6	1	69,65	19,90	22,60	17,10	50,40
2010	7	2	87,50	23,25	22,13	18,23	53,50
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2						
2011	3						
2011	4	1	61,85				50,50
2011	5	1	70,50	22,55	21,30	17,30	57,50
2011	6	1	71,50	23,20	21,30	16,80	57,30
2011	7						
2011	8	2	89,25	23,05	23,50	19,13	51,55
2011	8<						
2012	1						
2012	2						
2012	3						
2012	4						
2012	5						
2012	6						
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3						
2013	4						
2013	5						
2013	6						
2013	7						
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3						
2014	4						
2014	5						
2014	6						
2014	7						
2014	8						
2014	8<						

Muflon érmesarány (%) 1998

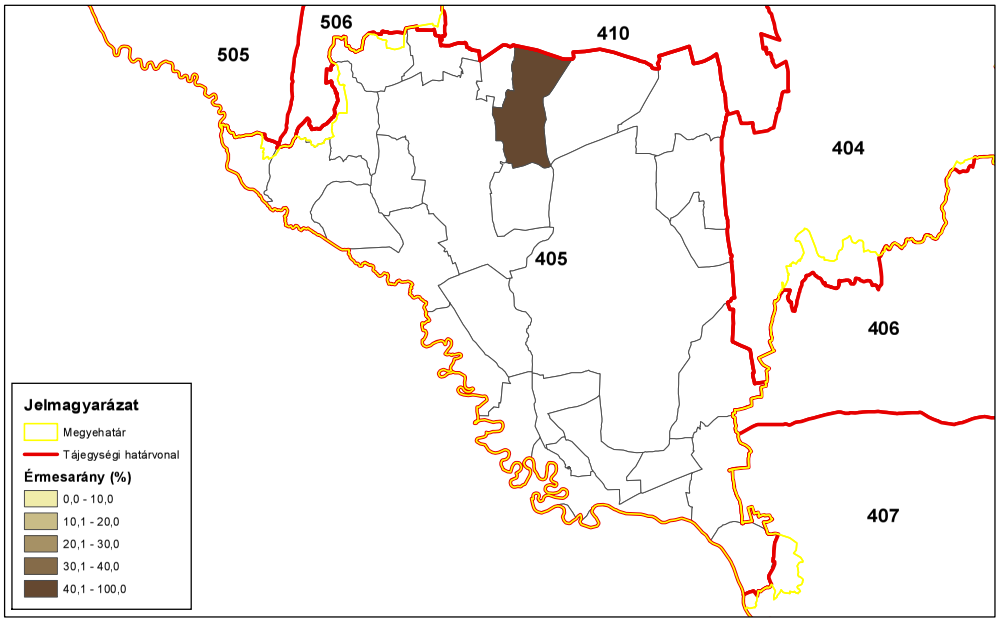
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2003

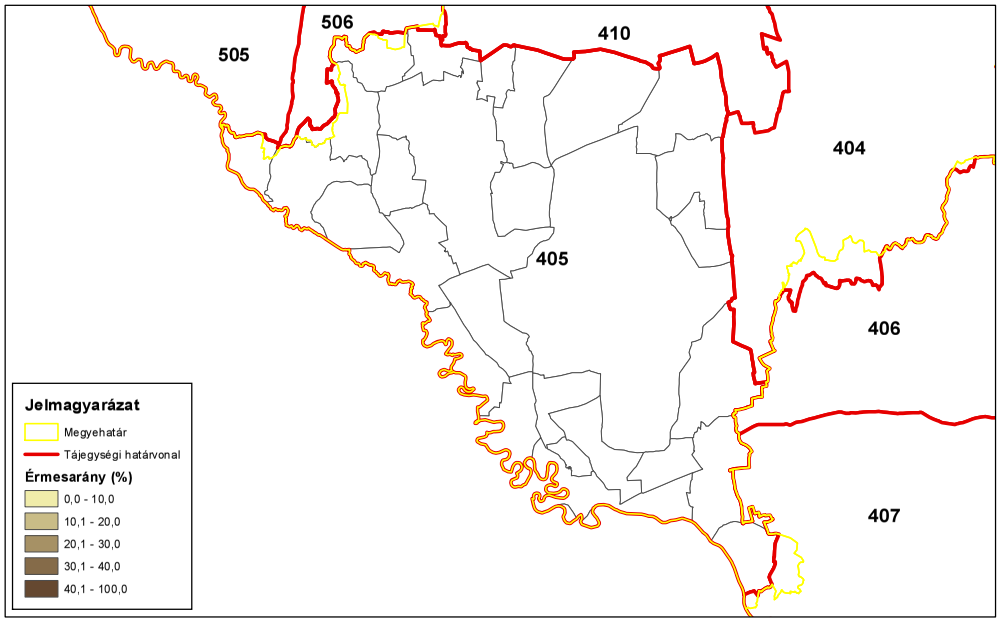
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 visszaesésekkel, de nőtt (3427→4115 pld; **+20%**). A teríték ennél erősebben emelkedett (2926→4453 pld; **+52%**). A hasznosítási arány 64→110-120% között mozgott, de 5 évet leszámítva messze a 100% arány alatt maradt, azaz az állomány növekedésének megállításához közel sem volt elég.
- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól nyomon követhető a vaddisznó lelövések növekedése a vadgazdálkodási egységek szintjén. Ennek eredményként a vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 2-3 db/km^2 és >3 db/km^2 közötti sűrűségű.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya nőtt, de mértéke a 2007-ig túl alacsony maradt (64→85-95%). A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések elválnak egymástól és a süldők lelövésénél jóval szűkebb sávban mozogtak. Jól látszik továbbá, hogy a malac lelövések mértéke nagyon alacsony.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (17-24%) kicsit több kocát lőttek (20-29%) és a süldő és malac lelövés általában 42-59% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése a terítékből (5-10%) Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő az állomány növekedésének megakadályozására. Állomány-szabályozási tartalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését (1.5-2X és 176-236 millió Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher. Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a jövőben is súlyos problémát jelenhet a térített mezőgazdasági károk nagyságrendje és ennek a vaddisznóval való kapcsolódása. A jelenlegi vadkárhelyzet is kiélezett, de az állomány jelentős csökkentésének elmaradása további súlyos kockázatokat jelent. A mezőgazdasági vadkárok térítése előbb-utóbb ellehetetlenítheti az érintett vadgazdálkodókat. A vaddisznó ugyan kiemelkedő vadászati lehetőségeket nyújt, gazdasági és társadalmi költségei azonban túl nagyok.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	737	1 007	1 683	**3 427**	483	588	1 712	143	**2 926**	65,5%	58,4%	101,7%	**85,4%**
1999	864	1 065	1 820	**3 749**	613	621	1 006	166	**2 406**	70,9%	58,3%	55,3%	**64,2%**
2000	704	904	1 339	**2 947**	555	572	1 214	199	**2 540**	78,8%	63,3%	90,7%	**86,2%**
2001	806	949	1 693	**3 448**	663	659	1 730	224	**3 276**	82,3%	69,4%	102,2%	**95,0%**
2002	911	1 026	2 038	**3 975**	715	675	1 707	178	**3 275**	78,5%	65,8%	83,8%	**82,4%**
2003	875	937	1 910	**3 722**	713	691	1 397	198	**2 999**	81,5%	73,7%	73,1%	**80,6%**
2004	791	923	1 715	**3 429**	821	737	1 581	267	**3 406**	103,8%	79,8%	92,2%	**99,3%**
2005	718	853	2 138	**3 709**	856	805	1 583	300	**3 544**	119,2%	94,4%	74,0%	**95,6%**
2006	820	1 013	1 647	**3 480**	676	699	1 321	237	**2 933**	82,4%	69,0%	80,2%	**84,3%**
2007	859	1 110	2 127	**4 096**	1 210	1 221	2 378	531	**5 340**	140,9%	110,0%	111,8%	**130,4%**
2008	1 016	1 339	2 429	**4 784**	983	996	2 278	347	**4 604**	96,8%	74,4%	93,8%	**96,2%**
2009	997	1 220	2 253	**4 470**	929	945	2 297	464	**4 635**	93,2%	77,5%	102,0%	**103,7%**
2010	948	1 208	2 143	**4 299**	707	774	1 528	261	**3 270**	74,6%	64,1%	71,3%	**76,1%**
2011	805	1 046	1 823	**3 674**	1 060	1 041	2 141	452	**4 694**	131,7%	99,5%	117,4%	**127,8%**
2012	810	1 119	2 022	**3 951**	1 270	1 349	2 350	532	**5 501**	156,8%	120,6%	116,2%	**139,2%**
2013	904	1 234	2 259	**4 397**	863	1 277	1 821	319	**4 280**	95,5%	103,5%	80,6%	**97,3%**
2014	847	1 244	2 024	**4 115**	884	1 227	1 990	352	**4 453**	104,4%	98,6%	98,3%	**108,2%**
Változás	14,9%	23,5%	20,3%	20,1%	83,0%	108,7%	16,2%	146,2%	52,2%	59,3%	68,9%	-3,3%	26,7%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,37	2,28	***1,67***	1	1,22	3,54	0,30	***2,91***	***0,24***	***3,15***
1999	1	1,23	2,11	***1,71***	1	1,01	1,64	0,27	***1,62***	***0,27***	***1,89***
2000	1	1,28	1,90	***1,48***	1	1,03	2,19	0,36	***2,12***	***0,35***	***2,47***
2001	1	1,18	2,10	***1,78***	1	0,99	2,61	0,34	***2,63***	***0,34***	***2,97***
2002	1	1,13	2,24	***1,99***	1	0,94	2,39	0,25	***2,53***	***0,26***	***2,79***
2003	1	1,07	2,18	***2,04***	1	0,97	1,96	0,28	***2,02***	***0,29***	***2,31***
2004	1	1,17	2,17	***1,86***	1	0,90	1,93	0,33	***2,15***	***0,36***	***2,51***
2005	1	1,19	2,98	***2,51***	1	0,94	1,85	0,35	***1,97***	***0,37***	***2,34***
2006	1	1,24	2,01	***1,63***	1	1,03	1,95	0,35	***1,89***	***0,34***	***2,23***
2007	1	1,29	2,48	***1,92***	1	1,01	1,97	0,44	***1,95***	***0,43***	***2,38***
2008	1	1,32	2,39	***1,81***	1	1,01	2,32	0,35	***2,29***	***0,35***	***2,64***
2009	1	1,22	2,26	***1,85***	1	1,02	2,47	0,50	***2,43***	***0,49***	***2,92***
2010	1	1,27	2,26	***1,77***	1	1,09	2,16	0,37	***1,97***	***0,34***	***2,31***
2011	1	1,30	2,26	***1,74***	1	0,98	2,02	0,43	***2,06***	***0,43***	***2,49***
2012	1	1,38	2,50	***1,81***	1	1,06	1,85	0,42	***1,74***	***0,39***	***2,14***
2013	1	1,37	2,50	***1,83***	1	1,48	2,11	0,37	***1,43***	***0,25***	***1,68***
2014	1	1,47	2,39	***1,63***	1	1,39	2,25	0,40	***1,62***	***0,29***	***1,91***

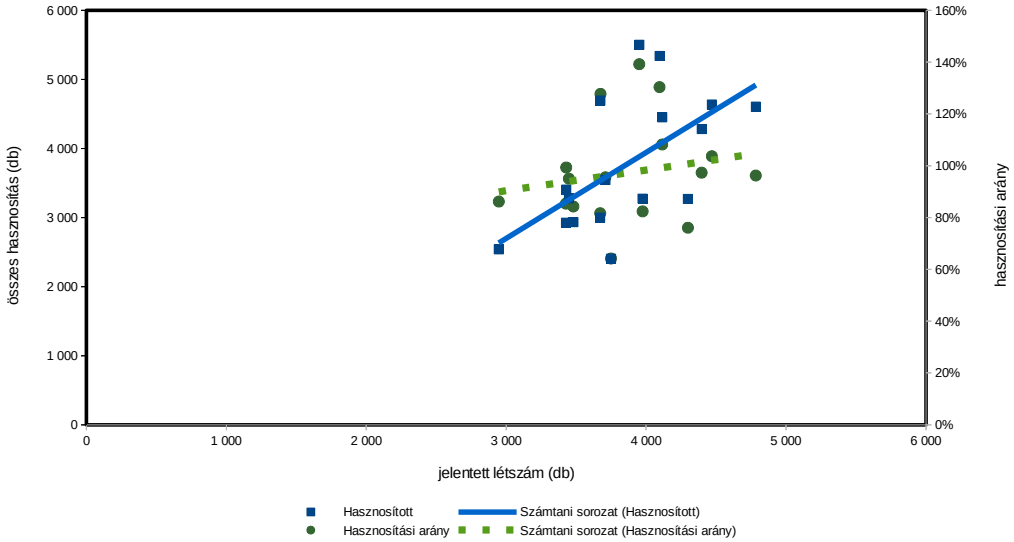
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	21,5%	29,4%	49,1%	100%	16,5%	20,1%	58,5%	4,9%	100%	**45,1%**	**63,4%**
1999	23,0%	28,4%	48,5%	100%	25,5%	25,8%	41,8%	6,9%	100%	**49,7%**	**48,7%**
2000	23,9%	30,7%	45,4%	100%	21,9%	22,5%	47,8%	7,8%	100%	**49,2%**	**55,6%**
2001	23,4%	27,5%	49,1%	100%	20,2%	20,1%	52,8%	6,8%	100%	**50,2%**	**59,6%**
2002	22,9%	25,8%	51,3%	100%	21,8%	20,6%	52,1%	5,4%	100%	**51,4%**	**57,6%**
2003	23,5%	25,2%	51,3%	100%	23,8%	23,0%	46,6%	6,6%	100%	**50,8%**	**53,2%**
2004	23,1%	26,9%	50,0%	100%	24,1%	21,6%	46,4%	7,8%	100%	**52,7%**	**54,3%**
2005	19,4%	23,0%	57,6%	100%	24,2%	22,7%	44,7%	8,5%	100%	**51,5%**	**53,1%**
2006	23,6%	29,1%	47,3%	100%	23,0%	23,8%	45,0%	8,1%	100%	**49,2%**	**53,1%**
2007	21,0%	27,1%	51,9%	100%	22,7%	22,9%	44,5%	9,9%	100%	**49,8%**	**54,5%**
2008	21,2%	28,0%	50,8%	100%	21,4%	21,6%	49,5%	7,5%	100%	**49,7%**	**57,0%**
2009	22,3%	27,3%	50,4%	100%	20,0%	20,4%	49,6%	10,0%	100%	**49,6%**	**59,6%**
2010	22,1%	28,1%	49,8%	100%	21,6%	23,7%	46,7%	8,0%	100%	**47,7%**	**54,7%**
2011	21,9%	28,5%	49,6%	100%	22,6%	22,2%	45,6%	9,6%	100%	**50,5%**	**55,2%**
2012	20,5%	28,3%	51,2%	100%	23,1%	24,5%	42,7%	9,7%	100%	**48,5%**	**52,4%**
2013	20,6%	28,1%	51,4%	100%	20,2%	29,8%	42,5%	7,5%	100%	**40,3%**	**50,0%**
2014	20,6%	30,2%	49,2%	100%	19,9%	27,6%	44,7%	7,9%	100%	**41,9%**	**52,6%**

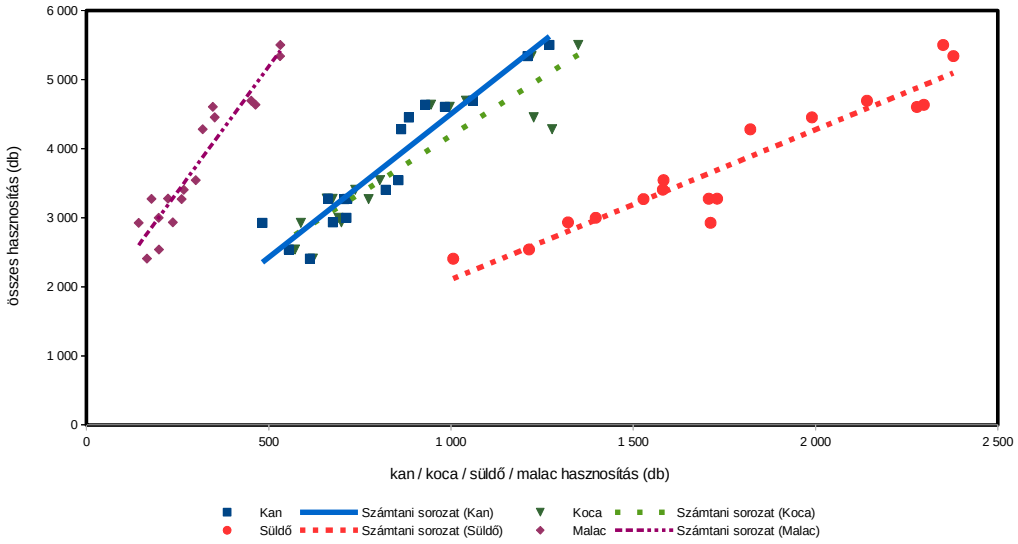
A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **405**

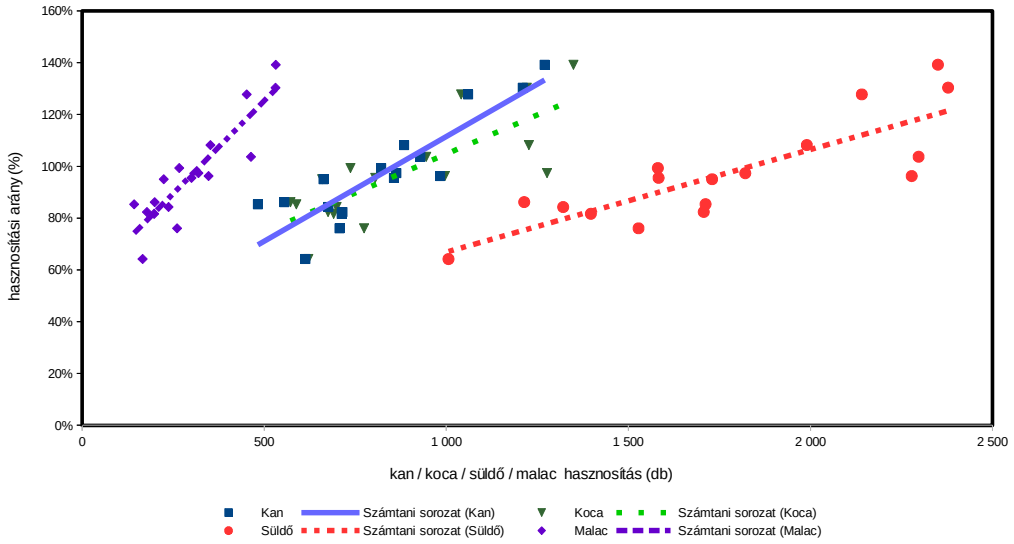
Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

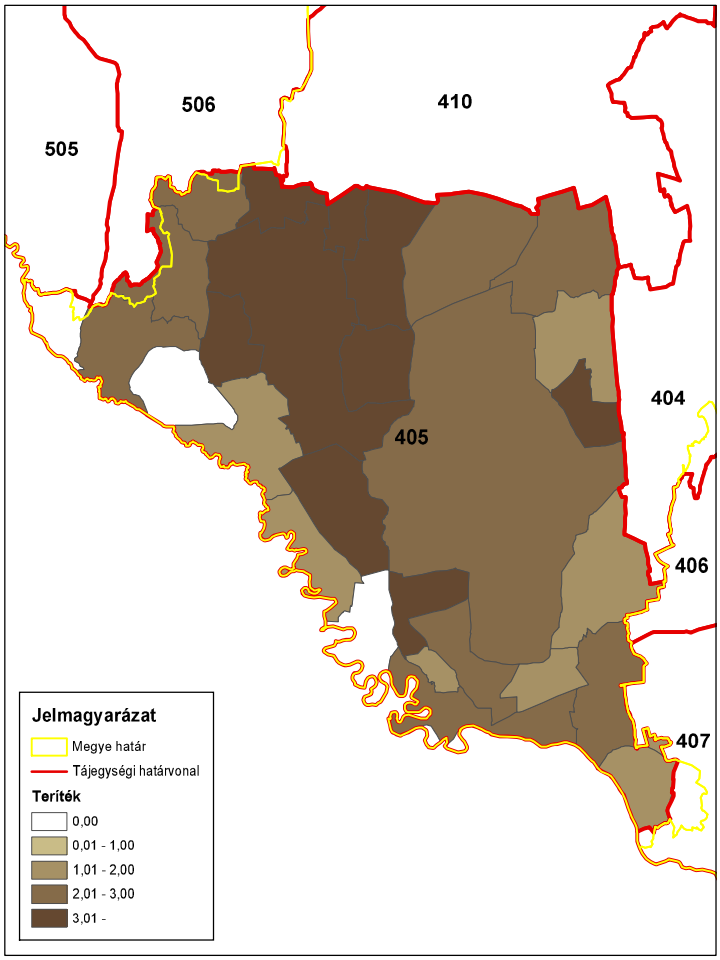
Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

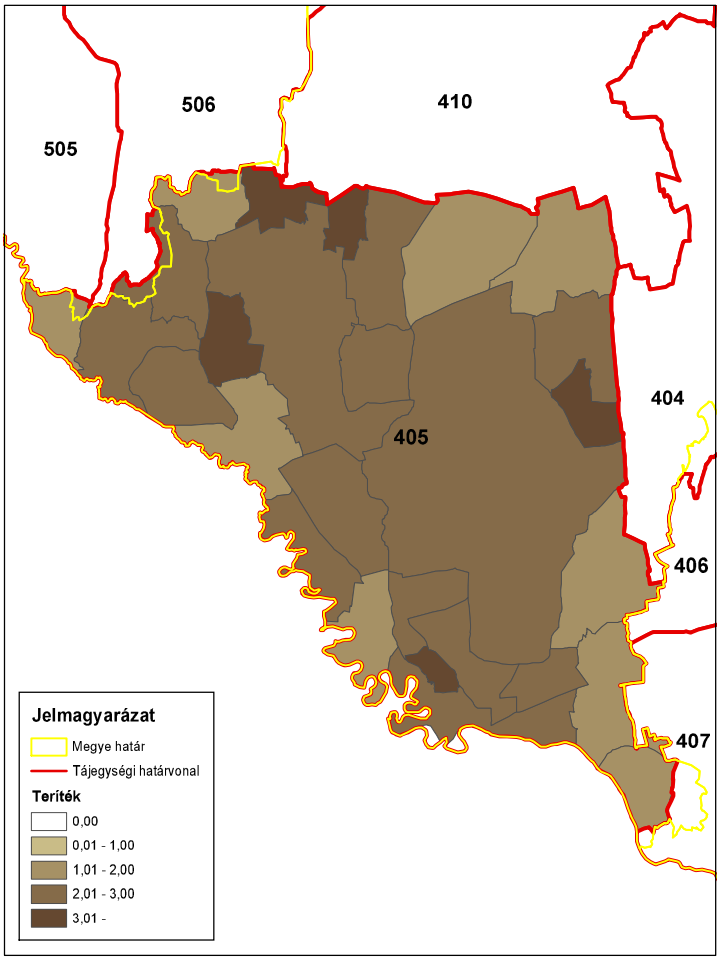

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

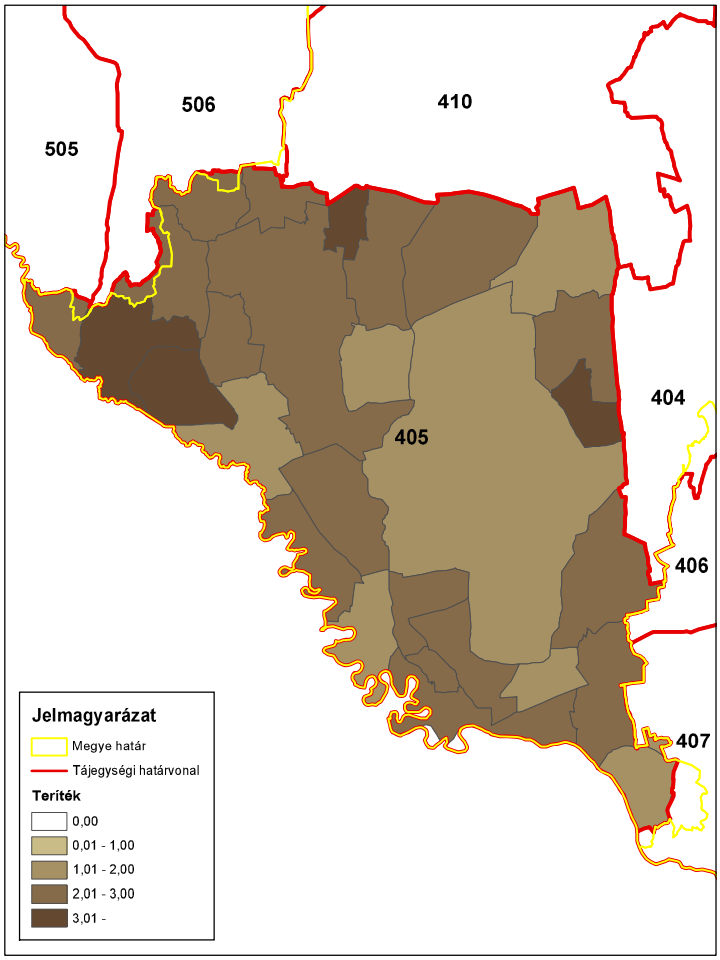
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

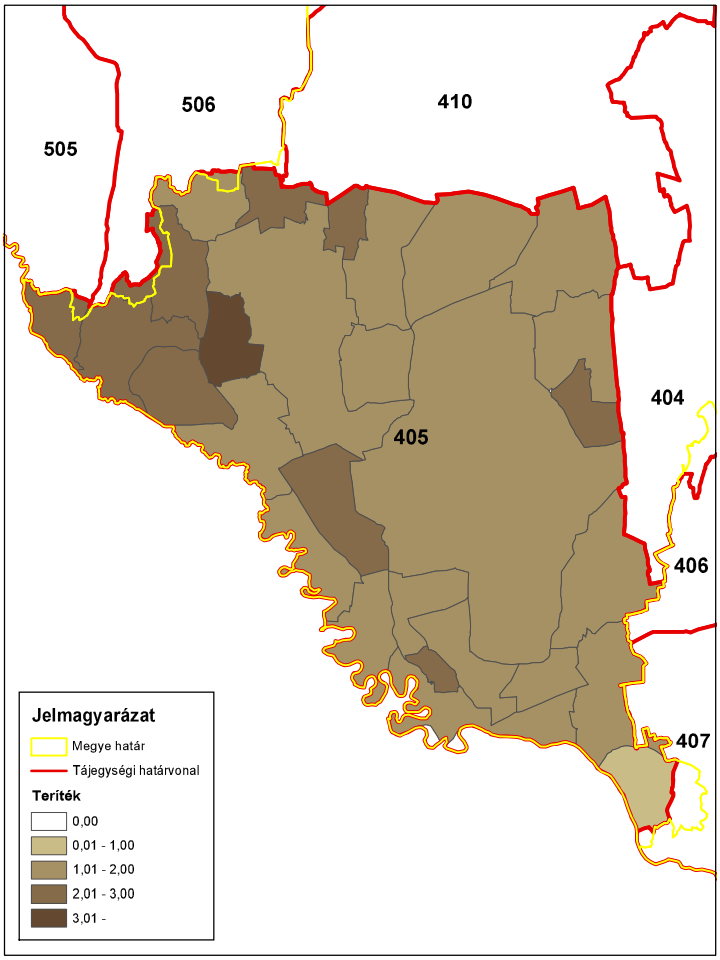
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

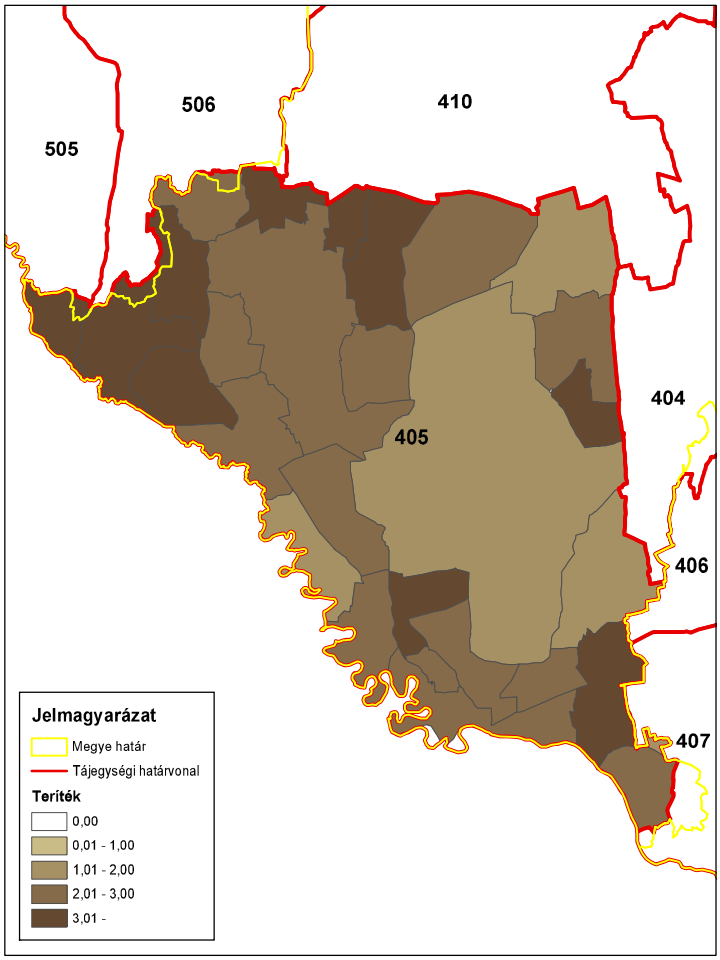
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

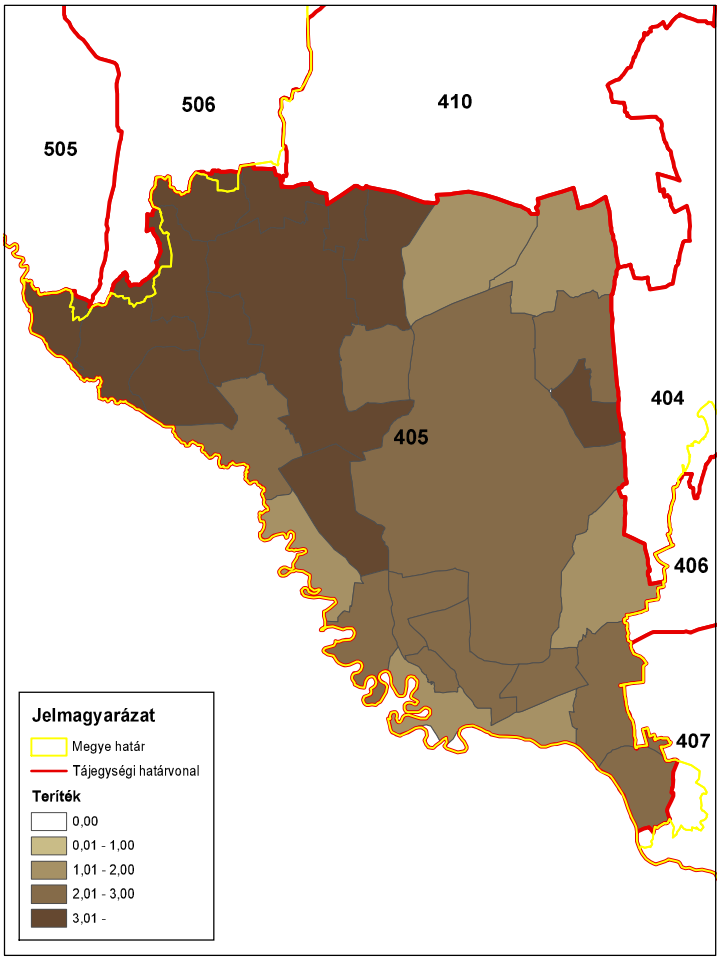
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

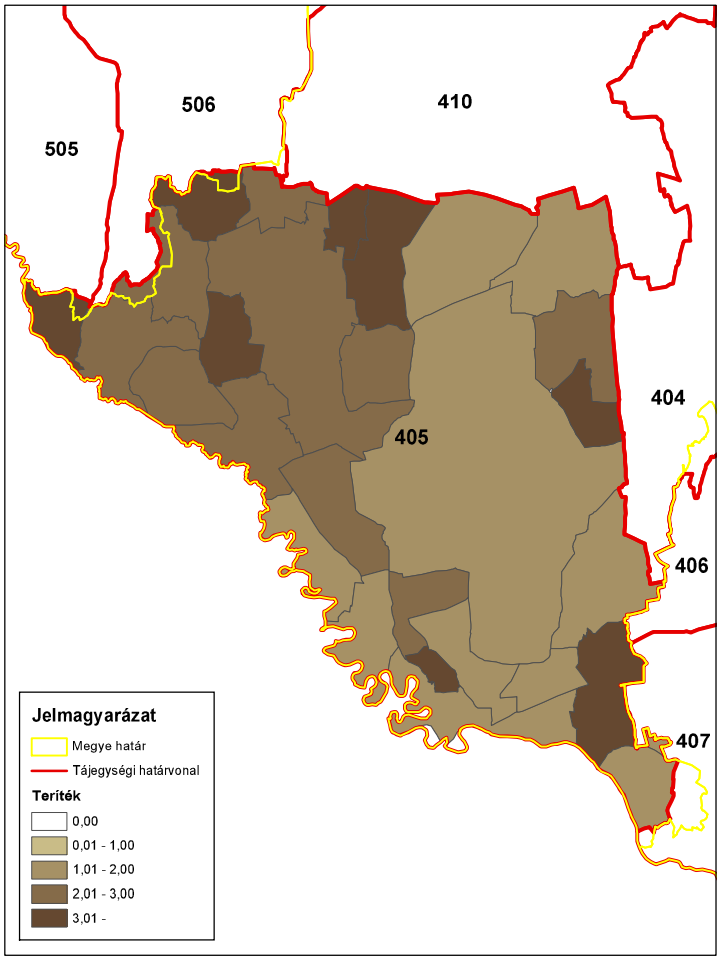
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

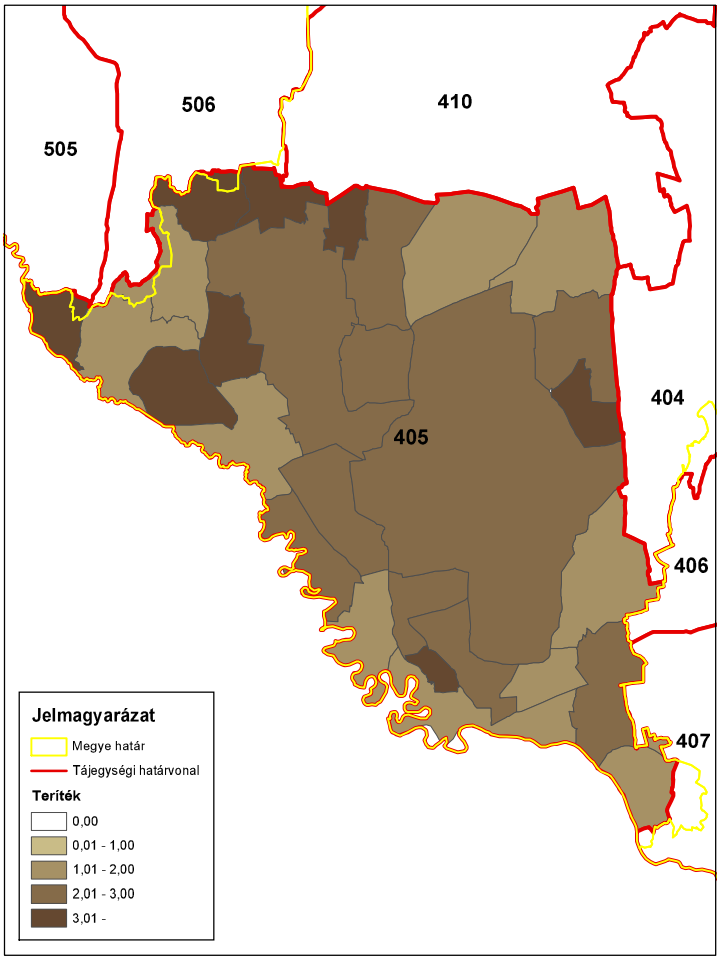
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

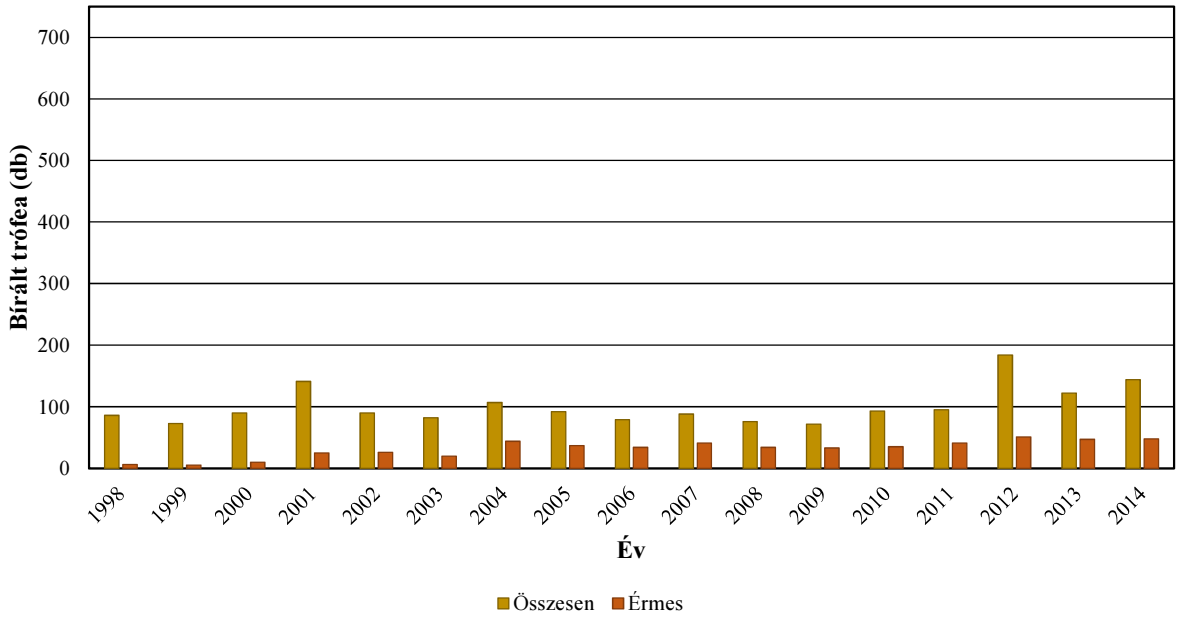
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	86	6	7,0%	2	2	2	33,3%	33,3%	33,3%
1999	73	5	6,8%			5	0,0%	0,0%	100,0%
2000	90	10	11,1%	2	3	5	20,0%	30,0%	50,0%
2001	141	25	17,7%		8	17	0,0%	32,0%	68,0%
2002	90	26	28,9%	1	6	19	3,8%	23,1%	73,1%
2003	82	20	24,4%	3	5	12	15,0%	25,0%	60,0%
2004	107	44	41,1%	6	14	24	13,6%	31,8%	54,5%
2005	92	37	40,2%	4	11	22	10,8%	29,7%	59,5%
2006	79	34	43,0%	4	11	19	11,8%	32,4%	55,9%
2007	88	41	46,6%	5	13	23	12,2%	31,7%	56,1%
2008	76	34	44,7%	3	7	24	8,8%	20,6%	70,6%
2009	72	33	45,8%	4	11	18	12,1%	33,3%	54,5%
2010	93	35	37,6%	6	12	17	17,1%	34,3%	48,6%
2011	95	41	43,2%	7	10	24	17,1%	24,4%	58,5%
2012	184	51	27,7%	2	14	35	3,9%	27,5%	68,6%
2013	122	47	38,5%	7	14	26	14,9%	29,8%	55,3%
2014	144	48	33,3%	8	18	22	16,7%	37,5%	45,8%

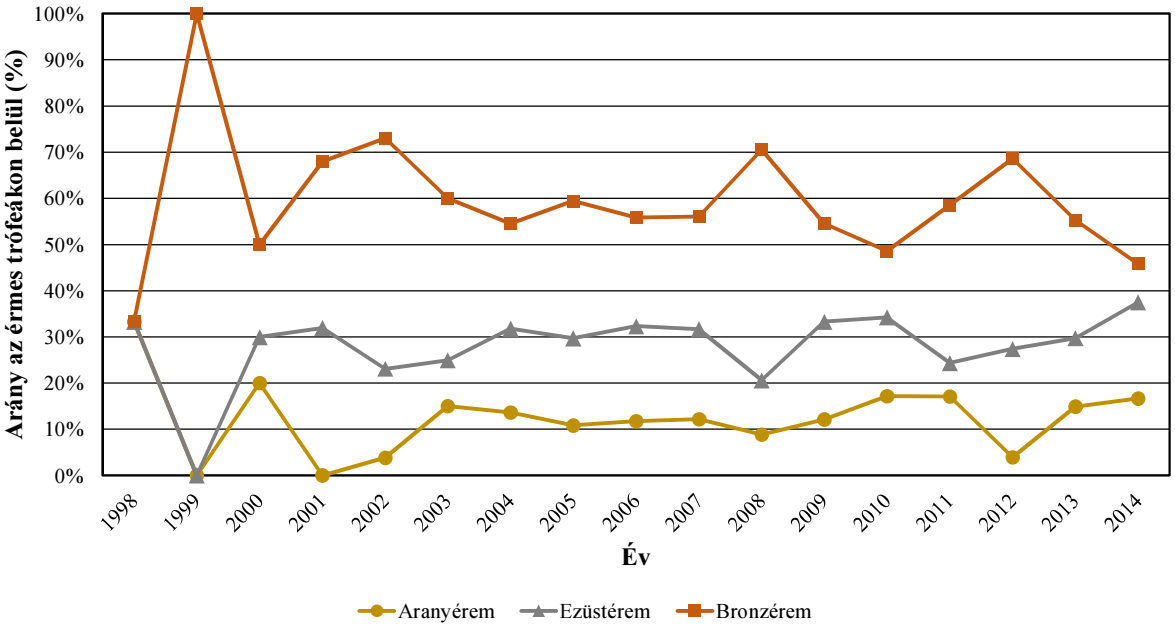
Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 405. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

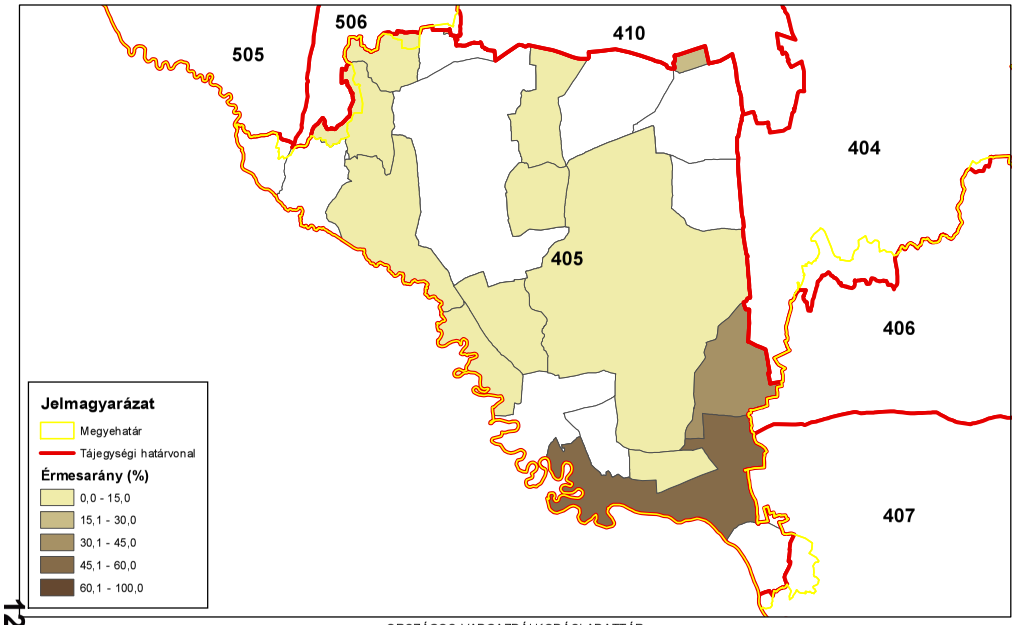
A bírált trófeák száma

Az érmes fokozatok aránya

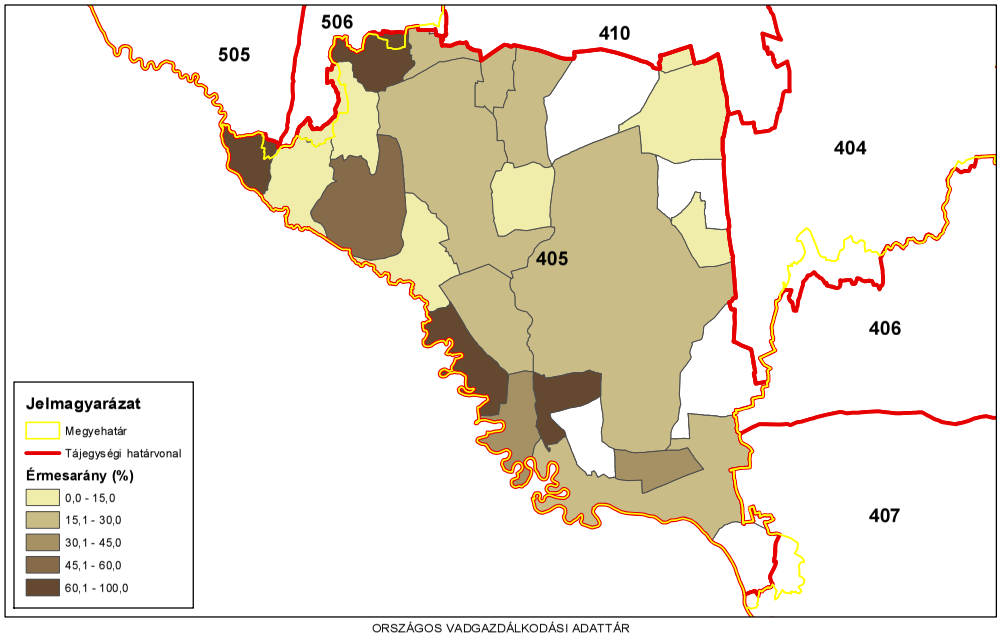

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

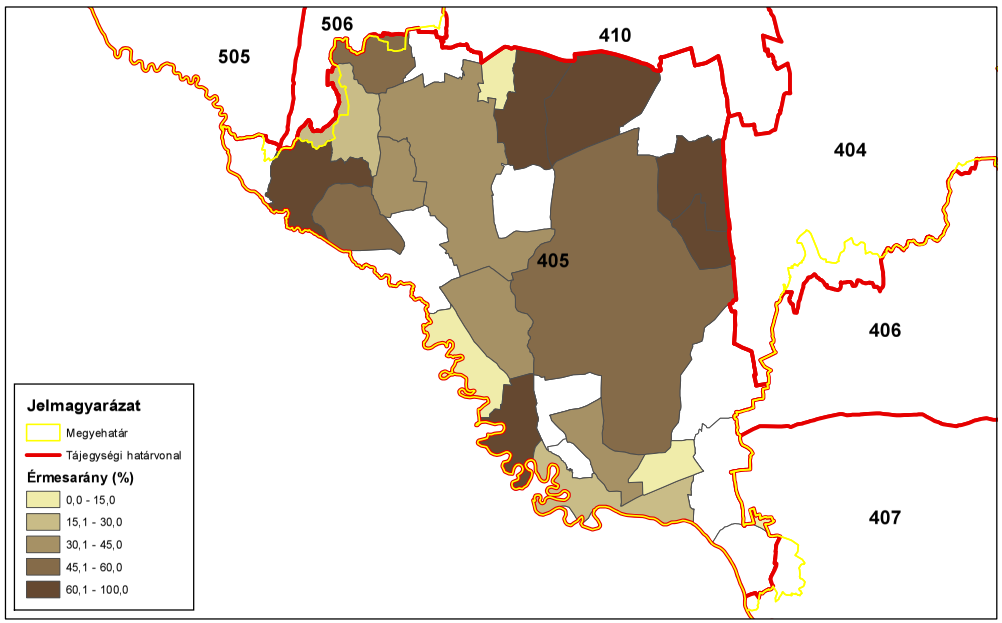
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

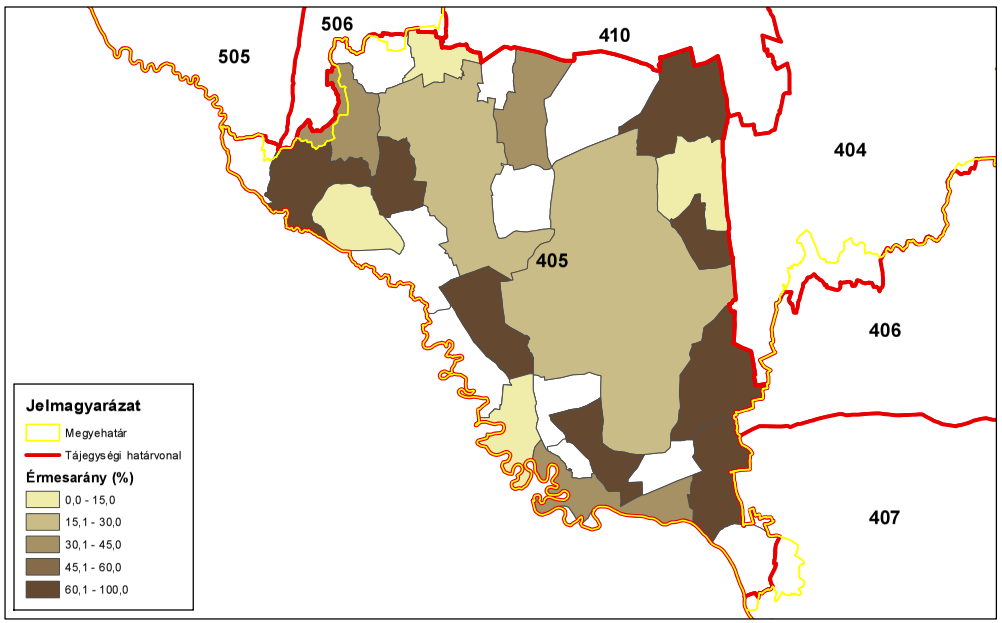
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység (405)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között enyhén csökkent (1,4 → 0,9 ezer). Volt egy csökkenő periódus az előző tervezési időszakban (1,4 → 0,6 ezer pld), ami után enyhén emelkedett a populációnagyság, de összességében így is csökkenés következett be. A lelövések stagnálnak és nagyon alacsony szinten vannak (20 – 60 pld). Élő befogás nincs a tájegységben.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között nincs összefüggés. A csökkenő állomány mellett stagnál a hasznosítás, de a hasznosítás nagyon alacsony szintű még most is, így nem veszélyezteti az állományt.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, hogy csak lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehetne a további állomány alakulás szempontjából.
- Északról kelet felé tevődött át a súlypont, de nagyon alacsony a hasznosítás, így a területi változások nem sokat jelentenek, különösen a nagyon nagy részt kitevő Lábod miatt, ahol ha van hasznosítás, akkor az a tájegység jelentős részét lefedi.
- Összességében a nyúl hasznosításának változását és a jelentett állomány alakulását nem lehet megítélni, hogy mennyire voltak összhangban, mert nagyon alacsony szintű a hasznosítás. Inkább úgy tűnik, hogy véletlenszerű a hasznosítás alakulása.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány növekedett 2008-ig (1,8% → 6,9%), de 2014-ben már csak 2,5% volt. Nagyon alacsony szintű a hasznosítás, inkább stagnálónak lehet tekinteni.
- A hasznosítás összetételében látható a lelövések kizárólagossága, ami kedvező lehet. Azonban az alacsony hasznosítás ellenére sem növekszik a populáció. Nem a hasznosítás oldaláról lehetne segíteni a mezei nyúl állományt.

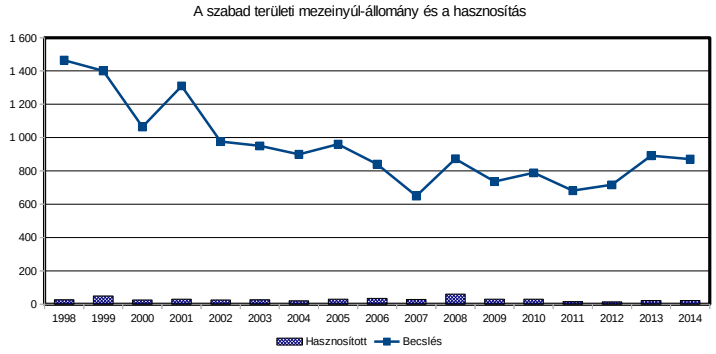
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

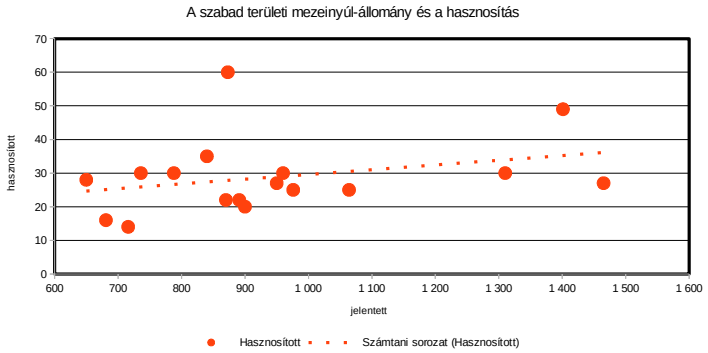
- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység az ország gyenge mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. A lőttvadból származó bevétel negatív összefüggést mutat a nyúl hasznosítás mértékével, azaz a nyúl nem járul hozzá lényegében a bevételekhez. A mezei nyúl állománya csökkenő, míg a hasznosítása stagnál, de nagyon alacsony szinten van még így is. A fácán hasznosítással semmilyen kapcsolatot nem mutat a mezei nyúl teríték alakulása, ami arra utal, véletlenszerűen hasznosítják az apróvadat ebben a tájegységben. Az erdős területek magas aránya (47%), a nagyméretű és növekvő vaddisznó illetve a jelentős ragadozó állomány is okozhatja a mezei nyúl állomány csökkenését. A nyúl gazdálkodás terén nem igazán éri meg befektetni, mivel ebből az állományból ilyen hasznosítás mellett nem térül meg, de néhány beavatkozás hasznos lehet a nagyvad és a mezei nyúl szempontjából is.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **405**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	1 465	27	0	**27**	100,0%	0,0%	**1,8%**
1999	1 401	49	0	**49**	100,0%	0,0%	**3,5%**
2000	1 064	25	0	**25**	100,0%	0,0%	**2,3%**
2001	1 310	30	0	**30**	100,0%	0,0%	**2,3%**
2002	976	25	0	**25**	100,0%	0,0%	**2,6%**
2003	950	27	0	**27**	100,0%	0,0%	**2,8%**
2004	900	20	0	**20**	100,0%	0,0%	**2,2%**
2005	960	30	0	**30**	100,0%	0,0%	**3,1%**
2006	840	35	0	**35**	100,0%	0,0%	**4,2%**
2007	650	28	0	**28**	100,0%	0,0%	**4,3%**
2008	873	60	0	**60**	100,0%	0,0%	**6,9%**
2009	736	30	0	**30**	100,0%	0,0%	**4,1%**
2010	788	30	0	**30**	100,0%	0,0%	**3,8%**
2011	681	16	0	**16**	100,0%	0,0%	**2,3%**
2012	716	14	0	**14**	100,0%	0,0%	**2,0%**
2013	891	22	0	**22**	100,0%	0,0%	**2,5%**
2014	870	22	0	**22**	100,0%	0,0%	**2,5%**
Változás	-40,6%	-18,5%	-	-18,5%	0,0%	-	37,2%
Minimum	650	14	0	14	100,0%	0,0%	1,8%
Maximum	1 465	60	0	60	100,0%	0,0%	6,9%

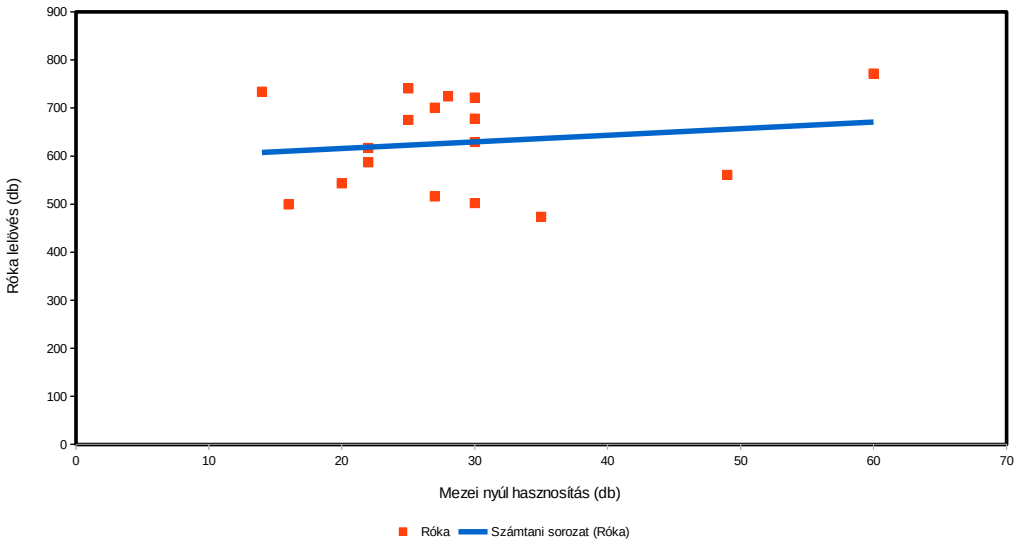

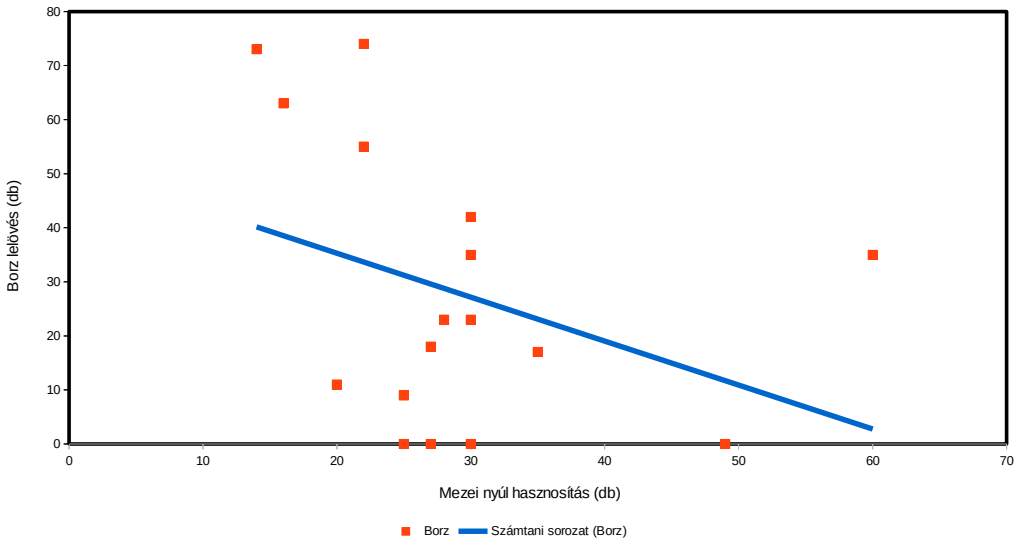
A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **405**

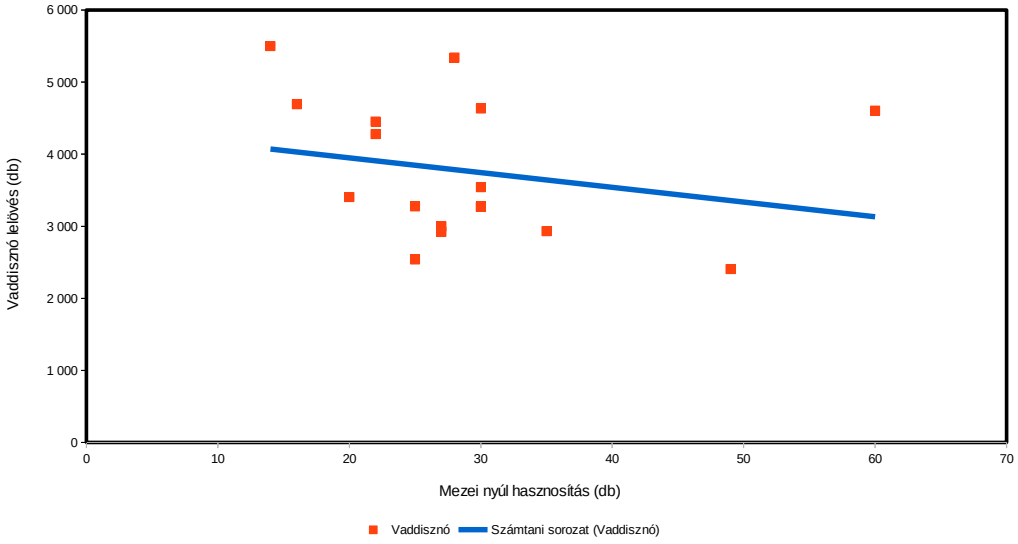
Mezei nyúl - róka kapcsolata

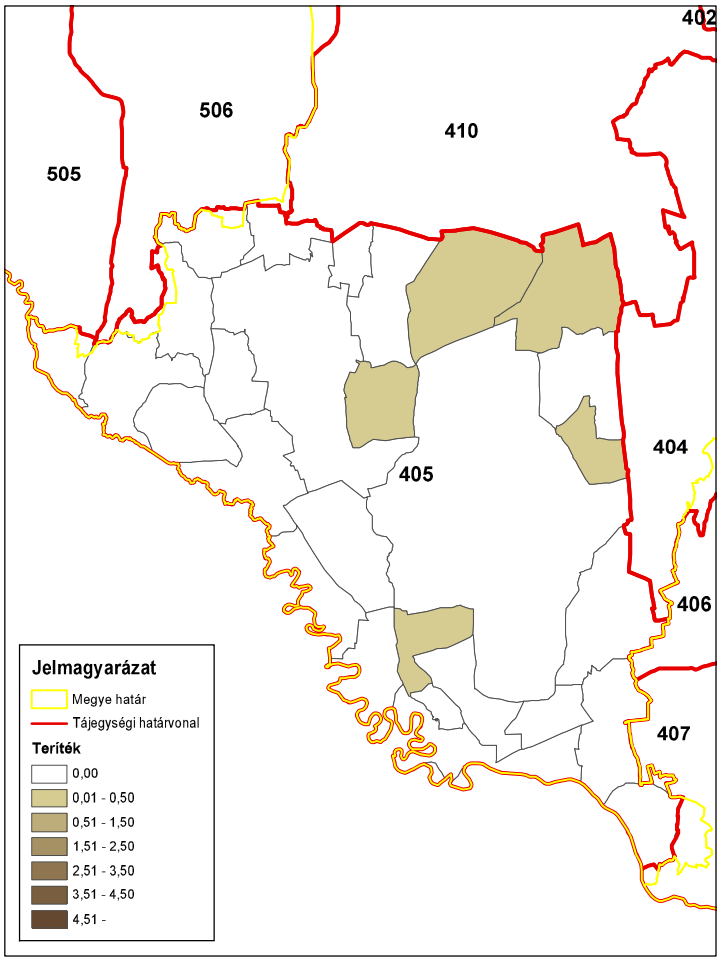
Mezei nyúl - borz kapcsolata

Mezei nyúl - vaddisznó kapcsolata

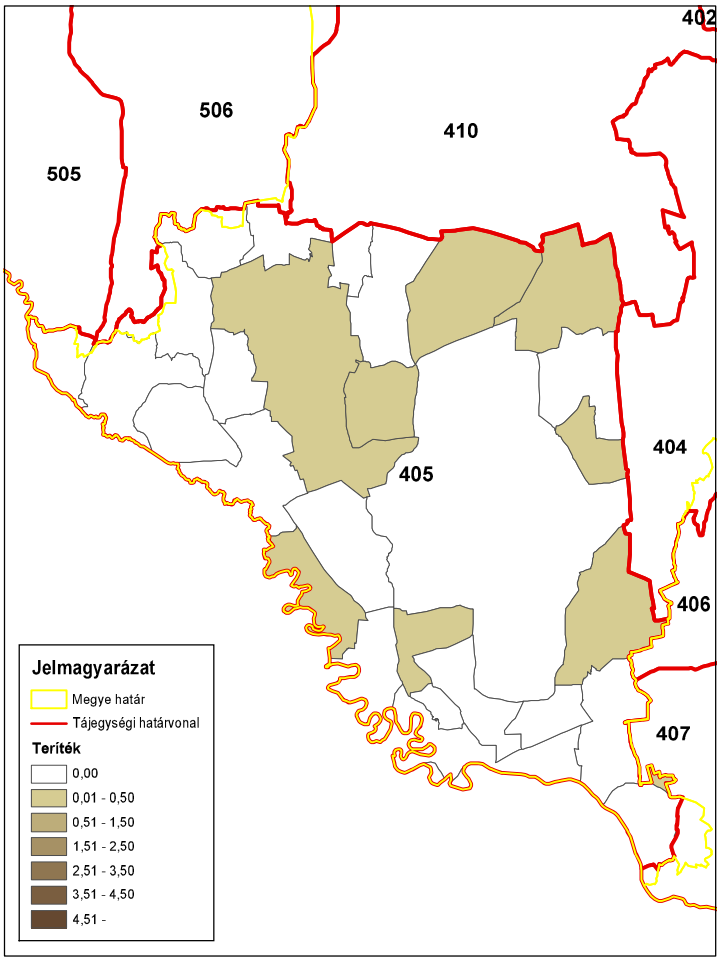

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

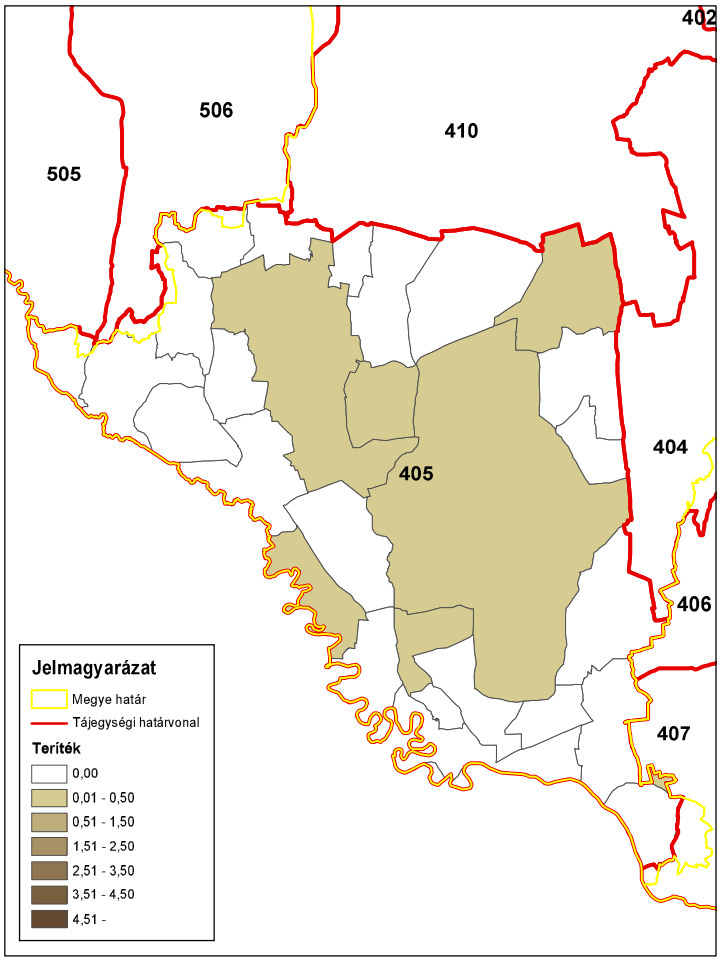
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

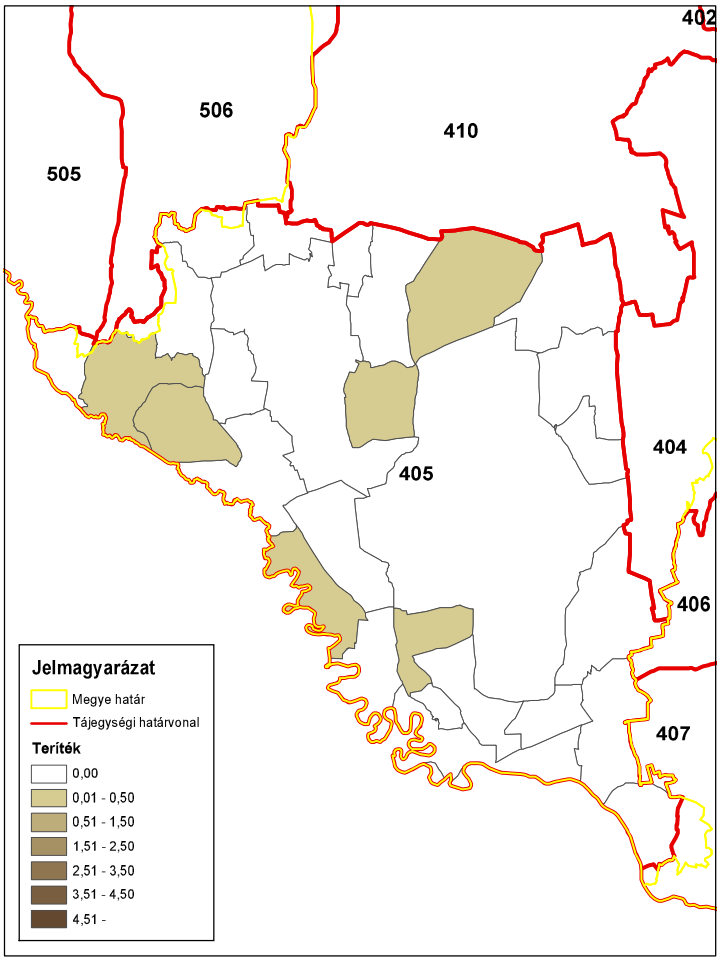
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

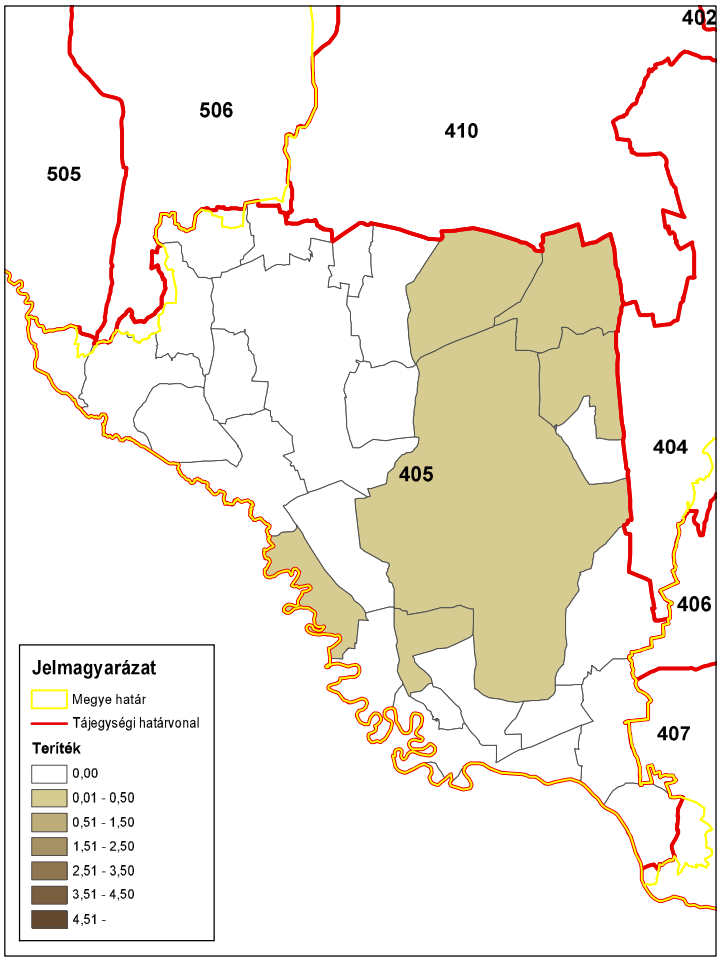
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

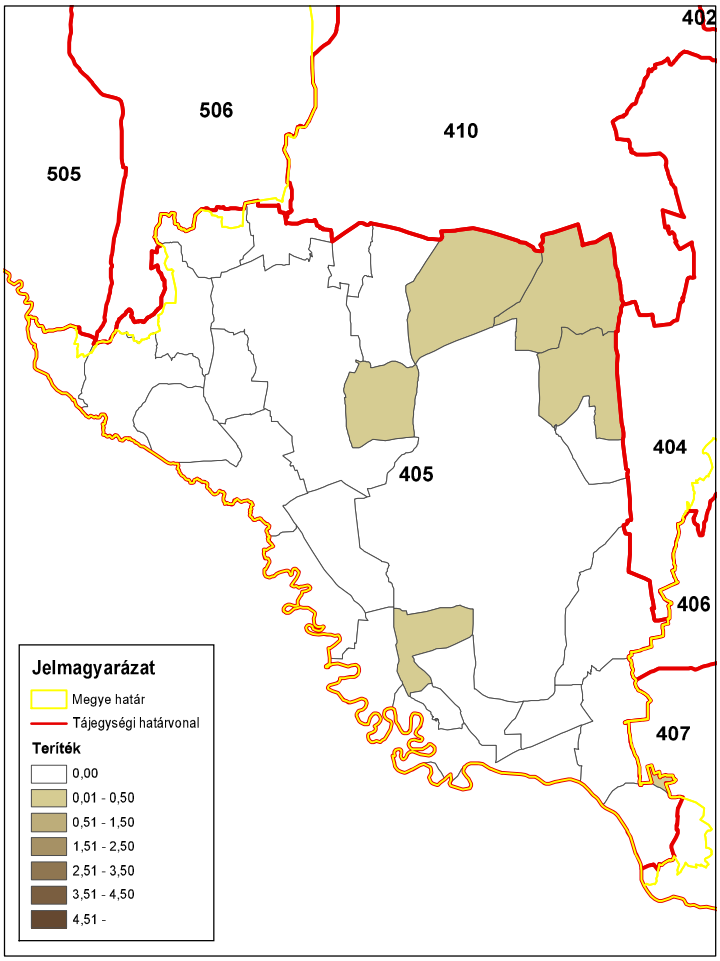
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

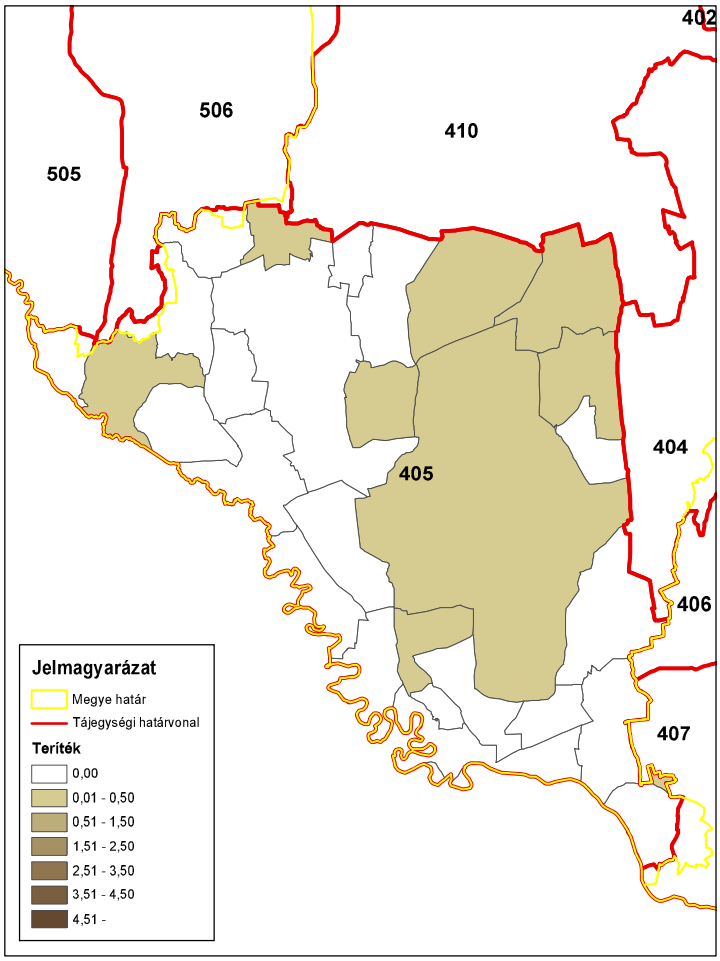
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

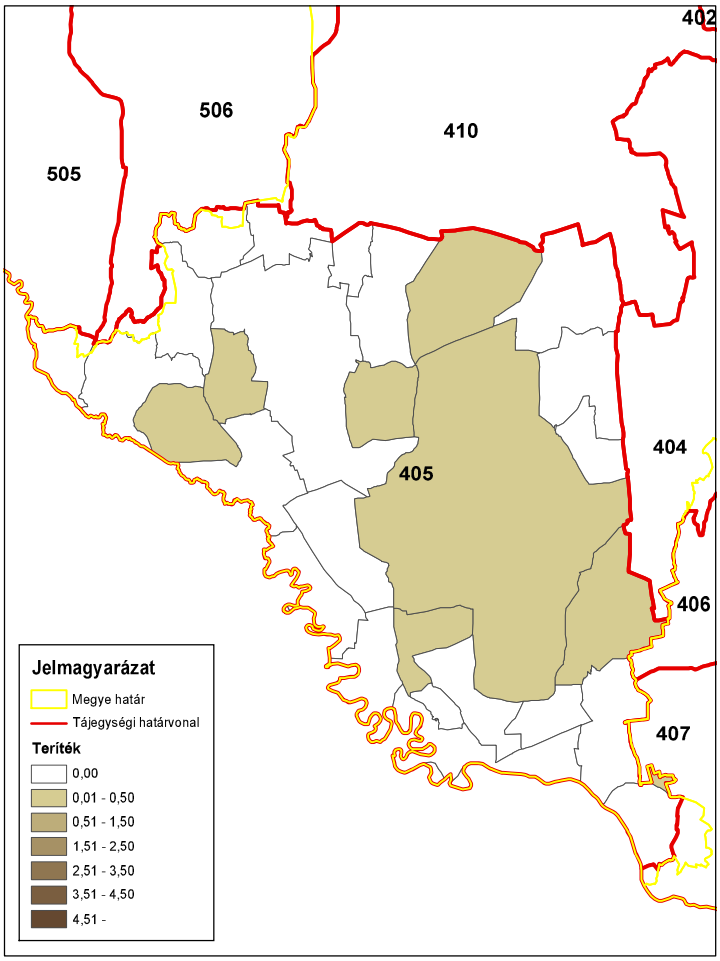
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Belső-Somogyi** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban az első ciklusban folyamatos csökkenést mutatott, míg a másodikban stagnált (6.6 ezer → 3 ezer; -54.4%).
- A vadgazdálkodási tájegységben kibocsátás alapvetően nem történt, kivéve 2007, 2008 és 2010-ben (sorban 9.9 ezer, 5.7 ezer, 100 db).
- A teríték ennek megfelelően stabilan alacsony volt (169-358), kivéve a kibocsátás szempontjából kiugró két évet (3 ezer, ill. 1.9 ezer).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy azon egységek aránya, ahol egyáltalán nincsen hasznosítás, megközelíti a terítékkel rendelkezőkét. Előbbiek főleg a tájegység nyugati, utóbbiak elsősorban a tájegység keleti felén találhatóak.
- A **Belső-Somogyi** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya jelentősen csökkent, kibocsátás két évtől eltekintve nincsen, a teríték stabilan alacsony. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége alacsony, a korábbiakhoz képest is visszaszorult.
- A VGTE területén a szabadterületi fácán állomány átlagos sűrűsége folyamatosan a korábban meghatározott küszöbérték (4 db/km^2) alatt volt, ami alatt a megelőző tervezési ciklusokban a fácán vadászatát a hatóság nem engedélyezte.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás stabilan alacsony volt (4-12%), kivéve a kibocsátás miatt kiugró két évet (119.8% ill. 57.3%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás ebben a két évben 30.6% ill. 32.8% volt.
- A kibocsátás éveiben a fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során folyamatosan alacsony volt (2.2-12.1%). A szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye sem kibocsátás nélkül, sem a kibocsátás éveiben nem állt fenn, bár utóbbi esetben ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

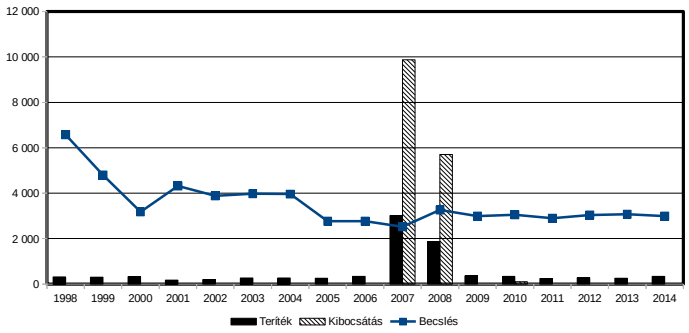
- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (52/52) és a hasznosítás (52/52) alapján is az alsó negyedében található. A fácán kibocsátás mellőzése és stabilan alacsony hasznosítás mellett, a szabadterületi állomány túlhasznosítása nélkül is tapasztalható volt a szabadterületi állomány csökkenése. A fácán vadászati jelentőségének szinte teljes elvesztése a jelenlegi alacsony szint fennmaradását, de akár a további lassú csökkenését is előre jelezheti.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

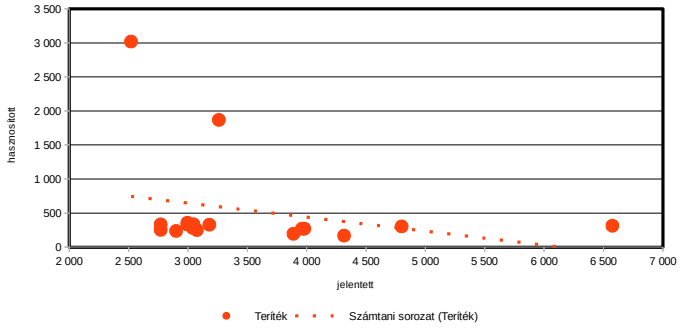
VGTE: **405**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	6 575	0	314	4,8%	-	**4,8%**
1999	4 800	0	304	6,3%	-	**6,3%**
2000	3 180	0	329	10,3%	-	**10,3%**
2001	4 315	0	169	3,9%	-	**3,9%**
2002	3 888	0	196	5,0%	-	**5,0%**
2003	3 980	0	271	6,8%	-	**6,8%**
2004	3 960	0	271	6,8%	-	**6,8%**
2005	2 770	0	254	9,2%	-	**9,2%**
2006	2 770	0	334	12,1%	-	**12,1%**
2007	2 520	9 874	3 019	119,8%	30,6%	**2,3%**
2008	3 260	5 700	1 869	57,3%	32,8%	**4,9%**
2009	2 995	0	358	12,0%	-	**12,0%**
2010	3 046	100	336	11,0%	336,0%	**10,0%**
2011	2 900	0	238	8,2%	-	**8,2%**
2012	3 040	0	283	9,3%	-	**9,3%**
2013	3 075	0	251	8,2%	-	**8,2%**
2014	2 995	0	332	11,1%	-	**11,1%**
Változás	-54,4%	-100,0%	5,7%	132,1%	-	132,1%
Minimum	2 520	0	169	3,9%	30,6%	2,3%
Maximum	6 575	9 874	3 019	119,8%	336,0%	12,1%

A fácánállomány és a hasznosítás

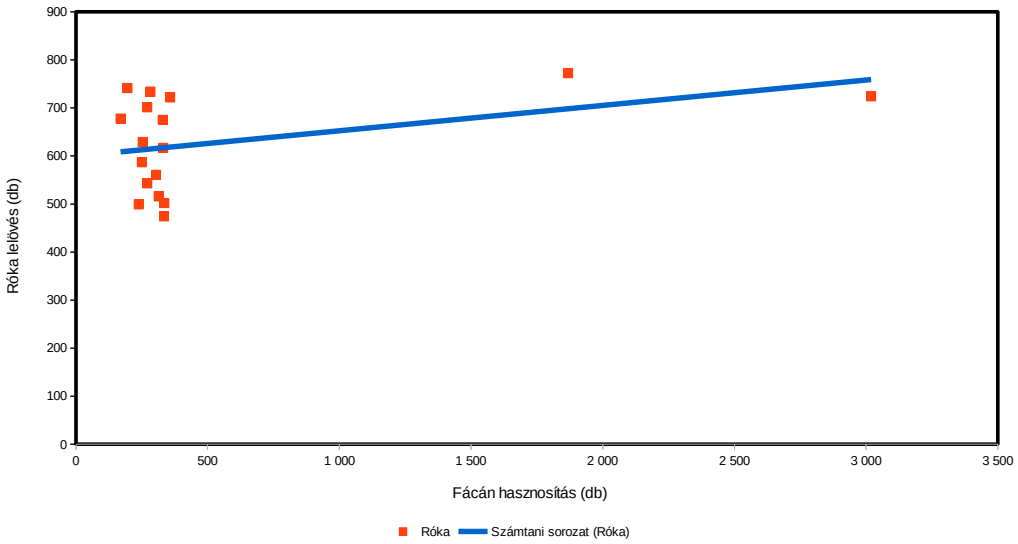
A fácánállomány és a hasznosítás

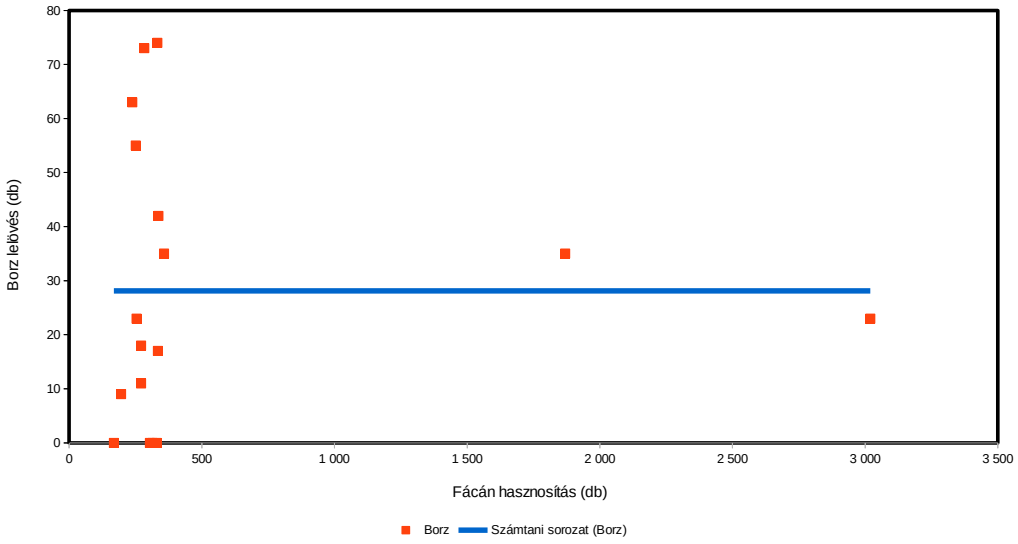
A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **405**

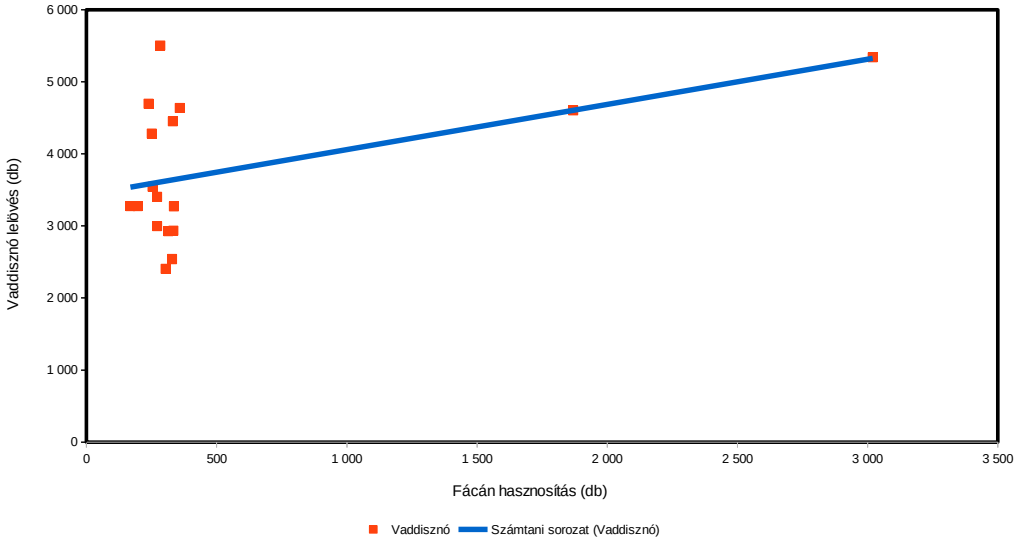
Fácán - róka kapcsolata

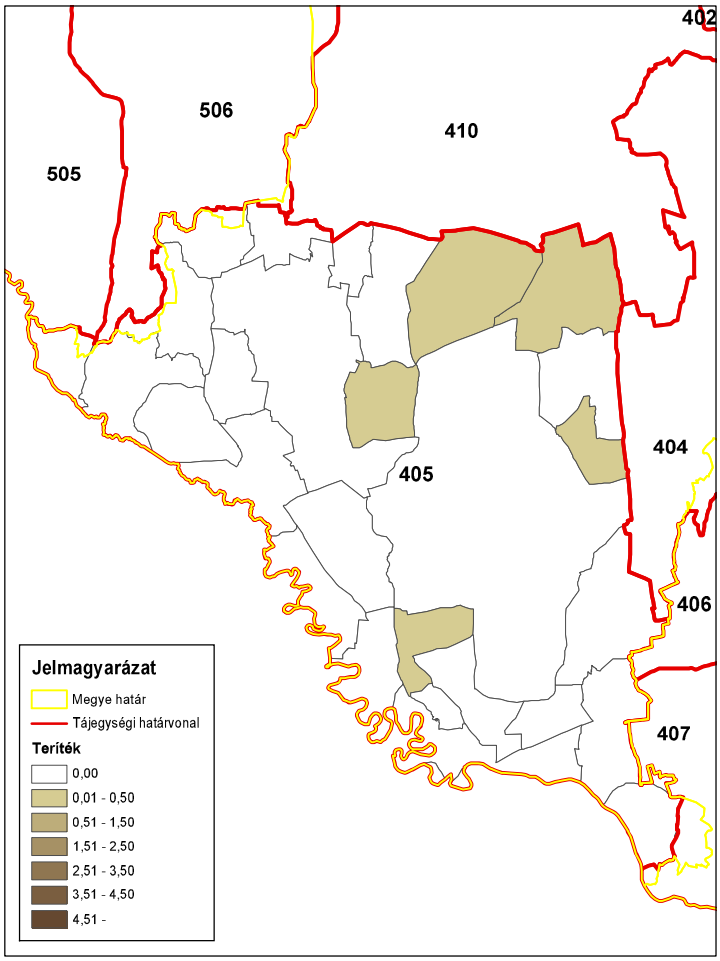
Fácán - borz kapcsolata

Fácán - vaddisznó kapcsolata

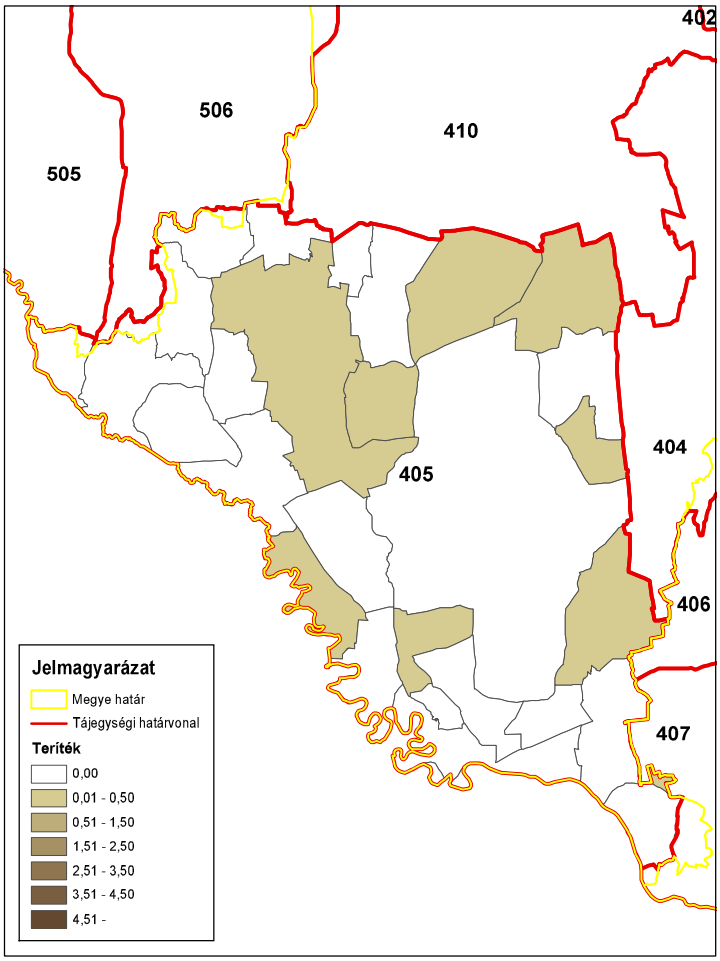

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

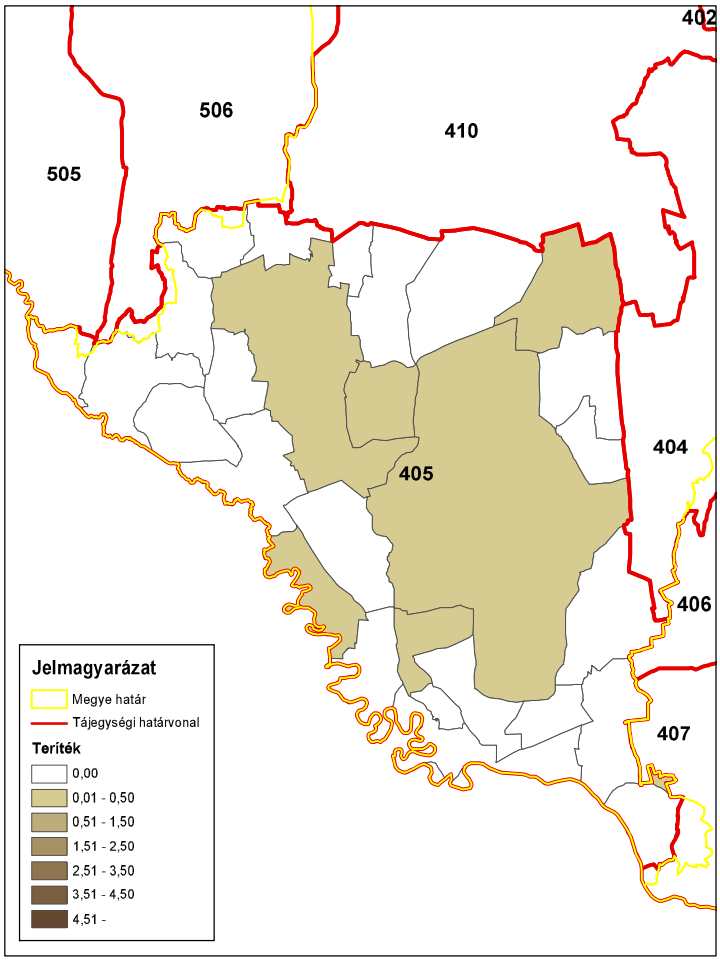
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

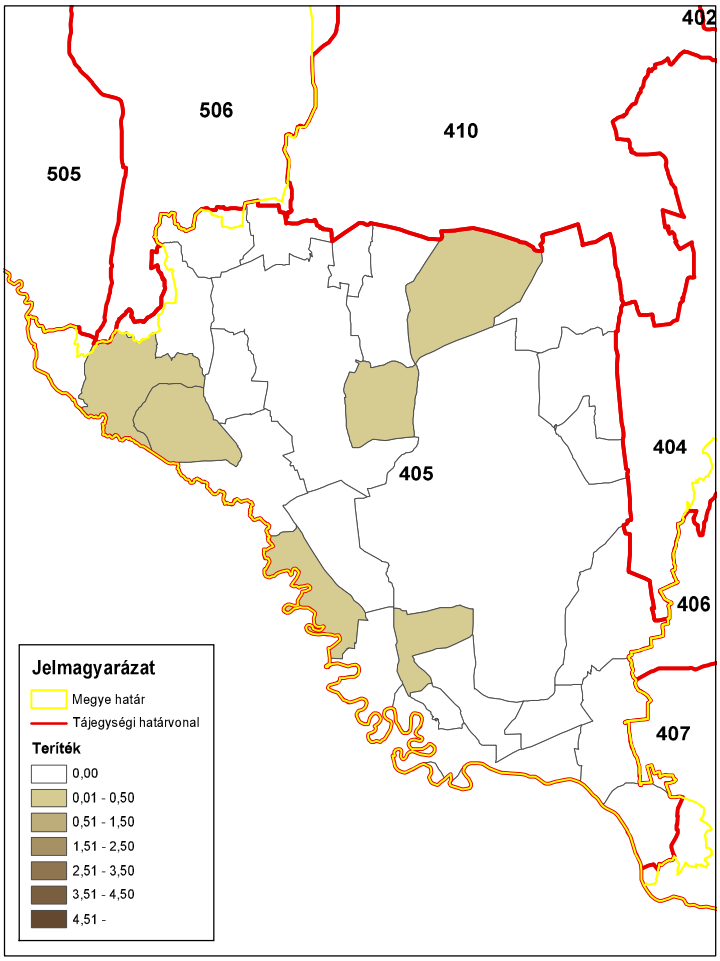
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

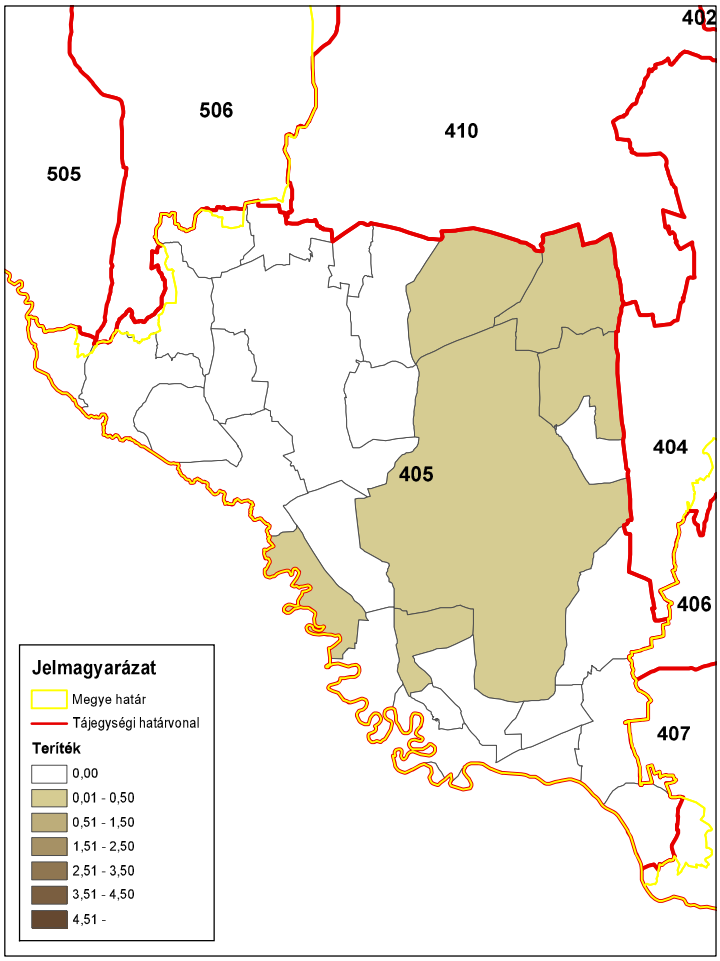
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

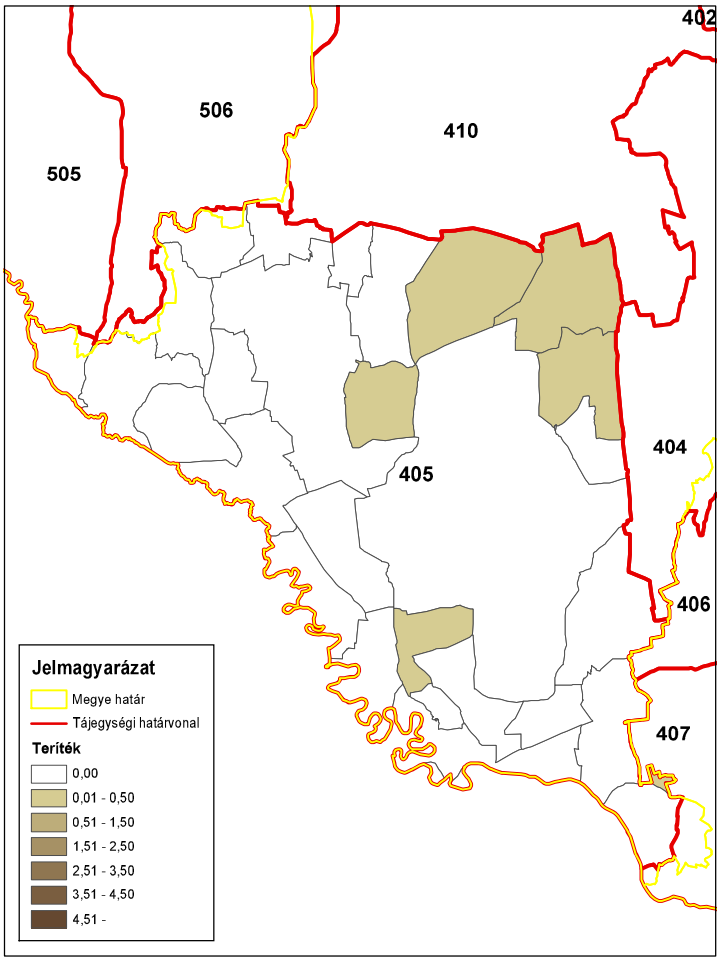
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

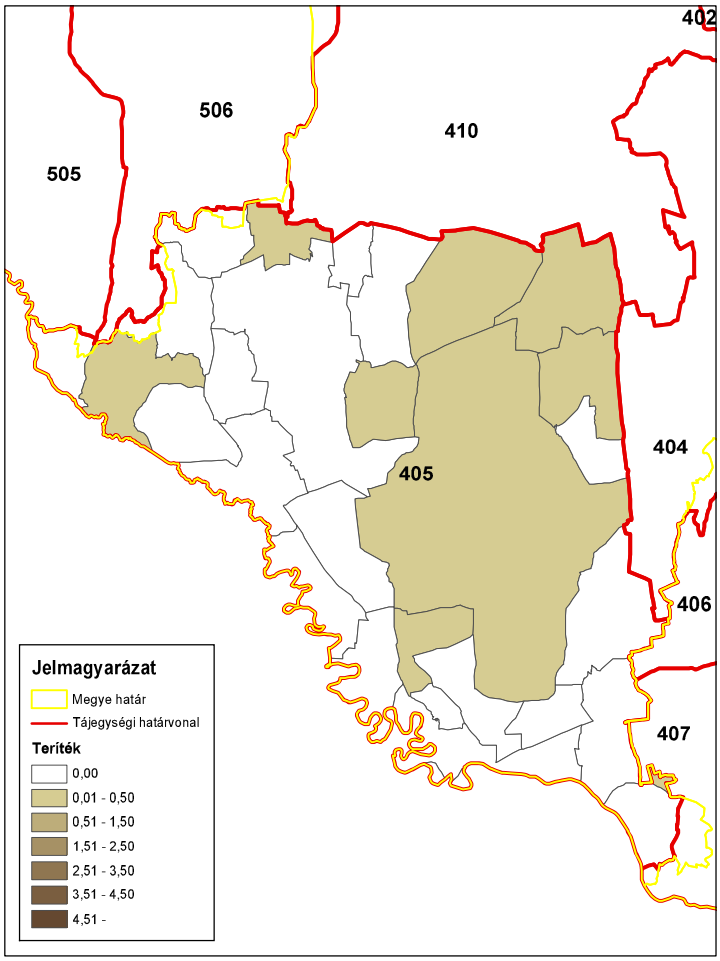
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

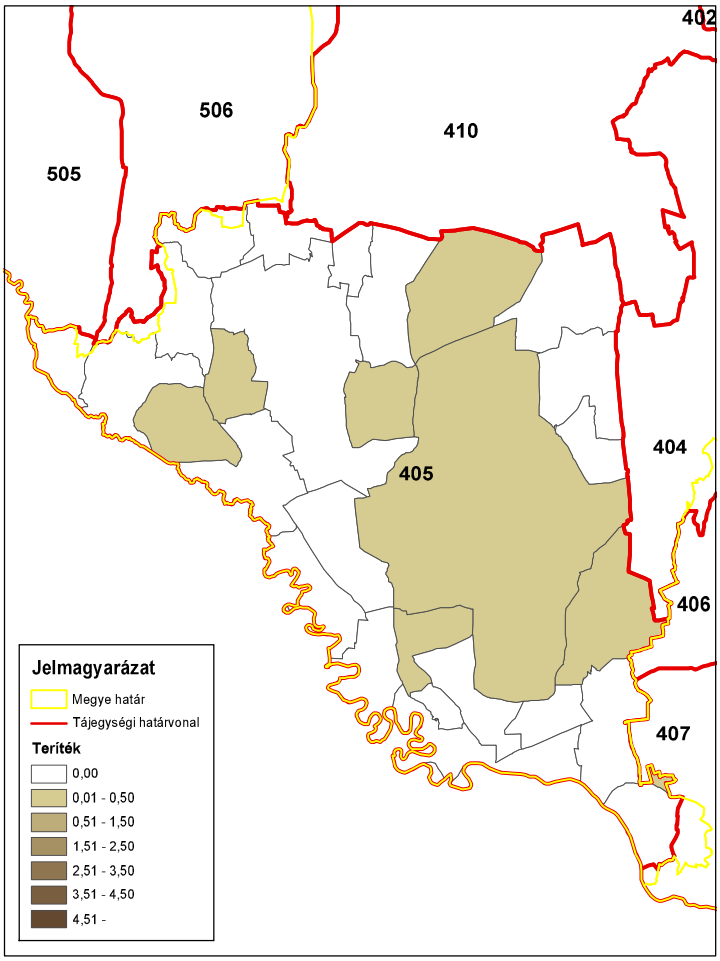
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

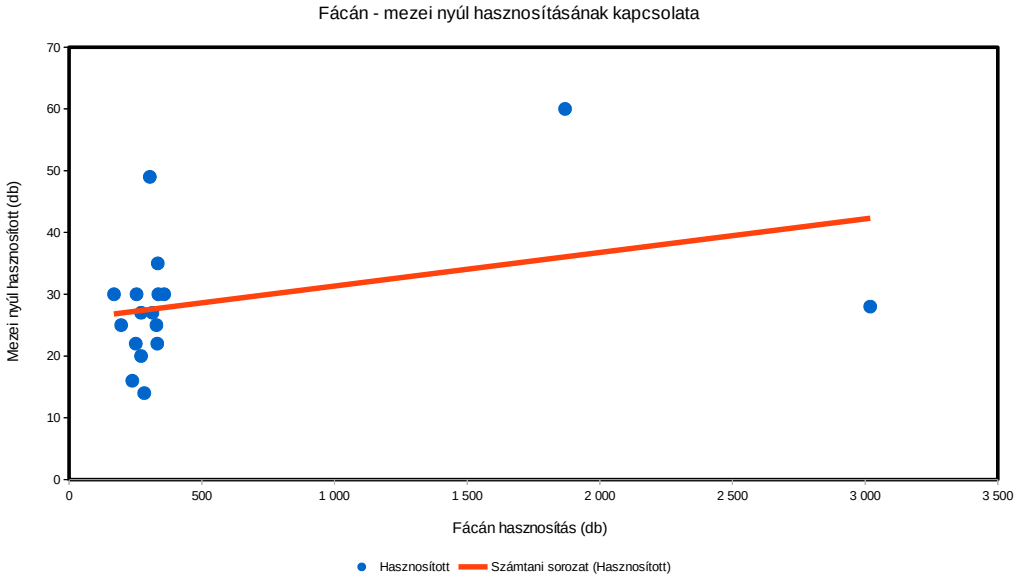
Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

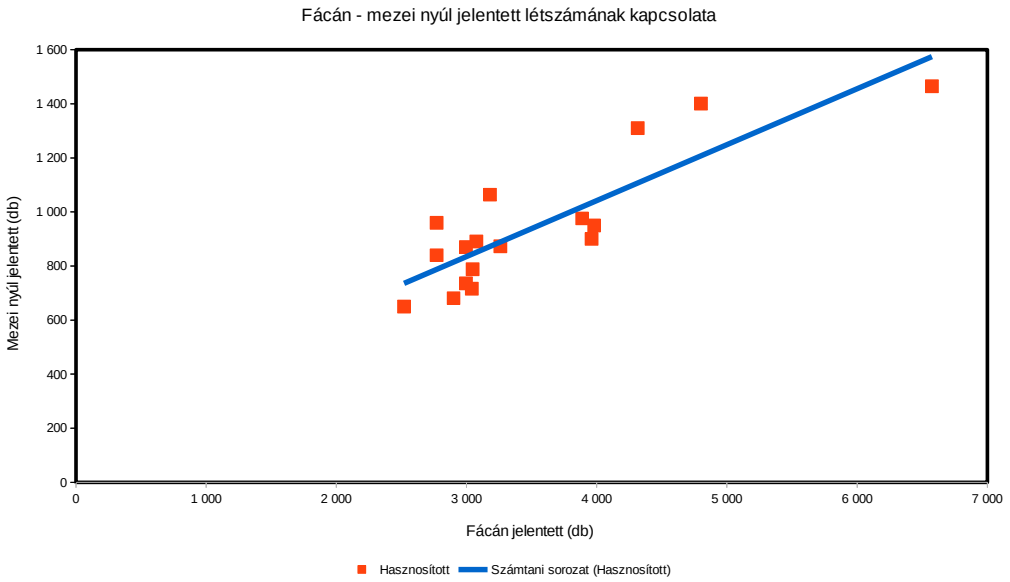

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **405**

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma gyakorlatilag nullára csökkent (115→0 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig stabil volt (220-311 pld.), a monitoring program keretében negyedére csökkent.
- **Vetési lúd**: Terítéke 0-70 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: 0-52 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: 120-600 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Csökkenő tendenciájú adatsor. A röptetett réce lelövés 0-10 pld. között alakult, vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-45 pld. között alakult. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 0-38 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Lelövés 0-15 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.

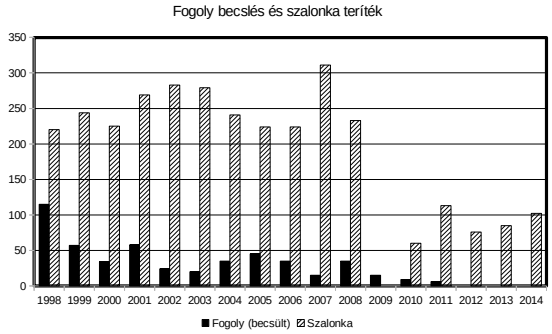
A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

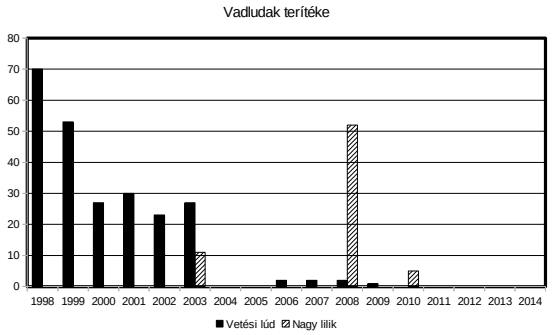
- A **Belső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben (405)** sem gazdálkodási, sem vadászati szempontból nem lehet jelentősnek tekintett egyéb hasznos apróvadfajt meghatározni. A fajok terítéke általában minimális és csökkenő tendenciájú. A becslési adatok szerint a fogoly kipusztult a tájegység területéről.

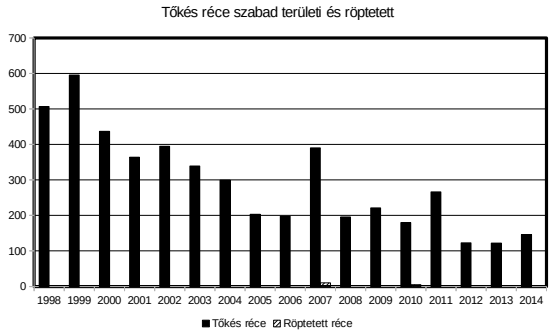
A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

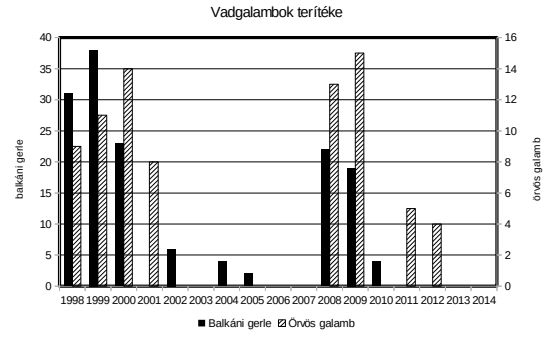
VGTE: **405**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	115	0	220	70	0	507	0	22	20	0	0	25	31	9
1999	57	0	244	53	0	595	0	10	9	0	0	45	38	11
2000	34	0	225	27	0	437	0	5	0	0	0	42	23	14
2001	58	0	269	30	0	364	0	0	3	0	0	32	0	8
2002	24	0	283	23	0	395	0	0	37	0	0	0	6	0
2003	20	0	279	27	11	339	0	0	30	0	0	2	0	0
2004	35	0	241	0	0	299	0	0	0	0	0	0	4	0
2005	45	0	224	0	0	203	0	0	0	0	0	0	2	0
2006	35	0	224	2	0	198	0	0	0	0	0	0	0	0
2007	15	0	311	2	0	390	10	0	0	0	0	0	0	0
2008	35	0	233	2	52	196	0	0	4	0	0	0	22	13
2009	15	0	0	1	0	221	0	0	3	0	0	10	19	15
2010	9	0	60	0	5	180	5	0	0	0	0	20	4	0
2011	6	0	113	0	0	266	0	0	0	0	0	0	0	5
2012	0	0	76	0	0	123	0	0	0	0	0	0	0	4
2013	0	0	85	0	0	122	0	0	0	0	0	0	0	0
2014	0	0	102	0	0	146	0	0	0	0	0	14	0	0
Változás	-100,0%	-	-53,6%	-100,0%	-100,0%	-71,2%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-	-	-44,0%	-100,0%	-100,0%
Minimum	0	0	0	0	0	122	0	0	0	0	0	0	0	0
Maximum	115	0	311	70	52	595	10	22	37	0	0	45	38	15
Átlagos	29,6	0,0	187,6	13,9	4,0	293,0	0,9	2,2	6,2	0,0	0,0	11,2	8,8	4,6

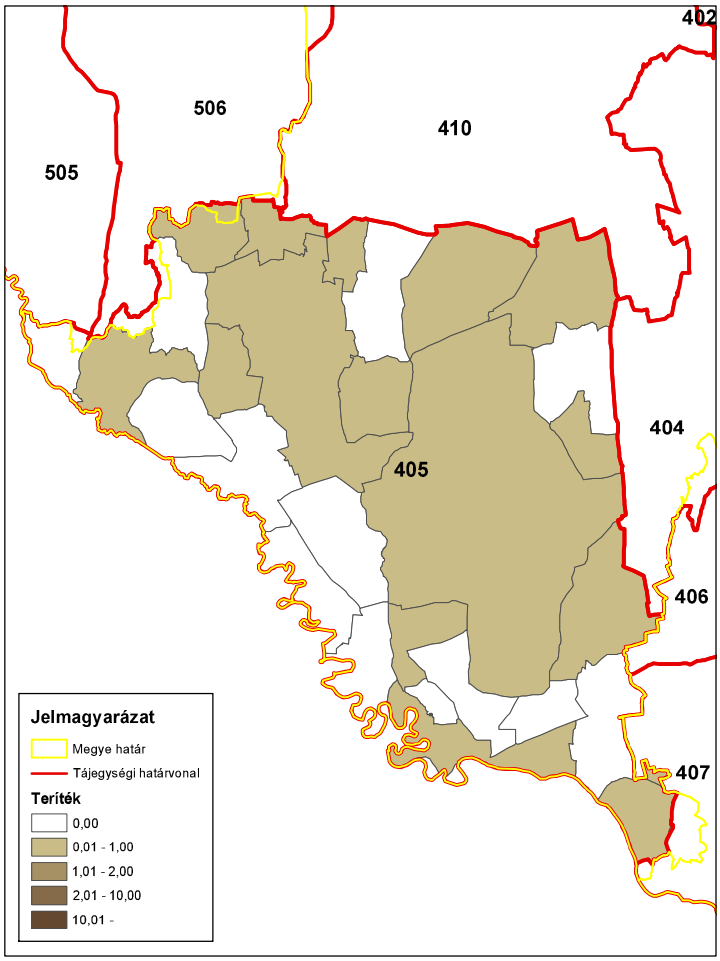

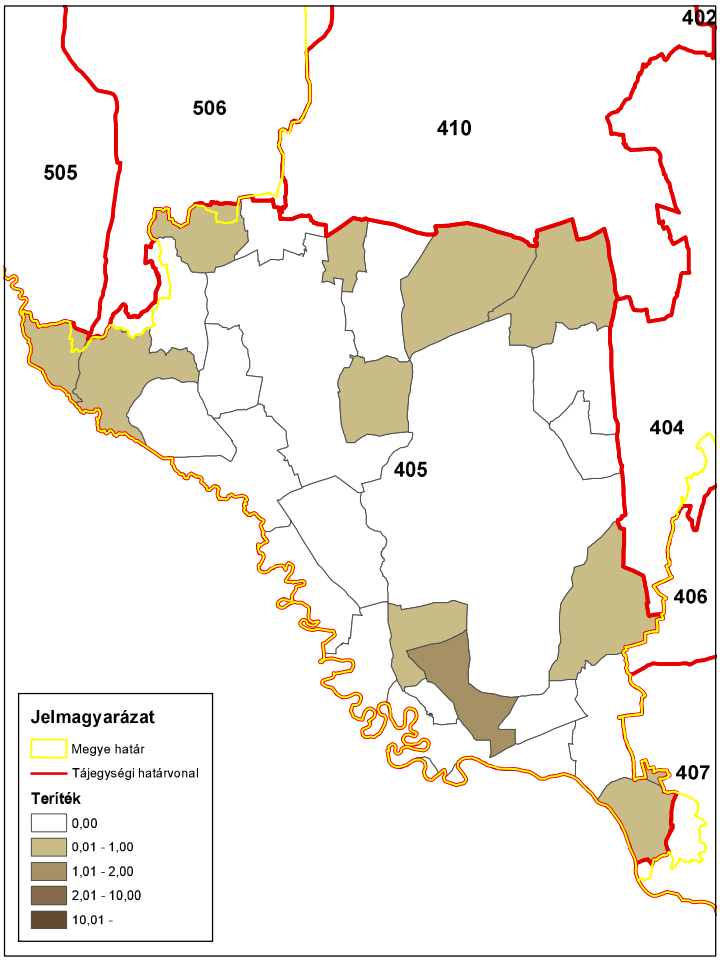

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

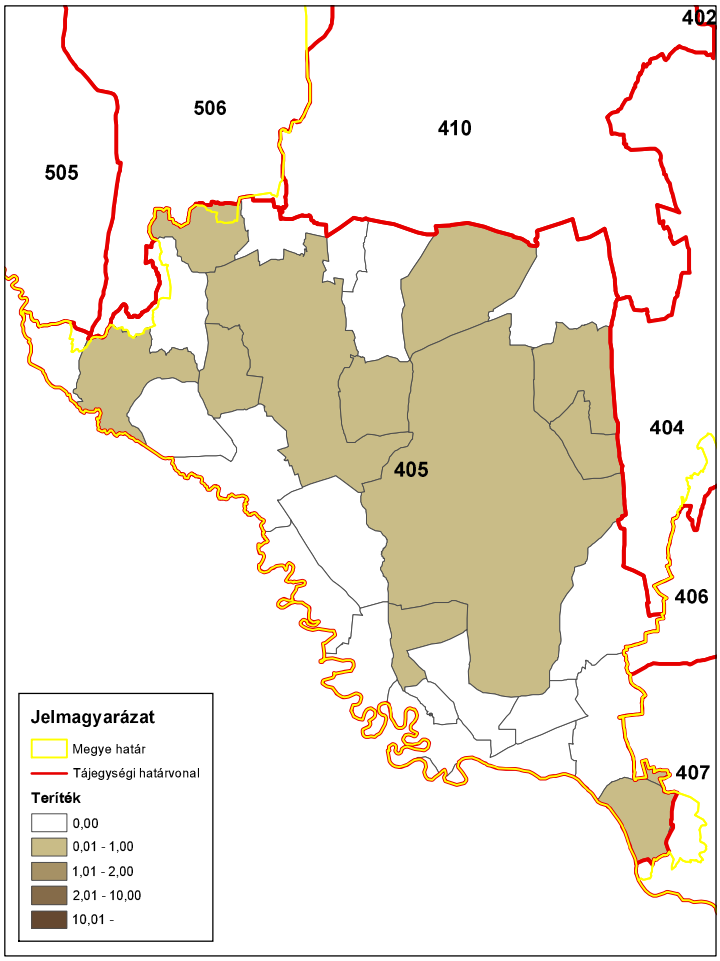
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

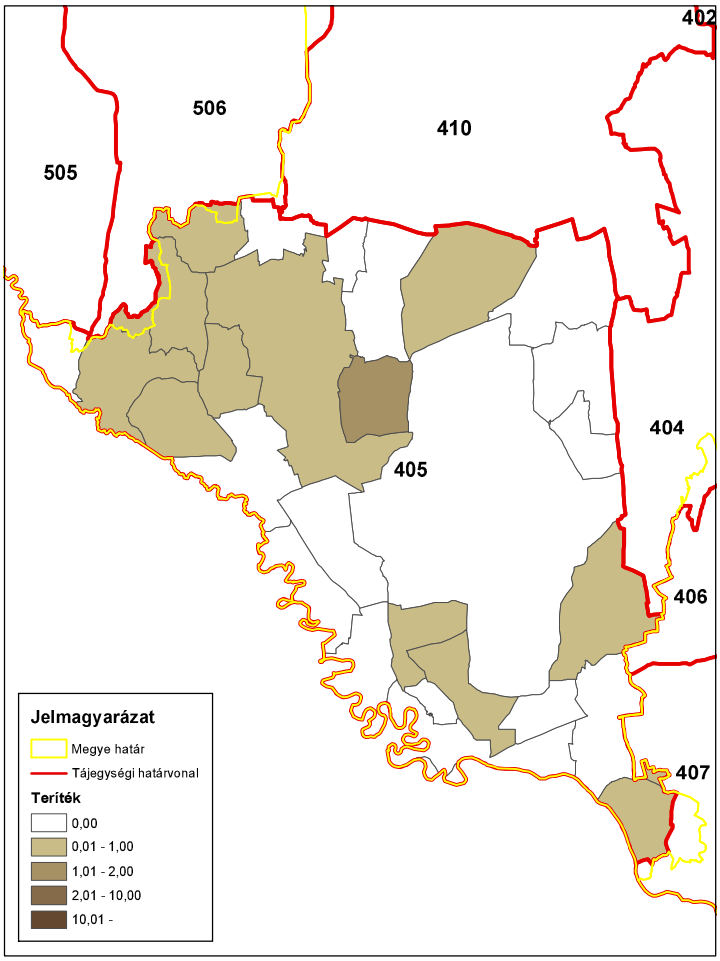
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

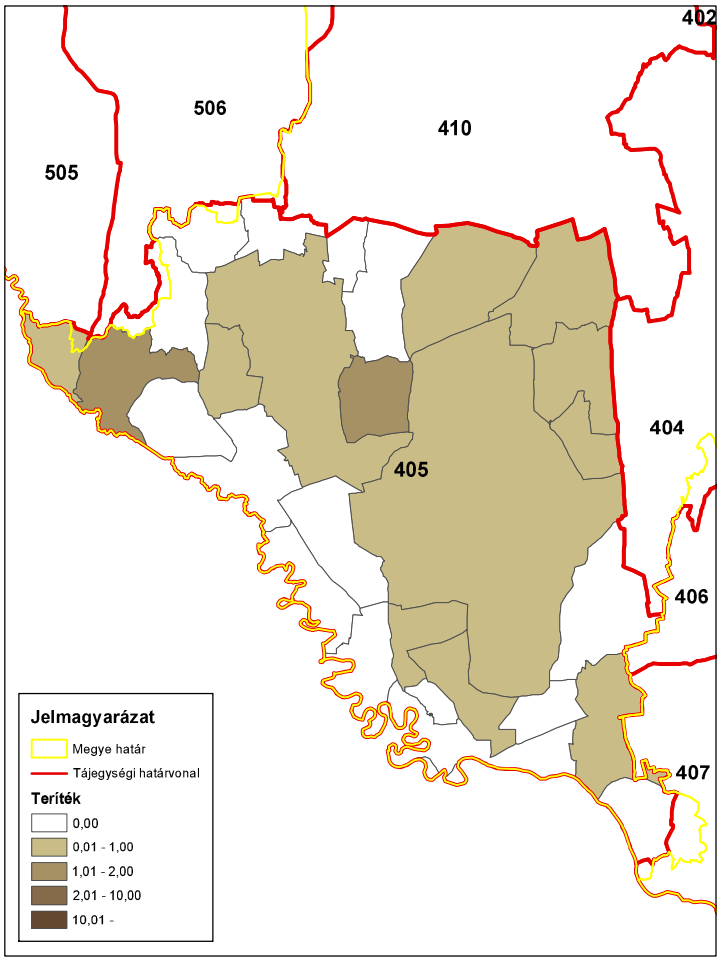
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

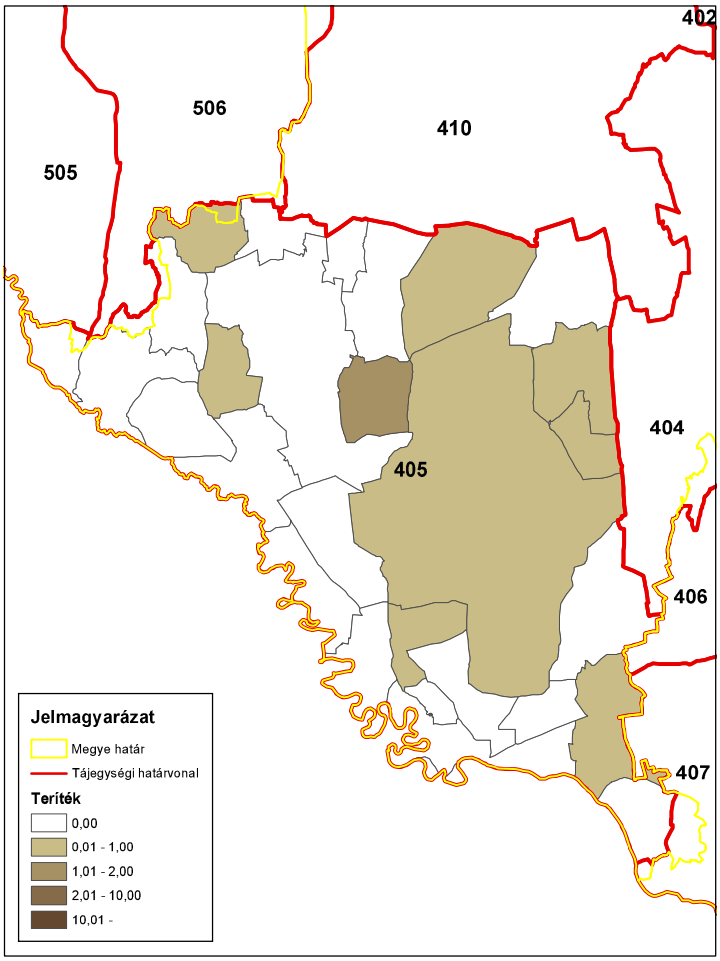
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

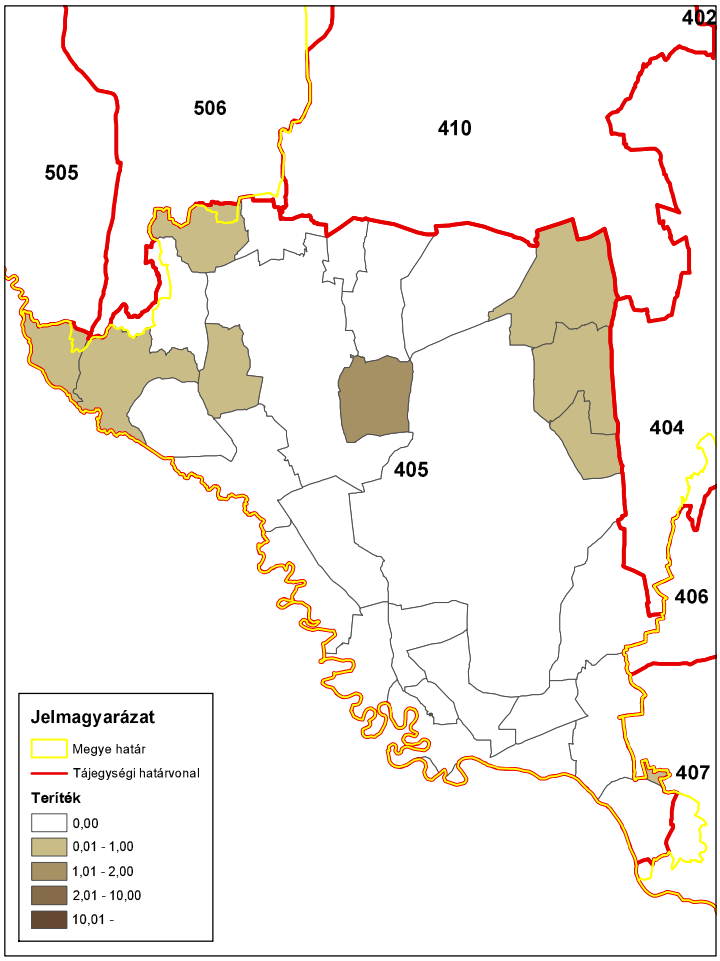
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

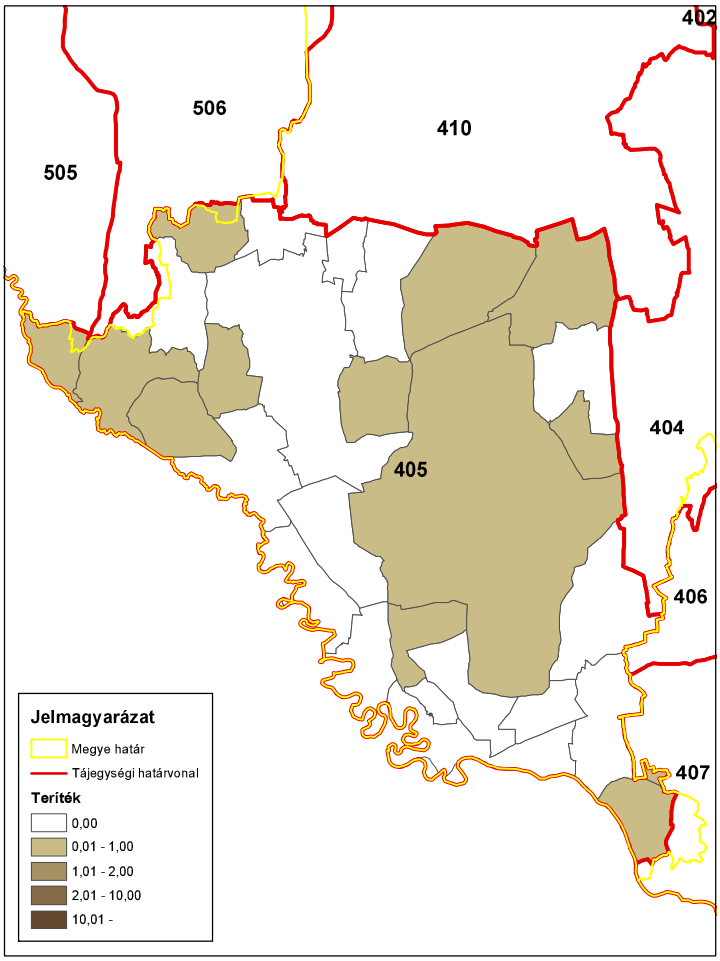
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke 2006 után nem emelkedett 100 pld. fölé.
- **Szarka:** A szarka lelövések száma a 2000-es évek elejétől nem emelkedett 100 pld. fölé.
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma a 2000-es évek elejétől 100-150 pld. között mozgott.
- **Róka**: A róka terítéke kiegyenlített volt (500-700 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (9 → 74 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-86%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-91%).
- **Házi görény:** Összesen 1 pld-t ejtettek el a tájegységben 2002-ben.
- **Nyest**: Összesen 2 pld-t ejtettek el tájegységben 2014-ben.
- **Üregi nyúl:** Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:** Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: A lelövések a vadgazdálkodási tájegységben folyamatosak és erőteljesen növekvőek (4 → 608 pld.). Az elejtések a 100-as nagyságrendet 2008-ban haladták meg, de az azóta eltelt időszakban is 500%-os a növekedés. A tájegység legfontosabb ragadozója.
- **Nyestkutya**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

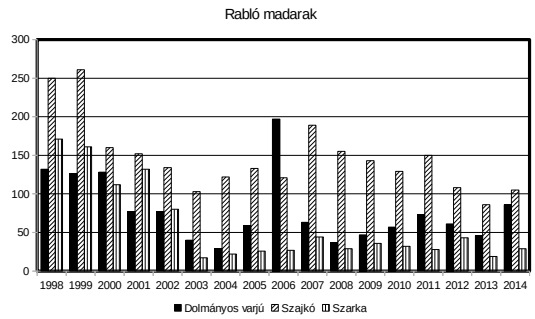
Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

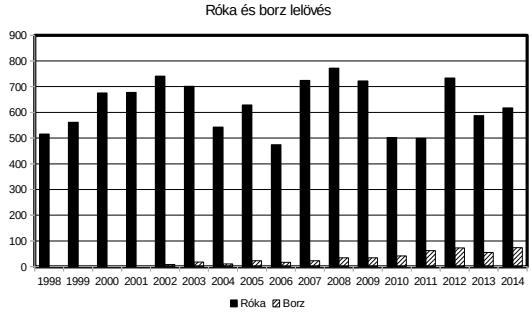
- A **Belsõ-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben (405)** legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl és a fácán terítéke az alsó, az őzé az átlag feletti negyedbe tartozik, míg a gímé és a vaddisznóé is a felső negyedbe. Ez magyarázza, hogy a tájegységen belül a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem foglalkoztak. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz és az aranysakál terítéke növekedett az elmúlt időszakban. Ez utóbbi mostanra a tájegység legfontosabb ragadozójává vált. A róka és az aranysakál gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is fontos. Az aranysakál állományának csökkentéséhez legalább a 2-es, a rókánál legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. Az aranysakál tájegységen belüli növekedő szerepe megköveteli, hogy a vadgazdálkodók célzottan is foglalkozzanak a faj állományának korlátozásával és ehhez a vadászati megoldásokon túl az élőhely kezelés lehetőségeit is figyelembe vegyék. A róka terítéksűrűsége térben és időben is változatosan alakult a tájegységben, de a vadgazdálkodási egységek többségénél a teríték nem haladja meg a 0.5 pld/km^2–t. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ugyan ez elsősorban a tájegység azon területein igaz, ahol azt az apróvadállomány még ezt megköveteli, míg az aranysakál és a róka esetében a tájegység teljes területén növelni kell a vadászat intenzitását és hatékonyságát. A ragadozó fajok gyérítésének lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

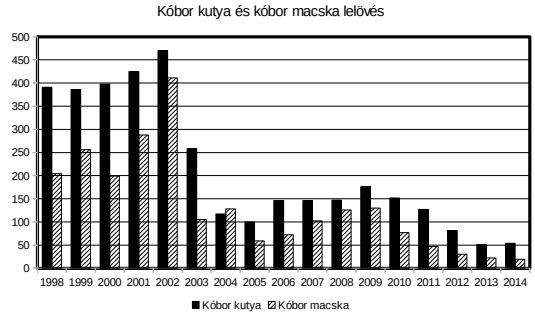
A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

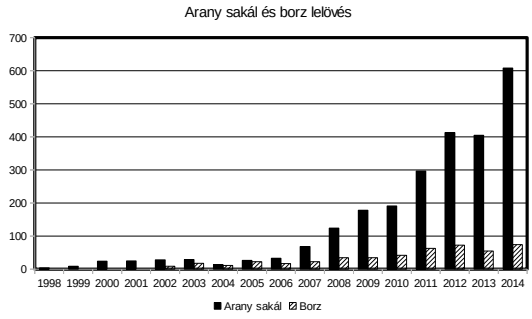
VGTE: **405**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	132	171	250	516	0	391	204	0	0	0	0	4	0	0
1999	126	161	261	561	0	386	256	0	0	0	0	9	0	0
2000	128	112	160	675	0	398	199	0	0	0	0	24	0	0
2001	77	132	152	678	0	425	288	0	0	0	0	25	0	0
2002	77	80	134	741	9	470	411	1	0	0	0	28	0	0
2003	40	17	103	701	18	258	105	0	0	0	0	29	0	0
2004	29	22	122	543	11	117	128	0	0	0	0	14	0	0
2005	59	26	133	629	23	100	59	0	0	0	0	27	0	0
2006	197	27	121	474	17	146	72	0	0	0	0	33	0	0
2007	63	44	189	724	23	146	102	0	0	0	0	69	0	0
2008	37	29	155	772	35	147	126	0	0	0	0	124	0	0
2009	47	36	143	722	35	176	130	0	0	0	0	178	0	0
2010	57	32	129	502	42	152	77	0	0	0	0	191	0	0
2011	73	28	150	499	63	127	47	0	0	0	0	297	0	0
2012	61	43	108	734	73	81	30	0	0	0	0	413	0	0
2013	46	19	86	587	55	51	22	0	0	0	0	405	0	0
2014	86	29	105	617	74	54	19	0	2	0	0	608	0	0
Változás	-34,8%	-83,0%	-58,0%	19,6%	722,2%	-86,2%	-90,7%	-100,0%	+	-	-	15100,0%	-	-
Minimum	29	17	86	474	0	51	19	0	0	0	0	4	0	0
Maximum	197	171	261	772	74	470	411	1	2	0	0	608	0	0
Átlagos	78,5	59,3	147,1	627,9	28,1	213,2	133,8	0,1	0,1	0,0	0,0	145,8	0,0	0,0

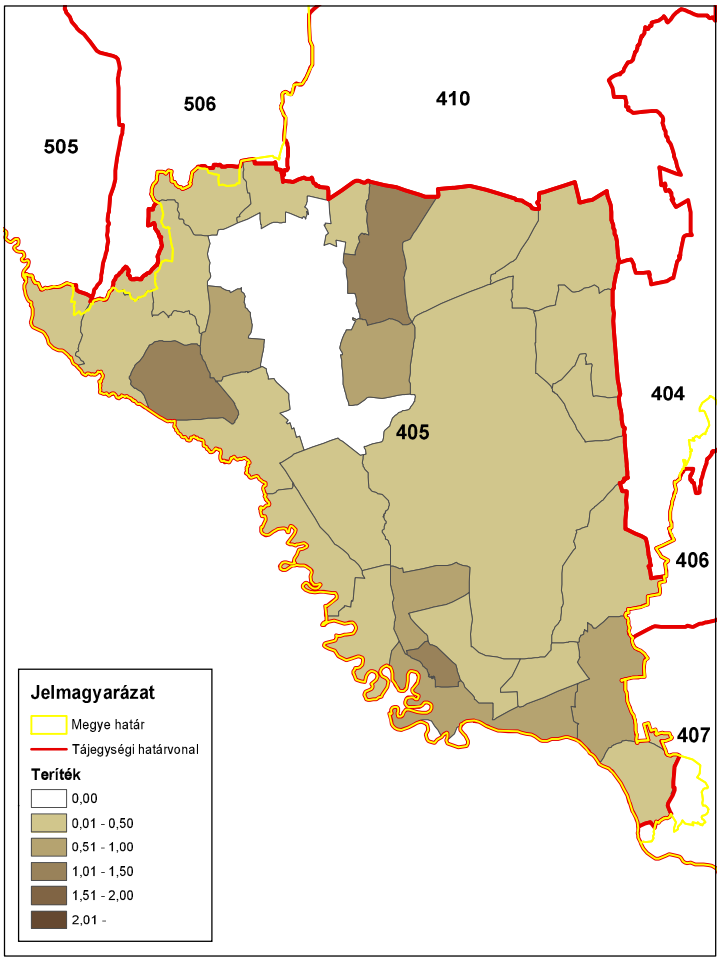

Róka (teríték - db/km^2) 2007

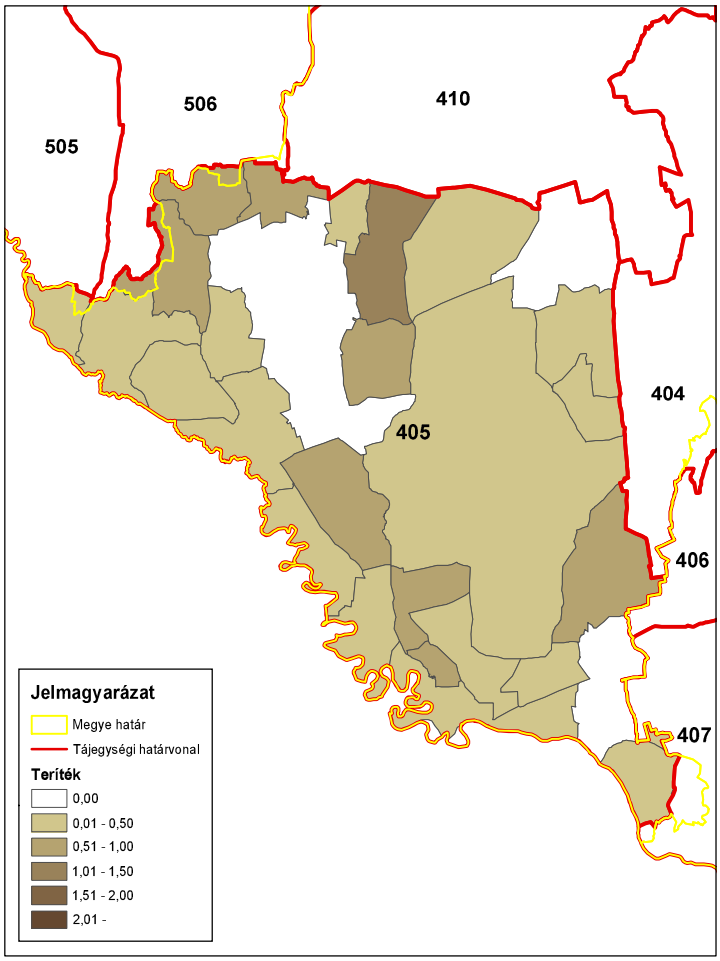
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

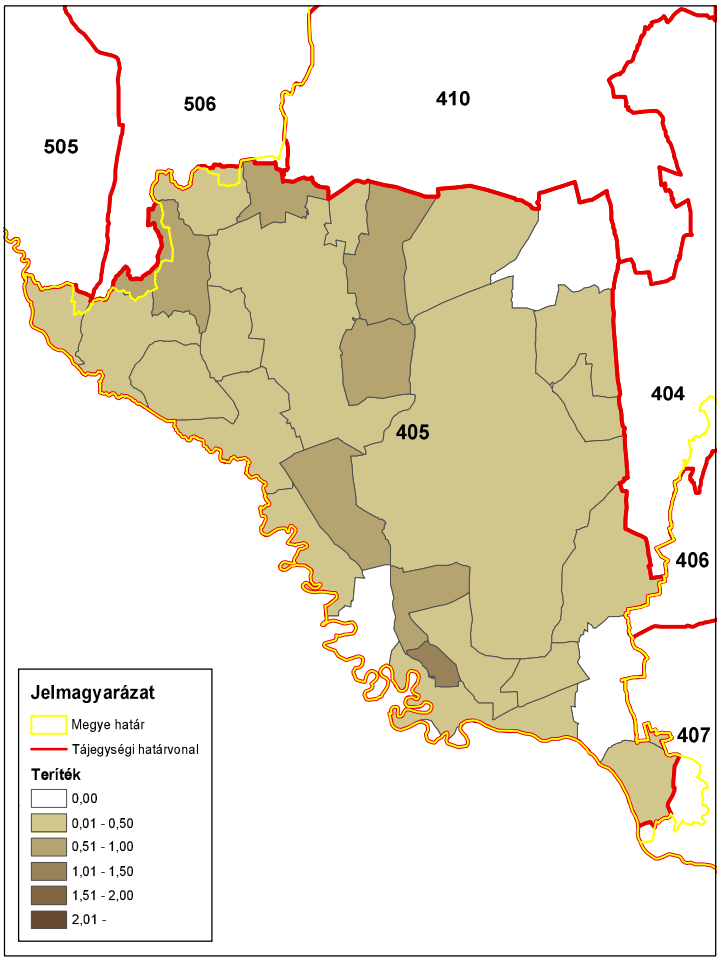
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (405) a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve nagyon jelentős. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a felső negyedben (1/52 és 2/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység teljes területén előfordul, szinte mindenhol magas sűrűségben. A tájegységben a magas erdősültség (47,7%) és az erdőtömbök térbeli elhelyezkedése ideális ahhoz, hogy a közöttük lévő mezőgazdasági élőhelyeket az év során időlegesen élettérként használhassa a szarvas. A tájegységben a gímszarvas magas állománysűrűségének azonban az erdőterületek jelentik az alapot.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a felső harmadban (3/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 44,6% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban kiemelkedő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (5137 → 6527 pld.; +27,1%), ezzel párhuzamosan, és ezt kissé meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (1598 → 2871 pld.; +79,7%).
- A teljes időszak átlagában megfigyelhető magas 44,8%-os hasznosítási arány, az utolsó öt év átlagában (más tájegységekkel ellentétben) alig emelkedett (45,2%). A tehenek esetében a teljes időszakra vonatkozó átlag 43,4% (az utolsó öt év során átlag 45,2%) mindazonáltal a gímszarvas állománycsökkentő kezelési stratégiájára utal. Ez ugyanakkor összességében nem volt eredményes, ráadásul a jelentett létszámok évről-évre bekövetkezett változásait látva, az már-már függetlenül ala-kult a hasznosítás mértékétől. Ez a jelentett létszám és a teríték esetében felveti a kérdést, hogy azok mennyire jellemzik a valóságot. A jelentett létszámok alulbecsültek lehetnek és a teríték jelentett összetétele pedig eltérhet a ténylegestől.
- Az adatok szerint a gímszarvas, a térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 közötti alakulásában, tájegységi szinten jelentős szerepet játszik.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 2600 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 4900 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést kizáró gazdál-kodást célszerű folytatni. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére nem csökkent a jelentett létszám, ami a megfelelő megbíz-hatóságú adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányára is rámutat.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A nagyon magas hasznosítási arányok melletti eredménytelenség felveti, hogy az állomány nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (a tényleges létszám (!) 30-35-40%-áig) és a teríték összetételének – megbízhatóbb ada-tokra alapozott – kiegyensúlyozása révén elérhető egy olyan egyensúlyi állapot, amikor az állomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kisebb állomány fenntartását.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül lecsökkent az idősek aránya.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/ bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell.
- A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat.
- Sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vad-fajok sajátos igényeihez igazodjanak (elsősorban pillangósok, évelő gyepkeverékek).

A génmegőrzési kezelésű területek

- A tájegység területén belül vannak gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterületek (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység (405)** területén kezdetben nőtt, majd lassan fogyott, a kezdeti értékhez képest így is nagyobb a jelentett állomány (**+66%**). A lelövések hasonló pályán mozogtak, de lényegében azonos szinten vannak a kezdeti értékkel (**+1%**). A hasznosítási aránya 2009-ig 55-90% volt, majd csökkent (50%→ 35%). Az adatok alapján az állományt sikerült csökkenő pályára szorítani.
- A hasznosítás összetétele általában kisebb bikalelövésekkel, nagyobb tehén-, de annál kisebb borjúlelövésekkel írható le (1:2:1,5). A hasznosítás alapvetően az állomány csökkenését segítette, mert a nőivart és borjakat nem védték.
- A magas hasznosítási arányok mellett is lassabban apadó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány valamelyest nagyobb is lehet. Ebből következően a nagyon magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak voltak.
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység 85-90%-ában fordul elő és részben a szomszédos tájegységekben folytatódik. Magját a Lábod térségében élő állomány alkotja. A magas lelövések eredményeként a tájegység jelentős részén a teríték sűrűsége >0.5 db/km^2. A jelentett létszám csaknem teljes egészében szabad területi (95% -100%).
- Az állomány a létszám alapján **(1/52)** a **felső negyedbe,** a terítékalapján **(1/52)** a **felső negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. Mennyiségi mutatóit tekintve országos első az állomány. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint az **alsó félbe** tartozik (**11/14**), azaz gyengébb eredményeket mutat.
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén **"kiemelkedő**" jelentősége van.

Az állomány minőségének értékelése

- A bírált trófeák csaknem egésze szabad területről származik, ezért az agancsok megítéléséhez a trófeabírálati adatbázis a szabad területen élő állományra nézve is megbízható forrás.
- A bírált agancsok száma növekedett, ezek közül átlagosan 25% ± 5% volt az érmes (51-169 db). A érmeseken belül arany érmes 10-20%, ezüst érmes 25-40%, és bronz érmes 40-60% volt.
- Az átlagos szárhossz 6-11 éves kor körül éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 8-11 év kor között éri el a maximumát. Ezeknek az értékeknek azonban nagy a szóródá-

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

sa, főleg a 10 év feletti tartományban.

- A mennyiségi csökkentése esetén a minőség fejlesztése lehet kiemelt szempont a magterület állományaiban.
- „**Jó**” minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A dámszarvasnak a **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a gímszarvashoz és a vaddisznóhoz hasonló nagyságú az állománya és a vadgazdálkodási jelentősége. A vadgazdálkodási tájegység területén növekedett a vaddisznó és a gímszarvas létszáma. Ezek mellett a dámszarvas további, helyi növekedése nem vagy csak nehezen kezelhető.
- A dámszarvas tájegységi kezelését a többi csülkös vadfajhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 175-240 millió Ft/év között alakult.
- Indokolt a szabad területi állomány további csökkentése. Feltételezhető, hogy az állomány nagyobb a jelentettnél és a szintén növekvő gímszarvas és vaddisznó állomány a dámszarvassal együtt további mezőgazdasági vadkárokat okozhat. Figyelembe véve a csülkös vadfajokhoz kötődő kiélezett helyi problémákat a dámszarvas állomány csökkentése is szükséges. Elsősorban a peremterületek, az újonnan elfoglalt területek és a kevésbé erdősült területek képezhetik az állománycsökkentés súlypontját.
- A minőségi, trófea-centrikus gazdálkodás feltételei az állomány csökkentésével összekapcsolva, adottak lehetnek.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 2000 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 3300 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést kizáró gazdálkodást célszerű kialakítani. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére nőtt a jelentett létszám, ami a megfelelő adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.

- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások).
- A felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a borjúlövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma.

Élőhely-javítási javaslatok

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt (vagy csak nagyon speciális esetekben).
- A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő.
- A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást.
- A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni.
- A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás érdekében szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

- A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Belső-somogyi** vadgazdálkodási tájegységben az őz a mennyiségi viszonyokat nézve "**kis jelentőségű**" nagyvad. Ennek oka, hogy a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó létszáma is az őzéhez hasonló vagy nagyobb, továbbá mindhárom állománya növekszik. Kis számban megtalálható még a muflon is. Az őz a tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszámot tekintve az átlag alatti negyedben (**36/52**), a terítéket tekintve az átlag feletti negyedben található (**26/52**).

Az állomány minőségének értékelése

Az őzagancsok minősége a **Belső-somogyi** vadgazdálkodási tájegységben "**gyenge**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az alsó negyedben helyezkedik el (**50/52**).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2010 közt lassan nőtt, majd stagnált, végül csökkent (**-9%**). Az őz hasznosítása hasonló pályát követett (981→1783 →1249 pld, **+27%** emelkedés). A hasznosítás növekedése idején egyensúlyi helyzet látszott kialakulni. A jelentett állomány adatai alapján a szaporulat csökkenő trendet mutat (0.85→0.65 gida/suta). Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1000-1400 őz hasznosítása lehet fenntartható.
- Az őz hasznosítási aránya nem túl alacsony szintről indult (18%) és az egész értékelt időszakban zömében 23-28% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad és más hatás (ragadozók, versenytársak). Ebben az esetben azonban jelzésértékű a szaporulat csökkenése a jelentett állományban, ami lehet a növekvő konkurencia (gím- és dámszarvas) és/vagy a ragadozók (vaddisznó, aranysakál) hatásai miatt is. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (20-25%) alacsonyabb a bakoknál (25-33%).
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1:1:1 aránytól és ennek megfelelően a bakok (38-43%), a suták (30-35%) és a gidák (25-35%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. A különbség esetleg kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- vagy gidalelövés növelhető.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték szinten-tartása, esetleg növelése lehetséges. Kérdéses, hogy a nagy számban jelen lévő gímszarvas, dámszarvas és vaddisznó vagy az aranysakál milyen mértékű hatást gyakorol az őzre. A nagyobb hasznosítás lehetősége ezért bizonytalan.
- Az őz a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű (4.) nagyvadja a tájegységnek. Valószínűleg ezért sem a bevételek, sem a vadkárok esetében az őzterítékkel semmilyen kapcsolat sem mutatható ki.
- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az alsó negyed alján található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (50/52). Az érmesek aránya 1-5% között hullámzott (4-32 db).
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→50%, a „kö-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

zépkorú" bakok aránya 25-35%, és az „öreg" bakok aránya 48→22% között mozgott. A korcsoportok arányai a Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.

- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben igen gyenge őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-7 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az állományban különösebb a minőség javulása nem várható.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 4000 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 4900 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége az élőhelyi lehetőségeknek és a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. Mik a célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok? (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és tájegységben is azt bizonyította, hogy a lelövések növelése (itt: **+27%**) miatt az őzállományok nem omlanak össze.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb és minden esetben gyűjthető jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban bak territórium foglalási viselkedése miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó" koreloszláshoz vezethet, ami a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány

Az őzgazdálkodás alapvonalai

év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.

- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (≈35-40%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiailag megalapozott, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások és kedvezőtlen következmények nélkül tartósan nem vehető ki az állományból.
- Ezért az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben igen gyenge őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik, ami meghatározza a válogató vadászat várhatóan kevés hatását. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-7 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó határozza meg az élőhelyi beavatkozásokat és fejlesztéseket. Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, kisebb rosttartalmú növényeket keresi. Kifejezetten az őz igényeit célzottan kielégítő élőhelyi beavatkozások, vadföldek létesítése nem várható. Az őznek megfelelő pillangósok (herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) vetése az őznek is hasznos.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok etetése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartása az őz érdekében is szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.

Az őzgazdálkodás alapvonalai
• Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség. • A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nincsenek a tájegységben.

A muflongazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (405) a muflon 2011-ig szabad területen nem fordult elő. Egy vadgazdálkodási egység szabad területen jelentett muflon létszámot.
- A hasznosítás 0-4 pld volt.

Az állomány minőségének értékelése

- A vadgazdálkodási tájegységben az érmes csigák valószínűleg kerti kosok trófeái.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- Nem értékelhető.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** a jelentett létszám (**19/21**) és a teríték (**20/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező vadgazdálkodási táj-egységek alsó felébe tartozik.
- A vadgazdálkodási tájegység területén a szabad területi muflonállomány kialakí-tása nem támogatható.

Élőhely-javítási javaslatok

- Nincsenek.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

A vadaskertek nyilvántartása a **Mellékletben** található.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (405)** "**nagyon jelentős**" vad. A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**1/52**) és a teríték (**4/52**) alapján is a **felső negyed**ben van. A vadgazdálkodási tájegységben állandósult magas vadkárok miatt a vaddisznó állományának jelentős csökkentése nem kerülhető el. Ugyanakkor vaddisznó a hozzá kötődő vadászati lehetőségek és bevételek miatt is igen fontos.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 visszaesésekkel, de nőtt (**+20%**). A teríték ennél erősebben emelkedett (**+52%**).
- A vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 2-3 db/km^2 és >3 db/km^2 közötti sűrűségű.
- A hasznosítási arány 64→110-120%% között mozgott, de **5 évet leszámítva messze a 100% arány alatt maradt, azaz az állomány növekedésének megállításához közel sem volt elég.** A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (17-24%) kicsit több kocát lőttek (20-29%) és a süldő és malac lelövés általában 42-59%, alacsony volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon kevés a malacok részesedése a terítékből (5-10%) **A kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő az állomány növekedésének megakadályozására. Szabályozási tartalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.**
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését (1.5-2X és **176-236 millió Ft/év**) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher. **Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.**

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 1300 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 3100 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó ismételt növekedését minden törvényes eszközzel akadályozni kell**, a szabad területi létszámát a következő 10 évben mintegy felére (40-60%) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése.**
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ezért a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani, legalább 3-5 év időtávban.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a vaddisznó fajra jellemző igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (természetes táplálékok javítás, hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) értékelni, és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl "**kis jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (52/52) és a teríték (50/52) alapján is az alsó negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (1465-ről 870-re) csökken.
- A hasznosítás (27-22 egyed) és a hasznosítási arány (1.8% - 2.5%) állandósult, alacsony szintű.
- Nincs befogás, a lelövés állandósult, kizárólag fegyveres vadászattal hasznosítják a nyúl állományt.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alacsony hasznosítási ráta miatt nem veszélyeztetik a gazdálkodók a nyúl állományt. A magasabb populációsűrűségű területeken, ahol jelentősebb mezőgazdasági területrész található a vadgazdálkodási egység területén javasolt egy elfogadott létszámbecslési módszer (éjszakai reflektoros létszámbecslés) használata tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Ezek alapján meg lehet tervezni a hasznosítandó mennyiséget egy hasznosítási modell segítségével: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alkalmazható. Az éjszakai reflektorozás az őz állomány becslése szempontjából, vagy a vaddisznók mozgásának felmérésére is alkalmas.
- Ezeken a vadgazdálkodási egységeken a tervezett mennyiség nagyobb részét október-november hónapokban kellene elejteni. Az élő nyúl befogásának nincs alapja, ezért továbbra is csak fegyveres vadászat folytatható.
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben, bár nem látszik összefüggés a lelövések között. A vaddisznó állománya magas és folyamatosan nő a térségben, amit a jelentős és növekvő mezőgazdasági vadkár is mutat. Az erdősült területek magas aránya miatt ez valószínűleg nem is fog lecsökkenni. A vaddisznó állományának csökkentése azonban szükséges ott, ahol még jelentősebb mezei nyúl populáció van, hogy ez a negatív hatás is csökkenjen, ezzel is segítve a nyúl állományának növekedését.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az élőhelyi beavatkozások jellemzően a nagyvadfajok érdekében történhetnek. Kifejezetten a mezei nyúl számára élőhely-fejlesztés nem várható, de a nagyvadfajok érdekében végzett beavatkozások a nyúl számára is lehetnek hasznosak.
- A szántóterületek aránya (44%) nem túl nagy. Az erdős részeken a vadföld gazdálkodással a nyúlnak is kedvezhetnek, amennyiben pillangós legelő keverékeket alkalmaznak, ami a gímszarvasnak és az őznek is kedvező. Ugyanakkor mivel a KAP Zöldítés mindenhol kötelező, ezért ezeket ki lehet használni a mezei nyúl érdekében.
- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

- Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor a kiegészítő takarmányozás során a vadgazdálkodási egységek területén nyáron a mezei nyúl érdekében is ki kellene rakni lédús takarmányt az aratást megelőzően, majd utána is. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is lehetne gondoskodni. Mivel ezt a nagyvad takarmányozása érdekében úgyis megteszik a vadgazdálkodók, kirakhatnak ebben az időszakban úgy, hogy azt a nyúl is fel tudja venni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani a szegélyvegetációkban.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állomány korlátozás a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából itt is, legalábbis azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb nyúl állomány van, mert ott még megtérülhet a befektetés, bár a róka gyérítése vadegészségügyi szempontból mindenhol fontos lenne, még a nagyvadas területeken is. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani, hiszen a kóbor kutyák a nagyvadra is veszélyt jelenthetnek, a macskák pedig szintén vadegészségügyi okokból is gyérítendők. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Belső-Somogyi** vadgazdálkodási tájegységben (405) a fácán "**kis jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (52/52) és a hasznosítás (52/52) alapján is az alsó negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.
A vadászatra jogosultnak kell eldönteni, hogy a fácán jelentőségét vadászati-vadgazdálkodási szempontból akarja-e növelni. Ehhez ugyanis elengedhetetlen a fácán kibocsátás kedvezőtlen hatásainak csökkentése, a fácán élőhelyének fejlesztése érdekében a földtulajdonosokkal való egyezkedés a zöldítés lehetőségeiről, ill. a ragadozók és a vaddisznó állományainak megfelelő mértékű szabályozása.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökkenő (-54.4%).
- A hasznosítás mértéke stabilan alacsony (169-358), kivéve a kibocsátás szempontjából kiugró két évet (3 ezer, ill. 1.9 ezer); a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás is stabilan alacsony (4-12%) a kibocsátás miatt kiugró két évet leszámítva (119.8% ill. 57.3%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás ebben a két évben 30.6% ill. 32.8% volt.
- Kibocsátás alapvetően nem történt, kivéve 2007, 2008 és 2010-ben (sorban 9.9 ezer, 5.7 ezer, 100 db); a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás folyamatosan alacsony (2.2-12.1%). A szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye sem kibocsátás nélkül, sem a kibocsátás éveiben nem állt fenn.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése

A fácángazdálkodás alapvonalai

érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.

- A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.

Élőhely-javítási javaslatok

- Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű.
- Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése.
- Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával.
- Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása).
- Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével.
- Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva.
- A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni.
- Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt.
- A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik.
- A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

- **Belső-Somogyi vadgazdálkodási tájegység (405):**
- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Fogoly**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Tőkés réce**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke elhanyagolható.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  - Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

kettőnél.

- Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.

- Az egyéb hasznos apróvadfajok védelme érdekében a ragadozó fajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenységeket a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részében leírtak alapján javasolt végrehajtani.
- A fogoly és/vagy a tőkésréce kibocsátása esetén a kibocsátott egyedek jelölése javasolt.

Élőhely-javítási javaslatok

Az alapvetően nagyvadas Belső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben az egyéb hasznos apróvadfajok közül egyedül tőkés récének van vadászati szerepe, a többi egyéb hasznos apróvadfaj terítéke elhanyagolható, vagy nincs. A tőkés réce megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek a tőkés réce számára is, és ezek kialakítása az esetleges kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt. Egyebekben a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek. Későbbi esetleges fogoly kibocsátás esetén fontos, hogy az érintett területeken megfelelő (felülről takaró, oldalra kilátást biztosító) és a tél folyamán is védelmet adó búvóhelyek kerüljenek kialakításra.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** Jelentős ragadozó a **Belső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben (405)**. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegységben ritkán tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** A tájegység legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl és a fácán terítéke az alsó negyedbe, az őzé az átlag alatti negyedbe tartozik. A gím és a vaddisznó terítéke a felső negyedbe tartozik.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

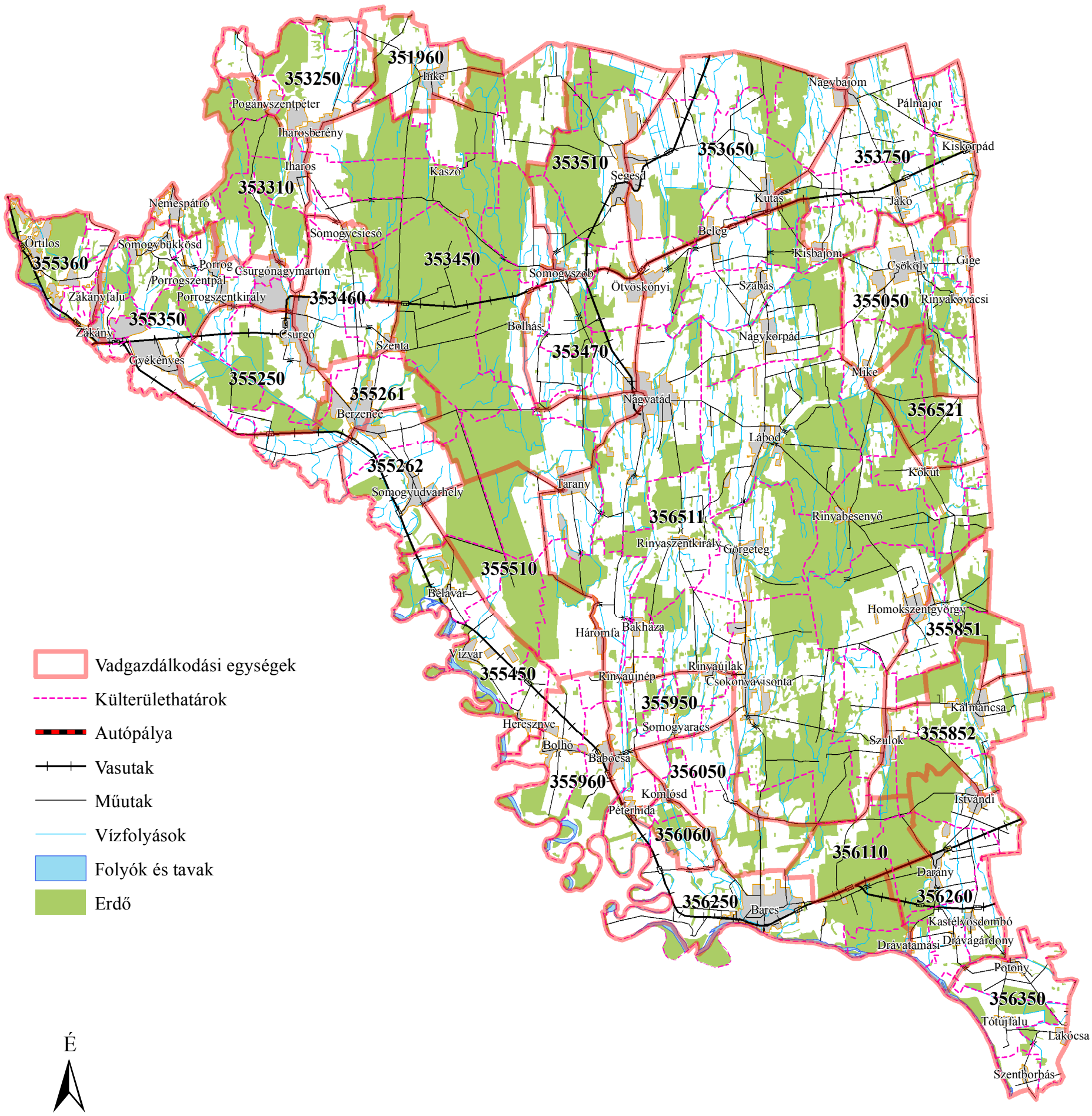
A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

- A Belső-Somogyi vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja az aranysakál. Állomány növekedése legalább a 2-es gyérítési ráta elérésével korlátozható. A vadászat eredményességét folyamatosan ellenőrizni kell, szükség esetén a vadászat intenzitását tovább kell növelni. A tervezéshez szükség esetén akusztikus állománybecslést kell végrehajtani. A vadászterületeken zsigerek nem maradhatnak kint, és a sebzett vadat is a lehető leghamarabb fel kell találni. Javasolt, hogy a vadgazdálkodók ellenőrizzék az állattenyésztőket, hogy állati tetemeket ők se hagyjanak kint a vadászterületeken. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat. Szükség esetén célzott hajtó vadászatok is szervezhetők.
- A tájegységben a róka a sakál után másodlagos fontosságú. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas területeken a borz állománycsökkenése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő helyek környezetében, a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 405 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke							
VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
405	14	351960	Berekfás Vadásztársaság	Nagyatád	Nagyatád	Kossuth L. u. 5. fsz. 40.	7500
405	14	353250	Iharosberényi Trófea Vadásztársaság	Iharosberény	Iharosberény	Kanizsai u. 14/A.	8725
405	14	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
405	14	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Kaszó		7564
405	14	353460	Újmajori Vadásztársaság	Csurgó	Csurgó	Híd u. 4.	8840
405	14	353470	Victoria Jagd Club Vt.	Somogyszob	Somogyszob	Nagybaráti puszta	7563
405	14	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
405	14	353650	Kutas és Vidéke Kossuth Vt.	Segesd	Segesd	Pálmaház u. 1.	7562
405	14	353750	Nagybajom Környéke Gazdák Vt.	Kaposvár	Kaposvár	Zaranyi lktp. 9. II. em. 4.a.	7400
405	14	355050	Aranyszarvas Vadásztársaság	Csököly	Csököly	Rákóczi u. 43.	7526
405	14	355250	Zöld Természet Vadásztársaság	Nagyatád	Nagyatád	Kossuth L. u. 5.	7500
405	14	355261	Kerner Drávamenti Vadásztársaság	Berzence	Izsák	Rózsa F. u.1.	6070
405	14	355262	Dombó-menti Vadásztársaság	Berzence	Berzence	Szabadság tér 19.	7516
405	14	355350	Somogyi Hármashatár Vt.	Kaposvár	Kaposvár	Ond Vezér u. 1.	7400
405	14	355360	Őrtilosi Határmenti Vadásztársaság	Őrtilos	Őrtilos	Rákóczi u. 52.	8854
405	14	355450	BHV Mezőgazdasági Kft.	Vízvár	Vízvár	Szent Imre u. 7.	7588
405	14	355510	SEFAG Zrt. Zsitfa	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
405	14	355851	Nagy Tölgyfa Vadásztársaság	Barcs	Barcs	Ifjúság útja 2.	7570
405	14	355852	Nyugati-Gyöngyösmenti Vadásztársaság	Barcs	Barcs	Köztársaság u. 7.	7570
405	14	355950	Dráva Völgye Vadásztársaság	Babócsa	Babócsa	Várdomb u. 5-7.	7584
405	14	355960	Dráva 2017. Vadásztársaság	Háromfa	Háromfa	Horgásztó 1.	7585
405	14	356050	Rinyamenti Diana Vadásztársaság	Barcs-Drávaszentes	Barcs-Drávaszentes	Tarnócai u. 6.	7570
405	14	356060	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs	Pécs	Tettye tér 9.	7625
405	14	356110	SEFAG Zrt. Barcs	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
405	14	356250	Rigóci Baráti Vadásztársaság	Barcs	Barcs	Gárdonyi G. u. 10.	7570
405	14	356260	Darány és Térsége Vadásztársaság	Darány	Darány	Rákóczi u. 43.	7988
405	14	356350	Lakócsai Dráva Ártér Vadásztársaság	Pécs	Pécs	Benke dűlő 15.	7636
405	14	356511	SEFAG Zrt. Lábod	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
405	14	356521	Mikei Földtulajdonosok Vadásztársasága	Mike Vízimalom	Mike Vízimalom		7512

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

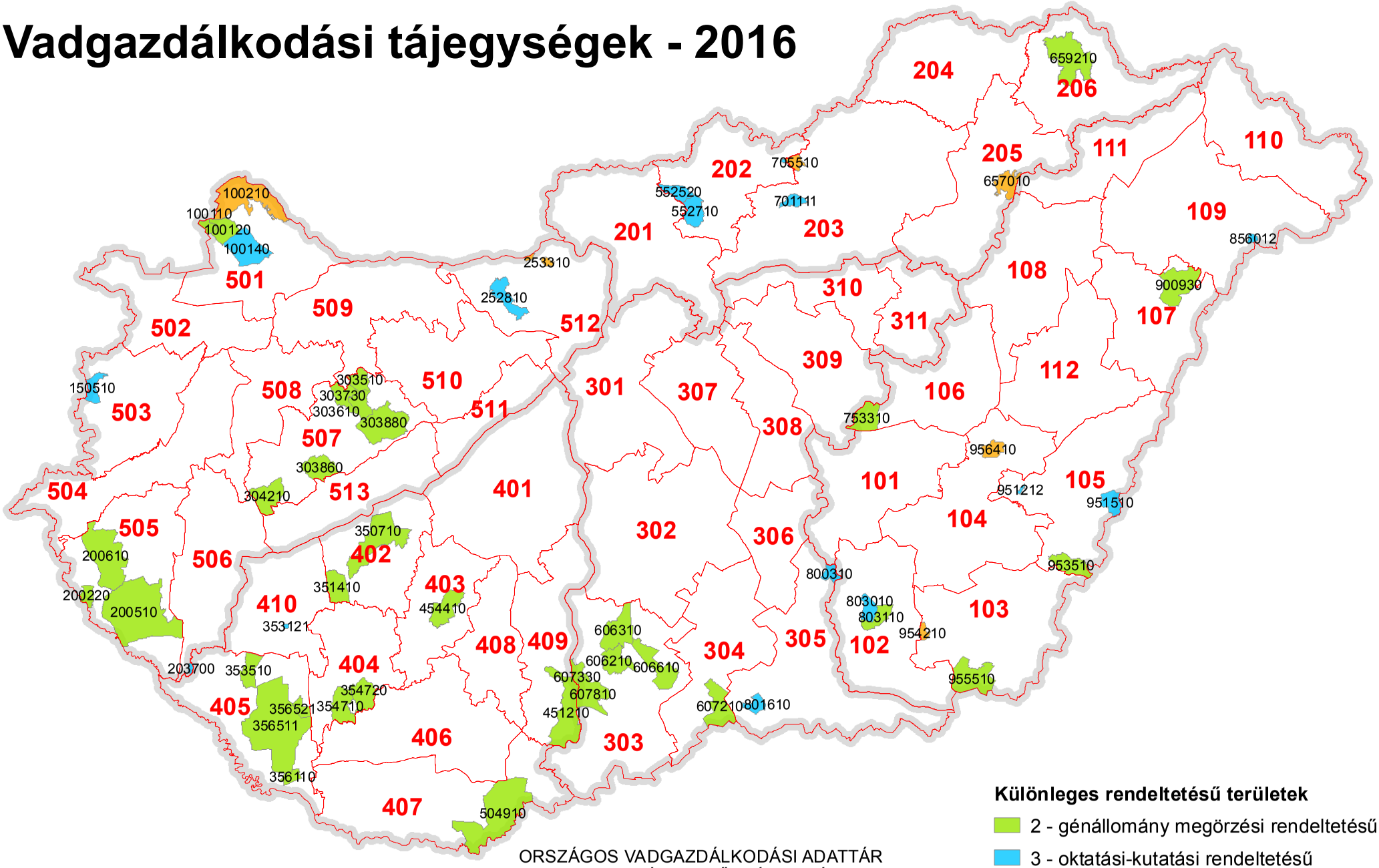
felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

első negyed	átlag feletti negyed	átlag alatti negyed	alsó negyed
FN	ÁFN	ÁAN	AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megőrzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

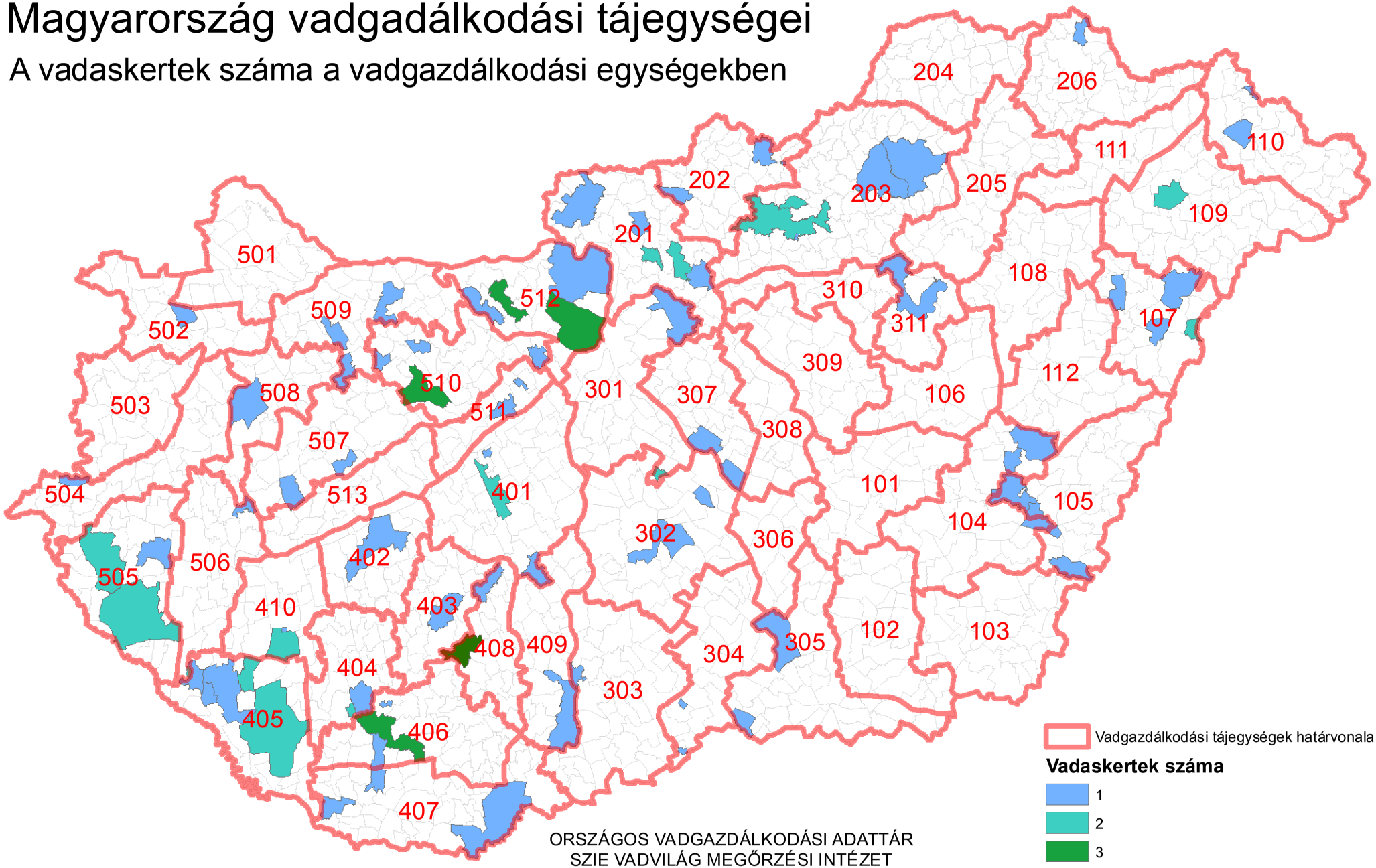
VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.07.12.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyör	Kisgyör-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,5	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	75	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,5	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,8	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,6	80	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	6,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,5	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,5	110	40	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 405. számú Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 12 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,3		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	13	2,5		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,5		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	35	15	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,7		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	16	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	17	4		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 401. számú Mezőföldi, 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 409. számú Gemenci valamint a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

IV. Muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei

A muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységekben			
Hibapont	**Kos kora** (év)	**Csiga hossza legalább (cm)**	**Trófea összértéke** (IP pont)
1	**2.**	43	szabályos
	3.	53	szabályos
	4.	63	szabályos és min. 185 IP pont
	5.	65	
2	**2.**	45	szabályos
	3.	57	szabályos
	4.	65	szabályos és min. 190 IP pont
	5.	68	
3	**2.**	50	szabályos
	3.	60	szabályos
	4.	70	szabályos és min. 195 IP pont
	5.	75	

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest